

DR.7.11.2001

[DOKUMEN INI BELUM DISEMAK]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Rabu, 7 November 2001

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad [Lipis]** minta Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia menyatakan sejauh manakah projek Koridor Raya Multimedia (MSC) mencapai matlamatnya dan apakah produk yang dapat diketengahkan ke peringkat antarabangsa.

Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Tuan Chia Kwang Chye]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, projek MSC telah pun berjalan seperti mana yang telah dirancang dan dalam beberapa aspek MSC telah mencapai beberapa kejayaan dalam pelaksanaannya. Sehingga 23 Oktober 2001 sebanyak 581 buah syarikat telah dianugerahkan status MSC dengan jumlah pelaburan terkumpul. Mengikut perancangan perniagaan sehingga tahun 2001 adalah melebihi RM6 bilion. Sehingga 23 Oktober 2001 sebanyak 50 syarikat bertaraf dunia telah dianugerahkan status MSC dan pencapaian sasaran ini adalah dua tahun lebih awal daripada yang telah dijangkakan pada awal perancangan MSC.

Antara produk-produk yang diketengahkan adalah kad pelbagai guna, pelaksanaan sekolah bestari, kerajaan elektronik dan telekesihatan. Bagi mempromosikan dan memasarkan produk aplikasi perdana MSC ke peringkat pasaran global, beberapa langkah telah diambil, ini dilakukan melalui beberapa cara seperti mengadakan lawatan dua hala serta mempamerkan produk-produk MSC di pameran negeri dan peringkat antarabangsa. Sekian, terima kasih.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Setiausaha Parlimen, soalan tambahan. Semasa

kita meminta Dewan untuk meluluskan Multimedia Super Corridor, kita diberitahu bahawa kawasan ini adalah merupakan kawasan *seed bed* ataupun eksperimen bagi sesuatu kawasan di negara kita. Setelah ia dilaksanakan saya amat berbesar hati mendengar bahawa ia telah pun mendapat kejayaan dan beberapa produk telah dapat diwujudkan untuk kita melihat perkembangan multimedia di negara kita. Saya ingin bertanya kepada pihak kerajaan, melalui eksperimen yang telah dijalankan dan juga pengalaman yang telah kita dapati, adakah koridor ini akan diperluaskan ke tempat-tempat yang lain dan kalau ada, bila kerajaan bercadang untuk memperluaskannya kepada kawasan-kawasan yang lain. Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Yang di-Pertua, adalah benar bahawa kawasan MSC dalam lingkungan daripada KLCC sehingga KLIA, luasnya 5 kilometer dan 15 kilometer ini adalah merupakan satu *test bed* untuk permulaan projek-projek MSC ini khasnya untuk aplikasi perdana atau flagship application. Oleh kerana pencapaian status MSC sebenarnya adalah di tahun 2003, kita ada sasaran di mana 500 syarikat diberi status MSC, tetapi ini telah dicapai dalam dua tahun awal lagi. Jadi, sasaran yang baru ialah 700 sehingga tahun 2003.

Selepas tahun 2003 ini peringkat yang kedua MSC akan diperluaskan di beberapa negeri seperti Pulau Pinang, Johor dan mungkin Ipoh dan selepas itu akan diperluaskan untuk seluruh negara Malaysia. Sekian, terima kasih.

Tuan Lee Kah Choon: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Baru-baru ini kita telah melancarkan program *technopreneur*. Apakah program ini dan bagaimana program ini dapat menolong membangunkan industri ICT di negara kita?

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Yang di-Pertua, di bawah rancangan MSC, tujuh aplikasi perdana telah dirancang. Tujuh aplikasi perdana ini ialah seperti kerajaan elektronik, telekesihatan, kad pelbagai guna, sekolah bestari, yang lain ialah *worldwide marketing* dan sebagainya.

Baru-baru ini iaitu semalam telah dilancarkan satu lagi aplikasi perdana iaitu technopreneurship yang dilancarkan semalam. Ini dilancarkan di Taman Teknologi Kulim dan tujuan untuk mewujudkan rangkaian pusat-pusat incubation atau inkubasi yang dapat menampung keperluan syarikat-syarikat IT yang baru memulakan perniagaan mereka. Langkah-langkah ini adalah positif bagi Malaysia untuk menembusi arena e-business dan dengan izin, e-commerce. Usaha ini juga dapat memberi peluang pekerjaan dan juga peluang perniagaan kepada graduan-graduan dalam bidang ICT ini dan ini merupakan satu gelombang kedua aplikasi perdana,

dengan izin, *second wave flagship application* yang diberi fokus kepada pembangunan masyarakat usahawan dan perniagaan ICT baru dimulakan.

Bidang fokus bagi gelombang kedua ini meliputi pewujudan pasaran baru melalui e-business seperti yang saya katakan tadi dan industri kecil dan sederhana serta pelaburan dalam teknologi baru bagi mencapai kelebihan persaingan, dengan izin, *competitive advantage*. Sekian, terima kasih.

2. **Datin Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail [Permatang Pauh]** minta Menteri Penerangan menyatakan proses penyediaan dan tapisan akademik beberapa program sejarah yang diselit ketika siaran berita di TV1.

Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan [Datuk Zainudin bin Maidin]: Tuan Yang di-Pertua, proses penyediaan beberapa program sejarah melibatkan penyelidikan dan kumpulan fakta-fakta dari pelbagai sumber yang diperkuatkan dengan visual. Antara bahan-bahan rujukan ialah buku-buku yang dikarang oleh tokoh-tokoh negara, laporan media, khidmat Arkib Negara, buku-buku sejarah dan visual-visual dari Filem Negara. Ia tidak sekadar memaparkan fakta sejarah, tetapi juga mengandungi perspektif sejarah yang sejajar dengan proses pembinaan negara yang menolak komunisme, extremism dan chauvinisme.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Setiausaha Parlimen. Saya ingin mengucapkan tahniah kepada RTM kerana menyiarkan program Jejak Kemerdekaan yang disiarkan semasa perayaan menyambut kemerdekaan dalam bulan Ogos yang lalu. Program itu sangat memberikan faedah dan pengetahuan yang sangat besar kepada rakyat khususnya generasi muda untuk mengenali dan mendalami sejarah negara agar mereka insaf dan menyuburkan rasa kecintaan kepada negara dan bangsa. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat, apa konsepnya program itu disiarkan? Terima kasih.

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, tujuan utama siri Jejak-jejak Merdeka ialah untuk menimbulkan kesedaran rakyat terutamanya generasi muda terhadap latar belakang sejarah negara ini dan untuk membangunkan perasaan patriotisme dan nasionalisme yang benar di kalangan generasi muda. Siri ini, saya cuba terangkan secara ringkas ialah bertujuan untuk menunjukkan kejayaan golongan evolusioner ke atas golongan revolusioner yang telah mengganggu-gugat sebelum kemerdekaan dan hingga setelah kemerdekaan masih

menjadi ancaman, menjadi suatu masalah besar kepada negara. Umpamanya, kita telah menyiarkan pada satu ketika dalam siri ini tentang suatu masa polis telah menangkap empat orang tokoh-tokoh politik termasuk Bendahari Parti Islam Malaysia kerana menjadi ejen kepada Indonesia pada 28 Januari 1965, dan tugas mereka adalah untuk membawa anak-anak muda bagi dilatih di Sukabumi di Indonesia. Itu antara yang telah kita siarkan. Banyak lagi bukti sejarah untuk menyedarkan bahawa perjuangan yang diasaskan oleh Tunku itulah menyebabkan kita berada dalam keadaan sekarang.

Dan selain daripada itu, kita juga telah menyiarkan pada suatu malam pada 20 Oktober 1998, iaitu suatu gerakan yang hendak menghancurkan Kuala Lumpur telah memanggil bekas Ketua Polis Negara sebagai anjing dan sebagai Mozart, dan kita telah menidakkan. Kita telah menidakkan bahawa Rahim Noor bukan anjing! Rahim Nor bukan Mozart! Sebab Rahim Noorlah orang yang bertanggungjawab dalam menguruskan, mempermudah perundingan untuk mendamaikan antara Kerajaan Malaysia dengan Parti Komunis Malaya dan ini tercatat sendiri dalam buku yang ditulis oleh bekas seorang sosialis atau masih seorang sosialis iaitu Syed Zahari dalam bukunya *Meniti Lautan Gelora*. Jadi hal-hal ini kita perlu mengetengahkan supaya rakyat tidak ditipu, supaya rakyat dapat melihat kebenaran sejarah itu sendiri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kemaman.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya tertarik dengan kenyataan Yang Berhormat tadi bahawa kenyataan terhadap Tan Sri Rahim Noor. Saya hendak *quote* apa yang dinyatakan di dalam RTM pada 4 September 2001 pada pukul 8.30 malam mengenai Tan Sri Rahim Noor pada 20 September 1998, "Kumpulan ekstremis Islam telah merusuh di Kuala Lumpur. Tan Sri Rahim Noor telah dikeji sebagai bapa anjing oleh seorang pemimpin yang tidak bermoral. Untuk mempertahankan maruah seluruh pasukan polis daripada dihina, Tan Sri Rahim Noor telah menjadi mangsa pertama permainan politik pemimpin tidak bermoral tersebut. Beliau terpaksa meletakkan jawatan sebagai Ketua Polis Negara. Namun, jasa Rahim Noor mematahkan ancaman komunis satu usaha Tuanku Abdul Rahman yang hanya berjaya dengan tindakan pragmatik Dr. Mahathir patut dikenangi".

Dan pada 5 September ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat, soalan...

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Satu lagi, pelampau Islam....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, cukuplah.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak, pasal dia *quote* ,.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, cukuplah. Ini terlalu panjang berkaitan dengan itu, tiada berkait banyak dengan soalan asal.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Jadi saya hendak nyatakan bahawa banyak berita mengenai fakta-fakta ini telah diputar belitkan oleh RTM termasuk affidavit yang dibuat oleh Musa Hassan, hingga hari ini tidak ada pun pertuduhan dan tidak ada *charge* pun yang dibuat terhadap Dato' Seri Anwar Ibrahim. Maknanya media telah digunakan untuk memutarbelitkan fakta-fakta sejarah [*Tepuk*] Saya minta

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya perhatikan, wakil Yang Berhormat bagi Kemaman ini sering membuat kenyataan-kenyataan yang tidak berdasarkan kepada fakta yang benar di sini. [*Sorak*] Sering! Ini disedari oleh semua pihak. Mengambil fakta-fakta yang lemah dikemukakan dari segi ekonomi dan sebagainya. Dan ini tidak benar, tidak benar dan ada beberapa perkara yang benar... [*Disorak*] Tetapi ada juga yang tidak benar...

Beberapa Ahli Pembangkang: [*Sorak*] [*Membantah*]

Datuk Zainudin bin Maidin: Ya, tidak semuanya tidak benar. Ya, tidak semuanya tidak benar, ada yang benar dan ada yang diselewengkan. Ada yang benar dan ada yang tidak benar. Saya akui itu, tetapi banyak pembohongan dan hal-hal itu apa yang telah disiarkan adalah benar belaka. Benar belaka, orang-orang meneriakkan pada malam itu kepada Rahim sebagai anjing, apakah tidak benar?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [*Bangun*]

Beberapa Ahli: Bukti, bukti, bukti.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kemaman, Kemaman, Kemaman..... Yang Berhormat bagi Kemaman!

Datuk Zainudin bin Maidin: Tanyalah rakan-rakan saudara yang menyertai pada malam itu dia lebih tahu dari saya sendiri [*Ditujukan kepada pembangkang*].

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, duduk, ya.

4. **Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]:** minta Menteri Pembangunan Usahawan menyatakan:-

- (a) nama-nama agensi kerajaan yang membantu membangunkan usahawan-usahawan bumiputera di negara ini; dan
- (b) rancangan kerajaan untuk membangunkan usahawan-usahawan yang berdaya maju supaya boleh diketengahkan menjadi syarikat yang membantu mengembangkan ekonomi negara.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan [Datuk Rizalman bin Abdullah]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Izinkan saya menjawab soalan Yang Berhormat bagi Sipitang bersekali dengan soalan bagi Yang Berhormat Setiu pada 8.11.2001 kerana soalan adalah berkaitan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, boleh, boleh, sila.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Jawapan bagi soalan;

- (a) Kementerian Pembangunan Usahawan menerajui satu mekanisme pemantauan pembangunan usahawan yang dianggotai oleh kementerian-kementerian serta agensi-agensi yang terlibat dalam program-program pembangunan usahawan. Pada keseluruhannya sebanyak 74 buah agensi kerajaan yang terlibat menerusi mekanisme tersebut iaitu 18 kementerian, 9 agensi dan 8 syarikat kerajaan di peringkat Persekutuan serta 39 agensi di peringkat negeri iaitu 3 dari setiap negeri. Nama-nama tersebut tidak dapat saya sebut satu-persatu kerana senarainya terlalu panjang.

Semua agensi kerajaan sama ada secara langsung mahupun tidak langsung adalah terlibat dalam pembangunan usahawan bumiputera di negara ini. Ini adalah berdasarkan peraturan mengenai penawaran kerja ataupun *trade* tertentu

yang menetapkan agar pemberian mengutamakan syarikat ataupun usahawan bumiputera.

- (b) Rancangan kerajaan untuk membangunkan usahawan-usahawan yang berdaya maju adalah menerusi program-program yang memberi tumpuan untuk meningkatkan pembangunan individu sebagai usahawan dan menyediakan prasarana yang sesuai bagi mewujudkan usahawan yang berdaya maju.

Program-program yang dilaksanakan ialah menerusi empat strategi penting iaitu memberi latihan dan bimbingan, penyediaan kemudahan pembiayaan, penyediaan ruang perniagaan dan berusaha menyediakan peluang-peluang perniagaan menerusi program-program seperti Program Pembangunan Vendor dan Program Pembangunan Francais dengan menjadi francais dalam satu sistem perniagaan peruncitan atau vendor kepada satu syarikat JENGKA.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Rancangan Malaysia Ketujuh sebanyak 17,415 usahawan telah diberi peluang perniagaan menerusi Program Pembangunan Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera (MPPB) yang dilaksanakan oleh pelbagai kementerian, agensi dan syarikat kerajaan. Selain dari itu, seramai 160,639 usahawan telah mendapat kemudahan latihan keusahawanan menerusi kursus-kursus yang disediakan. Manakala seramai 73,652 usahawan pula telah mendapat pembiayaan yang disediakan oleh kerajaan.

Kementerian Pembangunan Usahawan serta agensi-agensi yang terlibat dalam perwujudan MPPB menyediakan ruang niaga kepada 46,248 usahawan. Secara keseluruhannya dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh seramai 297,954 usahawan telah mendapat manfaat daripada peluang-peluang perniagaan, latihan dan bimbingan serta pembiayaan yang disediakan oleh kerajaan.

Bagi tempoh Rancangan Malaysia Ke lapan, di samping keempat-empat program yang disebut tadi, Kementerian Pembangunan Usahawan akan juga memberi tumpuan kepada aspek pemasaran produk-produk usahawan bumiputera. Usaha juga akan dibuat untuk meningkatkan taraf peniaga-peniaga kecil ke tahap yang lebih tinggi.

Terima kasih.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Terima kasih jawapan yang diberikan oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan tadi yang jelas menunjukkan keprihatinan kerajaan terhadap usahawan-usahawan muda.

Tuan Yang di-Pertua, masa ini banyak anak muda misalnya lulusan SPM, lulusan maktab-maktab yang tidak bekerja lebih-lebih lagi mereka yang kurang cemerlang dalam SPM mereka, misalnya banyak anak-anak penuntut di belakang sana *[Ditujukan kepada kumpulan pelajar sekolah yang menyaksikan persidangan]* Jadi bila mereka ingin menjadi usahawan, mereka tidak diberikan peluang untuk mendapatkan projek kerana mereka tidak berpengalaman. Jadi saya difahamkan bahawa kerajaan kita di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan ada satu universiti ataupun yang dipanggil Unitek MARA untuk melatih pelajar-pelajar yang kurang cemerlang dalam keputusan bukan kerana mereka bodoh tetapi mungkin nasib mereka tidak begitu baik. Jadi, apakah fungsi universiti ini ataupun maktab ini untuk melatih bumiputera dan juga lulusan-lulusan SPM yang kurang cemerlang ini? Terima kasih.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Sipitang, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pertamanya, seperti yang disebut tadi oleh Yang Berhormat bagi Sipitang bahawa kerajaan telah bersetuju untuk menubuhkan sebuah universiti teknikal MARA disebut sebagai Unitek MARA. Kementerian berterima kasih kepada Kementerian Pendidikan yang telah pun memberikan surat pelawaan untuk menubuhkan universiti ini di mana surat ini kita terima pada 13 Ogos yang lalu dan dengan itu kita akan membuat pengambilan yang pertama bagi pelajar-pelajar universiti ini yang kita jangkakan pada bulan Julai 2002. Walau bagaimanapun, kita akan cuba mempercepat proses penubuhan dan pengambilan yang lebih singkat.

Untuk makluman Dewan Yang Mulia ini, universiti ini akan mengadakan kursus seperti bidang teknologi tinggi dan yang berbentuk *hands on*. Ini sebagai lanjutan daripada program-program yang sedang kita kendalikan di institusi-institusi kemahiran tinggi di negara ini. Sebenarnya Tuan Yang di-Pertua, tujuan utama kita menubuhkan Unitek MARA seperti yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Sipitang tadi ialah untuk memenuhi keperluan pendidikan serta latihan di kalangan lepasan SPM terutamanya bagi para pelajar yang berkecenderungan tinggi terhadap bidang-bidang kemahiran teknikal tetapi mereka tidak mendapat ataupun tidak memenuhi kelayakan yang minimum untuk memasuki pengajian akademik di peringkat IPTA ataupun IPTS tempatan.

Juga selain daripada kita memberikan peluang-peluang kepada lepasan SPM, Unitek MARA juga adalah merupakan satu laluan yang memberi peluang kepada lepasan SPM dalam kumpulan sederhana dan sederhana tinggi bagi melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Oleh kerana kita telah membuat kajian, kebanyakan kumpulan ini adalah terdiri daripada kumpulan bumiputera dan oleh sebab itu dengan wujudnya Unitek MARA ini nanti, kita akan dapat menambah bilangan profesional atau kumpulan profesional daripada golongan bumiputera dapat kita tingkatkan. Jadi itu sebabnya kita mewujudkan Universiti Teknikal MARA ini. Terima kasih.

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Yang di-Pertua, di sini membantu membangunkan usahawan-usahawan. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin minta penjelasan di sini soal misalnya kita mahu usahawan yang maju dalam bidang pembuatan, dalam bidang bina bangunan, dalam bidang apa sekalipun. Yang kita lihat sekarang ini terutama usahawan bumiputera tidak kira apa parti. Kalau kita lihat kontraktor bumiputera, mereka lebih banyak masa berada di lobi hotel. Kalau kontraktor bukan bumiputera, masa mereka berada di *site*, tempat kerja. Kontraktor bumiputera kalau kita tengok di lobi-lobi hotel, tangannya lembut, mukanya bercahaya, tidak pernah kena panas. Erti mereka hanya berupaya mendapatkan satu projek dan mereka tidak kerja.

Oleh itu, apakah usaha kementerian ini supaya kontraktor misalnya atau usahawan-usahawan yang betul-betul menjalankan kerja, dibimbing dan diberi projek-projek kepada mereka. Tidak kiralah mereka berulang kali mendapat projek asalkan mereka melakukan, baru kita boleh melahirkan usahawan bumiputera yang maju. Kalau kita dok cara sekarang, dok beri projek sahaja, penuh kontraktor

bumiputera di lobi-lobi hotel, saya tidak kira apa-apa parti tetapi tidak menjalankan kerja untuk melahirkan usahawan mereka yang berjaya.

Apa bimbingan daripada Kementerian supaya usahawan ini betul-betul dia mengusahakan. Kalau dia kontraktor, dia betul-betul menjalankan kerja supaya dia dapat, ini sudah 10 tahun menjadi kontraktor bumiputera bina jalan raya satu lori pun tidak ada. Satu pembancuh simen pun tidak ada, yang ada hanyalah mereka kenal dengan menteri itu, menteri ini untuk dapatkan projek. Jadi minta... *[Disampuk]* Ini bukan soal parti ya. Kita mahu usahawan ini, Kementerian ini membimbing bagaimana hendak melahirkan usahawan yang gigih, yang menjalankan kerja, akhirnya boleh menaikkan *percentage* bumiputera dalam bidang ekonomi.

Datuk Rizalman bin Abdullah: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya rasalah tuduhan-tuduhan Yang Berhormat itu hanya sebagai satu anggapan, persepsi Yang Berhormat sendiri. Saya tidak setuju kalau dikatakan bumiputera ini tidak mendapat peluang atau tidak menjadi usahawan-usahawan yang telah berjaya. Seperti yang saya nyatakan tadi Tuan Yang di-Pertua, bahawa Kementerian Pembangunan Usahawan dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh dan menerusi Kementerian dan juga agensi-agensi seperti yang saya sebut tadi, kita telah pun berjaya melahirkan lebih daripada 297,954 orang usahawan yang menikmati berbagai-bagai faedah dan telah pun berjaya menjadi seorang usahawan. Memang matlamat kita sebagai satu Kementerian, kita lebih memfokus membangunkan usahawan-usahawan itu cara individu.

Seperti yang saya sebutkan tadi, seramai 297,954 telah pun dibangunkan menerusi beberapa skim sama ada melalui latihan dan bimbingan, melalui kursus-kursus, melalui penyediaan pembiayaan daripada dana-dana yang disediakan oleh kerajaan dan berbagai-bagai lagi skim telah kita laksanakan untuk kepentingan bumiputera.

Jadi kalau kita melihat angka-angka yang saya sebutkan tadi bermakna dari tahun ke setahun, masyarakat bumiputera di negara ini telah pun meningkat maju dan ramai daripada mereka telah menjadi tokoh-tokoh korporat yang berjaya. Oleh sebab itu Kementerian akan terus mengadakan program-program yang bersesuaian dan kita meneruskan program ataupun strategi-strategi kita seperti saya telah sebutkan tadi dan kita teruskan juga dalam Rancangan Malaysia Kelapan khususnya

dalam bidang kursus pemasaran ataupun latihan untuk pemasaran produk-produk yang diusahakan oleh masyarakat peniaga-peniaga atau usahawan kita.

Pada saya Tuan Yang di-Pertua, kita mahu melahirkan usahawan yang tulen, usahawan yang berdaya maju, berdaya saing dan berdaya tahan. Jadi ini, adalah kita teruskan melalui strategi-strategi yang saya telah sebutkan tadi khususnya dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Sekian, terima kasih.

4. Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato Mohd. Jarjis [Rompin] minta Menteri Luar Negeri menyatakan apakah kementerian bercadang mewujudkan peraturan dan panduan bagi Suruhanjaya Hak Asasi Manusia (SUHAKAM) khasnya dari sudut prosedur penyiasatan, pelaporan, hebahan kepada awam agar suruhanjaya ini dapat mengelakkan diri dari terperangkap dengan isu-isu yang kontroversi dan boleh mengancam integritinya.

Timbalan Menteri Luar Negeri [Datuk Dr. Leo Michael Toyad]: Tuan Yang di-Pertua. Saya memohon untuk menjawab soalan ini bersama dengan pertanyaan-pertanyaan mengenai SUHAKAM dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari Batu Pahat pada 8 November, dari Dungun pada 22 November tahun ini, Yang Berhormat dari Besut, Yang Berhormat dari Cheras, 26 November tahun ini, Yang Berhormat dari Kuala Terengganu pada 27 November dan Yang Berhormat dari Tanah Merah pada 29 November.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Sebagaimana Dewan ini telah sedia maklum, SUHAKAM telah ditubuhkan melalui Akta Suruhanjaya Hak Asasi Manusia, Akta 597 tahun 1999 yang menyediakan peruntukan bagi penubuhannya. Akta ini juga menetapkan kuasa dan fungsi SUHAKAM bagi perlindungan dan kemajuan hak asasi manusia di Malaysia.

SUHAKAM ditubuhkan dengan niat baik kerajaan untuk meningkatkan penikmatan hak asasi manusia rakyat Malaysia di dalam situasi aman di mana kesejahteraan rakyat, ketenteraman awam kemajuan ekonomi dan pembangunan negara akan terus dimajukan lagi.

Sehubungan dengan ini, adalah menjadi tanggungjawab SUHAKAM menjalankan tugas dan fungsinya untuk meningkatkan kefahaman rakyat Malaysia mengenai hak asasi mereka berlandaskan undang-undang terpakai di negara ini.

Sekiranya ini berjaya dilakukan dengan jujur dan ikhlas, nescaya imej Malaysia terpelihara dan tahap penglibatan hak asasi manusia di negara ini akan dapat dimajukan lagi berlandaskan nilai dan budaya bangsa Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, Artikel 22 Akta SUHAKAM, membolehkan menteri membuat peraturan-peraturan bagi maksud melaksanakan peruntukan Akta ini termasuklah menetapkan tatacara yang kena diikuti dalam menjalankan siasatan di bawah Akta ini.

Perkara ini sedang diteliti oleh kerajaan dengan tujuan untuk mengadakan peraturan-peraturan tersebut. Akta SUHAKAM menguntukkan juga keahlian seramai 20 orang pesuruhjaya dan tempoh perlantikan pesuruhjaya-pesuruhjaya adalah 2 tahun serta layak dilantik semula.

Pesuruhjaya-pesuruhjaya SUHAKAM hendaklah dilantik daripada kalangan tokoh terkenal termasuk mereka yang datang daripada pelbagai latar belakang, agama dan kaum. Kerajaan akan terus mengambil kira peruntukan ini dan perlantikan Pesuruhjaya-pesuruhjaya SUHAKAM.

Tuan Yang di-Pertua, sejak penubuhan SUHAKAM, suruhanjaya ini telah mengemukakan Laporan Tahunan tahun 2000 kepada Parlimen. Pihak kerajaan telah mengkaji dan sedang membuat penelitian kepada syor-syor yang terkandung di dalam laporan tersebut. Keputusan sama ada kerajaan akan melaksanakan cadangan-cadangan SUHAKAM adalah tertakluk kepada sumbangannya kepada kemakmuran dan ketenteraman negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan juga masih menunggu laporan SUHAKAM mengenai perhimpunan haram Lebuhraya KESAS. SUHAKAM dijangka akan mengemukakan ke Parlimen sebagai laporan khas sebagaimana mengikut peruntukan Artikel 21(3) yang kalau tak silap saya baru dibentangkan pada hari ini.

Pertimbangan yang sewajarnya akan dibuat oleh kerajaan apabila laporan ini diterima kelak. SUHAKAM di dalam laporan tahunan tahun 2000 telah menyentuh secara ringkas hak asasi Orang Asli bersabit Tanah Adat.

Walau bagaimanapun ingin saya menegaskan bahawa kerajaan melalui Jabatan Hal Ehwal Orang Asli, mempunyai program-program yang khusus bagi memantau perkembangan masyarakat Orang Asli di Semenanjung dan mengarahkan Program-program untuk meningkatkan pembangunan masyarakat Orang Asli ini.

Di Sabah dan di Sarawak, kerajaan telah melalui pejabat Ketua Menteri-Ketua Menteri Sabah dan Sarawak masing-masing-masing juga menjalankan pemantauan dan mengadakan program meningkatkan pembangunan masyarakat peribumi di Sabah dan di Sarawak. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato Mohd. Jarjis: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan syabas kepada kerajaan dengan tertubuhnya SUHAKAM bermakna kerajaan membela hak asasi manusia di negara ini dan bukan itu sahaja, di terima juga – inisiatif kerajaan ini diiktiraf oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Saya hendak bertanya Datuk Timbalan Menteri, pada masa yang sama kerajaan merasakan penting juga menjaga keselamatan negara. Sebab itu perlu dikekalkan ISA. Sekarang saya minta pandangan Datuk Timbalan Menteri. Pengerusi SUHAKAM dalam kenyataan baru-baru ini memberikan satu pengiktirafan usaha kerajaan bahawa selain daripada membela hak asasi manusia penting juga menjaga keselamatan rakyat Malaysia di mana pencegahan keganasan itu mempunyai agenda penting. Tetapi Tan Sri Musa Hitam, Pengerusi SUHAKAM dalam kenyataannya diandaikan sebagai menyokong kerajaan. Pembangkang mengutuk pula SUHAKAM. Dahulu sebelah sana puji benar Tan Sri Musa dalam isu Suruhanjaya Hak Asasi Manusia. Bila sekarang Tan Sri Musa Hitam merasakan agenda kerajaan membela keselamatan orang ramai itu penting pencegahan keganasan itu menjadi agenda utama negara seperti apa berlaku di Amerika mereka kutuk pula Tan Sri Musa Hitam. Apakah '*double standard*' sebelah sana pandangan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih atas soalan dari Yang Berhormat dari Rompin itu. Sebenarnya kita lihat ini adalah satu memang cara dan kebiasaan pihak pembangkang mengenai SUHAKAM. Kebiasaannya mereka ini sebenarnya memikirkan SUHAKAM ini untuk mereka sahaja.

Tetapi sebenarnya ini untuk rakyat Malaysia dan untuk seperti mana yang saya katakan tadi memberikan satu wadah untuk rakyat kita mengemukakan tujuan atau untuk memberikan satu badan dapat menyiasat apa-apa '*complain*' atau berhubung dengan hak asasi menunjukkan dan sebagainya.

Kadang kala yang kita nyatakan tadi di sini sebenarnya yang asas boleh dikatakan prinsip kita mengadakan SUHAKAM ini adalah untuk menjagakan hak

asasi manusia. Di sini bila pengerusi itu menyatakan kita juga menjaga bukan hak asasi satu dua orang sahaja tetapi hak asasi keseluruhan di dalam keadaan yang disebut oleh Yang Berhormat tadi dari Rompin ialah melibatkan orang ramai di mana kita juga mempertimbangkan kepentingan kepada apa yang dikatakan kemakmuran dan kesejahteraan dan juga ketenteraman negara yang kita pentingkan.

Jadi di sini, beliau menekankan bahawa kita harus juga selain dari mendengarkan berbagai tuduhan-tuduhan yang tertentu atau complaint tertentu oleh perkara-perkara yang kita hadapi pada masa kini tetapi pada masa ini ada perkara yang lebih besar seperti keganasan dan sebagainya yang harus kita tangani dengan secara diutamakan dengan dari segi untuk mewujudkan ketenteraman dan kemakmuran dalam masyarakat keseluruhannya.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjung]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Ahli-ahli kerajaan sangat memuji SUHAKAM dan saya merujuk kepada laporan yang akan dibentangkan pada hari ini '*freedom of assembly*' di mana SUHAKAM telah memberi pandangan bahawa wujudnya kelemahan-kelemahan tentang permit untuk mengadakan perhimpunan secara aman dan juga mencadangkan menukar '*mind set*' supaya hak untuk berhimpun secara aman dapat dipelihara di samping untuk menjaga keselamatan di negara ini. [Tepuk]

Saya ingin menanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, adakah kerajaan – sejauh mana dapat memberi reaksi yang positif kepada penemuan atau sosial yang dicadangkan oleh SUHAKAM supaya apa yang dicadangkan oleh SUHAKAM dapat dilaksanakan oleh kerajaan khususnya dalam laporan ini, Polis telah memberi permit kepada parti-parti politik khususnya pembangkang untuk mengadakan aktiviti politik dan bukan menganggap badan dekoratif bahawa hak asasi manusia di Malaysia dijaga oleh kerajaan. Terima kasih.

Datuk Dr. Leo Michael Toyad: Terima kasih Yang di-Pertua. Inilah yang disebutkan oleh Yang Berhormat dari Rompin tadi. Bila ada komen yang menentang kerajaan atau dikatakan nampaknya menghentam kerajaan dia memang sokong. Dia bawa utarakan. Tetapi yang penting di sini, ini kita bukan tengok sebagai menghentam kerajaan. Ini satu badan yang bebas yang memberi pandangan kepada kita, yang pentingnya, kerajaan Barisan Nasional sentiasa terbuka mendengarkan apakah kelemahan, apakah kekuatan kita? Dan kita terima! Dan bila kita membuat mana-mana keputusan, kita akan memberikan keutamaan kepada apakah prinsip kita dalam negara ini untuk mempertahankan kemakmuran dan juga

ketenteraman negara ini supaya rakyat yang keseluruhannya dapat menikmati kesejahteraan dan ketenteraman sebagai sebuah negara yang merdeka.

Jadi, ingat juga kalau Yang Berhormat telah membaca beberapa muka surat ini, saya pun baru tengok pagi ini juga tetapi cuba lihat juga dia juga mengakui memang ada juga undang-undang di negara ini yang penting untuk '*preservation of national security in public order*'

Jadi mana-mana keputusan itu kita harus mengingatkan bahawa kepentingan untuk menjaga hak asasi? Orang ramai harus juga diutamakan. Jadi Yang Berhormat itulah jawab saya. [Tepuk]

5. **Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusof [Alor Gajah]** minta Perdana Menteri menyatakan berapa ramai orang yang tidak berkemampuan telah dibiayai oleh Lembaga Urusan Tabung Haji untuk menunaikan rukun haji dan dari mana sumber kewangan diperolehi bagi membiayai skim ini.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Noh bin Haji Omar]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat wakil dari Alor Gajah, sejumlah RM210,288.42 pembiayaan telah diberikan kepada 195 orang jemaah haji warga tua untuk membiayai sebahagian perbelanjaan haji mereka. Daripada jumlah tersebut, ianya melibatkan pembiayaan seramai 45 orang jemaah pada musim haji 1420 Hijrah dan 150 orang jemaah pada musim haji 1421 Hijrah.

Sumber pembiayaan ini diperolehi dari Tabung Haji, pembiayaan haji warga tua atau ringkasnya 'Tabung Warga Tua' yang mula ditubuhkan pada Jun 2000. Tabung ini ditubuhkan bertujuan untuk membantu pembiayaan haji warga tua yang memenuhi segala syarat-syarat yang ditetapkan oleh Jawatankuasa Pentadbir Tabung Warga Tua bagi menunaikan ibadat haji kecuali kemampuannya dari segi kewangan.

Sumber kewangan Tabung Warga Tua dari derma oleh pendeposit Tabung Haji yang mempunyai baki minimum simpanan RM10,000 pada tempoh berkenaan. Hasil derma dari pendeposit sehingga kini, Tabung Warga Tua telah berjaya mengumpul dan mempunyai dana berbaki sejumlah RM2.4 juta. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tebrau dahulu, dia cepat bangun, beri kepada dia dahulu.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Tuan Yang di-Pertua, assalamualaikum warahmatullahi taala wabarakatuh, selamat pagi dan salam sejahtera.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak sedikit penjelasan, kita tahulah dahulu ada pernah berlaku peperangan Teluk pada tahun 1991, ramai yang tidak menunaikan haji kerana ketakutan. Dan kali ini berlaku peristiwa pengeboman dan pelanggaran di Amerika dan peperangan di Afghanistan. Saya hendak tahu sejauh mana jemaah-jemaah haji yang telah berdaftar untuk menunaikan haji pada tahun hadapan yang betul-betul memberikan keputusan muktamad akan pergi, kerana maklum sahajalah peristiwa yang tersebut mungkin akan menakutkan jemaah haji yang akan menunaikan haji kerana berlaku peristiwa di Afghanistan, takut pula ada berlaku di tanah suci.

Jadi, kalau ia berkurangan, boleh atau tidak Tabung Haji sama ada mengadakan satu kempen keselamatan supaya jangan orang takut menunaikan haji, ini bermakna manusia kita pun kadang-kadang kalau hendak fikir pun nantilah di tahun hadapan elok sedikit, tetapi dekat-dekat dalam dua, tiga, empat bulan ini nampak berlainan sedikit, jadi Tabung Haji ada atau tidak cadangan untuk mengadakan sedikit kempen dan juga kalau boleh mengadakan potongan jemaah haji yang hendak pergi pada tahun ini, beri insentif tidak mengapa, daripada Tabung Haji rugi besar, sebab saya tidak tahu mungkin Tabung Haji ini ia sudah sewa rumah dekat Mekah dan Madinah dan telah membayar hampir berjuta ringgit, jadi daripada kosong takutlah, saya doakan mudah-mudahan tidak adalah berlaku sebegini, tetapi kalau berlaku sedemikian, itu saya cadangkan adakan potongan dan juga sedemikian, macam mana Yang Berhormat dalam perkara ini boleh berikan sedikit penjelasan. Sila jawab! *[Ketawa]*

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, ya, Tebrau ini dia bekas Speaker, jadi dia pun macam Speaker.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apalah itu, dia takut soalan dia tidak dijawab. Sila.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat daripada Tebrau yang begitu prihatin mengenai keselamatan bakal-bakal jemaah haji dan ada juga satu kenyataan yang dibuat, yang menyatakan bahawa pemergian jemaah haji tahun depan ini masih belum menentu, kononnya kena mendapat green light ataupun kebenaran daripada pihak Arab Saudi.

Sukalah saya menyatakan di sini bahawa memang benar, kita begitu memandang serius tentang soal keselamatan jemaah haji yang menunaikan haji di tanah suci. Sehubungan itu, Lembaga Haji sentiasa memantau keadaan dan kita bekerjasama dengan pihak polis dengan agensi lain dan sentiasa akan berhubung dengan Wisma Putra untuk mendapatkan maklumat-maklumat yang terkini. Buat masa ini persiapan Tabung Haji berjalan baik dan lancar seperti biasa dan sehingga kini Tabung Haji belum menerima apa-apa masalah berhubung penghantaran jemaah haji ke tanah suci.

Oleh itu, semua jemaah haji dinasihatkan supaya tidak perlu bimbang kerana Tabung Haji akan memastikan aspek keselamatan adalah terkawal yang meliputi semasa dalam perjalanan kapal terbang ataupun semasa mereka berada di tanah suci. Tabung Haji juga akan mengadakan ceramah khas berhubung dengan soal keselamatan kepada bakal-bakal jemaah haji dalam kursus haji mereka. Dan untuk pengetahuan semua tarikh penerbangan pertama bagi musim haji 1422 Hijrah ialah pada 17 Januari 2002. Oleh itu, urusan pergi ke Haji untuk tahun Hijrah 1422 ialah berjalan lancar seperti biasa dan setakat ini kita tidak mendapat laporan yang mengatakan ada pihak-pihak tertentu yang menarik diri daripada menunaikan fardu haji dan walau bagaimanapun, kita dapat maklumat bahawa ada pihak tertentu terutamanya pembangkang dia mengambil kesempatan

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Menyampuk]*

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Ini betul, dia mengambil kesempatan apabila kenyataan yang dibuat mengatakan jemaah haji ini belum tentu akan pergi menunaikan haji, maka pembangkang mengambil kesempatan menyatakan bahawa Tabung Haji menyatakan sedemikian kerana duit Tabung Haji kononnya telah habis. Kononnya duit Tabung Haji telah habis kononnya berlaku, maka sebab itulah jemaah-jemaah haji ini belum tentu lagi boleh pergi haji.

Jadi, ucapan-ucapan seperti ini mengelirukan bakal jemaah haji dan merisaukan mereka. Oleh itu, kita minta parti pembangkang terutamanya Parit Buntar, bila menang di Tanjong Karang, Tuan Yang di-Pertua, pening orang Tanjong Karang dibuat, semua fakta dan ceramah diputar belit, jadi kita minta supaya janganlah isu pergi haji ini juga hendak dijadikan *political issue*. Terima kasih.
[Tepuk]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bangun]*

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: 36(6), sangka jahat itu?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa, tidak apa, tidak apa.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Tarik balik, tarik balik.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, Alor Gajah. Hmm, Alor Gajah. *[Ketawa]*

Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Dan saya mengambil kesempatan untuk mengucapkan tahniahlah kepada Tabung Haji kerana dapat mewujudkan skim masyarakat penyayang ini. Tetapi dalam penerimaan dari Tabung ini, didapati tidak semua warga tua yang memohon memperolehi wang dari Tabung ini untuk pergi ke Tanah Suci. Sebenarnya, apakah syarat-syarat bagi membolehkan seorang warga tua untuk mendapat pembiayaan daripada tabung ini. Terima kasih.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Alor Gajah. Jeli, dia tidak dengar ceramah Parit Buntar, itu sebabnya yang dia tidak tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, seperti yang saya nyatakan tadi bahawa kita ada kriteria kita dan syarat-syarat yang ditentukan oleh pihak Tabung Haji iaitu syarat utama yang dikenakan bagi mencukupi tambang jemaah haji yang kurang berkemampuan, yang layak menerima sumbangan tabung pembiayaan haji warga tua antaranya ialah:-

- (i) individu hendaklah seorang warga negara Malaysia atau pemastautin tetap yang berdaftar haji dengan Tabung Haji;
- (ii) individu hendaklah terpilih dalam kuota tahun semasa;
- (iii) individu yang memilih secara muassasah sahaja akan dipertimbangkan, ertinya yang pergi dengan pakej kita tidak pertimbangkan;
- (iv) pertimbangan akan diberi kepada individu yang membuat haji kali pertama sahaja;
- (v) kelayakan umur adalah 60 tahun ke atas dan keutamaan akan diberi kepada individu yang berumur lebih lanjut, daif dan lebih lama menjadi pendeposit Tabung Haji;

- (vi) jumlah pembiayaan adalah sekurang-kurangnya RM200 dan tidak melebihi RM2,000 bagi seorang jemaah haji untuk mencukupkan perbezaan haji minimum mengikut kos perbelanjaan haji tahun semasa;
- (vii) individu hendaklah tidak menerima apa-apa sumbangan lain dari mana-mana institusi seperti kerajaan negeri, hadiah, anugerah dalam perkhidmatan, pertubuhan sukarela dan sebagainya;

Wang pembiayaan yang diberi akan ditarik balik oleh Tabung Haji sekiranya penerima membatalkan, menunda atau meninggal dunia sebelum berangkat ke tanah suci. Tabung Pembiayaan Haji Warga Tua tidak membiayai kos perbelanjaan haji bagi pengikut warga tua. Terima kasih.

6. **Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud [Kuala Krai]** minta Menteri Pertanian menyatakan langkah-langkah yang telah dan akan diambil untuk mempertingkatkan daya saing negara dalam industri automotif dan pengeluaran bahan makanan apabila AFTA dilaksanakan sepenuhnya.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian [Dato' Abu Bakar bin Taib]:

Tuan Yang di-Pertua, ada pun soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat, iaitu berkenaan dengan industri automotif dan juga industri pengeluaran makanan. Saya harap soalan tambahan nanti juga janganlah kemukakan yang berkaitan dengan industri automotif kerana ianya di luar bidang kuasa Kementerian Pertanian.

Industri automotif dan pengeluaran bahan makanan sedang giat membuat persediaan untuk menghadapi persaingan daripada cabaran kenderaan yang diimport daripada negara-negara ASEAN apabila AFTA dilaksanakan sepenuhnya pada tahun 2005.

Tumpuan utama industri automotif terutamanya Proton pada masa ini ialah mengurangkan kos pembuatan, peningkatan kualiti pengeluaran dan perkhidmatan selepas jualan. Bagi mengurangkan kos pengeluaran/pembuatan Proton telah mengambil tindakan-tindakan berikut:-

- (i) pembelian komponen dan bahan mentah dari pelbagai sumber atau dengan izin, *multi-sourcing*;
- (ii) pengembangan permintaan dan pasaran untuk membolehkan pengeluaran berskala ekonomi;

- (iii) peningkatan keupayaan kejuruteraan automotif negara untuk meningkatkan kualiti keluaran, kemahiran untuk mereka bentuk kenderaan dan komponen sendiri. Perolehan Syarikat Lotus International Limited oleh Proton telah menyebabkan Proton tidak perlu membayar royalti ke atas model-model baru;
- (iv) peningkatan daya saing syarikat pembekal komponen tempatan khususnya vendor kereta nasional;
- (v) penglibatan Proton secara langsung dalam mengawal kaedah, tempoh penghantaran dan kualiti perkhidmatan jualan kereta - keretanya secara langsung melalui syarikat Proton Edar, sebuah anak syarikat milik sepenuh Proton.

Tuan Yang di-Pertua, dengan pelaksanaan AFTA, keluaran pertanian yang tidak dilindungi oleh tarif daripada negara asing boleh memasuki pasaran Malaysia tanpa halangan kecuali dari segi kesihatan. Dan ini akan memberi saingan hebat kepada pengeluar-pengeluar dan petani tempatan. Oleh itu, usaha-usaha sedang dibuat bagi meningkatkan daya saing (competitiveness) keluaran-keluaran pertanian supaya mampu bersaing dari segi kos dan kualiti dengan produk-produk asing. Beberapa program telah dirancang bagi penglibatan pengusaha-pengusaha pertanian untuk mencapai matlamat ini. Antara program-program tersebut adalah seperti berikut:-

- (i) menggalakkan pertanian secara berskala besar dan secara komersial melalui program kelompok, mini estate dan ladang moden;
- (ii) meningkatkan mekanisasi dan automasi dan penggunaan teknologi moden seperti aeroponics, hydroponics, fertigasi dan lain-lain dan mempraktikkan cara-cara pertanian yang baik (*good agricultural practices*) di kalangan petani-petani;
- (iii) meningkatkan penyelidikan dan pembangunan (R&D) supaya dapat mengeluarkan benih-benih, baka-baka dan proses-proses baru yang boleh meningkatkan pengeluaran dan kualiti hasil-hasil pertanian;

- (iv) meningkatkan perkhidmatan pengembangan dan teknikal (*extension and technical services*) kepada petani-petani melalui jabatan dan agensi kementerian ;
- (v) menggalakkan lebih banyak pelaburan sektor swasta di dalam sektor pengeluaran makanan;
- (vi) memperbaiki sistem pemasaran supaya petani mendapat harga yang berpatutan bagi keluaran mereka ;
- (vii) menggalakkan aktiviti hiliran dan pemprosesan hasil pertanian supaya dapat menambahkan nilai tambah (*value added*);
- (viii) mengadakan program peningkatan keupayaan pengeluaran teknikal supaya produk-produk dapat memasuki pasaran serantau dan antarabangsa ;
- (ix) menggalakkan syarikat tempatan mengadakan pakatan strategik dengan syarikat asing untuk mendapat teknologi dan pasaran baru ;
- (x) mengadakan promosi pasaran secara lebih agresif;
- (xi) memberi sokongan yang lebih terhadap produk yang telah diterima oleh pasaran;.
- (xii) menggalakkan pelaburan di negara di mana kos pengeluaran lebih rendah dan membawa pulang bahan mentah untuk kegunaan tempatan ;
- (xiii) mempromosi produk makanan Malaysia sebagai produk halal.

Kerajaan pasti dengan langkah-langkah yang telah dan sedang diambil oleh industri automotif tempatan dan pengeluaran bahan makanan, keluaran tempatan dapat bersaing dengan keluaran import dari segi harga, kualiti keluaran dan perkhidmatan.

Datuk Kamarudin bin Jaffar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Berkenaan dengan AFTA sebagaimana kita maklum dalam bidang-bidang seperti pertanian dan akhir-akhir ini terutamanya dalam industri automotif sebagaimana yang ada dalam soalan asal ini, Malaysia nampaknya jauh terkebelakang dan terpaksa meminta supaya AFTA menundakan perlaksanaannya untuk menyelamatkan industri automotif dan saya yakin juga industri makanan.

Semalam dan hari ini kita dimaklumkan pula bahawa ASEAN yang mana termasuk Malaysia telah bersetuju untuk menubuhkan dalam jangka masa beberapa tahun yang akan datang ini badan ekonomi serantau yang dipanggil EAEG. Dalam laporan akhbar dan media kita ditunjukkan seolah-olah ini kejayaan sekali lagi negara Malaysia, tetapi mungkin Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian dan mungkin juga Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan ingin mendengar maklumat yang saya perolehi daripada akhbar antarabangsa yang mengatakan bahawa Malaysia dalam Mesyuarat ASEAN tersebut tidak berapa bersetuju dengan EAEG. Saya petik di sini daripada BBC News Online....[Disampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang sangat, Yang Berhormat?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Tidak, ringkas sahaja Tuan Yang di-Pertua. [Dewan gamat seketika]

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Panjang sangat itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak payahlah, minta penjelasan.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Dengan izin, bahawa Perdana Menteri Malaysia menyatakan keraguannya (*express reservations*) - dengan izin - tentang cadangan untuk menubuhkan EAEG ini kerana Malaysia takutkan barangan daripada negara China akan melimpah, *swarm the local industry*, mengalahkan industri tempatan. Jadi, ini saya hairan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya, Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: bagaimana Malaysia akan dapat mengecap nikmat daripada kononnya AFTA ataupun EAEG kalau sebenarnya dalam perbincangan tutup.....[Disampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya, Yang Berhormat? Jangan panjang sangat, Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, bagaimanakah Malaysia ingin berjaya dalam bidang perdagangan terbuka ini, kalau dalam kes AFTA pun kita gagal. Sekarang ini dalam kes EAEG, Perdana Menteri sendiri menyatakan keraguannya.

Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak pasti laporan tersebut, tetapi, yang mustahaknya ialah kita sedang merangka strategi untuk mengeluarkan lebih banyak lagi barang-barang tempatan. Dalam hal ini, saya percaya semua pihak akan membantu termasuklah pembangkang. Janganlah kritik saya tetapi tidak membuat apa pun yang boleh membantu Malaysia. Semuanya adalah hak kita semua.

Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini, saya bagi Gelang Patah.

Tuan Chang See Ten: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen menerangkan usaha yang mana kita telah dapat mencapai dalam menggalakkan estet tanaman campuran (*mixed farming*) yang mana kita dapat mengurangkan import bahan-bahan makanan terutama daging lembu, daging kambing, daging khinzir dan lain-lain, yang mana akan dapat mengurangkan perbelanjaan negara dalam pengimportan bahan-bahan makanan.

Sekian, terima kasih.

Dato' Abu Bakar bin Taib: Terima kasih Yang Berhormat bagi Gelang Patah. Tuan Yang di-Pertua, pada waktu sekarang ini kita telah berjaya dalam beberapa aspek. Yang pertamanya ialah kita telah menggalakkan peliharaan lembu dalam kawasan estet dan juga kawasan tanah terbiar. Jadi, kita anggar kita sekarang ini sudah mencapai 1,000 ekor di kawasan FELDA dan di kawasan RISDA dan insya-Allah kita akan tingkatkan. Dalam mesyuarat yang lepas, kita telah menganjurkan lebih kurang sejuta ekor lembu akan dipelihara di kawasan-kawasan ladang estet ataupun ladang-ladang seperti pihak Guthrie dan pihak Sime Darby yang telah mengatakan bahawasanya mereka sanggup berbuat demikian. Terima kasih.

7. **Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]** minta Menteri Belia dan Sukan menyatakan:-

- (a) apakah pendirian Kementerian dan garis panduan yang diguna pakai dalam pemberian insentif kepada ahli sukan yang berjaya; dan

- (b) apakah inisiatif Kementerian untuk memperolehi kejayaan dalam bidang sukan di negara ini khasnya dalam sukan hoki, badminton dan bola sepak yang pada satu ketika negara kita ternyata handal.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan melalui Kementerian Belia dan Sukan dan Majlis Sukan Negara mengiktiraf kejayaan atlet-atlet di pertandingan antarabangsa yang terpilih melalui Skim Hadiah Kemenangan Majlis Sukan Negara yang telah dilaksanakan sejak tahun 1986 lagi. Insentif dalam bentuk kewangan ataupun dalam bentuk penghargaan seperti pengurniaan darjah kebesaran merupakan dorongan untuk merangsangkan atlet-atlet kita untuk berlatih bersungguh-sungguh demi mencapai kejayaan. Kejayaan ini sekaligus akan menaikkan imej negara kita di mata dunia. Skim Hadiah Kemenangan Majlis Sukan Negara dibahagikan kepada dua kumpulan iaitu, kumpulan insentif yang diberikan kepada atlet-atlet, individu ataupun pasukan yang menang dalam temasya-temasya sukan seperti Sukan SEA, Sukan Asia, Sukan Komanwel dan Sukan Olimpik.

Satu lagi insentif diberikan kepada atlet-atlet yang menang dalam pertandingan antarabangsa yang bukan bersifat temasya tetapi dianjurkan ataupun dipersetujui oleh Persekutuan Sukan Antarabangsa masing-masing bagi peringkat yang tertentu, umpamanya peringkat dunia, Asia, Komanwel dan Asia Tenggara. Nilai insentif bagi kejayaan dalam temasya-temasya sukan seperti Sukan SEA adalah lebih tinggi daripada insentif bagi kemenangan yang diperolehi dalam kejohanan-kejohanan sukan individu di peringkat ASEAN. Keputusan ini dibuat memandangkan bahawa kemenangan di peringkat temasya sukan seperti di Sukan SEA adalah lebih tinggi nilainya daripada pertandingan-pertandingan di peringkat ASEAN anjuran badan sukan antarabangsa masing-masing.

Melalui Skim Hadiah Kemenangan Majlis Sukan Negara sahaja, atlet-atlet negara yang berjaya dalam pertandingan-pertandingan sukan antarabangsa yang dikenal pasti diberi ganjaran kewangan. Pihak-pihak lain sama ada negeri-negeri ataupun majikan-majikan di mana atlet bekerja ada juga menyediakan insentif masing-masing dan ini merupakan sesuatu di luar budi bicara Kementerian Belia dan Sukan.

Tuan Yang di-Pertua, secara amnya, prestasi sukan negara telah pun menunjukkan peningkatan sejak bermulanya Program Jaya tahun 1994 iaitu, satu

program untuk melatih atlet-atlet kita untuk menghadapi Sukan Komanwel 1998. Peningkatan ini jelas dilihat dengan pencapaian atlet-atlet negara di Sukan SEA pada tahun 1997, 1999 dan Sukan Komanwel pada tahun 1998, Sukan Asia 1998 dan akhir sekali di Sukan SEA yang ke-21 pada tahun ini.

Sukan hoki, badminton dan bola sepak juga telah menunjukkan peningkatan dari segi prestasinya baru-baru ini. Pasukan hoki remaja telah pun berjaya melayakkan diri ke pertandingan akhir Piala Remaja Dunia meskipun mendapat tempat yang ke-12. Pasukan ini gagal melayakkan diri pada tahun 1997. Pasukan badminton negara kita telah memenangi dua pingat emas termasuk dalam acara berpasukan di Sukan SEA yang baru lalu. Pasukan bola sepak juga telah melayakkan diri ke pertandingan akhir setelah gagal melayakkan diri ke peringkat separuh akhir sejak 1991. Tanda-tanda peningkatan prestasi sukan-sukan ini tetap memberangsangkan kita semua dan persatuan-persatuan sukan berkenaan telah dan akan melaksanakan program-program pembangunan atlet khususnya dalam usaha mencari dan mengenal pasti atlet-atlet yang mampu berjaya di peringkat antarabangsa. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, jawapan-jawapan bagi pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah selesai.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No 8 hingga 23 adalah dijilid dalam buku berasingan]

RANG UNDANG-UNDANG DAN USUL

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2002

Bacaan Kali Yang Kedua

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2002

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang Perbekalan 2002 di bacakan kali yang kedua sekarang" dan "Bahawa usul yang berikut ini dirujuk kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis".

“Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan iaitu satu jumlah wang sebanyak tidak lebih tiga puluh tiga bilion lima ratus tiga puluh enam juta empat ratus sembilan puluh satu ribu enam ratus tiga puluh ringgit (RM33,536,491,630) dibelanjakan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun 2002, bagi tujuan-tujuan dan butiran-butiran perbelanjaan pembangunan yang dinyatakan di bawah Maksud Pembangunan atau (“P”) dalam senarai Belanjawan Persekutuan, 2002 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 31 Tahun 2001 adalah diuntukkan di bawah Maksud-maksud yang berkenaan jumlah-jumlah yang bersestentangan dengan butiran-butiran itu di ruangan lapan dan sembilan senarai tersebut, hendaklah disahkan. **[6 November 2001]**

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya minta Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat buat ucapan. Silakan.

11.08 pagi.

Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Dr. Tiki anak Lafe]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Terlebih dahulu, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh mengenai fungsi dan juga tanggungjawab Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat semasa membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan 2002.

Sera mai tiga orang Ahli Yang Berhormat telah menyentuh tentang perkara-perkara yang berkaitan dengan kementerian iaitu Yang Berhormat bagi Lanang, Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara dan Yang Berhormat bagi Bentong.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Lanang telah menyentuh mengenai langkah kerajaan menaikkan kadar bantuan kebajikan kepada golongan miskin. Yang Berhormat mencadangkan supaya kenaikan kadar Skim Bantuan Am yang dinikmati oleh Wilayah Persekutuan turut diperluaskan kepada negeri-negeri lain. Untuk makluman Yang Berhormat, di bawah pakej baru Penjanaaan Ekonomi Negara 2001, kerajaan telah meluluskan peruntukan berjumlah RM100 juta bagi tempoh 15 bulan bertujuan menaikkan kadar bantuan di bawah Skim-skim Bantuan Persekutuan dan juga Skim Bantuan Am Negeri termasuk Sabah dan Sarawak berkuat kuasa mulai bulan Oktober 2001.

Untuk makluman Yang Berhormat, terdapat lapan jenis bantuan di bawah Skim Bantuan Persekutuan iaitu, elaun pekerja cacat, bantuan sekolah, bantuan

orang tua, bantuan kanak-kanak, bantuan pelancaran, bantuan am, dan bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, bantuan bencana alam dan bantuan anak pelihara. Dari lapan jenis bantuan tersebut, kadar elaun pekerja cacat dan bantuan sekolah telah dinaikkan sebanyak satu peratus.

Sementara itu, bantuan orang tua, bantuan kanak-kanak, bantuan pelancaran dan bantuan am bagi Wilayah Persekutuan dan Labuan dinaikkan sebanyak 33.3%. Bantuan bencana alam dan bantuan anak pelihara tidak dinaikkan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri, Yang Berhormat. Batang Lumar. Hendak beri jalan.

Dr. Tiki anak Lefe: Beri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kalau tidak tanya, maknanya orang tidak minat dengan Menteri Tuan Yang di-Pertua. Ini, saya hendak tunjuk minat ini. *[Ketawa]*.

Persoalan bantuan kebajikan kepada orang tua-tua dan orang-orang yang perlukan bantuan. Satu aduan yang saya telah buat banyak kali kepada pihak pentadbir sumber bantuan ini di peringkat negeri Sarawak iaitu pegawai yang datang menilai ke kampung-kampung, menilai dengan cara yang mungkin tidak tepat. Umpamanya, kalau si suami dahulunya nelayan ataupun pekebun, sudah umur 60 tahun lebih, selepas itu terkena penyakit angin ahmar dan tidak boleh bekerja lagi. Di rumah beliau pada ketika itu ada radio, ada televisyen, peti ais, rumah baik dan sebagainya. Tetapi, isteri tidak boleh bekerja, sakit juga.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Apabila pegawai kebajikan datang menilai, dia kata: "Rumah ini besar, peti ais ada, televisyen ada, semua ada". Adakah kita hendak bakar rumah itu dahulu, bakar televisyen, bakar televisyen semua sekali, baru ada bantuan? Ini kerana dia kata rumah baik, televisyen ada, ini semua ada, tidak boleh bantu, pada hal, yang si suami tidak boleh berjalan lagi, yang si isteri pun memang sakit. Apa tindakan

kementerian supaya penilaian sedemikian tidak berlaku lagi di kampung-kampung dan di luar bandar? Itu yang pertama.

Yang kedua, saya hendak bertanya soalan penilaian lagi, pegawai ini. Ada kadang-kadang orang yang menerima, saya berjumpa sendiri sampai di kompelin oleh pihak-pihak daripada kampung. Yang menerima itu, gelang emas dia daripada sini sampai ke sini. *[Menunjukkan isyarat daripada pergelangan tangan hingga ke siku]* Orang ini wanita yang suka pakai gelang emas, Tuan Yang di-Pertua. Habis terima bantuan daripada kebajikan, belum sampai ke rumah, sudah habis untuk enjoy satu hari sahaja.

Sebenarnya, orang macam ini tidak perlu, tapi mendapat bantuan. Saranan dan sokongan daripada wakil-wakil rakyat di kampung-kampung tidak mendapat perhatian yang sepatutnya. Jadi, macam mana tindakan kementerian supaya perkara ini tidak berlaku lagi? Kewangan tidak datang dan sampai kepada orang yang disasarkan. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe : Terima kasih Yang Berhormat Batang Lupar. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bantuan am atau pun bantuan yang lain di negeri Sabah dan Sarawak adalah di bawah kuasa Kementerian Pembangunan Sosial dan Organisasi seperti mana di Sarawak. Jadi pihak Kementerian di peringkat Persekutuan tidak mempunyai kuasa untuk mengarahkan kementerian di peringkat negeri untuk mengambil tindakan. Walau bagaimanapun kita memang telah mendapat banyak sungutan atau kompelin yang serupa ini, dan pihak Kementerian baru-baru ini telah mendapat kelulusan daripada JPA meluluskan jumlah jawatan yang banyak, dan kita berharap dengan peningkatan jawatan kita akan dapat menjalankan tugas dengan lebih baik lagi dan dengan ini pihak Kementerian akan cuba bekerjasama dengan pihak negeri atau pun Kementerian Pembangunan Sosial dan Organisasi Negeri mengambil tindakan supaya perkara-perkara ini tidak akan berlaku.

Untuk makluman Yang Berhormat, saya sendiri pernah juga mendapat kompelin seperti ini. Walau bagaimanapun, kita mempunyai kuasa yang terhadap pihak negeri, tetapi pihak Kementerian sedang mengambil tindakan untuk menstrukturkan ..

Datuk Haji Mohd.Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Tebrau dan Yang Berhormat Arau bangun.

Dr. Tiki anak Lafe: Siapa yang bangun dahulu? Yang Berhormat Arau? Oh Yang Berhormat Tebrau. Okay. Nanti..

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Nasib baik Yang Berhormat beri orang lelaki dahulu, kita sama jenis, dahulukan lelaki. *[Ketawa]* Saya hendak tanya dari segi bantuan. Okay, terima kasihlah, memang banyak bantuan, tidak boleh nafikan. Cuma tentang bantuan, boleh tidak Jabatan Kebajikan membantu orang-orang tua, yang miskin, yang tidak mampu yang menghidap penyakit buah pinggang, yang memerlukan rawatan dialisis. Kementerian Kesihatan terhad dan ramai sangat hendak pergi hospital dan sebagainya.

Ada juga pihak lain yang mengelolakan seperti di negeri Johor – Klinik Wakaf, mengadakan projek ini. Boleh tidak Jabatan ini membeli sedikit alat untuk membantu? Bayarannya teruk betul kepada orang tua-tua ini. Beli alat atas nama kebajikan masyarakat, mengeluarkan peruntukan membeli alat-alat mesin ini dan diserahkan kepada badan-badan yang mengendalikannya secara sukarela. Sebab apa? Bayarannya memang tidak mampu – memang tinggi betul bayaran untuk memproses dialisis ini.

Jadi bolehkah atau tidak Kementerian mengadakan satu peruntukan untuk membeli mesin dialisis dan ditempatkan di tempat yang tertentu yang sedang berjalan untuk memproseskan perkara ini, kerana ada juga badan-badan lain Tuan Yang di-Pertua, seperti Majlis-Majlis Agama, Lembaga Pelabuhan – dia beli mesin dan diletakkan di suatu tempat untuk membantu pesakit luar. Atau pun, yang kedua, bolehkah tidak membayar bil? Jabatan Kebajikan Masyarakat membantu membayar bil orang yang susah betul – yang tidak berkemampuan, memang daif tetapi kena penyakit macam ini. Dia tidak boleh hendak bayar dan bil itu dibayar oleh pihak Jabatan Kebajikan Masyarakat. Ini sebagai suatu sumbangan. Saya ingat ini suatu perkara yang baiklah. Macam mana pandangan Yang Berhormat dalam hal ini? Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tebrau. Untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian atau pun Jabatan Kebajikan Masyarakat belum mempunyai peruntukan untuk perkara yang telah disebutkan tadi. Walau bagaimanapun, di bawah Kementerian, kita mempunyai Yayasan Kebajikan Negara

dari mana Ahli-Ahli Yang Berhormat boleh memohon untuk mendapat bantuan bagi pihak orang-orang tua, orang-orang yang sakit.

Dukacita dimaklumkan saya sendiri tidak banyak mendapat permohonan daripada Ahli Yang Berhormat tetapi saya berharap dengan soalan ini, selepas ini kita akan mendapat kerjasama Ahli-Ahli Yang Berhormat, sekiranya ada rakyat di kawasan Ahli-Ahli Yang Berhormat yang memerlukan pertolongan dari segi membeli alat-alat tiruan, membeli alat atau pun mesin dialisis atau menolong membayar bil-bil dialisis yang saya tahu begitu tinggi, Ahli Yang Berhormat boleh memohon kepada Kementerian dan kita akan cuba menolong melalui Yayasan Kebajikan Negara.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib: *[Bangun]*

Dr. Tiki anak Lafe: Kita kena bagi Yang Berhormat perempuan dahulu.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dan terima kasih Yang Berhormat. Saya tadi memang hendak bagi peluang kepada Yang Berhormat Tebrau – dia lebih senior dan saya menghormati beliau lebih pengalaman. Tidak mengapalah saya kemudian, sekarang lelaki dan wanita sudah *equal* – sama. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin dapat penjelasan daripada Yang Berhormat dari segi perkhidmatan Jabatan Kebajikan Masyarakat. Pertamanya, saya hendak ucapkan terima kasih kepada kerajaan kerana menimbangkan pegawai-pegawai kerana selama ini saya dapati pegawai-pegawai kebajikan masyarakat begitu tertekan dengan tugas yang banyak. Mungkin kurang pegawai tidak dapat memberikan perkhidmatan yang efisien. Saya berharap kepada Yang Berhormat tolong tengoklah Perlis sebab saya tahu mereka begitu kekurangan pegawai. Saya tidak tahu akhir-akhir ini, mungkin telah dibekalkan dengan pegawai-pegawai sebagaimana yang diperlukan.

Yang keduanya, bila berlaku apa-apa kemalangan, kebakaran, banjir dan sebagainya, kadang-kadang bantuan yang diberikan ini lambat. Misalnya kebakaran, atau pun rumah yang dilanda oleh ribut. Jabatan Kebajikan Masyarakat terpaksa timbang, tunggu; pada hal orang-orang yang terlibat kalau rumah, bumbung rumah dibawa oleh angin, dia terpaksa tidur malam itu dan anak-anaknya terpaksa diselamatkan. Saya ingin mendapat penjelasan Yang Berhormat, bagaimana prosedur pemberian bantuan ini dilaksanakan pada hari ini dan bagaimana agaknya

pihak kerajaan boleh menimbangkan supaya bantuan ini boleh diberikan dalam masa yang diperlukan.

Dan satu lagi mengenai Yayasan Kebajikan Negara. Dahulu saya tengok Yayasan Kebajikan Negara ini begitu aktif. Bila mereka menghadapi masalah terutamanya berkenaan dengan kesihatan, dan selalunya masyarakat luar bandar tidak mempunyai kemampuan, mereka merayu kepada Yayasan Kebajikan Negara tetapi hari ini nampak susah sangat kita hendak dapat bantuan daripada Yayasan Kebajikan Negara ini. Saya berterima kasih di atas pelawaan Yang Berhormat dan kalau dapat bagaimana saluran ini dapat dipermudahkan dan dapat diperbaiki lagi perkhidmatannya sebagaimana yang pernah diberikan pada masa yang lalu. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih Yang Berhormat Arau. Mengenai dengan perkara pertama yang telah diutarakan tadi, saya tidak mempunyai maklumat yang terperinci mengenai jumlah pegawai Jabatan Kebajikan Masyarakat di negeri Perlis dan saya akan memberi jawapan seterusnya. Mengenai dengan kes-kes di mana bencana alam atau pun kemalangan, kebakaran berlaku di mana Yang Berhormat mengatakan peruntukan atau pun pertolongan diberi begitu lambat, kita mempunyai beberapa prosedur di mana Jabatan Kebajikan Masyarakat atau pun pegawai kebajikan masyarakat sepatutnya turun serta-merta sebaik sahaja mendapat laporan daripada pihak-pihak tertentu, lebih-lebih lagi daripada pihak mangsa dan kita mempunyai dua jenis bantuan iaitu bantuan sementara atau pun *emergency*, di mana kita memberi bantuan-bantuan seperti selimut, makanan kepada mangsa; yang kedua mengenai bantuan yang lain seperti bantuan kewangan atau pun buku-buku atau uniform sekolah, itu kita memerlukan laporan daripada pihak berkuasa tempatan. Jadi itu mungkin memakan masa yang lebih lambat sedikit.

Mengenai Yayasan Kebajikan Negara yang sekarang dikatakan sekarang begitu sukar hendak mendapat bantuan atau pun pertolongan daripada YKN, untuk makluman Yang Berhormat, YKN atau Yayasan Kebajikan Negara sekarang sedang di 'restructure' – mengalami penstrukturan dan mungkin ini ..

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib: [Bangun]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Larut dan Yang Berhormat bagi Baling bangun.

Dr. Tiki anak Lafe: Saya jawab dahulu. Jadi di mana saya sebut tadi? YKN sedang mengalami penstrukturan. Oleh kerana itu kita melihat atau pun mengalami sedikit kelambatan dari segi pengeluaran bantuan. Jadi, saya berharap selepas penstrukturan ini selesai nanti kita akan dapat mengeluarkan bantuan seperti dahulu. Yang Berhormat Larut, saya bagi peluang.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih. Terima kasih Yang Berhormat. Mengenai masalah bantuan bencana alam sering berlaku, tidakkah Kementerian boleh turunkan kuasa kepada pegawai? Banjir sudah habis, mangsa sudah ada yang mati, bantuan baru sampai. Ini satu masalah Yang Berhormat. Saya tidak tahulah kalau daif sangat Kementerian Kebajikan. Saya dengar pun Yang Berhormat Timbalan Menteri, kalau betul, tidak betul salah sayalah, balik kawasan pun terpaksa beli minyak sendiri. Saya dengar Yang Berhormatlah; saya tidak tahulah betul atau tidak betul. Ini satu perkara yang serius. Kalau Timbalan Menteri balik kawasan, minyak pun kena beli sendiri, ini satu perkara yang serius.

Jadi tidakkah boleh autoriti kepada pegawai-pegawai ini, bencana alam ini bukan perkara yang boleh kita tahu bila berlaku. Mangsa telah dipindahkan. Bekalan hanya sampai bila mangsa sudah balik, sudah pindah, baru sampai bekalan makanan. Bila kita tanya masing-masing main pas – macam main bola; pegawai itu kata ini bukan kawasan dia, ini masuk wilayah orang lain. Ini dia masalah.

Keduanya, masalah orang yang tidak mampu, berlaku umpamanya sakit jantung atau pun sakit yang memerlukan bantuan segera. Tidakkah boleh Kementerian Kebajikan membantu daripada mereka ini terpaksa meminta derma ke sana sini – masukkan dalam iklan untuk mendapatkan derma dan bantuan. Ini yang berlaku setiap kali kita lihat. Jadi tidakkah boleh Kementerian, sebagai kementerian yang menjaga kebajikan supaya dapat mengubah sikap, terutama di kalangan pegawai-pegawai. Saya tidak hendak sentuhlah, macam kata tadi rakan-rakan yang lain tentang bantuan, ada yang tidak sepatut dapat, dapat kerana hanya berdasarkan laporan; mereka tidak turun ke bawah. Hanya berdasarkan laporan, main pakai ambil sedikit-sedikit, kemudian kata tidak boleh dapat. Kemudian mereka yang dapat bantuan pula tiba-tiba dipotong bantuan tersebut, di kalangan orang yang mendapat bantuan.

Jadi saya minta sedikitlah penjelasan pada Yang Berhormat, kerana hendak harapkan Yang Berhormat Menteri pun tidak dapat hendak bertanya, tanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jadi saya minta kalau perkara ini tidak boleh diberikan perhatian, saya bimbang masalah kebajikan rakyat kita ini akan berada di takuk yang sama. Jadi, minta sedikit penjelasan, Yang Berhormat.

Dr. Tiki anak Lafe: Okay, terima kasih Yang Berhormat bagi Larut. Saya mengucapkan terima kasih kerana Yang Berhormat begitu prihatin kepada saya kerana terpaksa beli minyak. *[Ketawa]*

Yang kedua, mengenai bantuan yang kononnya dikatakan lambat sampai kepada penerima. Seperti mana yang saya katakan tadi, memang ada kes-kes yang berlaku seperti ini oleh kerana kita mempunyai pegawai yang tidak banyak dan Kementerian mempunyai kesukaran untuk turun terus atau pun cepat kepada kawasan-kawasan atau pun kepada mangsa-mangsa yang memerlukan bantuan. Jadi memang kita akui ini dan kita sedang mengambil langkah untuk mempercepatkan pemberian bantuan kepada mereka yang memohon atau pun mereka-mereka yang layak mendapat bantuan.

Yang kedua, mengenai pesakit atau pun mereka yang memerlukan bantuan dari segi untuk mendapat rawatan di hospital, perkara ini pun sudah diutarakan sebelum ini dan pada sesi ini pun ada satu soalan mengenai masalah ini di mana soalan ini menyarankan supaya Kementerian mengadakan satu dana untuk pesakit-pesakit seperti ini. Memang kita mempunyai peruntukan untuk mereka yang memerlukan rawatan di hospital tetapi hospital kerajaan, bukan di hospital-hospital swasta. Untuk misalan, atau pun pengetahuan atau makluman Yang Berhormat, saya minggu lepas baru saja dirujuk satu pesakit, mungkin Yang Berhormat pun sedia maklum; pesakit yang memerlukan rawatan berumur 9 tahun – perempuan, yang memerlukan rawatan segera dan telah dirujuk kepada saya dan kita telah berjaya menolong beliau untuk dibawa ke Hospital Kubang Kerian di Kelantan.

Masalah yang dihadapi oleh pesakit ini adalah keluarganya tidak pergi terus kepada kementerian. Mereka memohon bantuan daripada pihak ketiga iaitu Yayasan Kebajikan Bakti Masyarakat di mana saudara saya Yang Berhormat Timbalan Menteri Belia dan Sukan pun sedia maklum.

Jadi, sekiranya perkara ini dibawa terus kepada kementerian ataupun Jabatan Kebajikan Masyarakat di kawasan yang berkenaan, kita ataupun

kementerian cuba menolong dan memberi peruntukan ataupun sumbangan yang dipohon

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Dr. Tiki anak Lafe: Ada lagi Larut?

Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib: *[Bangun]*

Dr. Tiki anak Lafe: Dia hendak sambunglah itu.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Saya beri satu contohlah. Baru-baru penyokong bola sepak Terengganu, sebagai contoh ya terdekat, semua tahu kemalangan yang berlaku sewaktu – ini bukan kes pertama, saya rasa tiap-tiap kali ada perlawanan bola sepak adalah kemalangan berlaku. Sama ada pihak kementerian telah menghulurkan bantuan, mungkin mereka ini daripada keluarga yang tidak mampu ataupun kita ke tepikan soal mampu tidak mampu tetapi dari segi keprihatinan kementerian terhadap penyokong bola sepak Terengganu ini yang menghadapi kemalangan, yang terlantar, ada yang cedera terlantar di hospital. Sebagaimana kita sedia maklum, pemangku Tengku Mahkota Pahang sendiri ada berangkat melawat.

Jadi, sama ada kementerian boleh mengeluarkan bantuan segera hal ini kepada mangsa-mangsa tersebut sebagai kita memandang serius dari soal kebajikan mereka ini kerana saya tidak tahulah kalau Kerajaan Terengganu, Kerajaan PAS prihatin dalam soal ini atau tidak. Mereka hanya mengambil kesempatan bila bola sepak menang sedangkan yang mengendalikan pasukan bola sepak tersebut adalah orang lain.

Orang yang pernah mereka singkir daripada jawatan kerajaan. Hari ini tiba-tiba Kerajaan PAS Terengganu mengambil kesempatan mengisytiharkan cuti. Baguslah!. Tetapi jangan ambil kredit setelah mencapai kejayaan. Kemudian mengatakan orang lain di antara ada darjat dan tidak darjat. Ini suatu penjelasan saya minta daripada Yang Berhormat. *[Disampuk] [Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri.....

Dr. Tiki anak Lafe: Ha?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: ...Banyak lagikah.

Dr. Tiki anak Lafe: Ada banyak sedikit. Lepas ini saya beri peluang kepada Yang Berhormat bagi Larut.

Jadi, terima kasih di iaitu mengenai bantuan kepada penyokong-penyokong Terengganu ataupun pasukan bola sepak Terengganu yang telah mengalami kemalangan dan cedera dimasukkan ke dalam hospital, saya tidak mempunyai maklumat di sini sekarang tetapi saya akan meminta pihak Jabatan Kebajikan Masyarakat untuk mendapat laporan lanjut selepas ini dan kita akan cuba melihat sama ada mereka memerlukan bantuan sekiranya perlu. Okay.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Tuan Taib Azamuddin bin Md. Taib: *[Bangun]*

Dr. Tiki anak Lafe: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat saya hendak teruskan oleh kerana.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada dua orang bangun.

Dr. Tiki anak Lafe: ...Ada banyak lagi. Ha? Siapa yang sudah tiga kali tadi? *[Disampuk]* Hajikah? Oh, kawan okay. Selepas itu

Tuan Taib Azamuddin bin Md. Taib: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya ingin menyentuh mengenai dengan Pusat Pemulihan Dalam Komuniti (PDK) yang sebahagian besar boleh dikatakan ada di semua negeri dalam negara.

Cuma persoalannya di sini ialah peranan yang dimainkan oleh PDK ini memang agak sesuatu yang banyak membantu keperluan dalam masyarakat terutama sekali kepada anak-anak yang *down syndrome*, yang terencat akal dan sebagainya. Cuma persoalan sekarang ialah sejauh apa yang saya ketahui tenaga pelatih ataupun tenaga guru, pendidik sebenarnya ini jawatan mereka masih jawatan di tahap yang sambilan, yang diberi elaun hanya RM500 sebulan. Itu pun kadang-kadang peruntukan yang diperuntukkan, digunakan untuk membiayai perkara-perkara *maintenance* yang lain seperti mana air, api dan sebagainya, yang kadang-kadang RM500 yang sepatutnya mereka terima, mereka tidak dapat terima sebanyak itu kerana peruntukan yang sama yang digunakan untuk *maintenance*.

Itu masalah jawatan. Yang saya tahu setakat ini contoh yang ada di kawasan saya di Baling sendiri pun jawatan mereka masih sambil lewa, sedangkan mereka mempunyai kelayakan setidaknya-tidaknya mereka ada SPM. Kemudian peralatan latihan ini, peralatan yang digunakan dalam PDK begitu daif kerana maklum sahajalah mereka tidak mempunyai suatu peruntukan yang sewajarnya mereka perolehi. Mengharapkan sumbangan atau *donation* daripada pihak-pihak yang prihatin begitu.

Jadi, dalam keadaan begitu, sebahagian besar peralatan adalah yang terlalu daif dan tidak mencukupi. Macam di kawasan saya sendiri, ada satu PDK itu ia perlu menampung hampir 100 orang pelajar. Habis anak-anak yang terencat akal dan sebagainya tetapi kalau kita pergi lihat, tidak ada apa yang perlu, yang mereka latih. Begitu juga masalah pengangkutan, satu sahaja van yang digunakan untuk seluruhnya yang digunakan oleh staf sendiri, yang digunakan untuk mengangkut dan sebagainya ini.

Saya ingat ini keadaan yang agak seolah-olah macam mana anak yang *down syndrome* macam ini yang seolah-olah macam tidak mendapat perhatian yang sewajarnya. Bangunan-bangunan yang sudah hendak roboh, bangunan yang begitu daif yang termampu disewakan.

Jadi, perkara-perkara yang saya rasa yang seumpama ini, apakah pihak kementerian bercadang dan merancang untuk melihat, mempertingkatkan keperluan-keperluan ini yang saya rasa boleh kita mempertingkatkan lagi kepada suatu tahap yang lebih baik kerana perkara ini adalah penting kepada masalah anak-anak yang disebut sebagai golongan yang terencat akal atau *down syndrome* dan sebagainya ini, semoga mereka juga sebenarnya tidak terpinggir daripada arus pembangunan negara, keperluan mereka untuk mendapat pendidikan dan sebagainya.

Begitu juga macam tenaga tadi orang lain dapat terima bonus, dapat terima gaji tetap dan sebagainya, yang mereka ini bertungkus-lumus dengan anak *down syndrome*, kencing, berak atas riba tetapi terima hanya RM200, RM300 sebulan. Itu pun entah dapat entah tidak. Kalau ini berlaku berpanjangan nampak sangat kita tidak adil. Itu terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya masih lagi dalam perkara bantuan. Jadi, nampaknya perkara yang diutarakan oleh Yang Berhormat tadi adalah terkeluar daripada apa yang saya masih bincang. *[Disampuk]*

Walau bagaimanapun, pihak kementerian akan mengambil berat tentang perkara ini dan kita akan cuba mencari jalan macam mana hendak menangani masalah memperbaiki lagi keadaan yang dihadapi oleh semua PDK ataupun Pusat Pemulihan Dalam Komuniti ini Yang Berhormat ya.

Jadi, izinkan saya meneruskan Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila.

Dr. Tiki anak Lafe: Bagi skim bantuan am negeri pula kadar bantuan yang sedia ada adalah berbeza-beza mengikut negeri. Terdapat negeri yang memperuntukkan kadar bantuan serendah RM30 sebulan seorang dan ada juga negeri yang memperuntukkan setinggi RM140 sebulan seorang.

Dengan kenaikan kadar baru di bawah pakej baru penjanaan ekonomi negara ini, penerima-penerima bantuan di bawah Skim Bantuan Am Negeri akan menerima kenaikan kadar bantuan sebanyak 33.3%. Seramai 89,816 penerima bantuan di bawah Skim Bantuan Am Negeri akan mendapat faedah dari kenaikan kadar ini.

Tuan Yang di-Pertua, ini bermakna penerima-penerima bantuan am baik di Wilayah Persekutuan mahupun di negeri-negeri akan menikmati kadar kenaikan, kadar bantuan yang sama iaitu sebanyak 33.3%. Penerima-penerima bantuan di Wilayah Persekutuan akan menerima kenaikan dari RM60 sebulan seorang atau maksimum RM250 sebulan se keluarga kepada RM80 sebulan seorang ataupun maksimum RM350 sebulan se keluarga. Manakala jumlah bantuan yang akan diterima oleh penerima-penerima bantuan am di negeri-negeri lain adalah berbeza-beza memandangkan kadar-kadar bantuan sedia ada yang berbeza antara satu negeri dengan negeri yang lain.

Walau bagaimanapun, had maksimum jumlah bantuan tidak akan melebihi RM350 sebulan se keluarga. Had maksimum ini ditetapkan untuk terus menggalakkan rakyat berusaha dan berdikari dan tidak hanya mengharap bantuan kerajaan semata-mata.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara telah menyentuh mengenai isu warga tua. Yang Berhormat telah mencadangkan supaya diwujudkan Program Rakan Warga Tua dengan menganjurkan ceramah kesihatan,.....

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,.....

Dr. Tiki anak Lafe: Pemeriksaan badan dan pelbagai aktiviti kebudayaan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,.....

Dr. Tiki anak Lafe: Yang Berhormat juga turut mencadangkan supaya...*[Diganggu]* Izinkan saya teruskan dahulu. Yang Berhormat juga turut mencadangkan supaya takrif umur warga tua diturunkan kepada 55 tahun. Sila.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin meminta penjelasan daripada Yang Berhormat tentang kadar yang diberikan kepada golongan miskin di negeri-negeri. Apa yang berlaku sebagai contohnya dalam negeri Terengganu selepas PAS mengambil alih kerajaan pada tahun 1999 yang lepas, begitu banyak kes kemiskinan yang ada, rekod-rekod yang kita perolehi daripada golongan yang termiskin ini, pemilihan yang dibuat adalah lebih berdasarkan kepada sentimen politik bukan untuk memberikan bantuan kepada golongan yang termiskin. Dan ini adalah suatu yang amat menyedihkan apabila berlakunya koalisi di antara penggerak-penggerak politik terutama dalam UMNO dengan pegawai-pegawai kebajikan sendiri. Pengarahan yang diberikan oleh pemimpin UMNO sama ada daripada cawangan ataupun daripada bahagian dalam menentukan golongan-golongan termiskin untuk mendapatkan bantuan.

Jadi, saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat dari segi bantuan orang miskin ini. Apakah jaminan supaya tidak ada unsur-unsur politik dilaksanakan kerana diskriminasi yang berlaku ini akan menyebabkan golongan yang miskin, golongan sasaran yang sebenarnya tidak mendapat bantuan yang sepenuhnya sebagaimana yang berlaku kepada Program PPRT dalam kementerian yang lain.

Untuk makluman Yang Berhormat, tadi timbul tentang kemalangan penyokong bola sepak Terengganu. Untuk rekod Dewan ini, saya adalah antara orang yang pertama membuat lawatan ke hospital dan memberikan bantuan bagi pihak Kerajaan Negeri Terengganu di Hospital Selayang. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih, Yang Berhormat. Mengenai dengan apa yang telah diutarakan oleh Yang Berhormat tadi bahawa ada pegawai-pegawai kementerian ataupun Jabatan Kebajikan Masyarakat yang telah memilih ataupun menilai penerima-penerima bantuan oleh kerana sentimen-sentimen politik, saya sukacita memaklumkan di sini bahawa jabatan ataupun kementerian tidak pernah mengarahkan pegawai-pegawai untuk menjalankan kerja seperti itu. Tetapi sekiranya ada, saya percaya kerajaan akan mengambil tindakan kepada mereka ini.

Jadi, mengenai dengan mereka yang mendapat bantuan di negeri Terengganu, Kelantan dan seterusnya memang di negeri Terengganu pada tahun 1999, setakat bulan Jun kita mempunyai 1,892 orang yang telah menerima bantuan daripada kerajaan. Dan juga untuk negeri Kelantan kita telah mendapat ataupun mempunyai 1,790 orang.

Kedua-dua negeri ini mempunyai penerima bantuan yang begitu tinggi dan ini menunjukkan pihak kerajaan tidak memilih penerima-penerima berasaskan pandangan ataupun pegangan politik mereka. Memang kita tidak pernah mengarahkan pegawai-pegawai kita untuk menjalankan tugas menggunakan politik. Jadi, seterusnya Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara terdapat dua takrif warga tua yang digunakan pakai di peringkat antarabangsa, warga tua ditakrifkan sebagai mereka yang berumur 65 tahun ke atas. Manakala takrif umur warga tua yang diterima pakai bagi negara Asian termasuk Malaysia pula ialah 60 tahun ke atas.

Sekiranya takrif warga tua hendak diturunkan kepada mereka yang berumur 55 tahun ke atas seperti mana yang dicadangkan oleh Yang Berhormat ia mungkin membawa implikasi tertentu dan perlu dikaji dengan teliti lagi.

Mengenai program rakan warga tua adalah didapati cadangan tersebut adalah satu cadangan yang baik.

Puan Chew Mei Fun: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara bangun.

Dr. Tiki anak Lafe: Okay.

Puan Chew Mei Fun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya ingin meminta penjelasan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri, memandangkan umur bersara warga tua tidak akan diturunkan ke 55 tahun setakat ini, apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh kementerian untuk membantu atau menjaga rakyat yang telah bersara yang berumur 55 tahun kerana mereka sedang mengalami satu perubahan dalam kehidupan mereka yang perlu untuk kerajaan memberi panduan. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih Yang Berhormat. Untuk makluman Yang Berhormat kementerian memang sepatutnya pergi, tetapi untuk makluman Yang Berhormat, mereka yang bersara daripada kerajaan ataupun pada umur 55 tahun mendapat bantuan seperti orang tua biasa tetapi ada juga mereka yang selepas bersara masih lagi bekerja dan aktif dalam masyarakat. Setakat ini pihak kementerian belum lagi mempunyai program yang khas untuk mereka ini tetapi saya percaya pihak kementerian lain seperti Kementerian Sumber Manusia mempunyai program-program untuk mereka ini.

Seterusnya mengenai program rakan warga tua adalah didapati cadangan tersebut adalah satu cadangan yang baik, walaupun Kementerian saya belum lagi mempunyai program khusus yang dinamakan program rakan warga tua tetapi Kementerian ada menganjurkan program-program khas untuk warga tua seperti sambutan hari warga tua yang diadakan setiap tahun yang bertujuan untuk meningkatkan kesedaran masyarakat tentang pentingnya ikatan kekeluargaan dari segi memberi penjagaan dan perlindungan yang sempurna kepada warga tua.

Sambutan ini juga sebagai penghormatan dan pengiktirafan negara terhadap sumbangan warga tua terhadap pembangunan negara. Ini juga adalah selaras dengan objektif dasar warga tua negara untuk meningkatkan kehormatan diri dan martabat warga tua di samping memajukan potensi mereka supaya terus aktif dan produktif dalam pembangunan negara.

Selain itu aktiviti-aktiviti kebudayaan dan rekreasi juga turut dianjurkan oleh institusi-institusi warga tua malah jawatan kuasa kecil sosial dan rekreasi ditubuhkan bagi melaksanakan pelan tindakan warga tua negara telah dipertanggungjawabkan untuk menyelaraskan aktiviti-aktiviti sosial dan rekreasi warga tua.

Tuan Yang di-Pertua, bagi membolehkan warga tua dapat terus hidup dalam masyarakat dan tidak hidup terasing di institusi-institusi kerajaan telah memperkenalkan pusat jagaan harian warga tua di mana mereka hanya tinggal di pusat-pusat tersebut semasa anak-anak ataupun ahli-ahli keluarga mereka keluar bekerja. Dengan adanya pusat-pusat sebegini warga tua bukan sahaja dapat hidup bermasyarakat malah anak-anak dan keluarga akan dapat memikul tanggungjawab menjaga ibu bapa mereka dan tidak melepaskan tanggungjawab tersebut kepada pihak kerajaan atau pihak-pihak lain. Dengan itu ikatan kasih sayang antara anak-anak dengan ibu bapa akan dapat terus dipelihara.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, buat masa ini terdapat dua buah pusat jagaan harian warga tua yang sedang beroperasi iaitu satu di Cheras dan satu di Setapak Kuala Lumpur dan kini kerajaan telah meluluskan tambahan 19 buah pusat lagi. Tiga daripada 19 pusat ini telah pun siap iaitu satu di Cheras dan sebuah di Tanjong Malim dan di Seremban.

Selain itu untuk menggalakkan penyertaan penuh warga tua dalam aktiviti-aktiviti kemasyarakatan Jabatan Perpaduan Negara juga telah mewujudkan program yang dinamakan jiran usia emas. Program ini yang merupakan salah satu

program di bawah rukun tetangga dijalankan bagi maksud pembangunan komuniti dan menyedarkan masyarakat mengenai pentingnya peranan warga tua.

Program ini juga membolehkan warga tua terus menyumbang khidmat bakti dan kepakaran mereka kepada masyarakat. Sehingga Oktober 2001 terdapat 890 jawatankuasa jiran usia emas dengan 18,750 ahli di seluruh negara. Antara aktiviti-aktiviti yang dijalankan ialah gotong-royong program-program motivasi, aktiviti-aktiviti yang berbentuk penghargaan kepada warga tua dan senaman.

Warga tua juga turut mengambil bahagian dalam program-program yang dijalankan oleh rukun tetangga untuk kumpulan-kumpulan sasar yang lain di mana mereka diminta menyumbang pengalaman dan kepakaran yang mereka ada untuk di manfaatkan oleh kumpulan-kumpulan sasar tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Bentong mencadangkan agar Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara.

Dr. Tiki anak Lafe: Ya, silakan.

Puan Chew Mei Fun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dalam perbincangan saya, saya juga ada membangkitkan, saya dapat aduan daripada Nascom, mereka memberitahu ada satu penubuhan warga tua mereka memohon untuk menubuhkan pertubuhan itu tetapi telah ditolak kerana AJK-AJK yang mereka mengemukakan itu di bawah umur 60 tahun. Adakah ini benar dan adakah kementerian akan melonggarkan syarat ini supaya menggalakkan lebih banyak rakyat kita menyertai dalam persatuan-persatuan warga tua untuk memberi panduan kepada warga tua. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih Yang Berhormat. Buat masa ini saya tidak mempunyai butir-butir lanjut mengenai perkara ini dan saya memang tahu mengenai Nascom ini dan ramai ahli warga tua yang mahu menubuhkan jawatankuasa Nascom dan saya berharap pihak kakitangan jabatan akan mengambil tindakan yang sewajarnya mengenai perkara yang diutarakan tadi.

Puan Chew Mei Fun: Maknanya Yang Berhormat Timbalan Menteri adakah ini dibenarkan AJK-AJK mereka yang berumur di bawah 60 tahun boleh diterima? Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Buat masa ini saya tidak mempunyai butir-butir yang lanjut mengenai Nascom tetapi saya akan semak dan memberi jawapan kepada Yang Berhormat, okay.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Bentong mencadangkan agar Kementerian Perpaduan Negara dan Perpaduan Masyarakat diberi kuasa dan peruntukan yang lebih bagi menjalankan lebih banyak aktiviti-aktiviti perpaduan dan memupuk nilai murni melantik lebih ramai pegawai-pegawai perpaduan dari berbilang kaum di semua peringkat dan mewujudkan portfolio perpaduan bagi semua kerajaan negeri.

Untuk makluman Yang Berhormat saya ingin mengucapkan berbanyak terima kasih kepada Yang Berhormat kerana mencadangkan supaya kementerian saya diberikan kuasa dan peruntukan yang lebih bagi menjalankan lebih banyak aktiviti perpaduan dan pemupukan nilai-nilai murni. Untuk makluman Yang Berhormat Jabatan Perpaduan Negara yang bernaung di bawah kementerian saya sedang menjalani..

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam bangun.

Dr. Tiki anak Lafe: Saya habiskan ini dahulu. Untuk makluman Yang Berhormat Jabatan Perpaduan Negara yang bernaung di bawah kementerian saya sedang menjalani proses penstrukturan semula di mana kerajaan telah meluluskan pertambahan perjawatan sebanyak 255 jawatan baru yang diwujudkan di ibu pejabat dan negeri-negeri. Ini akan menjadikan jumlah keseluruhan perjawatan Jabatan Perpaduan Negara ialah sebanyak 608 jawatan. Daripada jumlah tersebut 494 jawatan adalah terletak di negeri-negeri. Dengan penstrukturan semula dan pertambahan jawatan ini saya yakin ianya bukan sahaja membolehkan lebih banyak aktiviti perpaduan di jalankan tetapi dapat memantapkan lagi fungsi dan tanggungjawab Jabatan Perpaduan Negara khasnya dan Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat amnya, sesuai dengan kehendak dan keperluan semasa.

Tumpuan utama penstrukturan semula ini ialah untuk memperkukuhkan aspek perancangan strategi dan pemantapan mekanisme penyampaian perkhidmatan ataupun delivery system dengan izin khususnya di peringkat akar

umbi ke arah menjamin keutuhan dan penerusan perpaduan serta pemupukan nilai-nilai murni di peringkat tersebut. Yang Berhormat Bukit Mertajam.

Puan Chong Eng: Terima kasih Yang Berhormat. Tugas kementerian Yang Berhormat ialah untuk memupuk perpaduan negara dan selama ini banyak peruntukan telah digunakan, sama ada usaha kementerian telah mencapai tujuannya iaitu meningkatkan perasaan perpaduan di antara rakyat yang berbilang kaum. Sama ada kementerian pernah membuat kajian ataupun penilaian ke atas program-program kerana kita juga nampak bahawa dalam banyak tahun kebelakangan ini polarisasi juga berlaku di universiti, sekarang juga di sekolah menengah di mana pelajar-pelajar yang berlainan kaum tidak banyak bercampur kerana di dalam sekolah menengah banyak kes yang berlaku perlawanan berkumpulan di antara pelajar yang berlainan kaum.

Saya rasa ini adalah gejala yang sungguh membimbangkan dan ini juga menunjukkan bahawa mungkin program-program yang dijalankan oleh Kementerian Perpaduan Negara, sebenarnya tidak mendatangkan kesan ataupun tidak mendapat kesan yang positif dan jika ini tidak dikaji dan diperbaiki. Jadi kita akan hanya merugikan perbelanjaan yang kita belanja dan juga usaha itu adalah sia-sia sahaja dan ini akan mendatangkan kesan yang....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat persoalannya.

Puan Chong Eng: .. kesan yang begitu negatif kepada negara ini. Jadi, soalan saya ialah adakah pernah kementerian membuat penilaian ke atas program-program yang telah dijalankan. Adakah kementerian berhasrat untuk mengkaji balik program-program ini untuk menjadikan program-program ini lebih berkesan. Adakah kementerian pernah berfikir sama ada polisi kerajaan ada bertentangan dengan tujuan kementerian Yang Berhormat. Terima kasih.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam. Untuk makluman Yang Berhormat setakat ini kita bersyukur bahawa negara kita berada di dalam keadaan aman dan kita walaupun tadi ada pelbagai kaum menganuti pelbagai agama dan mempunyai kepercayaan, kebudayaan yang berlainan, kita duduk dalam keadaan yang baik di negara ini.

Jadi, saranan Yang Berhormat untuk kementerian membuat kajian dan mengkaji sama ada program-program dan aktiviti-aktiviti yang dijalankan oleh kementerian memberi kesan yang positif atau menepati objektif. Memang pihak

kementerian ada membuat kajian dan kita juga dalam jangka merangkakan satu program Dasar Sosial Negara dan juga kita masih lagi dalam kajian untuk merangka satu garis panduan ataupun instrumen untuk mengkaji tahap perpaduan dan kementerian berharap kita tidak lama lagi akan dapat menggunakan instrumen ini untuk mengukur tahap perpaduan yang menyeluruh di negara kita ini.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Dr. Tiki anak Lafe: Jadi, mengenai sama ada kementerian memikir untuk mengubah suai program-program, memang ada. Itu diadakan secara berterusan dan saya sukacita mengumumkan di sini bahawa program seperti Rukun Tetangga pun kita telah membuat ubahsuaian dalam struktur Rukun Tetangga di mana bidang kuasa, tugas dan tanggungjawab ahli-ahli jawatankuasa sekarang merupakan ataupun mempunyai objektif yang terang dan dengan itu pihak kementerian sentiasa menjalankan.

Jadi, izinkan saya

Puan Chong Eng: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Hendak beri jalan atau tidak?

Dr. Tiki anak Lafe: Bagi, kasihan dia. Bagi jalan.

Puan Chong Eng: [*Ketawa*] Terima kasih Yang Berhormat.

Saya ingin tanya tentang struktur Rukun Tetangga ini. Rukun Tetangga, kalau tujuannya ialah untuk berkhidmat ataupun menjaga kebajikan komuniti tempatan, jadi, dia patutlah menjadi satu badan yang neutral, tidak berpolitik. Tetapi Rukun Tetangga ini ada *political divide*. Ia memang sangat terang dan jelas, dia adalah sebagai badan untuk kerajaan. Itu tidak salah, kalau hanya untuk menjalankan tugas. Tetapi dilihat dengan jelas bahawa semua ahli jawatankuasanya adalah datang daripada ahli politik Barisan Nasional dan ahli jawatankuasanya dipilih oleh kementerian dan bukan dipilih oleh penduduk tempatan. Jadi, dengan ini secara langsung dari segi politik, dia telah menafikan sebanyak 42% penyokong pembangkang iaitu ada sebanyak 42% rakyat yang menyokong pembangkang.

Jadi, ini adalah badan kerajaan dan bukan badan Barisan Nasional. Dengan jelas, hanya wakil rakyat Barisan Nasional dijemput

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, panjang sangat tu.

Puan Chong Eng: Okay. Jadi, yang tujuannya, ...

Tuan Yang di-Pertua: Minta penjelasan, dia kata.

Puan Chong Eng: Saya hendak tanya yang betul, secara dengan benar, dengan ikhlas, apakah tujuan Rukun Tetangga kerana dikatakan dalam nama perpaduan tetapi sebenarnya Rukun Tetangga ini lebih membahagiakan penduduk tempatan dari segi politik. Saya harap ini akan dikaji sebaik-baik dan diperbaiki.

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Yang Berhormat bukan minta penjelasan, Yang Berhormat minta buat kajian baik-baik dan sebagainya. Yang Berhormat sila teruskan ya, kita tidak boleh membuang masa yang panjang. Ya.

Dr. Tiki anak Lafe: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam yang telah membuat satu ulasan yang begitu panjang lebar. Kalau saya hendak huraikan semua peranan tugas dan tanggungjawab dan juga struktur Rukun Tetangga, itu akan mengambil masa lebih kurang setengah jam. Saya akan memberi sekiranya Yang Berhormat ingin tahu dengan lebih lanjut lagi. Kita akan memberi satu naskhahlah Rukun Tetangga ini. Ada dengan saya, okay.

Jadi, saya di sini hanya menafikan dakwaan Yang Berhormat bahawa Rukun Tetangga ini adalah untuk penyokong Barisan Nasional sahaja. Misalannya di kawasan saya, Ketua Rukun Tetangga ataupun Pengerusinya bukan penyokong saya, tetapi Timbalannya penyokong sayalah. *[Ketawa]* Itu sahaja.

Saya ingat Tuan Yang di-Pertua, saya ada dua, tiga helai lagi, saya ingin teruskan.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Dr. Tiki anak Lafe: Minta maafkah kawan saya daripada Jeli.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan. Untuk makluman Yang Berhormat, mekanisme pelaksanaan fungsi-fungsi kementerian ini termasuklah hal-hal berkaitan dengan perpaduan semangat, sememangnya telah wujud di peringkat negeri. Dalam hal ini kerajaan negeri sememangnya telah melantik ahli-ahli EXCO masing-masing yang memegang portfolio yang selaras dengan tugas dan tanggungjawab kementerian ini. Malah Jawatankuasa Penasihat Perpaduan Negeri (JKPPN) yang ditubuhkan di peringkat negeri, dipengerusikan oleh Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri dan Pegawai Daerah pula merupakan Pengerusi Jawatankuasa Penasihat Perpaduan Daerah (JKPPD).

Selain itu, pegawai-pegawai perpaduan negeri juga turut menganggotai beberapa mesyuarat di peringkat negeri seperti Panel Penasihat Perpaduan, Jawatankuasa Keselamatan Negara, Jawatankuasa Pemadam Negeri,

Jawatankuasa Gerak Saraf, Majlis Perundingan Belia dan lain-lain lagi, bagi memberi pandangan dan nasihat dalam hal yang berkaitan dengan perpaduan dan pembangunan masyarakat.

Tuan Yang di-Pertua, dari segi usaha-usaha untuk memupuk dan menyemai nilai-nilai murni pula, kementerian saya telah pun mengadakan Bengkel Nilai-Nilai Murni Agama dan kepercayaan pada 21 hingga 23 Ogos tahun ini. Bengkel yang mempertemukan tokoh-tokoh daripada pelbagai agama, kepercayaan, serta ahli-ahli panel penasihat perpaduan ini telah berjaya mengenal pasti 25 nilai-nilai murni yang wajar diterap dan dipupuk di kalangan anggota masyarakat. Strategi dan pendekatan bagi memupuk dan menerapkan nilai-nilai murni tersebut juga telah dikenal pasti untuk dilaksanakan oleh pelbagai pihak termasuk NGO.

Tuan Yang di-Pertua, akhir kata saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 dan memberikan pandangan dan cadangan yang berguna kepada Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat. Pandangan dan cadangan yang telah dikemukakan itu akan diberi perhatian yang sewajarnya dalam melaksanakan program-program kementerian ini bagi menjamin kejayaan dan keberkesanan program-program tersebut.

Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, oleh sebab banyak lagi kementerian-kementerian belum menjawab saya memberi notis, barangkali kita berkehendakkan supaya mesyuarat kita ini disambungkan pada malam ini. Kementerian Penerangan.

12.09 tgh.

Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan [Datuk Zainudin bin Maidin]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah menyentuh beberapa perkara di bawah tanggungjawab Kementerian Penerangan semasa membahaskan Belanjawan ini pada peringkat dasar.

Saya ingin menjelaskan mengenai tuduhan Yang Berhormat bagi Pendang dan Yang Berhormat bagi Parit Buntar yang mendakwa kerajaan telah menggunakan saluran media terutamanya televisyen dalam musim pilihan raya.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyatakan bahawa RTM adalah media rasmi kerajaan dan adalah menjadi tanggungjawab untuk menjelaskan dasar-dasar kerajaan. RTM hanya menjalankan tugasnya untuk memaklumkan rakyat tentang projek-projek pembangunan kerajaan dan menjelaskan kedudukan sebenar sesuatu isu yang diputarbelitkan oleh pihak pembangkang untuk *discredit* - dengan izin - kerajaan. Adalah menjadi tanggungjawab kerajaan untuk menggunakan media rasmi kerajaan seperti RTM untuk menyebarkan maklumat berhubung dasar, untuk membetulkan pandangan yang tidak betul atau mengatakan yang betul itu salah.

Umpamanya, apabila peristiwa Sauk, pembunuhan ke atas perajurit kita yang bukan Islam yang tidak berdosa atas nama agama, kefanatikan dan juga ketaasuban telah disifatkan sebagai sandiwara, maka RTM perlu memberikan bukti bahawa kejadian itu adalah benar. RTM tidak boleh membiarkan percubaan menjadikan soal keselamatan sebagai permainan politik kerana ini akan menyebabkan rakyat tidak akan mengambil berat tentang masalah keselamatan.

Tindakan menyifatkan peristiwa Sauk adalah sebuah sandiwara adalah satu penghinaan terhadap anggota-anggota keselamatan, para perajurit, polis, bahagian khas dan sebagainya, terutama yang bukan Islam. Adalah dahsyat apabila penghinaan dilakukan oleh seorang Tok Guru dan juga oleh parti yang bernama Islam. Apakah ini memberikan satu tanda bahawa apabila orang-orang ini berkuasa maka nyawa orang-orang bukan Islam akan begitu tidak dihargai dan dianggap kejadian ini sebagai hanya satu sandiwara.

Peranan yang dijalankan oleh RTM dan lain-lain media yang dianggap sebagai bohong adalah sebenarnya amat berkesan. Maka itulah kita lihat DAP telah memisahkan diri daripada golongan ekstremis. Untuk suatu ketika yang panjang, media telah mengingatkan DAP termasuk RTM sendiri tentang bahaya berkhawat dengan golongan ini, tetapi tidak dipedulikan. Selepas peristiwa 11 September, baru DAP tersedar bahawa dia berasmara dengan golongan yang salah.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Jeli bangun, Yang Berhormat.

Datuk Zainudin bin Maidin: Kita lihat DAP lari lintang pukang daripada pakatan ini dalam pilihan raya Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Sila Jeli.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen mengatakan bahawa RTM merupakan propaganda kerajaan. Baik, saya hendak tanya Yang Berhormat sebagai seorang bekas jurnalis dan juga Setiausaha Parlimen, yang dimaksudkan kerajaan, saya mengambil kira umpamanya Kelantan dan Terengganu. Apakah satu kerajaan yang telah dilantik secara sah oleh rakyat dianggap sebagai kerajaan atau tidak dianggap sebagai kerajaan? Kalau kerajaan menganggap kerajaan Kelantan dan kerajaan Terengganu sebagai kerajaan, kenapa kedua-dua Menteri Besar dan ahli-ahliExco hampir-hampir dinafikan untuk menggunakan RTM. Malah, saya beritahu terus terang, lawan saya hari-hari keluar RTM! *[Disampuk]* *[Ketawa]* Hari-hari keluar RTM!

Jadi, saya minta penjelasan sekarang ini kalau kita hendak *declare* kata kerajaan Kelantan dan kerajaan Terengganu tidak kerajaan, okay kita terima bahawa mereka tidak layak untuk menggunakan RTM. Sekarang ini Menteri Besar Kelantan untuk mengucap Selamat Hari Raya terpaksa menggunakan radio daripada Thailand, sedangkan dia rakyat Malaysia, *[Ketawa]* yang mewakili sebuah kerajaan dalam negara Malaysia. *[Tepuk]* Minta penjelasan.

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar bahawa kita tidak memberikan tempat kepada *[Disampuk]* Tidak benar, tidak benar.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Jeli.

Datuk Zainudin bin Maidin: Banyak kali....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Jeli.

Datuk Zainudin bin Maidin: kita telah...

Tuan Yang di-Pertua: Jeli.

Datuk Zainudin bin Maidin: Kita telah banyak kali memberikan siaran. *[Disampuk]* Umpamanya macam Dato' Nik Aziz melawat ke kawasan penternakan babi di Negeri Sembilan, kita siarkan. *[Disampuk]* Malah beberapa...

Tuan Yang di-Pertua: Jeli, Jeli.

Datuk Zainudin bin Maidin: keratan daripada akhbar Harakah sendiri....

Tuan Yang di-Pertua: Jeli, Jeli, jangan bangun.

Datuk Zainudin bin Maidin: ...telah kita siarkan.

Tuan Yang di-Pertua: Minta penjelasan ya, hendak bagi tidak? Ya, bagi ya.

Sila.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Sila ikut Peraturan Mesyuarat ya.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Setiausaha Parlimen. Baik, oleh kerana Yang Berhormat Setiausaha Parlimen kata bagi, saya hendak minta, sekarang ini kita buat satu survey slot, tiap-tiap Menteri Besar, Ketua Menteri Sarawak berapa minit. Misal kata dalam sebulan dapat 120 minit. Boleh atau tidak boleh kita menggunakan kaedah yang sama untuk Menteri Besar Kelantan dan Menteri Besar Terengganu diberikan slot, kalau tidak sama seperti Menteri-menteri Besar yang lain, mungkin separuh. Boleh atau tidak boleh?

Kalau macam itu boleh, baru dinamakan RTM betul-betul propaganda yang adil untuk kerajaan. Minta penjelasan, terima kasih.

Datuk Zainudin bin Maidin: Nampaknya saudara Yang Berhormat bagi Jeli lupa Yang Berhormat berada di pihak pembangkang, bahawa parti kerajaan ini dikuasai ini oleh Kerajaan Barisan Nasional. Terimalah hakikat ini dan bahawa parti mesti menguasai kerajaan. Jadi, apa yang dilakukan ialah parti menguasai kerajaan. Tidak ada salahnya. Siapa juga, kalau PAS berkuasa satu hari nanti, PAS akan menggunakan taktik yang sama. Umpamanya sekarang ini, *[Disampuk]* Terengganu. Kita dapat melihat umpamanya ketidaksabaran pihak pembangkang apabila....

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Minta saya bercakap dahulu ya. Minta saya izinkan...

Tuan Yang di-Pertua: Ha, dia tidak bagi jalan lagi.

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya habiskan dulu. Kejam lagi saya bagi. Saya akan bagi

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya akan bagi. Saya akan bagi. Umpamanya tindakan-tindakan telah dilakukan terhadap akhbar-akhbar dan media-media kerajaan dengan mengambil tindakan undang-undang (*liable sue*) berjuta ringgit. Apakah sebenarnya hakikat ini? Hakikat ini ialah untuk menutup media-media yang takut didengar oleh pihak pembangkang, tetapi apabila sekiranya kerajaan parti pembangkang berkuasa, mereka tidak sahaja sekadar untuk menutup

siaran akhbar tetapi mereka akan menutup akhbar itu sendiri. Ini yang akan berlaku.

[Dewan riuh]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ha, ya, ya. Bagi jalan kepada siapa itu?

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya bagi dia.

Tuan Yang di-Pertua: Ha, Larut.

Seorang Ahli: Suruh duduk, ikut peraturan itu dulu.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya bagi jalan kepada Larut.

Tuan Yang di-Pertua: Larut, sila, sila.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Saya minta perkara ini janganlah dilanjutkan lagi ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Itulah hakikatnya. Sebagaimana yang dikatakan oleh Yang Berhormat, RTM adalah media perdana untuk menyampaikan maklumat-maklumat dan fakta-fakta yang dipesongkan oleh pihak-pihak tertentu seperti pembangkang. Sebelum itu Yang Berhormat, saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada Perdana Menteri kerana hari ini kita diberitahu bahawa idea Kerjasama Ekonomi Serantau (EAEC)... *[Disampuk]* Ini ada kena-mengena.

Tuan Yang di-Pertua: Tidak bersangkutan Yang Berhormat. Tidak bersangkutan dengan apa yang diucapkan Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, tidak bersangkutan dengan apa yang diucapkan, ya, ya. Sudahlah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Beberapa Ahli: Sedikit pun tidak bersangkutan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Mikrofon tidak berfungsi]* Tuan Yang di-Pertua, ini ada kaitan dengan Kementerian Penerangan

kerana sebagai penyampai maklumat. Selepas saya baca ini, apakah tindakan RTM. Saya belum habis lagi hendak masuk, depa sudah kacau.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Hendak score macam mana? *[Ketawa]* Jadi, 10 tahun idea ini telah dijuruskan oleh Perdana Menteri kita, barulah hari ini nampak ilham Perdana Menteri telah diterima oleh sebahagian besar negara-negara seperti Korea dan China berhubung dengan EAEC ini.

Jadi, saya hendak bertanya kepada RTM berhubung dengan isu-isu yang penting sebagai media kerajaan. Kita lupakanlah bab PAS ini, tidak penting. Jawab macam mana pun, itulah dia. Hendak memutarbelitkan isu-isu. Kita tengok sebelum dia memerintah pun...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar:*Harakah* dia guna macam mana sebagai medianya. Jadi, saya setuju sangat dengan Kementerian Penerangan untuk memperbetulkan fakta-fakta yang cuba diselewengkan oleh pihak-pihak pembangkang. Cuma saya minta dalam pada itu, kalau boleh, dalam isu-isu tertentu, tokoh-tokoh – umpamanya saya sebut di sini berkaitan dengan Jendela Pagi, saya sentuh sedikit siaran RTM supaya kalau boleh tokoh-tokoh tertentu, tidak semestinya politik. Kalau berhubung dengan Belanjawan, apa salahnya digunakan siaran ini, kesempatan ini dipanggil pakar-pakar ekonomi.

Beberapa Ahli: Panggil Larut, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya, bab sukanlah.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, pakar-pakar ekonomi. Jadi, saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Kementerian Penerangan....

Tuan Yang di-Pertua: Baik.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: ...supaya sebagai penyambung maklumat kerajaan dengan rakyat, saya rasa kita juga perlu melihat situasi dalam siaran-siaran dalam memperbetulkan fakta-fakta ini supaya siaran-siaran tertentu dapat diperbaiki lagi. Bukan saya kata tidak bagus. Bagus, cuma diperbaiki lagi. Terima kasih.

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya memberikan perhatian terhadap pandangan dan saya akan....

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Zainudin bin Maidin: ...memperbaiki lagi siaran Jendela Pagi dari masa ke semasa dan soal ASEAN yang telah ditimbulkan dan wakil bagi Tumpat pagi tadi juga telah menimbulkan tentang siaran BBC yang nampaknya tidak meyakinkan tentang apa yang telah dilaporkan oleh pihak kita. Jadi, ini terserahlah.

Saya masih ingat kata-kata bekas Perdana Menteri Fiji, Rabuka bahawa kebenaran berada di mana kita berdiri. Jadi, kalau pihak wakil bagi Tumpat melihat bahawa itu sebagai kebenaran dan bahawa laporan akhbar-akhbar tidak benar, maka itu terserahlah kepada penerimaan sebab kebenaran berada di mana kita berdiri.

Saya juga melihat bahawa dalam Dewan ini, DAP cuba untuk menakutkan orang ramai menerusi ucapan-ucapan yang juga kita siarkan bahawa orang ramai dengan negara Islam BN, tetapi adalah menjadi tanggungjawab RTM untuk dari masa ke semasa mendedahkan bahawa ini adalah satu lagi usaha DAP untuk membasuh dosanya yang cuba menyesatkan orang-orang Cina supaya mencintai golongan teokratik....

Tuan Kerk Kim Hock: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kota Melaka.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya cuma ada satu permintaan sahaja. Bolehkah RTM siarkan apa yang telah dikatakan oleh pemimpin MCA berkenaan dengan pengisytiharan negara Islam seperti yang dikatakan oleh MCA bahawa apa yang diisytiharkan oleh Dr. Mahathir itu adalah *secular islamic state* dan juga apa yang telah baru-baru ini dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan di mana beliau berkata, tujuan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengisytiharkan negara Islam itu ialah untuk, dalam bahasa Inggeris, *to handle PAS* dan mesej yang Yang Amat Berhormat Perdana Menteri hendak sampaikan [Tepuk] kepada orang Melayu ialah jangan lagi minta sesuatu yang melampau dan tidak akan meminda perlembagaan dan sebagainya. Kalau betul-betul adil, siarkan apa yang telah dikatakan oleh pemimpin-pemimpin MCA.

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya ingat Yang Berhormat sendiri telah membaca mengenai perkara itu dalam siaran akhbar-akhbar – tidak surat khabar Cina, akhbar Melayu pun saya baca, akhbar *The Star* ada. Ada, ada, saya boleh bawa keratan. Saya membaca akhbar tiap-tiap hari, ada. Saya katakan ada.

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Yang di-Pertua: Ya,

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya mendapat maklumat yang semua itu ada.

Jadi, kita siarkan.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya minta RTM, RTM.

Datuk Zainudin bin Maidin: RTM....

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat Kota Melaka.

Datuk Zainudin bin Maidin: Jadi, saya ingat....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat.....

Datuk Zainudin bin Maidin: Soalnya....

Tuan Yang di-Pertua: Sila teruskan ucapan ya.

Datuk Zainudin bin Maidin: Ya, ya. Jadi, pada anggapan saya bahawa itulah tugas kita untuk memberitahu yang sebenarnya supaya orang-orang Cina jangan lagi dikelirukan. Jangan dikelirukan bahawa pada suatu ketika dan pada suatu saat di dalam dan di luar Dewan ini, DAP telah cuba untuk menyesatkan orang-orang Cina untuk membantu menegakkan negara teokratik Islam di negara ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Chow Kon Yeow: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya. Bagi.... Duduk ya. Ini ramai yang bangun Yang Berhormat, ya.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Tuan Muhamad bin Mustafa: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Hendak bagi jalan atau tidak? *[Disampuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya ingat saya...

Tuan Yang di-Pertua: Hendak bagi jalan atau tidak, Yang Berhormat? Yang Berhormat...

Datuk Zainudin bin Maidin: Terlalu panjang, akan mengambil masa yang terlalu panjang. *[Dewan riuh]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat.....

Puan Chong Eng: Kalau beliau tidak tahu beri penjelasan, jangan buat dakwaan macam itu.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Puan Chong Eng: Dia datang sini untuk menjawab soalan bagi pihak kerajaan. Bukan untuk UMNO.

Tuan Kerk Kim Hock: Boleh bagi bukti tidak?

Tuan Yang di-Pertua: Jangan....

Tuan Kerk Kim Hock: Sebab bila kita....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, cukuplah, cukuplah.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat....

Tuan Kerk Kim Hock: Ini PAS tentang teocratic....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Kota Melaka. Cukuplah, cukuplah.

Tuan Kerk Kim Hock: Dia pun tidak faham, tuduhan tanpa bukti.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah, cukuplah.

Tuan Kerk Kim Hock: Bagi bukti, bagi bukti.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat Setiausaha Parlimen...

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya menghormati Tuan Yang di-Pertua, maka saya akan meneruskan jawapan saya.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat, cukuplah. *[Dewan riuh]*

Perkara ini tidak boleh habis Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: bahawa....

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak bagi jalan Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tadi dia bagi.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya. Dia tidak beri jalan Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]* *[Dewan riuh]*

Datuk Zainudin bin Maidin: ...adalah sebagai tuduhan yang....

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Sila duduk, semua ya. Sila, sila duduk semua.

Tuan Husam bin Haji Musa: Dia bagi saya tadi.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sudah, sudah. Ya, sila duduk semua. Semua duduklah, ya, ya.

Beberapa Ahli: Duduk, duduk, duduk.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, hendak bagi jalan atau tidak?

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya tidak bagi jalan sudah. *[Dewan riuh]*

Tuan Yang di-Pertua: Kubang Kerian, sila duduk. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen....

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya sudah bagi jalan. Saya tidak takut tetapi saya sudah bagi jalan. Sudah banyak mengganggu masa yang suntuk. *[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sudah, sudah. Dia tidak bagi jalan, dia tidak bagi jalan. Sudahlah. *[Disampuk]* Sudahlah.

Datuk Zainudin bin Maidin: ...gunakan saluran media....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Zainudin bin Maidin: ...secara tidak bemarkuah terutama semasa dan di luar pilihan raya adalah sebagai tuduhan yang tidak berasas....

Tuan Husam bin Haji Musa: Peraturan Mesyuarat.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, Peraturan Mesyuarat berapa?

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya lupa peraturan berapa.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, ada Peraturan Mesyuarat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya kira Tuan Yang di-Pertua, sekejap. Boleh, boleh?

Tuan Yang di-Pertua: Peraturan Mesyuarat apa itu? Yang Berhormat Setiausaha Parlimen sila teruskan. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, sila teruskan perkara-perkara yang tidak kontroversi sedikit. *[Ketawa]* Ya, beralih kepada perkara lain.

Datuk Zainudin bin Maidin: Ada tuduhan yang dibuat oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar yang harus dijawab, dicatatkan di sini bahawa kerajaan telah menggunakan saluran media secara tidak bemarkuah terutama semasa dan di luar pilihan raya. Ini adalah satu tuduhan yang tidak berasas ataupun tidak rasional, terlalu umum dengan tidak memberikan contoh apa yang dimaksudkan sebagai tidak bemarkuah.

Saya berikan contoh bagaimana di pihak pembangkang sendiri telah membuat tuduhan-tuduhan yang tidak bemarkuah, umpamanya Mahathir – tulisan di

dalam akhbar suara PAS sendiri mengatakan 'Mahathir harus di tanam di Mausoleum.' Saya ada keratannya, Mahathir harus ditanam di Mausoleum dalam masa pilihan raya. Keratan ada pada saya. Saya boleh bawakan. Kemudian kediaman Perdana Menteri ...

Beberapa Ahli: Mana keratan akhbarnya ?

Datuk Zainudin bin Maidin: Insya-Allah saya akan bawa. Tetapi saya sudah tinggalkan.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Kemudian...

Seorang Ahli: Esok bawa tahu.

Datuk Zainudin bin Maidin: Insya-Allah saya akan bawakan. Saya akan bagikan esok.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Sekarang saya tidak bawa.

Seorang Ahli: Sudah banyak kali minta penjelasan, macam-macam dia tuduh.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat....

Datuk Zainudin bin Maidin: ...dikatakan sebagai...

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat, saya terpaksa....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Saya minta penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Pokok Sena, cukuplah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Saya minta penjelasan, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak bagi jalan itu. Ya, jikalau sekiranya tidak mahu bertenang, saya akan tangguhkan mesyuarat buat sementara.

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya. Ahli-ahli Yang Berhormat.... *[Disampuk]*
Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan....

Datuk Zainudin bin Maidin: ...kita melihat penyiaran media yang ...

Tuan Yang di-Pertua: selama 10 minit.

Mesyuarat ditangguhkan pada pukul 12. 27 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 12.40 tengah hari..

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, haraplah kita dapat menjalankan mesyuarat dengan suasana yang tenang. Kita kena menjaga maruah Dewan kita bersama. Kita kena menjalankan tugas kita bersama dan haraplah menjaga perasaan masing-masing. Janganlah merosakkan perjalanan Dewan ini. Saya minta Setiausaha Parlimen meneruskan ucapan dan haraplah berucap dari segi tajuk yang lain.

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, media cetak di negara ini diberikan kebebasan untuk mengambil pendirian masing-masing tentang pendekatan yang hendak diambil dalam menyiarkan laporan. Jika mereka mengambil pendirian menyokong kerajaan tentang sesuatu isu maka haruslah kerajaan dipersalahkan. Media cetak swasta adalah dipertanggungjawabkan atas pemberitaan masing-masing. Oleh kerana kebebasan ini maka media cetak negara ini dan atas kesedaran mereka terhadap menunjukkan etika kewartawanan dan mengamalkan profesionalisme yang tinggi maka mereka telah dapat bertahan dalam pasaran negara walaupun menghadapi ancaman pemboikotan dan tindakan-tindakan mahkamah daripada pihak tertentu yang memakan belanja berjuta ringgit. Tindakan serupa ini adalah merupakan percubaan untuk menutup mulut akhbar-akhbar dan jika mereka berkuasa mereka akan menutup semua akhbar kecuali akhbar mereka.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kubang Kerian bangun.

Datuk Zainudin bin Maidin: Akhbar-akhbar telah memainkan peranan yang sangat genting dalam mewaraskan dan menenangkan pemikiran rakyat ketika emosi mereka dicabar oleh peristiwa 11 September terutamanya di kalangan orang Islam.

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan atau tidak? Ada yang bangun.

Datuk Zainudin bin Maidin: Biar dahululah. Biar saya bercakap dahulu. Saya minta izin untuk bercakap dahulu. Mereka tidak dapat menafikan perasaan rakyat. Mereka telah sebaliknya menyedari betapa emosi dan juga perasaan sebagai orang-orang Islam dan juga perasaan rakyat lain tetapi mereka telah mendidik dan mengajar rakyat untuk mengenali antara jihad yang sebenar dan jihad yang sesat. Mereka telah membangunkan perasaan kemanusiaan yang tinggi. Mereka telah mempengaruhi rakyat supaya menghulurkan tangan kemanusiaan dan bukannya berlari-lari di jalan raya, menjerit-jeritkan retorik yang tidak mendatangkan

faedah sebaliknya boleh menakutkan dan menggerunkan rakyat dan boleh menyebabkan berlakunya kekacauan di negara ini. Mereka telah menjalankan tugas ini dengan sabar, dengan penuh *delicate*, maaf Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, *delicate, complicated* dan juga sangat bertanggungjawab.

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri jalan? Ada yang bangun ya.

Datuk Zainudin bin Maidin: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila. Sila Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Akhbar kita dan televisyen kita antaranya TV3 dan NST telah mengalami kerugian besar dan telah dilanda oleh hutang korporat yang begitu besar. Adakah Kementerian Penerangan memantau kedudukan ini dan adakah kemungkinan di sana bahawa syarikat surat khabar ini dan juga televisyen ini akan terjatuh ke tangan asing dan apa kesannya kepada industri penerangan kita?

Yang kedua, saya ingin penjelasan daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen yang pernah menjadi Ketua Pengarang *Utusan Malaysia* tetapi telah dipecat pada satu masa, iaitu dari segi kedudukan kebebasan wartawan-wartawan kanan kita terutama editor dalam menyiarkan laporan. Dan kadang-kadang laporan mereka adalah bersifat menyakit-nyakutkan hati.

Dalam satu kes selepas Pilihan Raya Kecil Sanggang di *front page Utusan Malaysia* dengan tajuk berita bahawa penyokong PAS telah menumbuk seorang penyokong UMNO. Selepas polis menyiasat hasil daripada laporan polis didapati bahawa apa yang disebut sebagai penyokong PAS ialah ahli UMNO. Tetapi ini telah pun menimbulkan satu gambaran negatif yang begitu berkesan dalam minda pembaca-pembaca dan laporan seperti inilah yang telah menimbulkan pecah belah dalam masyarakat kita tetapi nampaknya Kementerian Penerangan juga menganut fahaman yang sama iaitu *terrorizing against the truth*. [*Tepuk*]

Dan ini dapat digambarkan oleh mukadimah yang telah diberikan oleh Setiausaha Parlimen dan saya ingin penjelasan dalam dua perkara tersebut.

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan kedudukan TV3 dan stesen TV yang lain mereka mengalami seperti yang telah dimaklumkan, mereka mengalami kerugian berikutan runtuh ekonomi. Kita telah melihat bahawa rating dijalankan oleh professional body di negara ini, rating

penyiaran akhbar dan oleh pihak yang berkenaan sendiri pergi menyiasat, rating penonton termasuk RTM sendiri telah meningkat dengan begitu banyak sekali. Maka itulah TV3 baru-baru ini telah membuat keuntungan dan tentulah banyak liability yang lalu yang saya ingat bukan hak saya untuk bercakap di mana terpaksa mereka usaha kan untuk menanganinya dan mengatasinya. Tetapi yang menakjubkan ialah sesungguhnya berita-berita RTM biasanya hanya 200-300 ribu sahaja penontonnya, tetapi sekarang sudah meningkat hampir 1 juta.

Jadi, ertinya apa yang kita jalankan adalah benar. Orang tidak percaya bahawa itu pembohongan. Kalau Yang Berhormat menyatakan memberikan bukti-bukti tentang *Utusan* menyiarkan perkara-perkara yang tidak benar, saya juga boleh mengemukakan bukti-bukti bahawa *Harakah* telah menyiarkan perkara-perkara yang tidak benar yang terlalu banyak [*Tepuk*], rumah Perdana Menteri kita dikatakan mahligai, berkali-kali.

Ini adalah miss leading, banyak pembohongan yang boleh dilakukan, peristiwa seorang dalam masa pilihan raya. Seorang UMNO dikatakan telah dibunuh oleh orang PAS, tidak pernah berlaku dalam etikaewartawanan perkara-perkara ini boleh disiarkan tetapi disiarkan oleh *Harakah*. Ini yang saya bimbang sebagai seorang wartawan yang terdidik, saya cukup bimbang dengan perkembangan ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tarikh dan keluarannya bila.

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya ingat saya hendak teruskan Tuan Yang di-Pertua.

Beberapa Ahli: [*Menyampuk*]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat cukuplah, cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bangun*]

Tuan Yang di-Pertua: Sila-sila teruskan.

Datuk Zainudin bin Maidin: Setiap media mempunyai perasaannya sendiri dalam masa menghadapi peristiwa 11 September tetapi kita bergembira, kita melihat bahawa mereka telah mengetepikan tugas untuk mengapi-apikan perasaan rakyat. Sebaliknya mereka telah mendidik – saya katakan mendidik rakyat untuk bertenang dan menghadapi masalah ini secara yang positif. [*Disampuk*]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat sila teruskan Yang Berhormat, Sila.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Saya hendak minta penjelasan

Tuan Yang di-Pertua: Sila teruskan Yang Berhormat, cukuplah, cukuplah.

Cukup

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Kalau tidak kita tidak boleh habis hari ini.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Zainudin bin Maidin: Sekali lagi menyatakan bahawa peranan ini dijalankan semua akhbar termasuk bukan sahaja akhbar Melayu tetapi termasuk akhbar-akhbar berbahasa Cina dan juga akhbar-akhbar *Star* dan *New Straits Times* dengan begitu baik.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Dr. Maximus Johnity Ongkili: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri jalan Yang Berhormat.

Datuk Zainudin bin Maidin: Bukti akhbar-akhbar ini menjalankan tugas dengan adil dan berkredibiliti ialah apabila mereka sendiri adakalanya tidak disenangi oleh penyokong-penyokong kerajaan sendiri. Kita seharusnya menghormati peranan mereka yang sangat-sangat *delicate, complicated* dan *crucial* dan sukar untuk terus berpengaruh dan berperanan sebagai media yang berkesan dalam kebebasan yang terbatas yang diterima oleh rakyat sejak berlakunya 13 Mei dahulu yang diperlukan oleh masyarakat berbilang kaum dan berbilang agama.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Minta penjelasan

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Akhbar-akhbar tetap berperanan untuk menjadi..

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Dato' Ir Mohd. Zin bin Mohamed: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Di sana pun ramai minta penjelasan, cukuplah.

Datuk Zainudin bin Maidin: .. pengkritik kepada masyarakat dan kepada kerajaan dengan secara yang positif. Jika pada masa tertentu mereka dilihat agak kritikal terhadap anggota-anggota kerajaan sendiri maka mereka tidaklah

seharusnya telah dilihat sebagai menjalankan peranan yang negatif tetapi haruslah dilihat bahawa dasar akhbar itu daripada jangka panjangnya dan dari keseluruhannya. Tidak seharusnya dilihat atau dikatakan orang panas setahun dihapuskan oleh hujan sehari.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Datuk Bung Moktar bin Radin: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat hendak beri jalan atau tidak? Yang Berhormat Setiausaha Parlimen hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen hendak beri jalan atau tidak? Hendak beri jalan tidak? Ha, beri kepada Yang Berhormat bagi Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan. Tadi ada beberapa kenyataan-kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat yang apabila kami meminta bukti Yang Berhormat tidak boleh memberikan bukti, tarikh penerbitan akhbar *Harakah* dan sebagainya. Tetapi saya hendak beri satu bukti berdasarkan kepada tarikh 24 Oktober laporan yang dibuat oleh RTM pada jam 6.00 petang liputan tentang kawasan Parlimen Sik. Pertama sekali dalam liputan tersebut bahawa Sik tiada pembangunan. Kegagalan Ahli Parlimennya tidak berjaya untuk membawa pembangunan kepada kawasan Sik. Ini bukti satu pembohongan yang dilakukan oleh pihak RTM. Apakah RTM tidak mengetahui bahawa Ahli Parlimen daripada pembangkang telah dinafikan hak untuk menentukan peruntukan pembangunan yang diberikan sepatutnya kepada Ahli-ahli Parlimen termasuk daripada Ahli Dewan Undangan Negeri di kawasan-kawasan Sik, kawasan pembangkang.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Elaun-elaun diberikan kepada pembangunan untuk rakyat. 100% diberi semua wakil rakyat dia, kerana apa kerana semata-mata dinafikan haknya *[Tepuk]* untuk mendapatkan peruntukan pembangunan yang disediakan oleh kerajaan kepada se tiap Ahli Parlimen, tetapi

oleh kerana dia merupakan Ahli Parlimen pembangkang seperti mana kami, kami dinafikan semua. Apakah Yang Berhormat tidak sedar bagaimana pembohongan yang dilakukan oleh RTM di bawah tanggungjawab Yang Berhormat. ...

Tuan Yang di-Pertua: Ha, cukuplah Yang Berhormat Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: ... tetapi saya cabar Yang Berhormat bahawa tuduhan Yang Berhormat

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Pokok Sena

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Terus bercakap tanpa pembesar suara]* kepada PAS dan DAP.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Terus bercakap tanpa pembesar suara]* pembohongan.....lebih baik Yang Berhormat balik berniaga nasi kandar daripada menjadi Setiausaha Parlimen. *[Tepuk]*

Datuk Zainudin bin Maidin: Tuan Yang di-Pertua, apa yang telah disiarkan oleh RTM itu visual orang yang kata, bukan kita bohong, visual orang yang mengatakan tidak puas hati, tidak senang hati, wakil rakyat kawasan Sik tidak melawat kawasan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Datuk Zainudin bin Maidin: . Ini betul, Yang Berhormat sendiri lihat..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Pokok Sena, cukuplah

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Penjelasan yang dibuat oleh RTM..

Tuan Yang di-Pertua: Sudah-sudahlah.

Datuk Zainudin bin Maidin: Wakil rakyat yang tidak boleh beraksi.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat kalau beg ini kita tidak boleh menjalankan mesyuarat Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Pokok Sena.

Datuk Zainudin bin Maidin: Saya teruskan. Yang Berhormat saya ingin menjawab bagi kawasan Lanang. Lanang meminta supaya diadakan siaran televisyen di kawasan beliau. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat usaha untuk mempertingkatkan siaran TV merupakan aktiviti yang berterusan oleh Kementerian Penerangan. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan Jabatan Penyiaran akan

menggantikan pemancar lama di seluruh negara termasuk di Sarawak dan Sabah bagi memastikan pemancar di stesen-stesen yang sedia ada berfungsi dengan lebih aktif dan memberikan liputan TV yang lebih baik dan meluas. Di samping itu usaha-usaha yang berterusan juga dibuat untuk membina stesen-stesen pemancar berkuasa kecil di kawasan-kawasan terlindung.

Yang Berhormat bagi Jerlun meminta Kementerian Penerangan menapis rancangan-rancangan radio dan televisyen supaya tidak merosakkan moral generasi muda. Untuk makluman Yang Berhormat Kementerian Penerangan dan juga RTM sedia memantau semua rancangan supaya menepati kod etika penyiaran RTM. Bagi filem yang ditayangkan di RTM ia telah diluluskan oleh Lembaga Penapis Filem Kementerian Dalam Negeri.

Selain itu RTM mempunyai garis panduan siaran yang memastikan ia tidak menyiarkan apa-apa bahan yang mempunyai unsur-unsur yang negatif yang boleh menjejaskan akhlak dan moral para penonton termasuk generasi muda. Siaran RTM sentiasa dipantau untuk memastikan ia tidak melanggar mana-mana peraturan dan garis panduan ini.

Pada pertengahan tahun 2000 kerajaan telah bersetuju supaya Kementerian Penerangan memantau hal-hal berkaitan dengan bahan dan kandungan siaran televisyen dan radio termasuk stesen penyiaran swasta. Kementerian Penerangan telah mewujudkan dua jawatan kuasa penyelarasan dengan pihak stesen swasta yang diadakan tiap-tiap bulan dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Penyiaran dan tiga bulan sekali oleh Menteri Penerangan.

Garis panduan yang digunakan oleh RTM adalah diguna pakai oleh semua operator stesen penyiaran di Malaysia. Sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat termasuk anggota-anggota pembangkang yang telah membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 peringkat dasar yang telah menyentuh Kementerian Penerangan. Pandangan dan teguran daripada Ahli-ahli Yang Berhormat penyokong kerajaan dan juga pembangkang yang telah dikemukakan akan diberikan perhatian. *[Tepuk]*

Beberapa Ahli: Booooo.....

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sila control sedikit perasaan, *[Ketawa]* bukan melihat bola ini ya. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan. Ya.

[Timbalan Menteri kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan tidak ada di dalam Dewan] [Seorang Ahli Yang Berhormat pergi memanggil beliau]

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Kementerian lemah.

Beberapa Ahli: *[Bersorak] [Dewan riuh]*

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Seorang Ahli: Dia makan di kantin.

Seorang Ahli: Ini memalukan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Masuk lagi satu senarai ya.

Tuan Yang di-Pertua: Cukup, cukuplah. Yang Berhormat, takkanlah kita tidak boleh memaafkan seseorang membuat kesilapan sedikit.

Puan Chong Eng: *[Menyampuk] [Dewan riuh]*

Tuan Yang di-Pertua: Kita adalah pegawai ataupun ketua-ketua, Takkanlah tidak boleh silap sedikit, adooooi....*[Disampuk]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Minta maaf

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: *[Bangun]*

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yalah saya faham, perkara ini tidak patut berlaku, tetapi sudah berlaku.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

[Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan (Dato' Dr. Ng Yen Yen) masuk ke Dewan]

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

12.54 tgh.

Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan [Dato' Dr. Ng Yen Yen]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua....

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat diminta bertenang ya. Minta bertenang.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: terlebih dahulu saya meminta maaf sebab memang ada sesuatu yang tidak boleh dinanti-nantikan. *[Sorak]* Okay semua

manusia begitulah Tuan Yang di-Pertua. *[Sorak]*. Terlebih dahulu saya bagi pihak Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Yang Berhormat Ahli Dewan Rakyat yang telah bersama-sama membahaskan Belanjawan 2002 mengenai kementerian dan seterusnya memberikan pandangan dan cadangan yang amat berguna pada usaha-usaha kerajaan untuk memartabatkan industri pelancongan negara.

Tuan Yang di-Pertua, industri pelancongan telah diberikan fokus yang besar dalam Belanjawan 2002 kerana peranan penting yang telah dimainkan oleh industri ini dalam ekonomi negara di masa-masa yang lalu dan juga di masa yang akan datang. Bagi tempoh Januari sehingga September 2001 kita telah berjaya menarik seramai 10,443,779 orang melancong berbanding dengan 7,381,704 orang pelancong bagi tempoh yang sama tahun 2000 yang membawa masuk hasil dengan anggaran RM17.4 bilion yang merupakan pendapatan kedua terbesar kepada negara kita.

Untuk itu saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Dewan yang telah memberi sokongan padu kepada kementerian saya di dalam memberikan pendapat dan cadangan-cadangan yang membina semasa membahaskan aktiviti-aktiviti kementerian di Dewan yang mulia ini serta di dalam meluangkan masa membantu melaksanakan aktiviti kementerian di kawasan Parlimen masing-masing.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Kepong pada 23 Oktober 2001 telah membahaskan isu yang berkaitan dengan implikasi keganasan 11 September 2001 terhadap industri pelancongan negara.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat Sri Gading bangun.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: Promosi pelancongan dari negara selain dari Amerika dan Jepun seperti Cina maklumat melancong, pemandu pelancong dan kemudahan pelancongan dan lain-lain. Yes.

Tuan Yang di-Pertua: Ya Yang Berhormat bagi Sri Gading bangun bertanya sebelah petang ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, saya. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat sebelah petang Yang Berhormat, sambung sebelah petang, pertanyaan ya. Sudah pukul 1.00. *[Keta wa]*

Ahli-ahli Yang Berhormat kita sambung mesyuarat malam ini Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat mesyuarat ditangguhkan hingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan kita disambung semula. Jemput Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan menyambung ucapan.

2.33 ptg.

Dato' Dr. Ng. Yen Yen: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Seperti yang semua sedia maklum, peristiwa serangan pengganas yang berlaku pada 11 September telah memberikan kesan yang buruk kepada industri pelancongan dunia termasuklah Malaysia. Ekoran daripada peristiwa tersebut, beberapa tempahan pakej pelancongan telah dibatalkan terutamanya dari pelancong-pelancong Amerika dan Eropah. Jumlah keseluruhan kedatangan pelancong ke Malaysia telah menurun sebanyak 19% iaitu dari 1,1049,000 orang pada Ogos 2001 kepada 9,27,206 pada September 2001. Namun begitu jumlah kedatangan pelancong pada September 2001 adalah 19.1% lebih tinggi dari bulan September 2000 iaitu sebanyak 778,587 orang.

Ingin saya memaklumkan bahawa usaha untuk mempromosikan pelancongan di pasaran tertentu selain daripada Jepun dan Amerika iaitu di pasaran Asia termasuk negeri China, India dan negara Timur Tengah seperti Arab Saudi, Turki dan Emiriah Arab Bersatu serta pasaran Australia telah dilaksanakan oleh Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan melalui Tourism Malaysia sejak tahun 2000..

Promosi yang telah dirancang bagi pasaran-pasaran ini adalah dengan mengadakan lawatan suai kenal untuk agensi pelancongan dan media dari pasaran tertentu tersebut serta mempergiatkan kempen pengiklanan. Selain daripada itu kita juga menjalankan kaji selidik yang berfokus ke atas pasaran pelancong dari negara-negara tersebut termasuklah dari segi tempat-tempat yang suka dilawati, musim lawatan, aktiviti yang disukai serta jumlah perbelanjaan setiap lawatan. Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan akan mempertingkatkan lagi promosi di

pasaran berkenaan supaya pertumbuhan jumlah kedatangan pelancong dari pasaran-pasaran tersebut dapat dikekalkan selepas tragedi 11 September. Kementerian juga akan mengambil peluang di atas penurunan kedatangan pelancong dari pasaran Asia dan Australia ke Amerika ekoran dari kejadian 11 September tersebut dengan meningkatkan lagi promosi pelancongan ke negara itu di pasaran-pasaran berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, bagi memastikan kedatangan pelancong ke negara ini dapat tumbuh secara berterusan serta menggalakkan pelancongan domestik, maka Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan telah dan akan melaksanakan pelbagai program dan kempen yang di antaranya termasuklah melaksanakan acara-acara pelancongan di sepanjang tahun serta mengadakan kempen kesedaran awam mengenai pelancongan dan sebagainya.

Kempen *Cuti-cuti Malaysia* juga dilaksanakan untuk menggalakkan pelancongan domestik melalui promosi di radio, televisyen serta pelaksanaan Program Kelab Pelancongan Pelajar di samping menganjurkan acara dan festival di tempat-tempat di negara itu.

Mengenai pemandu pelancong yang tidak berkualiti, untuk makluman Yang Berhormat, sebelum seseorang itu layak menjadi seorang pemandu pelancong bertauliah, mereka perlu mengikuti kursus pemandu pelancong dan lulus dalam pemeriksaan yang dikendalikan oleh Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan. Di dapati ada juga di kalangan mereka yang tidak mempunyai kelayakan asas untuk mengikuti kursus tetapi turut menjalankan kerja-kerja pemanduan secara haram. Kementerian saya sentiasa memantau keadaan ini untuk memastikan industri pelancongan negara dapat dibangunkan secara teratur, berdisiplin dan berkualiti.

Mengenai penyebaran maklumat kepada pelancong, Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia setiap masa sentiasa memperbaiki sistem penyebaran maklumat mengenai tempat-tempat tarikan pelancongan baru dan sedia ada kepada pelancong dari dalam dan luar negara. Antara kaedah-kaedah yang telah dan sedang dilaksanakan oleh kementerian dalam usaha mempromosikan tempat-tempat tarikan adalah membangunkan portal pelancongan iaitu malaysiamydestination.com yang memuatkan maklumat mengenai tempat-tempat tarikan pelancong yang terdapat di Malaysia. memastikan laman *web tourism Malaysia* yang beralamat di www.tourism.gov.my mempunyai maklumat

pelancongan yang terkini, orang ramai juga berpeluang mengemukakan pertanyaan melalui alamat email tourism@tourism.gov.my.

Mengadakan *program road show Cuti-cuti Malaysia* hampir setiap hujung minggu iaitu pada hari Sabtu dan Ahad terutamanya di kompleks membeli belah di seluruh negara dalam usaha menggalakkan pelancongan dalam negara dan memperkenalkan destinasi pelancongan terutamanya produk-produk baru kepada orang ramai melalui penjualan pakej-pakej pelancongan secara terus. Mengadakan lawatan suai kenal atau mega *fan*, produk-produk pelancongan terutamanya produk-produk baru kepada para media masa dan agensi pelancongan dari dalam dan luar negara bagi membuat liputan yang meluas serta mewujudkan pakej pelancongan untuk produk-produk yang dilawati. Mewujudkan talian info pelancongan iaitu 1-300-88-5776 bagi memudahkan orang ramai mendapatkan maklumat mengenai tempat-tempat tarikan pelancongan. Maklumat-maklumat tersebut diperoleh melalui pemberitahuan oleh pemilik-pemilik produk, jawatankuasa pelancongan negeri, penganjur acara dan lawatan tinjauan produk oleh Tourism Malaysia. Memperlengkap semua pusat penerangan pelancongan dengan maklumat produk pelancongan terkini dan penerbitan serta pengemaskinian risalah-risalah pelancongan dari masa ke semasa terutamanya dalam memuatkan produk-produk pelancongan baru.

Tuan Yang di-Pertua, pada 24 Oktober 2001, Yang Berhormat bagi Sibu telah membangkitkan mengenai pembangunan industri pelancongan bagi kawasan Tengah Sarawak dan....

Tuan Kerk Kim Hock: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kota Melaka berdiri Yang Berhormat.

Dato' Dr. Ng. Yen Yen:... Dan pelancongan domestik Sarawak. Yes.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya sila Kota Melaka.

Tuan Kerk Kim Hock: Okay, terima kasih. Saya ingin bertanya sama ada perisytiharan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa Malaysia adalah sebuah negara Islam, adakah ia telah membawa apa-apa kesan buruk kepada industri pelancongan negara kita... [*Disampuk*] Dan sekiranya ya, apakah penjelasan akan diberikan oleh Kementerian Pelancongan. Adakah penjelasan itu merupakan bahawa perisytiharan itu adalah satu *declaration of intend* untuk ke arah

mewujudkan sebuah negara Islam atau ianya adalah satu perisytiharan yang merupakan *declaration of respond* terhadap ancaman politik yang dibawa oleh PAS.

Dato' Dr. Ng. Yen Yen: Terima kasih. Untuk Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, apa mustahak kepada kita ialah pelancong datang dari luar negara makin naik dan tidak turun. Untuk makluman Yang Berhormat, masa sekarang tidak ada sebuah negara di mana-mana dunia yang ada masalah berkaitan kita sebagai apa-apa jenis negara keagamaan dengan izin, *there is no problem as far as tourist is concerned for Malaysia*. Tuan Yang di-Pertua, ...

Dato' Kamarudin bin Jaffar: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Tumpat berdiri Yang Berhormat, Tumpat. Hendak bagi tidak hendak bagi Yang Berhormat? Ya, sila.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Mengenai langkah-langkah kementerian untuk senantiasa meningkatkan pelancongan terutama sekali daripada negara-negara lain, mengikut laporan yang kita dengar, kementerian telah berjaya menarik pelancong-pelancong daripada negara-negara Timur Tengah, negara-negara Arab dan ini juga dengan Dasar Kementerian Dalam Negeri melonggarkan syarat-syarat visa dan sebagainya.

Hari ini selepas peristiwa 11 September, banyak negara terutama di Barat dan juga negara seperti Australia yang mengenakan syarat-syarat yang amat ketat untuk pelancong ataupun orang-orang yang masuk, keluar negara mereka atas alasan mereka orang Arab ataupun bernama seperti orang Arab, bin Jaafar, bin Aziz misalnya sebagai contoh, ini satu diskriminasi baru. Saya hendak dapat pengesahan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang, apakah dasar kita dan adakah kita akan terus terbuka dasar kita kepada pelancong-pelancong dan tidak terpengaruh dengan dasar-dasar Barat yang mempunyai sikap yang tidak betul misalnya terhadap Islam dan orang-orang Arab hanya kerana peristiwa yang berlaku di New York, Washington yang mana kita semua tahu buktinya belum ada tentang siapa yang melakukan apa yang dipanggil keganasan itu.

Dato' Dr. Ng. Yen Yen: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kita memang sebuah negara yang merdeka. Kita ada maruah sendiri, kita tidak ikut sesiapa negara lain, dasar-dasar mereka. Kita sendiri ada dasar-dasar kita. Kita sudah jadi contoh kepada negara lain, semua begitu aman, begitu damai Malaysia ini. Jadi kita tidak payah tengok lain-lain negara punya dasar. Di sini Malaysia, kita sudah

tunjuk kepada semua negara, kita tidak ada sesuatu diskriminasi kepada pelancong yang datang dari mana-mana. Tuan Yang di-Pertua,....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sri Gading berdiri Yang Berhormat, ya.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Hebat Timbalan Menteri ini, dengan dia punya kejelitaan, pakaian yang melambangkan tradisional...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terus Yang Berhormat, terus

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: ...Tidak, saya sebenarnya amat menghargai dan rasa bangga dengan Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan. Daripada menteri dengan *bow*, kemas pakaian, Timbalan Menteri, memang layak untuk menarik pelancong. Jadi....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Persoalan Yang Berhormat

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, persoalan, soalan, *[Ketawa]* Saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih dan tahniah kepada kementerian kerana peningkatan pelancong daripada luar negara dan ini sebenarnya memberikan pulangan yang amat besar dan berguna kepada pendapatan negara, tukaran wang. Jadi tahniah kepada kementerian, kepada menteri, kepada Timbalan Menteri. Kita berharap usaha-usaha ini akan meningkat dari masa ke semasa.

Baru-baru ini Persidangan Menteri-menteri Pelancongan OIC bersidang di Kuala Lumpur dan ini juga salah satu saya rasa yang akan menjadi pemangkin kepada kebanjiran pelancong-pelancong daripada luar negara dan saya berharap usaha ini akan mendapat kejayaan.

Cuma pelancongan dalam negara ini, bagaimana prestasinya sekarang dan kemudahan-kemudahan yang disediakan? Kerana negara kita sebenarnya sebuah negara yang boleh dikatakan seperti syurga, syurga dunia. Di sinilah ada pulau, di sinilah ada pantai, di sinilah ada gunung, di sinilah ada hutan dan di sinilah juga kepesatan pembangunan dengan pencakar langit. Segala-gala yang ada di dunia ada di Malaysia. Bagaimana prestasi yang telah dijalankan untuk meningkatkan pelancongan dalam negeri dan apa kemudahan-kemudahannya? Apakah potongan-potongan yang boleh mendapat kerjasama daripada hotel-hotel atau chalet-chalet

ataupun tempat-tempat pelancongan supaya ada sedikit perbezaan untuk memberikan kemudahan kepada pelancongan dalam negeri, itu satu.

Yang kedua, bagaimana pelancongan daripada Singapura? Singapura menjadikan kita sebagai modal jualan dia, dalam menarik pelancong ke Singapura tetapi lokasi yang menjadi tumpuan digunakan oleh pihak pelancong Singapura ialah di Malaysia. Tetapi malangnya kadang-kadang pelancong ini ialah pelancong coca-cola. So, datang harian, pagi datang tengok kelapa sawit, tengok getah, tengok itu, tengok ini, so, petang balik ke Singapura, tidur di Singapura, berbelanja di Singapura. So, kita hanya menjadi... apa hendak cakap Tuan Yang di-Pertua, menjadi apa tu ya.....

Seorang Ahli: Transit.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Transit ataupun hanya menjadi apa hendak cakap ya.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Persinggahan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Umpanan kepada pelancong yang dijual oleh Singapura. So, hubungan kita antara Singapura dan Malaysia dalam usaha hendak mendapat untung yang bersama. Ya, itu bagaimana, saya minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat. Saya memuji ini, jangan salah faham. Saya memang suka memuji perempuan yang cantik. Terima kasih

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudah, cukup, cukup, Yang Berhormat, nanti Timbalan Menteri tidak boleh jawab, banyak sangat pujiannya. Sila, sila.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Cuti-cuti Malaysia - kita mesti mengakui rakyat Malaysia tidak ada satu budaya pelancongan dalam negeri. Masa cuti-cuti datang mereka balik kampung, duduk-duduk kampung, itu sahaja, tidur dan selepas itu balik bandar. Jadi, apa yang pertama kita mesti buat untuk menggalakkan pelancongan di Malaysia dalam negeri ialah kita mesti ada satu kebudayaan melancong di dalam negeri. Itu mesti jadi satu budaya keluarga, satu budaya untuk merapatkan hubungan di antara ahli-ahli keluarga. Jadi, untuk kementerian kita, kita guna 'Cuti-cuti Malaysia' sebagai satu slogan untuk meninggikan kesedaran, kepentingan sesuatu keluarga berkaitan dengan melancong dalam negeri. Satu jenis kehidupan – *it is a life style*, ya, kesedaran. Jadi memang saya rasa sekarang semua orang tahu dah Cuti-cuti Malaysia.

Selepas itu kita mesti ada pakej-pakej yang murah, seperti apa yang berhormat kata, mesti murah, yang orang biasa boleh pergi. Jadi, kita selalu bincang dengan hotel-hotel dan juga tuan-tuan hotel-hotel memberikan *special package* dalam masa cuti, dalam masa hari-harian dan lain-lain perayaan. Dan yang ketiga jangan lupa, kita bagi cuti hari Sabtu minggu pertama, minggu ketiga. Itu semua dasar untuk menggalakkan cuti-cuti di dalam Malaysia.

Berkaitan soalan kedua, Singapura - rakyat Singapura datang ke Malaysia ada dua jenis pelancong. Satu, rakyat Singapura. Yang kedua, rakyat negara lain yang guna Singapura sebagai satu pintu masuk ke Malaysia. Jadi, kita sangat mementingkan rakyat dari negara lain. Jadi, dulu misalnya orang China, pelancong China, dia pergi ke Singapura, dia masuk Malaysia, dia keluar, dia tidak boleh masuk lagi – *single entry*. Jadi, pada 18 Oktober, baru sahaja dua minggu dulu, kita sudah mengubah dasar itu. Di sini saya ucapkan terima kasih kepada Kementerian Dalam Negeri yang sudah merubah dasar itu. Sekarang pelancong dari China, dalam visanya, visa tempoh 14 hari, dia boleh masuk Malaysia tiga kali. Itu sangat mustahak sebab kita hendak buat Malaysia satu hak pelancongan. Tidak apa dia datang Singapura, dia tidak datang Johor Bahru, dia duduk Johor Bahru. Lepas dia pergi Singapura, pergi, tetapi semua duit, semua duit Malaysia.

Yang kedua untuk rakyat Singapura, tidak apalah, jika dia tidak mahu duduk, tidak mahu menginap di Johor Bharu satu malam. Tetapi dia datang, dia habiskan duit dia. Biarlah coca-cola atau durian, tidak apa, tetapi duit dia letak di Johor Bharu. Jadi, untuk makluman Yang Berhormat, masa kita ambil anggaran jumlah pelancongan ke Malaysia, kita tidak guna yang satu hari datang ke Malaysia. At least 24 jam sebab mereka ada 24 jam kita baru ambil kira sebagai seorang pelancong.

Ya, Tuan Yang di-Pertua, balik ke Sarawak. Yang Berhormat bagi Kinabatangan telah membangkitkan mengenai.....

Dato' Mustafa bin Ali [Dungun]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada yang berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: eco-pelancongan di kawasan Kinabatangan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dungun, Dungun.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: ini cukup sudah untuk ini ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, dia, dia.....

Dato' Dr. Ng Yen Yen: di kawasan Kinabatangan, Sabah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, duduk, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Ng Yen Yen: Okay, Tuan Yang di-Pertua, saya pun ada dasar saya sendiri ya, okay [Ketawa] Untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan sememangnya bekerja rapat dengan Kerajaan Negeri Sarawak dan Sabah untuk membangunkan industri pelancongan di kedua-dua negeri yang berkenaan. Malahan projek dan program pelancongan yang sedia ada di negeri-negeri berkenaan adalah seperti mana yang dicadangkan oleh kerajaan negeri tersebut kepada kementerian. Saya ingin memaklumkan bahawa kerajaan telah mengenal pasti bahawa bahagian tengah Sarawak mempunyai potensi yang besar untuk membangunkan industri pelancongan yang berasaskan alam semula jadi iaitu eco-pelancong dan sosio-budaya tempatan berdasarkan kepada pelan induk eco-pelancongan kebangsaan dan pelan induk pelancongan Sarawak.

Kawasan hilir Sungai Kinabatangan Sabah adalah merupakan salah satu kawasan yang telah disenaraikan di dalam kajian pelan induk eco-pelancongan kebangsaan sebagai antara 10 buah kawasan eco-pelancongan yang berpotensi di Malaysia. Sehubungan dengan itu, Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan di bawah Rancangan Malaysia Ke 7, telah memperuntukkan sebanyak RM1.9 juta bagi menyediakan kemudahan infrastruktur pelancongan di kawasan Danau Gerian seperti jalan masuk, *clear* hutan, tandas awam, asrama, tapak perkhemahan, pusat pelawat dan jeti. Sebanyak RM1.35 juta telah dibelanjakan dalam tempoh tersebut. Dan projek telah pun siap dan diserahkan kepada Jabatan Hidupan Liar Sabah pada 13 Julai yang lalu.

Di samping itu, kementerian juga telah menyediakan peruntukan sebanyak RM2 juta lagi di bawah Rancangan Malaysia Ke-8 bagi meningkatkan kemudahan-kemudahan infrastruktur pelancongan di kawasan iaitu bagi meningkatkan kemudahan di Kompleks Hidupan Liar Danau Gerian, membangunkan kompleks pelawat di Sukau dengan kemudahan pusat penerimaan pelawat, jeti, peralatan, bekalan air dan elektrik, tempat letak kereta dan lain-lain lagi.

Tuan Yang di-Pertua, menyentuh tentang perbincangan oleh Yang Berhormat bagi Larut mengenai *Medical Tourism*, dengan izin, saya maklumkan bahawa ianya telah diberi penjelasan semasa saya menjawab pertanyaan lisan pada 29 Oktober di mana Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan bersama dengan Kementerian Kesihatan sedang membangunkan pelancongan perubatan ini dengan menggalakkan penyertaan hospital swasta di dalam misi perdagangan dan pameran yang dianjurkan oleh MATRADE atau Tourism Malaysia, mengadakan insentif, mengadakan garis panduan, pengiklanan, menghasilkan *brochure* dan sebagainya. Usaha-usaha ini dilaksanakan secara berterusan.

Yang Berhormat bagi Larut juga ada membangkitkan isu yang berkaitan dengan pelancongan sukan. Ingin saya memaklumkan bahawa kementerian saya melalui *Tourism Malaysia* sedang berusaha untuk mempertingkatkan promosi pelancongan yang berasaskan sukan ini dengan menjadikan negara kita destinasi untuk pertandingan, perlawanan dan sebarang kejohanan sukan yang bertaraf antarabangsa. Usaha-usaha ini dibuat melalui promosi di luar negara secara agresif. Setakat ini Malaysia telah mula dikenali di mata dunia melalui acara-acara sukan antarabangsa yang telah dilaksanakan seperti Kejohanan Gol Dunia, Kejohanan Squash Remaja Dunia, Formula One dan lain-lain lagi. Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan juga pernah melancarkan Tahun Sukan dan Rekreasi tahun 1998 bagi mempromosi negara sebagai sebuah destinasi sukan yang telah menarik kedatangan pelancong dari dalam dan luar negara.

Cadangan Yang Berhormat bagi Larut supaya diadakan pelancongan Sukan Islam adalah satu cadangan yang baik dan kementerian saya akan mengkaji dan memberi sokongan kepada apa-apa program atau aktiviti seperti ini yang boleh menarik lebih ramai pelancong ke negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Temerloh telah membahaskan isu yang berkaitan dengan usaha membawa pelancong yang telah merancang untuk melancong ke negara-negara popular ke Malaysia kerana faktor keselamatan dan cadangan untuk menjalankan kaji selidik yang lebih fokus kepada pelancong-pelancong Arab di dalam mempertingkatkan lagi kedatangan mereka ke negara ini. Isu yang dibangkitkan ini adalah seperti mana yang telah dibahaskan juga oleh Yang Berhormat dari Kepong dan saya telah pun memberikan penjelasannya pada awal tadi.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Silam telah membangkitkan mengenai peruntukan untuk Tabung Khas Pelancongan. Tabung ini diselaraskan oleh Bank Negara Malaysia di mana permohonan pinjaman dikemukakan melalui bank perdagangan. Untuk makluman Yang Berhormat, pada dasarnya tabung ini adalah bertujuan untuk membuat pelaburan projek kecil dan sederhana yang berkaitan dengan pelancongan oleh pengusaha-pengusaha di Malaysia termasuk Sabah. Projek-projek pelancongan yang layak diberi pinjaman adalah Projek Penginapan Pelancong seperti hotel, motel, chalet, unit penginapan bergerak, tapak perkhemahan, lodge dan rumah persinggahan.

Selain daripada itu ialah projek yang berkait dengan perkhidmatan, pengangkutan pelancongan, tempat peranginan pelancongan seperti taman rekreasi dan kemudahan yang berkaitan dengan pelancongan seperti restoran pelancongan, pusat cenderamata, dan sebagainya. Dengan kelulusan peruntukan terbaru untuk tabung ini, maka Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan telah pun mencadangkan kepada Kementerian Kewangan untuk mengkaji semula syarat-syarat pinjaman untuk mempermudah lagi permohonan pinjaman bagi tujuan membangunkan tempat-tempat pelancongan termasuklah yang terdapat di Sabah dan di Sarawak.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali ingin saya nyatakan bahawa usaha kementerian di dalam mempromosikan pelancongan adalah secara umum iaitu melalui tema '*Malaysia Truly Asia*' yang memberi fokus ke atas kebudayaan Malaysia yang berbagai kaum dengan izin *the colours of Malaysia* serta Malaysia sebagai pusat membeli belah, ekotourism, sukan, perubatan serta lain-lainnya. Manakala promosi untuk produk pelancongan yang khusus adalah melalui kerjasama dengan kerajaan negeri dan pihak swasta.

Selain daripada itu adalah juga penting untuk pelancong-pelancong berasa selamat untuk melancong di negara ini kerana ianya akan menarik mereka untuk melancong semula ke negara ini *repeat visitors* dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, setakat ini Malaysia telah mendapat pujian dari pelancong dalam soal kestabilan dan keselamatan. Oleh itu adalah penting untuk kita sama-sama memastikan amalan bersatu, toleransi dan hamoni terus diamalkan di negara kita. Tema *Malaysia Truly Asia* adalah contoh kepada dunia bahawa rakyat dari berbagai latar belakang boleh bersatu dan bekerjasama untuk

mewujudkan keamanan, kestabilan dan masyarakat yang majmuk serta berkarnival, berfestival dan sentiasa ceria sepanjang masa.

Tuan Yang di-Pertua, di atas kestabilan ini juga saya ingin menjemput semua Ahli Yang Berhormat di Dewan yang mulia ini, untuk turut serta menceriakan rumah terbuka Hari Deepavali yang akan dianjurkan oleh ke menterian pada 14 November bertempat di Istana Budaya bermula jam 3.00 petang. Saya berharap kesudian Ahli-ahli Yang Berhormat untuk memeriahkan majlis akan turut memaparkan gambaran yang baik kepada pelancong yang juga diundang ke majlis berkenaan.

Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi saya ingin merakamkan ribuan terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah bersama-sama memberikan sumbangan yang positif dalam perbahasan yang berkaitan secara langsung atau tidak langsung dalam membangunkan industri pelancongan negara.

Segala teguran, cadang dan saranan yang dikemukakan itu akan kami usahakan untuk dilaksanakan bagi memastikan industri pelancongan negara dapat tumbuh secara berterusan sebagai Malaysia menjadikan sebuah negara pelancongan. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Sekarang saya jemput Kementerian Sumber Manusia.

3.05 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Manusia [Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, saya bagi pihak kementerian ingin merakamkan dan mengucapkan jutaan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah turut serta dalam membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan Kementerian Sumber Manusia.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tambun dan Yang Berhormat bagi Kemaman telah membangkitkan isu mengenai latihan bagi pekerja yang diberhentikan kerja. Kementerian Sumber Manusia sememangnya mempunyai objektif untuk membangunkan kemahiran dan skil pekerja. Ini dijalankan mengikut beberapa projek agensi-agensi di bawah Kementerian Sumber Manusia.

Sejak 2 Mei 1998 lagi, skim latihan pekerja yang diberhentikan kerja telah dilaksanakan oleh Pembangunan Sumber Manusia Berhad atau PSM Berhad. Sebanyak RM5 juta telah diperuntukkan untuk melaksanakan skim ini. Setakat 30 September 2001, seramai 1,002 pekerja yang diberhentikan kerja telah dan sedang

mengikuti latihan di bawah skim ini dengan bantuan kewangan sebanyak RM4.9 juta.

Untuk membolehkan skim ini diteruskan, kerajaan telah memperuntukkan RM117 juta dan buat permulaan ini sebanyak RM20 juta akan disalurkan kepada PSM Berhad bagi melaksanakan skim ini. Pelaksanaan skim ini juga diperluaskan meliputi penganggur lepasan SPM yang masih belum mendapat pekerjaan setelah tiga tahun mereka mengambil peperiksaan berkenaan.

Di samping itu sebagai salah satu langkah untuk mengatasi masalah pemberhentian kerja, pekerja digalakkan menjalani latihan semula atau meningkatkan di dalam bidang-bidang kemahiran yang ada permintaan di pasaran kerja.

Kementerian Sumber Manusia juga telah menubuhkan sebuah tabung yang dinamakan Tabung Pembangunan Kemahiran (TPK) untuk diberikan pinjaman sebanyak RM5,000 maksimumnya setahun kepada mereka yang menepati syarat-syarat seperti berikut:

- i. Warganegara Malaysia
- ii. Menjalani latihan Sijil Kemahiran Malaysia (SKM) Tahap 1 hingga 5 yang diiktiraf oleh Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan
- iii. Berumur antara 15 hingga 50 tahun
- iv. Tidak menerima bantuan penuh daripada agensi-agensi kerajaan yang lain

Pekerja yang akan dan yang telah diberhentikan kerja digalakkan menjalani kursus sambilan supaya kursus tidak akan tergendala jika mereka mendapat kerja semasa tempoh kursus. Bagi latihan sambilan, hanya yuran sahaja yang diberi pinjaman oleh tabung tertakluk kepada maksimum RM5,000 setahun.

Di samping itu juga kerajaan juga memperuntukkan RM20 juta bagi melatih graduan lepasan diploma dan ijazah yang masih menganggur. Mereka akan dilatih dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi, ICT dan juga bahasa untuk meningkatkan peluang mereka mendapat pekerjaan.

Kedua-dua skim baru yang akan dilaksanakan adalah merupakan langkah kerajaan untuk menjana dan merangsang pertumbuhan ekonomi. Peserta-peserta yang mengikuti latihan di bawah kedua-dua skim ini akan mendapat elaun bulanan maksimum RM500 sebulan dan ini tentunya akan membantu meningkatkan permintaan yang boleh mendorong kepada peningkatan pertumbuhan ekonomi.

Selain daripada itu sukacita juga dimaklumkan pada waktu ini Jabatan Tenaga Rakyat (JTR) di bawah kementerian mempunyai 20 buah institut latihan yang menawarkan sebanyak 34 kursus sijil teknikal dan 13 kursus diploma teknologi kejuruteraan kepada pekerja industri. Institut tersebut ialah Pusat Latihan Pengajar dan Kemahiran Lanjutan atau dengan izin CIAS, Institut Teknikal Jepun Malaysia (DMTI), 4 buah pusat teknologi tinggi atau ACTEC dan 14 Institut Latihan Perindustrian.

Kementerian ini melalui Jabatan Tenaga Rakyat bersedia menjadi tempat latihan bagi kursus-kursus sepenuh masa untuk tujuan membantu pekerja-pekerja yang diberhentikan dengan kerjasama Pembangunan Sumber Manusia Berhad.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin merujuk kepada saranan Yang Berhormat Kuala Kedah yang meminta kerajaan terus memantau keadaan pemberhentian kerja pekerja di negara ini. Di samping itu beliau juga meminta kerajaan untuk menaikkan kadar pampasan kerja yang kehilangan upaya kerana bayaran seperti RM2,000 adalah tidak memadai.

Sukacita dimaklumkan kementerian ini sentiasa memantau situasi pemberhentian pekerja di negara ini, proses pemantauan adalah setiap minggu di bawah Akta Kerja 1955, majikan yang bercadang untuk memberhentikan pekerja adalah dikehendaki untuk mengemukakan laporan di dalam borang yang disediakan kepada Jabatan Buruh yang berdekatan dalam tempoh sebulan.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Kuala Kedah juga membangkitkan isu mengenai bayaran pampasan kepada pekerja perlu diperjelaskan. Akta Pampasan Pekerja 1952 melindungi pekerja-pekerja asing yang bekerja di negara ini dengan bayaran pampasan maksimum kepada mereka yang terlibat dalam kemalangan pekerjaan dan mengalami hilang upaya kekal adalah RM20,000 dan bukannya RM2,000 seperti yang diperjelaskan oleh Yang Berhormat bagi Kuala Kedah.

Kadar pampasan yang dibayar adalah bergantung kepada tahap atau peratusan ketidakupayaan yang dialami oleh pekerja asing. Bagi pekerja-pekerja tempatan yang terlibat dalam kemalangan pekerjaan, mereka adalah di bawah perlindungan Pertubuhan Keselamatan Sosial atau PERKESO.

Yang Berhormat bagi Kuala Kedah juga mengaitkan isu mengenai kilang elektronik AMB. Kesan daripada kelembapan ekonomi Amerika telah turut menjejaskan perniagaan sektor industri elektronik di negara ini. Sehingga Oktober

2001, seramai 15,666 pekerja telah diberhentikan kerja di sektor tersebut melibatkan 163 syarikat.

Kementerian Sumber Manusia sentiasa memantau keadaan ini dan telah berusaha menempatkan pekerja-pekerja yang terlibat ke tempat pekerjaan lain yang memerlukan tenaga kerja.

Bagi syarikat Advance Micro Diveses (AMD) Bayan Lepas, Pulau Pinang,...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat ini Yang Berhormat bagi Arau berdiri, Yang Berhormat ya!

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Saya bagi habis dulu ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha....., dia hendak habiskan ayat dulu. Silakan.

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Telah membuat laporan kepada kementerian ini mengikut undang-undang yang mengecilkan tenaga kerja mereka dari 2,555 kepada 1,255 orang melalui skim VSS secara berperingkat-peringkat mulai 30 Oktober 2001 hingga 31 Jun 2002.

Bayaran pampasan dianggarkan berjumlah RM92.5 juta akan dibayar oleh majikan AMD kepada 1,300 pekerja yang terlibat dalam skim tersebut. Kementerian ini telah mengarahkan Jabatan Buruh dan Jabatan Tenaga Rakyat Pulau Pinang untuk membantu apa yang perlu kepada pekerja-pekerja yang terlibat.

Silakan Arau.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan Arau.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya amat mengalu-alukan program yang dianjurkan oleh pihak kementerian di mana dalam masa *recession* sekarang ini banyak pekerja-pekerja kita diberhentikan, kementerian telah mengambil peluang untuk memberi latihan semula.

Bagi saya pekerja yang merupakan satu aset yang penting dan orang akan melabur ke negara kita jika sekiranya boleh menawarkan pekerja-pekerja yang mempunyai semangat dedikasi yang baik, disiplin yang baik dan pekerja-pekerja yang produktif.

Di negara kita, kita lihat banyak pihak yang bimbang kepada soal-soal *governance*, *corporate governance* dan sebagainya. Banyak menunjukkan jari kepada kerajaan atau kepada pihak atasan. Bagi saya, ketelusan perlu ada pada

setiap pekerja, setiap individu yang menentukan negara kita boleh mencapai tahap yang baik. Mungkin kalau diambil contoh macam Jepun, misalnya, adakah dalam program latihan kementerian ini mengadakan latihan-latihan untuk meningkatkan kemahiran, ada juga diambil kira untuk melahirkan pekerja-pekerja yang terbaik ia menjadi aset untuk menarik pelabur-pelabur datang ke Malaysia.

Bila datang ke Malaysia dia mendapat pekerja yang baik. Saya rasa tentu pelabur-pelabur akan memilih ini sebagai satu '*indicator*' untuk melabur dalam negara kita, dalam negara yang bersaing, dalam faktor-faktor yang lain misalnya dari segi gaji dan sebagainya.

Kalau pekerja yang baik, produktif dan boleh dipercayai dapat menjaga kepentingan syarikat dan kepentingan negara saya kira pelabur akan datang ke Malaysia. Terima kasih.

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Arau. Di bawah PSM Berhad, memang kita ada kursus-kursus tertentu dan memang kita galakkan majikan-majikan yang membayar *levi*, yang menjadi ahli kepada PSM Berhad untuk menyediakan modul sendiri, kita panggil SBL, salah satu modul-modul yang agak popular adalah '*Nation Building*'. Jadi ini penting supaya majikan dapat mengadun dan menggarap visi dan misi syarikat itu sendiri. Bila pekerja memahami cita-cita dan aspirasi syarikat dan dia faham kenapa dia berada di situ mungkin ini boleh meningkatkan produktiviti.

Sebenarnya dalam keadaan yang tidak menentu ekoran daripada peristiwa 11 September, suasana tidak menentu. Kalau dalam business dalam perniagaan kalau dia berhadapan dengan risiko atau '*risk*' kita boleh menggunakan kaedah-kaedah '*risk management technique*' atau '*risk management system*' ada kebarangkalian atau *probability* untuk mengawal risiko-risiko tetapi dalam keadaan sekarang keadaannya begitu tidak menentu sebab itu kita perlu melatih pekerja-pekerja untuk sampai ke tahap yang di mana Malaysia akan menjadi sebuah negara yang ada elemen-elemen '*competitive edge*'.

Jadi, walaupun Allan Greenspan sudah menyatakan dikurangkan kadar faedah, suasana ekonomi Amerika, Tuan Yang di-Pertua, masih tidak menentu. Dia kata boleh recover - dengan izin - pertengahan tahun hadapan. Ini masih tidak pasti. Kita jangkakan bila kita melatih pekerja-pekerja kita dalam multi-disiplin dan multi-tasking, kita dapat menyediakan satu prasarana sumber manusia yang kukuh. Bila

ekonomi kembali, FDI kembali, kita akan dapat satu kekuatan untuk berebut berbanding dengan negara-negara lain.

Cuma kita dalam suasana sekarang, semalam kementerian ada dialog dengan American Malaysian Chamber of Commerce - dengan izin - (AMCAM), antara perkara-perkara yang dinyatakan oleh AMCHAM adalah persepsi atau gambaran yang mengatakan bahawa Malaysia disatukan atau dikelompokkan sebagai -negara yang standardnya sama dengan Indonesia atau dengan South Philippines iaitu Filipina Selatan yang kononnya promote - dengan izin - terrorism. Mereka juga menyatakan semalam ini digambarkan bila ada kawan-kawan kita juga yang berdemonstrasi di depan kedutaan Amerika, dan CNN mengambil peluang ini dan ia memberi gambaran yang begitu buruk kepada negara. Sedikit sebanyak ini boleh mencatatkan peluang-peluang FDI untuk datang ke negara ini jika ekonomi pulih kembali.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat daripada Kuala Kedah juga membangkitkan isu mengenai penubuhan tabung pemberhentian pekerja. Kementerian ini telah mengkaji dan membentangkan cadangan penubuhan skim penamatan dan pemberhentian pekerja kebangsaan (SPPK) di Mesyuarat Jemaah Menteri pada 21 Julai 2001. Antara lain, Jemaah Menteri telah bersetuju agar penubuhan skim tersebut ditangguhkan kerana ianya tidak viable atau berdaya hidup pada waktu tersebut.

Pembentangan kertas kerja mengenai skim tersebut di Mesyuarat Tripartite Kementerian Sumber Manusia pada 1 Mac 2001 telah mencadangkan kenaikan kadar caruman majikan dan pekerja kepada PERKESO sebanyak 0.3% daripada gaji bulanan pekerja. Cadangan ini telah dipersetujui oleh wakil pihak pekerja tetapi telah dibantah oleh pihak majikan.

Dalam Mesyuarat Jemaah Menteri pada 4 Julai, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah menarik perhatian kepada pertemuan beliau dengan wakil Kongres Kesatuan Sekerja Malaysia (MTUC) pada 3 Julai mengenai cadangan yang dikemukakan oleh MTUC supaya kerajaan melaksanakan skim dengan majikan dan pekerja masing-masing menyumbang bayaran bulan sebanyak 50 sen.

Sehubungan itu, kementerian ini sedang mengkaji dan menyediakan semula kertas kajian mengenai penubuhan skim pekerja dengan beberapa perubahan dan cadangan baru. Kertas kerja tersebut akan dibentangkan kepada Jemaah Menteri apabila segala urusan dengannya selesai.

Yang Berhormat daripada Kuala Kedah juga menyentuh tentang isu pemberhentian pekerja MAS. Kementerian melalui Jabatan Buruh sentiasa memantau secara langsung semua pemberhentian kerja yang dilakukan oleh majikan sektor swasta termasuk MAS. Buat masa ini, kementerian tidak campur tangan. Tidak ada lagi ura-ura pemberhentian pekerja-pekerja MAS berlaku, jadi kita biarkan bergantung kepada pihak pengurusan dan kesatuan sekerja di MAS.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat daripada Bentong telah membangkitkan beberapa isu mengenai PERKESO, di antaranya untuk membolehkan pencarum PERKESO menuntut pampasan walaupun bencana kerja berlaku di luar tempat kerja. Takrifan kerja yang dimaksudkan oleh Akta Keselamatan Sosial Pekerja tahun 1969 ialah bencana pada seorang pekerja sendiri disebabkan sesuatu kemalangan atau sesuatu penyakit khidmat terbit daripada dan dalam masa menjalankan pekerjaannya dalam suatu perusahaan yang terhadapnya akta ini terpakai.

Skop bencana kerja ini meliputi semua kemalangan semasa pencarum itu dalam perjalanan di antara tempat kediaman atau tempat tinggal atau tempat kerjanya, atau semasa dalam perjalanan di tempat kerja dan tempat ia pergi makan dalam masa rehat yang diberikan atau semasa dalam perjalanan yang secara langsung berkaitan dengan penggajiannya tertakluk kepada syarat bahawa kemalangan yang berlaku dalam masa apa-apa lencongan atau perhentian semasa perjalanan sedemikian tidak dikira sebagai bencana kerja. Ini bermakna pencarum yang ditimpa kemalangan sewaktu dan semasa perjalanan layak menuntut faedah PERKESO walaupun kemalangan itu berlaku di luar tempat kerja.

Untuk pengetahuan Dewan, PERKESO ada satu lagi skim yang dikenali sebagai Skim Pencen Ilat yang memberi perlindungan 24 jam kepada pencarum. Skim ini melindungi pencarum terhadap kejadian luar jangkaan keilatan ataupun kematian akibat sebarang sebab yang tidak ada kaitan dengan bencana kerja, tertakluk kepada syarat pencarum itu memenuhi syarat kelayakan, umur dan caruman yang ditetapkan di bawah akta.

Yang Berhormat dari Bentong juga meminta PERKESO menyelesaikan tuntutan pencarum dengan kadar paling segera. Memang ini menjadi matlamat PERKESO untuk menyelesaikan tuntutan pencarum dengan kadar yang paling segera. Biasanya PERKESO dapat menyelesaikan tuntutan pencarum pada kadar yang segera jika semua maklumat dan dokumen yang diperlukan telah diterima.

PERKESO juga telah mengambil beberapa langkah untuk mempercepatkan proses pembayaran faedah. Pihak pengurusan PERKESO telah menggunakan panduan-panduan yang disediakan oleh pihak MAMPU dalam melaksanakan program pengurusan kualiti di semua operasi PERKESO termasuk menyediakan piagam pelanggan bagi prosesan faedah yang dipamerkan di tempat-tempat yang strategik di pejabat-pejabat PERKESO.

Di samping itu juga, bagi mempertingkatkan lagi perkhidmatannya PERKESO juga melaksanakan sistem imaging dan kaedah automasi PERKESO atau sikap bagi memproses dokumen serta bayaran faedah. PERKESO juga telah melaksanakan program decentralization pembayaran faedah dan menurunkan kuasa pemprosesan dan pembayaran faedah kepada Pejabat PERKESO di negeri atau tempatan secara berperingkat-peringkat mulai Januari 2001. Pengarah Negeri telah diberi kuasa untuk memperakukan kelayakan pihak menuntut dan meluluskan tuntutan bayaran pukal, faedah hilang upaya kekal yang tidak melebihi RM50,000, manakala pengurusan pejabat tempatan sebanyak tidak melebihi RM30,000.

Yang Berhormat dari Bagan jugadalam ucapan Belanjawan 2002 Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan kerajaan telah mengumumkan kelonggaran kepada balu yang mendapat pencen boleh mulakan keluarga baru tanpa kehilangan faedah-faedah sebelum itu. Kita di PERKESO sedang menilai perkara-perkara tersebut, akan dibawa kepada kementerian untuk diminta pandangan dan kelulusan di Jemaah Menteri, kerana perlu perubahan kepada seksyen-seksyen tertentu dalam Akta Keselamatan Sosial Pekerja 1969 yang perlu diubah supaya balu yang mendapat faedah pencen daripada SOCSO juga mendapat nikmat yang sama. Itulah dia prihatinnya kita kepada kaum wanita.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali saya mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada rakan-rakan yang sudi terlibat secara langsung dalam memberikan pandangan. Pandangan Ahli-ahli Yang Berhormat akan sentiasa kita ambil perhatian dan kita perbaiki bagi memastikan kita memberi khidmat yang terbaik kepada golongan pekerja seramai 9.4 juta di Malaysia ini.

Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Sekarang saya menjemput Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

3.25 ptg.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Peter Chin

Fah Kui]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan penghargaan dan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Larut, Rasah, Kota Melaka, Lanang, Bukit Bintang, Cheras, Permatang Pauh, Pendang, Teluk Intan, Serdang, Batang Sadong dan Jelutong yang telah mengambil bahagian dan membahaskan isu-isu yang berkaitan dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan semasa perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai isu perumahan, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan sentiasa memberi perhatian dan mengambil berat berhubung usaha-usaha untuk mengatasi masalah perumahan yang dihadapi oleh golongan berpendapatan rendah dan setinggan di negara ini.

Selaras dengan strategi pembangunan perumahan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan untuk menyediakan kemudahan perumahan yang mencukupi, adalah menjadi agenda utama kementerian ini bagi menyelaraskan dan mempergiatkan pelaksanaan program-program perumahan bagi memastikan bekalan perumahan termampu dapat disediakan dengan mencukupi dan rakyat dapat accessibility bagi mendapatkan kemudahan perumahan.

Selaras dengan pasaran perumahan yang berasaskan kepada keperluan dan permintaan penumpuan, pembangunan perumahan kategori rendah dan kos sederhana rendah adalah di lokasi-lokasi yang strategik dan mempunyai kemudahan infrastruktur dan kemudahan awam seperti perkhidmatan bekalan air dan elektrik, kemudahan jalan raya, sistem perparitan dan lain-lain. Langkah ini juga bertujuan untuk mengelakkan masalah mismatch di mana rumah-rumah yang dibina kurang mendapat sambutan dari bakal pembeli yang disasarkan.

Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri sebenarnya sentiasa komited bagi memastikan bekalan perumahan yang mencukupi. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan daripada 232,000 unit rumah kos rendah disasarkan, sebanyak 192,000 unit atau 82.76% telah dipertanggungjawabkan kepada sektor awam termasuk bagi menyediakan kemudahan perumahan untuk disewa di bawah program perumahan rakyat yang sedang dalam peringkat pembinaan.

Berdasarkan pengalaman di atas masalah kekurangan tapak yang sesuai di lokasi-lokasi yang diperlukan, kementerian juga sedang menyediakan kaedah yang bersesuaian bagi melaksanakan program perumahan awam kos rendah (PAKR)

bagi membantu kerajaan-kerajaan negeri melaksanakan projek perumahan di bawah program ini dengan berkesan. Program ini tertumpu di kawasan pinggir bandar dan luar bandar yang memberi peluang utama kepada golongan sasaran yang sukar untuk mendapatkan kemudahan pinjaman akhir daripada institusi-institusi kewangan.

Tuan Yang di-Pertua, dalam pelaksanaan pembangunan program perumahan, tanggungjawab kerajaan bukanlah setakat bagi memastikan kemudahan perumahan untuk tempat perlindungan yang disediakan tetapi, faktor-faktor yang berhubung rapat dengan pembangunan sosial juga diberi perhatian. Pembangunan perumahan dijalankan oleh sektor swasta atau sektor awam. Pelan pembangunannya adalah tertakluk kepada garis panduan yang disediakan. Dari segi aspek-aspek perancangan, ianya mementingkan ciri-ciri keselesaan dan kemudahan-kemudahan sosial yang diperlukan. Di antaranya termasuklah spesifikasi dan kepadatan penduduk minimum rumah kos rendah yang mementingkan ciri-ciri keselesaan, penyediaan, kemudahan-kemudahan sosial dan infrastruktur seperti rumah ibadat, tempat permainan kanak-kanak, dewan orang ramai, kedai, sekolah dan sebagainya.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Di samping itu, agensi-agensi kerajaan seperti Jabatan Perpaduan Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, KEMAS dan Biro Tatanegara yang bertanggungjawab di atas pelaksanaan aktiviti-aktiviti pembangunan sosial juga memainkan peranan yang aktif di dalam kawasan-kawasan perumahan awam dan kos rendah. Tuan Yang di-Pertua, di antara langkah-langkah yang telah dijalankan untuk meningkatkan keberkesanan pelaksanaan program pembangunan perumahan khususnya bagi pembangunan rumah kos rendah adalah seperti berikut:

- (i) melonggarkan syarat-syarat kemudahan pembiayaan oleh institusi-institusi kewangan termasuk pengeluaran wang caruman Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP);
- (ii) mengadakan kemudahan perumahan alternatif untuk sewa pada kadar yang rendah bagi golongan yang tidak mampu membeli rumah kos rendah khususnya golongan setinggan;

Dato' Kamarudin bin Jaffar: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tumpat bangun.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Sekejap, sekejap.

Di bawah Program Perumahan Rakyat Bersepadu yang sedang dilaksanakan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan bandar-bandar utama di seluruh negara.

- (iii) mewujudkan sistem pendaftaran terbuka bagi pembelian rumah kos rendah dan penyewaan rumah awam bagi memastikan kemudahan perumahan dapat diagihkan kepada golongan sasaran;
- (iv) menyediakan dan memperkemaskan berdasarkan keperluan semasa, garis panduan rancangan dan lain-lain kemudahan berhubung dengan penyediaan rumah kos rendah termasuk penggunaan pelan setara yang bertujuan untuk mengurangkan kos dan untuk mempercepatkan pembinaannya. Sila.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Berkaitan dengan dasar Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk menjaga dan memastikan bahawa taman-taman perumahan mempunyai kemudahan-kemudahan yang baik, supaya penduduk-penduduk berada dalam keadaan yang selesa dan hidup bermasyarakat, sebagaimana kita semua maklum, kawasan perumahan yang paling penting dalam negara dan rumah yang paling penting negara, namanya ialah Sri Perdana. Penghuni Sri Perdana baru-baru ini mengatakan kekeluhannya, kegelisahannya yang beliau hidup keseorangan di Putrajaya dan beliau mengatakan punca kenapa ini berlaku kerana CF tidak dikeluarkan kepada rumah-rumah yang ada.

Kemudian, pihak kementerian mengatakan sebenarnya CF itu sudah dikeluarkan dan dikeluarkan statistik dan sebagainya. Kemudian, Pengerusi pemaju kawasan itu, iaitu Putrajaya Holding, mengatakan bahawa masalah ini tidak sepatutnya timbul dan pelbagai lagi perkara berlaku. Jadi, atas dasar untuk menjaga supaya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di Sri Perdananya sama ada Sri Perdana disebut mahligai, istana, pondok atau rumah itu, perkara kedua yang mana saya fikir bidang tugas Kementerian Peneranganlah untuk menjelaskannya. Tetapi, apakah sebenarnya masalah dan apakah perkara yang mengakibatkan bahawa

Yang Berhormat-Yang Berhormat Menteri pun nampaknya tidak hendak duduk di Putrajaya dan memberikan suatu suasana hidup bermasyarakat kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita. Terima kasih.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tumpat. Kalau Yang Berhormat sudah baca dalam surat khabar, sudah dijelaskan oleh Tan Sri Azizan iaitu, Pengerusi Perbadanan Putrajaya, bahawa masalah CF itu bukan satu masalah sebenarnya, hanya perkara itu belum diuruskan. Sekarang, mengikuti *statement* daripada Tan Sri Azizan, perkara ini sudah dibereskan dan tidak ada lagi masalah lambat CF.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, semua perumahan di dalam kawasan Putrajaya adalah dikendalikan oleh pihak Perbadanan Putrajaya dan Perbadanan Putrajaya mengikuti undang-undang yang kita luluskan di dalam Dewan yang mulia ini adalah merupakan satu *local authorities* sendiri yang tidak ada berkaitan dengan yang lain-lain. Oleh sebab itu, maka mereka uruskanlah segala ciri-ciri undang-undang yang diperlukan tentang perumahan di dalam kawasannya dan tidak terlibat lain-lain pihak berkuasa tempatan.

Puan Fong Po Kuan: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Batu Gajah bangun, Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Syabaslah kerana apabila Yang Amat Berhormat buka mulut, beres segala-galanya berkenaan CF, bahawa beliau seseorang di Putrajaya. Saya ingin tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, apakah ada *double standard* di dalam kementerian? Ini kerana saya telah pernah kemukakan aduan mengenai projek perumahan IPT di Ampang kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri tetapi, sehingga kini tidak selesai lagi masalah CF, masalah projek yang tergendala tersebut.

Jadi, saya harap kementerian Yang Berhormat bukan sahaja berikan perhatian kepada aduan oleh Yang Amat Berhormat, tetapi kepada orang ramai, sebab yang bayar gaji bukan oleh Yang Amat Berhormat tetapi orang ramai. Tuan Yang di-Pertua, saya kasihan kepada penduduk di kawasan Ampang di Ipoh sana. Mereka telah membayar kepada kontraktor tetapi sehingga ke hari ini, dari tahun 1995 hingga hari ini projek terbiar dan mereka kena bayar faedah kepada bank. Saya pohon penjelasannya. Terima kasih.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat bagi Batu Gajah. Yang Berhormat, kalau perkara spesifik, saya tidak ada sedia jawapan tentang sesuatu projek yang khusus. Apa yang saya jawab pada hari ini ialah apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat. Tetapi, dengan perkara-perkara terperinci ini atau khususnya, Yang Berhormat bolehlah sampaikan maklumat itu kepada saya.

Puan Fong Po Kuan: Sudah sampai.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tolong tulis kepada saya dan kita.....[Disampuk]

Puan Fong Po Kuan: Berapa kali?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Datuk Peter Chin Fah Kui: Kalau saya tidak ambil perhatian atau tidak ambil.....[Disampuk]

Puan Fong Po Kuan: [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Batu Gajah.

Datuk Peter Chin Fah Kui:.....ambil tindakan, Yang Berhormatlah boleh bangkitkan lagi, ya. Dengan itulah, Yang Berhormat.....[Disampuk]

Tuan Lim Hock Seng:[Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Duduk dulu,duduk dulu, duduk dulu. Saya belum habis, duduk.

Seorang Ahli: Bagan duduk.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Ya, duduk. Saya tidak setujuah Yang Berhormat bagi Batu Gajah yang melemparkan satu tuduhan yang liar terhadap kementerian saya tentang aduan-aduan ini atau ada *double standard*. Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, saya sudah jelaskan tadi mengenai perkara-perkara perumahan di Putrajaya ialah ianya di luar kementerian saya. Ia ditadbir oleh Perbadanan Putrajaya dan tindakan sudah diambil oleh pihak Perbadanan Putrajaya, itulah, habislah. Apa bangkit lagi?

Tentang apa yang disampaikan kepada kementerian saya, kita ada satu jawatankuasa khusus aduan, untuk menyelesaikan semua aduan-aduan yang disampaikan kepada kementerian dan kalau ada projek yang bermasalah yang terkandung dalam satu aduan, kita memang ambil tindakan yang sewajarnya tentang

yang diadukan kepada Kementerian. Dan saya ingin hendak memastikan kepada Yang Berhormat bagi Batu Gajah, projek yang Yang Berhormat sampaikan kepada saya itu saya sudah jelas. Projek itu dikendalikan oleh pihak koperasi. Masa itu semua projek yang dikendalikan oleh pihak koperasi tidak di dalam jagaan kementerian saya atau diluluskan oleh lesen atau permit di bawah Kementerian saya.

Oleh sebab itulah kita tidak boleh campur tangan. Itu sudah satu penjelasan yang saya beri tetapi Yang Berhormat bangkitkan lagi. Itu tidak adil Yang Berhormat. Kalau begitu lain hari Yang Berhormat buat apa-apa surat kepada saya, saya buanglah [*Ketawa*] Tidak payah saya urus, sebab kalau saya urus pun Yang Berhormat bangkitkan semula lagi. Ini tidak adil kepada saya [*Disampuk*].

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin meneruskan ...

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya sila.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Isu Kerajaan Tempatan. Tuan Yang di-Pertua, bagi menangani masalah aduan awam berhubung dengan pengurusan di pihak berkuasa tempatan khususnya untuk melaporkan kejadian-kejadian semasa yang memerlukan perkhidmatan segera dari pihak berkuasa tempatan seperti kejadian tanah runtuh, penempatan setinggan, kebocoran paip air, lampu isyarat tidak berfungsi, kerosakan jalan raya, sampah sarap yang tidak dikutip dan sebagainya, kementerian telah menyelaraskan dengan pihak kerajaan negeri mengenai keperluan mewujudkan *Area Officer* atau Pegawai Tempatan.

Tanggungjawab *Area Officer* ini adalah untuk melaporkan segala masalah yang wujud pada pihak berkuasa tempatan, khususnya untuk tindakan serta-merta bagi menjamin keselamatan awam dan harta-benda, dan saya harapkan kalau adalah laporan-laporan atau aduan seperti ini, pihak berkuasa tempatan di peringkat negeri akan mengambil tindakan.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan pengurusan sisa pepejal, kerajaan sedang melaksanakan pengambilalihan *interim* sebelum pelaksanaan penswastaan sepenuhnya, di mana penumpuan sedang diberi di kawasan-kawasan pihak berkuasa tempatan berkenaan. Selepas pelaksanaan penswastaan pengurusan sisa pepejal sepenuhnya kelak, aktiviti ini akan dilaksanakan secara bersistem dan bersepadu yang akan meliputi kawasan bandar dan juga di kawasan luar bandar di seluruh negara.

Sementara itu pada masa ini Kementerian Kesihatan akan terus memberi khidmat nasihat teknikal kepada penduduk mengenai pengurusan sisa pepejal di kawasan luar bandar. Kerajaan melalui kementerian ini juga tidak mengabaikan pembangunan di kawasan luar bandar dengan menyediakan peruntukan projek-projek pembangunan di kawasan pihak berkuasa tempatan, khususnya di majlis-majlis daerah.

Peruntukan-peruntukan yang disediakan termasuklah projek-projek penempatan tradisional dan penempatan tersusun yang termasuk di dalam kawasan Pihak Berkuasa Tempatan. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan sebanyak RM100 juta disediakan untuk tujuan tersebut, di mana pada tahun 2001 sahaja sejumlah RM40 juta telah diagihkan kepada pihak berkuasa tempatan di Malaysia untuk melaksanakan projek-projek berkenaan. Projek-projek yang dilaksanakan di bawah peruntukan ini adalah:

- (i) projek infrastruktur seperti membina, menaikkan taraf jalan dan longkang;
- (ii) projek kemudahan awam seperti membina dewan serba guna, tandas awam, tempat menunggu bas dan sebagainya; dan
- (iii) projek sosioekonomi seperti gerai dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat ...

Puan Chong Eng [*Bangun*]

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam.

Puan Chong Eng: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu Dewan ini, apakah kedudukan sekarang tentang penswastaan penghapusan sisa pepejal di kawasan utara, iaitu Northern Waste Sdn. Bhd.? Adakah dia akan ambil alih atau pun telah dibatalkan? Bolehkah Yang Berhormat sila menjelaskan.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Perkara itu masih dalam peringkat kajian dan rundingan oleh pihak EPU dan ini tidak bermakna projek itu akan dibatalkan. Sebenarnya kita harapkan proses perundingan dan kajian ini boleh disiapkan dalam lingkungan beberapa bulan sahaja dan perkara ini bolehlah kita cuba laksanakan dalam tahun 2002.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Lagi?

Puan Chong Eng: Yang Berhormat Timbalan Menteri, memandangkan bahawa Alam Flora dan juga Southern Waste setelah mengambil-alih perkhidmatan ini, kerajaan pun mengalami kerugian kerana perlu memberi ganti rugi kepada kedua-dua syarikat ini, dan saya difahami bahawa Kerajaan Negeri Pulau Pinang tidak begitu berminat tentang penswastan ini kerana Kerajaan Negeri Pulau Pinang berpendapat bahawa MPSP atau pun Kerajaan Tempatan dan MPSP/MPPP lebih berkesan daripada penswastan kalau memandangkan prestasi kedua-dua syarikat penswastan ini. Itu telah menimbulkan satu masalah kerana masalah perundingan mengambil masa begitu lama dan MPSP/MPPP tidak dapat membuat keputusan sama ada mereka hendak meningkatkan perkhidmatan ini sendiri. Ini menimbulkan masalah kepada mereka.

Saya ingin mendapatkan penjelasan memandangkan kedua-dua syarikat penswastan ini telah tidak memberikan prestasi yang baik, adakah kita hendak juga menswastakan perkhidmatan ini di kawasan Utara kepada Northern Waste Sdn. Bhd ini dan apakah sebabnya? Bilakah ia akan diselesaikan? Terima kasih.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pengambilalihan ini hanya *interim* di kawasan tengah iaitu oleh Alam Flora dan juga di Johor oleh *Southern Waste*. Perkara ini buat masa sekarang, tidak ada apa-apa sebab kita hendak rasa tidak puas hati tentang perkhidmatan yang ditunjukkan oleh dua syarikat ini. Sebenarnya mereka dengan cara yang tidak menaikkan apa-apa cukai dan sebagainya oleh pihak berkuasa tempatan di dalam kawasan-kawasan yang terlibat, mereka masih mampu untuk menjalankan tugas-tugas mereka atau tanggungjawab-tanggungjawab mereka.

Sebenarnya mereka sudah menggunakan kaedah yang terkini untuk menguruskan sisa-sisa pepejal yang terkumpul itu dan salah satu perkara yang ditimbangkan oleh pihak EPU sekarang ialah cara untuk melaksanakan penswastan ini sama ada pihak kerajaan kenalah memberi subsidi atau apa. Itu sebabnya masalah inilah yang mengakibatkan perkara ini mengambil masa yang panjang sebab kita kenalah adakan pihak perunding, pakar-pakar mengenai *projection*, dengan izin, *cash flow* dan sebagainya oleh projek ini.

Di bahagian utara, Northern Waste, perkara ini belum kita mengambil alih mana-mana kawasan pihak berkuasa tempatan. Hanya hendak cadangkan sahaja pihak Southern Waste diberi konsesi dan akhirnya kalau proses perundingan itu adalah licin dan boleh dipersetujui oleh semua pihak, maka pihak Northern Waste

akan diberi konsesi itu dan untuk menjalankan penswastaannya dan semua ini kita belum lagi laksanakan dengan pihak-pihak berkuasa negeri dan Yang Berhormat janganlah *jump the gun* dengan izin, yang saya sebutkan perkara ini tidak sesuai atau tidak boleh diterima oleh pihak negeri.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat bagi Rasah telah mencadangkan sistem atau menara pemancar telekomunikasi dibina di kawasan yang tinggi dan tempat yang terpencil serta jauh di kawasan kediaman atas sebab-sebab kesihatan. Sebenarnya kementerian ini telah menyediakan garis panduan pemasangan struktur dan sistem pemancar telekomunikasi pada tahun 1996 bertujuan untuk menjadikan panduan yang seragam di pihak berkuasa tempatan bagi meluluskan sesuatu permohonan pemasangan struktur dan sistem pemancaran telekomunikasi. Garis panduan ini sedang diperkemas dengan mengambil kira isu-isu kesihatan yang menjadi persoalan umum sekarang.

Berhubung dengan isu kesihatan, sebenarnya Yang Berhormat Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia telah memaklumkan di Dewan yang mulia ini pada 9 Oktober yang lalu mengenai kajian yang telah dijalankan oleh Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO). Kajian WHO menunjukkan bahawa tidak wujud tanda-tanda yang membuktikan bahawa tenaga haba atau radiasi menara pemancar telekomunikasi boleh mengakibatkan penduduk sekitar menghadapi penyakit kanser dan sebagainya. Malah di negara-negara maju seperti Jepun, menara pemancar telekomunikasi bukan menjadi isu kesihatan. Selain itu, kajian dalam negara yang dijalankan oleh Institut Kajian Teknologi Nuklear Malaysia (MINT) pada Oktober 2000 untuk menentukan kadar sebenarnya tahap radiasi daripada alat pemancar telekomunikasi dan kesannya terhadap orang ramai menunjukkan bahawa tahap radiasi adalah rendah daripada tahap piawaian keselamatan yang disyorkan oleh International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP).

Tuan Yang di-Pertua, kementerian ini juga memainkan peranan bagi membantu pihak berkuasa tempatan untuk menangani masalah banjir kilat di kawasan-kawasan bandar. Di antara langkah-langkah yang dijalankan ialah untuk memperbaiki sistem perparitan yang boleh menyebabkan banjir kilat; menyediakan garis panduan penyelenggaraan parit dan longkang di kawasan pihak berkuasa tempatan; mengadakan perangkap sampah; mengelakkan pembuangan sampah yang tidak menentu dengan menyediakan tong-tong sampah di tempat awam yang

strategik; dan mengadakan program kesedaran awam bagi mendapat kerjasama orang awam dalam menjaga kebersihan bandar dan parit.

Puan Chong Eng: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan bahawa kajian mengatakan bahawa tidak ada kesan, *no confirm evidence*. Saya juga ingin bertanya adakah kajian itu mengatakan bahawa tidak ada kesan langsung, bahawa ini adalah selamat. Adakah kajian mengatakan begitu? Adakah kajian memang mengatakan perlu mengambil *precautionary action*. Sekiranya kajian itu ada katakan bahawa ini adalah selamat, bolehkan kementerian ataupun Yang Berhormat memberi jaminan supaya mengatakan kerajaan menjamin kalau pada masa hadapan, apa kesannya kerajaan akan bertanggungjawab ke atas segala kesan yang diakibatkan berhubung dengan telekomunikasi ini.

Datuk Peter Chin Fah Kui: [Ketawa] Yang Berhormat, apa yang Yang Berhormat sebutkan tadi ialah biasalah yang dijawab dan digunakan sebagai *argument point*, dengan izin, tentang perkara ini. Sebagai satu kerajaan, Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, pihak menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar dan juga Menteri Kesihatan, semua sebut perkara ini tidak ada apa-apa kesan mengenai kesihatan orang awam. Oleh sebab itu, maka kita perlulah mengikuti kenyataan-kenyataan yang dikeluarkan oleh pihak-pihak yang berkenaan yang ada pakar yang khusus. Tetapi kementerian saya, kita tidak ada pakar khusus, kita tumpu kepada apa yang disebutkan oleh kementerian-kementerian yang ada kepakaran dalam bidang ini dan oleh sebab itu maka apabila kita disoal, kita pun jawab seperti inilah. Yang Berhormat, saya tidak dapatlah sama ada kita hendak *guarantee* atau apa-apa tentang perkara ini.

Tuan Lim Hock Seng: [Bangun]

Datuk Peter Chin Fah Kui: Sama, subjek yang sama?

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Saya percaya Yang Berhormat pun ada dapat pengaduan dari kawasan Yang Berhormat sendiri berkenaan dengan kekhuatiran rakyat berkenaan dengan stesen pemancar khasnya di tempat-tempat dan kawasan kediaman. Kebanyakan Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan ini menghadapi masalah yang sama dan semua Ahli Yang Berhormat telah memberitahu kepada kerajaan tempatan untuk membuat sesuatu, tetapi sehingga ini tindakan yang diambil oleh kerajaan tempatan tidak boleh meyakinkan rakyat jelata. Sebagai seorang Timbalan

Menteri, bolehkah Yang Berhormat memberitahu kami atau mengajar kami bagaimana hendak menangani masalah ini khasnya terhadap rakyat yang membuat kompelin-kompelin ini.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, kalau kita bincang hendak lanjutkan sedikit tentang perkara ini, saya ingin maklumkan kepada Yang Berhormat sekalian termasuk Yang Berhormat yang bertanya tadi. Tiga kementerian termasuk juga kementerian saya sudah menubuhkan satu jawatankuasa di mana kita akan terus mengadakan perbincangan dan juga ada kaedah-kaedah untuk yang lebih elok dilaksanakan dalam garis panduan yang saya sebut tadi, kita akan kemaskan lagi garis panduan ini di masa akan datang. Tetapi perkara ini masih dalam peringkat perbincangan dan dalam peringkat mesyuarat dan.....

Puan Fong Po Kuan: [Bangun]

Tuan Chow Kon Yeow: [Bangun]

Tuan Chang See Ten: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.....

Datuk Peter Chin Fah Kui: kaedah baru atau garis panduan baru belum dapat dikeluarkan buat masa sekarang. Tetapi memadailah sebab kita sudah ada nasihat daripada pakar-pakar dalam tiga kementerian yang saya sebutkan itu, memadailah buat masa sekarang kita janganlah terlalu heboh tentang perkara ini sebab kita belum ada bukti. So, nasihat daripada saya Yang Berhormat ialah janganlah kita *follow the crowd*, yang apa yang disebutkan oleh surat khabar itu kita pun ikut, langsung tidak ada apa-apa bukti, kita ikut sahaja. *So blind following the blind so to speak*, dengan izin.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada tiga Ahli Yang Berhormat yang bangun.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tidak payah lagi! Saya tidak ada

Puan Fong Po Kuan: [Menyampuk]

Datuk Peter Chin Fah Kui: Dalam isu ini saya sudah terangkan, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, perkara yang sama kah, Yang Berhormat?

Datuk Peter Chin Fah Kui: Ya! Tidak payah lagi jawapan!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jawapan ini telah pun diterangkan oleh Timbalan Menteri.

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau untuk pujian tidak payah! Hanya untuk penjelasan!

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Pujian tidak payah!

Datuk Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, saya rasa hairan Yang Berhormat memuji di sebelah sini. Kadang-kadang tanpa bukti awak kritik kita.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apalah. Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Janganlah puji

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak apa, tidak apalah. Duduklah, duduk

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tidak payahlah! Duduklah!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Cheras, Yang Berhormat kalau tidak suka dengar, Yang Berhormat boleh keluar.

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Saya tidak benarkan lagi penjelasan ini. Bising sahaja! Saya duduk!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup, cukup!

Datuk Peter Chin Fah Kui: Duduk, duduklah!

Tuan Yang di-Pertua, kementerian ini juga memainkan peranan bagi membantu pihak berkuasa tempatan untuk*[Menyampuk]* - Haiya! Saya baca lagi semula! You ini kacau!*[Ketawa]*

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, duduk, duduklah!

Tuan Yang di-Pertua, mengenai isu.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah, memang tidak

Datuk Peter Chin Fah Kui: .. Dari segi mengebom

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya hendak memaklumkan kepada Yang Berhormat bagi Batu Gajah bahawa memang tidak ada peraturan me syuarat untuk saya membenarkan Yang Berhormat memberi pujian . Tiada ada.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Ya, tidak diberi..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jadi, tidak payahlah! Cukuplah, cukup!

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tidak diberi. Tuan Yang di-Pertua, di dalam menangani dengan ancaman

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Duduklah!

Mengenai virus anthrax di negara Malaysia, kementerian ini menerusi Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia adalah berperanan untuk menghantar pasukan Hazamat atau Hazardous Materials ke lokasi atau tempat kejadian yang dipercayai wujud virus berkenaan. Pasukan Hazamat yang dihantar ke tempat kejadian adalah dilengkapi dengan pakaian perlindungan diri dan peralatan yang lengkap serta mencukupi. Pasukan tersebut akan menjalankan operasi bertindak seperti berikut:-

- (i) mengangkat bekas atau bahan yang disyaki mengandungi bakteria anthrax dan
- (ii) meletakkannya ke dalam bekas bahan kimia atau chemical container - dengan izin - dan menyerahkannya kepada pihak polis. Selesai sahaja menjalankan operasi anggota-anggota yang bertugas di kawasan terlibat juga akan melakukan prosedur “Nyah Cemar” atau decontamination ke atas diri mereka dan bahan yang disyaki mengandungi bakteria anthrax sebelum keluar dari kawasan tersebut.

Akhirnya Tuan Yang di-Pertua, sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membahaskan isu-isu yang berkaitan dengan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Mengenai apa?

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: Apa itu? Apa tajuk?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,...

Datuk Peter Chin Fah Kui: Maka dengan ini saya mintalah kita sama-sama berganding bahu.

Tuan Tan Kok Wai: Peraturan..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan Mesyuarat apakah itu?

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan Mesyuarat yang mana satu?

Tuan Tan Kok Wai: Yang Berhormat Timbalan Menteri belum duduk, macam mana saya hendak sebutkan?.

Puan Fong Po Kuan: Kalau hendak sebutkan mesti duduk dahulu!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat saya belum membenarkan Yang Berhormat berucap. Yang Berhormat tidak payah mengacau.

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Tuan Tan Kok Wai: Saya bukan mengacau, saya hendak menimbulkan satu perkara.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat

Datuk Peter Chin Fah Kui: Saya sudah habis..

Tuan Tan Kok Wai: Menurut Peraturan Mesyuarat. Ya terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Puan Fong Po Kuan: Duduk!

Tuan Tan Kok Wai: Ada satu perkara yang dibangkitkan oleh saya.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Mana satu Peraturan Mesyuarat?

Tuan Tan Kok Wai: yang gagal iaitu tercicir dari jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan Mesyuarat yang mana satu?

Tuan Tan Kok Wai: Peraturan 66 keseluruhannya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup!

Puan Fong Po Kuan: 35 lah!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri sudah habis, ya.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sudah habis.

Tuan Tan Kok Wai: Saya ingin memberitahu Yang Berhormat....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah Yang Berhormat!

Tuan Tan Kok Wai: Tuan Yang di-Pertua, perkara ini penting di bawah jagaan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri kata lain-lain akan diambil tindakan.

Tuan Tan Kok Wai: Tetapi langsung tidak ada satu perkataan yang dijawabkan!. Ini masalah penting ini, upacara sembahyang Phor Thor [bercakap dengan berbahasa Cina]. The festival of Ghosts!

Puan Fong Po Kuan: Faham tak?

Tuan Tan Kok Wai: .. The ghosts will go after you, kalau tidak dijawab!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Puan Fong Po Kuan: Faham tak? *[Ketawa]*

Datuk Peter Chin Fah Kui: After you, not me!. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup!

Tuan Tan Kok Wai: Sudah takut, ha? Perkara yang saya sebutkan itu dilakukan oleh Majlis Daerah.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah, tidak payah!

Tuan Tan Kok Wai: Bera di Pahang..

Puan Fong Po Kuan: Adakah di bawah kementerian Yang Berhormat? ..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ...

Tuan Tan Kok Wai: Upacara sembahyang Phor Thor ini diharamkan, ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat..

Tuan Tan Kok Wai:.. tidak diberikan permit kerana Majlis Daerah.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah habis. Yang Berhormat Timbalan Menteri sudah..

Tuan Tan Kok Wai: Bukan, saya hendak memperingatkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jawapan Timbalan Menteri sudah habis.

Tuan Tan Kok Wai: Peraturan belum diberikan, maka saya sekarang memperingatkan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Beberapa Ahli: Sudah habis!

Datuk Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua, saya mintalah kita semua ini - Yang Berhormat dari sana dan di sini - kita berganding bahu bekerjasama supaya kawasan-kawasan perumahan kita, kawasan-kawasan di dalam kediaman kita akan terus selesai.

Janganlah bergaduh!

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Datuk Peter Chin Fah Kui: Can!

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sekarang saya minta Yang Berhormat Menteri Luar Negeri.

Tuan Tan Kok Wai: Soalan tadi tidak dijawab lagi! Macam mana?

Puan Fong Po Kuan: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat kata sudah habis jawapan dia.

Tuan Tan Kok Wai: Belum lagi! . Tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup, cukup!

4.08 ptg.

Menteri Luar Negeri [Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar]: Tuan Yang di-Pertua, kalau dia tidak puas hati, dia kena bawa di bawah peraturan. Tidak ada peraturan, jadi duduk

Tuan Tan Kok Wai: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ini Yang Berhormat bagi Cheras, apa ini?

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Pendang, Kota Melaka, Tumpat, Pokok Sena, Sri Aman,

Batu Gajah dan Tuaran yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan Belanjawan 2002 di peringkat dasar mulai 22 Oktober 2001 hingga 5 November 2001 yang menyentuh perkara-perkara di bawah Kementerian Luar Negeri.

Tuan Yang di-Pertua, ingin saya jelaskan bahawa pendirian Malaysia terhadap keganasan adalah jelas. Kita mengutuk apa juga bentuk.....

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Parit Sulong bangun.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya hendak mula, boleh saya habiskan ayat saya tidak?

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Dato' Menteri Luar Negeri. Sebagai rekod saya juga sebenarnya menyentuh mengenai Kementerian Luar Negeri khusus mengenai Afghanistan dan pengeboman Amerika di Afghanistan.

Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Terima kasih.

Fasal dalam rekod, akhirnya saya akan masukkan Yang Berhormat sekali. Fasal ini adalah mengikut daripada peringkat mula-mula saya akan jawab. Terima kasih, Yang Berhormat kerana telah membawa soal pengeboman dan juga soal keganasan yang telah berlaku. Saya ulang balik, Tuan Yang di-Pertua, fasal saya pun sudah terkacau sedikit *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua, saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada setiap Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dan membahaskan perkara-perkara yang bersabit dengan Kementerian Luar Negeri dalam soal-soal yang akan saya cuba jawab di dalam persidangan ini.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia mempunyai pendirian yang jelas terhadap penganas dan keganasan dan kita mengutuk apa juga bentuk keganasan yang membawa kepada kecederaan, kematian ataupun pembunuhan orang awam yang tidak berdosa. Lagi pula tindakan keganasan mengancam keamanan dan kesejahteraan rakyat. Ia boleh mengakibatkan ketidakstabilan dan keadaan huru-hara berlaku. Sebab itulah kita sentiasa mengambil tindakan awal bagi membanteras tindakan keganasan ataupun yang boleh membawa negara ke arah keganasan. Saya berharap di dalam perkara ini, parti-parti pembangkang seperti

PAS, KeADILan, DAP tidak bersandiwara untuk mencari keuntungan politik sempit yang tidak menguntungkan negara kita.

Dato' Kamarudin bin Ja'far: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nantilah dahulu. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua, saya ada hendak bercakap berkenaan Yang Berhormat bagi Tumpat ini. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tumpat di dalam perbahasan dan di dalam dia mengambil ungkapan daripada apa yang saya katakan telah memutarbelitkan kenyataan saya dan ini adalah tidak berasaskan daripada fakta yang sahih.

Malaysia sebagaimana saya katakan dari awal-awal lagi telah mengatakan bahawa kita mengutuk keganasan yang telah dilakukan ke atas Amerika. Di masa yang sama kita menyokong masyarakat antarabangsa untuk mengambil tindakan bagi menghapuskan keganasan di merata dunia. Kita juga mahukan perkara-perkara di dalam membincangkan soal keganasan, ianya perlu memberikan tumpuan kepada hal-hal yang melibatkan mengapa dan kenapa perkara itu berlaku.

Dan Malaysia, membawa isu masalah pendirian kita

Dato' Kamarudin bin Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti dahulu, bila saya sudah ini. Malaysia juga telah membawa isu mengenai penyelesaian masalah Palestin. Kita juga telah mengatakan dengan jelas bahawa kita tidak bersetuju sebagai jalan penyelesaian supaya Afghanistan dibom ataupun tindakan peperangan diambil ke atas Afghanistan.

Oleh itu, tidak benar sesiapa mengatakan bahawa kita menyokong dengan tanpa mempunyai alasan-alasan terhadap perkara-perkara yang tertentu. Malaysia dengan berani dan jelas memberitahu kepada Amerika dan memberitahu kepada sekutu-sekutunya apa juga tindakan mereka yang menyebabkan kepada peperangan dan membawa masalah kepada rakyat awam Afghanistan, kita tidak menyokong.

Dato' Kamarudin bin Ja'far: Terima kasih, Yang Berhormat Menteri di atas ulasan kepada apa yang saya sebutkan beberapa hari yang lalu. Sebelum Amerika Syarikat menyerang Afghanistan mengikut Berita jam 6 RTM – ini kecuali RTM berbohong kita akan berdepan dengan Setiausaha Parlimen sekali lagi. Saya dengar dan bukan saya baca, saya dengar dalam radio di dalam kereta, pukul 6 bahawa Yang Berhormat Menteri Luar Negeri setelah bertemu dengan Duta Amerika

Syarikat yang baru ke Kuala Lumpur telah mengeluarkan kenyataan bahawa Yang Berhormat Menteri berpuas hati dengan tindakan yang akan dilakukan oleh Amerika Syarikat terhadap Afghanistan dan Yang Berhormat Menteri dalam laporan radio jam 6 petang itu dilaporkan berkata bahawa kita yakin Amerika Syarikat akan menyerang Afghanistan bukan di atas sebab-sebab membalas dendam.

Jadi, kemudian nampaknya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang mengeluarkan kenyataan yang jelas nampaknya mengkritik tindakan menyerang. Jadi, yang bersandiwara itu nampaknya antara Menteri dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Keduanya, Yang Berhormat Menteri Luar Negeri mengulas Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri sebab Yang Berhormat Menteri Luar Negeri tadi memulakan dengan mengatakan bahawa kita tidak bersetuju serangan terhadap orang-orang awam. Yang berlaku di Afghanistan sekarang ini, orang-orang awam yang terbunuh dan sungguh menggembirakan hati kita, Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri sekurang-kurangnya mengambil inisiatif untuk mencadangkan bahawa Malaysia sepatutnya membawa kes pembunuhan orang-orang awam ini di peringkat mahkamah antarabangsa.

Tetapi sekali lagi yang bersandiwara nampaknya Yang Berhormat Menteri Luar Negeri mengatakan itu tidak perlu, Malaysia bukan, dengan izin, *not a party to this crisis*, siapa yang bersandiwara dalam kes ini, kerajaan atau pembangkang?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya nampak, saya bagi *chance* Yang Berhormat bagi Tumpat untuk hentam saya, tetapi Yang Berhormat mengambil peluang untuk bersandiwara di dalam hal ini. Yang sebenarnya Yang Berhormat tidak perlu kita cuba lagakan ahli-ahli di dalam kerajaan. Kerajaan mempunyai pendirian yang tegas. Kalau Yang Berhormat hendak membaca saya punya kenyataan, Yang Berhormat perlu ikut kenyataan saya satu persatu dan jangan ambil sesuatu di luar konteksnya.

Apabila saya bercakap, saya bercakap di dalam konteks kita berpuas hati kerana kita menyampai kepada Amerika, tindakan Amerika kita tidak mahu tindakan Amerika menunjukkan peperangan seolah-olah keganasan sama dengan Islam. Kita yang memperjuangkan kedudukan umat Islam bukan parti PAS. *[Tepuk]* Kita yang mengatakan sedemikian, lepas itu saya mengatakan juga pada Duta Amerika, apa juga tindakan mereka mengambil, kita mahu tindakan itu diputuskan oleh Bangsa-Bangsa Bersatu supaya tindakannya tidak membawa kecederaan dan

membawa masalah kepada orang awam. Kita bukan menyokong tindakan sama ada saya atau Perdana Menteri kerana dasar yang saya umumkan dan saya cakapkan ialah suara yang saya bawa oleh Perdana Menteri Malaysia, bukan suka-suka saya, Menteri Luar Negeri atau tiap-tiap Menteri, kita membawa dasar kerajaan.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Dato' Kamarudin bin Ja'far: [Bangun]

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi, cukup Yang Berhormat. Yang Berhormat tadi sudah ulas, saya akan

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Parit Sulong bangun.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Okay, sila.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri Luar Negeri. Sewaktu saya berucap mengenai tajuk yang sama, Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tumpat telah pun bangun meminta penjelasan daripada saya mengatakan, adakah benar bahawa Perdana Menteri Malaysia telah mengambil satu pendirian menyokong tindakan yang diambil terhadap *terrorist* dan *terrorism*, dengan izin, oleh kerana Perdana Menteri Malaysia telah pun dihubungi, menurut Tumpat, oleh Perdana Menteri Britain dan Perdana Menteri Britain yang telah di '*quote*' oleh Tumpat menerusi surat khabar *Guardian*, mengatakan bahawa Malaysia menyokong tindakan serangan ke atas keganasan ini oleh kerana Malaysia telah pun dibeli dengan satu janji pembekalan *electronic surveillance gadgets* daripada United Kingdom.

Bagaimana Yang Berhormat Menteri melihat perkara ini, tidakkah ini satu perbuatan yang cuba menyerongkan hakikat dan juga menunjukkan bahawa Malaysia ini tidak mempunyai pendirian yang tegas, walaupun hakikatnya adalah tidak benar. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, saya tengok Yang Berhormat bagi Tumpat kerana dia rajin membaca tetapi dia gunakan sumber, semua sumber Barat yang tidak memihak langsung dan menceritakan kebenaran-kebenaran kita. Jadi, Yang Berhormat ini banyak buat andaian-andaian yang tidak benar dan tidak tepat. Kalau kita tidak tahu fakta sebenar mungkin kita boleh mempercayai Yang Berhormat. Jadi, saya minta kerjasama daripada Yang Berhormat, ini bukan soal politik, soal pendirian Malaysia. Dalam soal pendirian

Malaysia tidak perlu kita bersandiwara. Kita mahu tahu sama ada Yang Berhormat menentang keganasan, mengapa ahli-ahli parti Yang Berhormat banyak dengan orang-orang yang militan di dalam parti Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kita hendak tahu soal itu kerana kita mahu kepada kesejahteraan. Ini saya jawab, ulas Yang Berhormat punya cakap. Nanti dahulu. Jadi, soalnya Yang Berhormat kena bersikap tanggungjawab di dalam hal ini. Hal ini bukan pasal Barisan Nasional, bukan soal PAS, soalnya di manakah pendirian Malaysia? Malaysia punya pendirian ialah kita tidak menyokong apa juga bentuk keganasan dan ketidakadilan, itu pendirian kita.

Sebab itu Dr. Mahathir bila bercakap dengan Presiden Bush, bercakap dengan Perdana Menteri Blair, dia seorang pemimpin, bukan negara besar tetapi berani, tegas untuk memberitahu mereka, kita bersama-sama di dalam menentang keganasan tetapi kita tidak boleh menyokong peperangan di Afghanistan. Tidak ada pemimpin-pemimpin negara Islam lain berani cakap macam itu. Di ASEAN beliau bercakap macam itu, di APEC beliau bercakap macam itu, ...

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Duduklah dahulu, kacau saya hendak bercakap ni. Bila saya sudah beri tempat, *then you can stand*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua. Jadi, saya berharap Yang Berhormat daripada parti pembangkang, ini isu negara, bukan isu politik. Bukan isu politik, soalnya ialah bagaimana kita hendak mengatasi satu perkara yang telah berlaku membawa kepada keadaan yang dahsyat yang berlaku.

Jadi, kita berharap Yang Berhormat tidak cuba memutarbelitkan, ambil satu, Dr Rais kata ini, bawa kata ini, berlaga kita. Tidak! Kita tidak berlaga pasal kita tahu kedudukannya bukan masa ini, perjuangan dan tempat untuk kita berjuang ialah di persidangan antarabangsa. Di APEC kita bercakap, di OIC kita bercakap, PBB kita bercakap tetapi Yang Berhormat juga tahu suara kita perlu didengar, sama ada akhirnya dapat diterima atau tidak, tidak penting, yang pentingnya ialah kita dapat memberikan gambaran sebenar terhadap kedudukannya.

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaafar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kalau kita berhenti bercakap macam Yang Berhormat, ia boleh mengeruhkan keadaan dan membawa keadaan yang memudarat kepada Malaysia. Saya beri kepada Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Tadi saya dengar Yang Berhormat mengatakan DAP bersandiwara terhadap isu ini dan saya pun bercakap di sini....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Apa dia punya soalan ini? Apa ini? Jangan buat ucapan.

Dr. Tan Seng Giaw: Bolehkah Yang Berhormat bagi bukti sedikit di mana kita bersandiwara? Di dalam Dewan ini, saya dengan terus-terang mengatakan dan sambil menyeru supaya Yang Amat Berhormat dan Yang Berhormat membawa hal ini kepada Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu supaya kita adakan satu konvensyen atau summit untuk Jadi, tidak payahlah kata kita bersandiwara. Tetapi saya hendak tanya dengan ...

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sandiwara. Jangan hendak tiru Tumpat ya.

Tuan Kerk Kim Hock: Tarik baliklah.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Bohong.

Tuan Kerk Kim Hock: Tadi you kata sandiwara.

Dr. Tan Seng Giaw: Di mana sandiwara?

Tuan Kerk Kim Hock: Ha, tarik balik ya?

Dr. Tan Seng Giaw: Kalau hendak kata sandiwara, bukan pihak saya.

Tuan Kerk Kim Hock: Tarik balik ya?

Dr. Tan Seng Giaw: Saya hendak tanya beberapa perkara mengenai kementerian kerana ada menyertai pelbagai forum, pelbagai konvensyen termasuk dengan APEC dan juga di Bandar Seri Begawan itu pada minggu lepas.

Yang pertama, apakah usaha yang dibuat oleh pihak kerajaan untuk menyelesaikan masalah kebuluran yang akan ditimpa oleh rakyat awam Afghanistan pada dua, tiga minggu kelak dan yang kedua, apakah usaha-usaha yang telah dibuat untuk mempengaruhi ataupun mencadang kepada pihak Amerika Syarikat supaya dengan serta-merta memberhentikan serangan ke atas Afghanistan. Kita hendak tahulah apa usaha?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kepong ini cakap pun sandiwara betul. *[Disampuk]* Yang Berhormat, saya mengucapkan terima kasih di

atas keprihatinan Yang Berhormat, tetapi Yang Berhormat tahu kawan Yang Berhormat itu, Yang Berhormat bagi Tumpat, saudara Anwar Ibrahim ada menulis surat dalam surat khabar, masuk dalam surat khabar mengatakan bahawa dia menyokong tindakan yang dibuat oleh Amerika Syarikat dan kita tidak perlu bersikap keterlaluan di dalam hal ini. Amerika mempunyai sebab yang baik. Yang Berhormat pun kena baca perkara-perkara yang lain juga daripada apa Yang Berhormat baca di situ supaya ia mempunyai keseimbangan di dalam hal ini.

Saya ingin memberitahu Yang Berhormat bagi Kepong, kalau Yang Berhormat mengikuti perkembangan yang kita lakukan, semasa persidangan APEC di Shanghai, Dr. Mahathir berjumpa dengan Presiden Bush. Di dalam perjumpaannya, di dalam mengatakan berkenaan sokongan Malaysia terhadap tindakan masyarakat antarabangsa untuk menghapuskan keganasan, beliau juga cakap kita khuatir tindakan Amerika dan kita minta maaf kita tidak boleh bersetuju dengan tindakan Amerika oleh kerana ia akan membawa masalah kemanusiaan yang amat dahsyat sekali. Kita beritahu dan kita mahu supaya bukan sesebuah negara atau satu-satu pertubuhan yang mengambil tindakan untuk menyelesaikan masalah konflik di Afghanistan.

Seharusnya ianya diselesaikan di peringkat Bangsa-Bangsa Bersatu kerana kita tahu Bangsa-Bangsa Bersatu boleh mendapat sokongan masyarakat antarabangsa dan tindakan-tindakan kemanusiaan dapat diambil. Di situ juga apabila Yang Amat Berhormat berjumpa dengan Presiden Putin, sama juga Yang Amat Berhormat bercakap. Ini semua ahli-ahli tetap Majlis Keselamatan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Begitu juga bila berjumpa dengan Presiden Negeri China, kita bercakap sedemikian dan kita sentiasa menyuarakan di dalam persidangan yang baru diadakan di ASEAN, pun sama juga. Kita memberikan pandangan kita dan kita minta rakyat Malaysia – sebab itu kita buat pungutan dan tabung amanah supaya kita dapat menghantar dan sekarang kita telah memungut pakaian dan barangan sebanyak 400 tan. Kita perlukan lebih banyak untuk bawa dan kita akan membawa perubatan, membawa doktor sama ada NGO ataupun daripada pertubuhan-pertubuhan mana yang berminat untuk membantu pelarian, pasal kita tahu masalah kemanusiaan adalah satu masalah yang perlu kita tangani secara bersama.

Sebab itu saya minta kerjasama. Okay, mungkin kenyataan-kenyataan saya, Yang Berhormat akan memperincikan satu-persatu apa yang saya cakap, tetapi

saya hendak melihat secara keseluruhan dalam tiap-tiap kenyataan yang saya buat sama ada kita ada *inconsistency*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, dalam tiap-tiap kenyataan, jelas sekali kita tunjukkan bahawa keganasan perlu dibanteras di merata dunia dan kita mahu mengatasi, tetapi di masa yang sama, pengeboman tidak dapat menyelesaikan masalah keganasan. Itu sahajalah dan kita mahu isu Palestine diselesaikan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Itu semua kita cakap. Jadi, ambillah secara keseluruhan, jangan ambil satu-satu. Yang mana satu ini, ada tiga....

Dr. Tan Seng Giaw: *[Bangun]*

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada lima, enam.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Lima, enam. Saya ambil bagi orang Barisan Nasional lebih baiklah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Syabas Yang Berhormat. Memang kita menolak keganasan termasuk dalam Parlimen ini pun. Saya tertarik dengan kenyataan Malaysia yang mengetuai negara-negara Islam (OIC) berhubung dengan permintaan dan desakan supaya Amerika memberhentikan serangan ke atas Afghanistan. Cuma saya ingin tahu reaksi selepas permintaan kita ini yang mengepalai negara-negara Islam yang lain dengan keberanian kita, mungkin Wisma Putra mendapat maklum balas yang mungkin perlu diberitahu kepada rakyat kita terutamanya ataupun rakyat antarabangsa tentang kemungkinan, tidak kiralah sama ada dalam bulan puasa ini yang mungkin jatuh pada 17 haribulan ataupun selama-lamanya berhubung dengan desakan kita supaya Amerika memberhentikan serangan ke atas Afghanistan.

Apakah reaksi yang mungkin diperolehi, respons daripada Wisma Putra berhubung dengan permintaan yang dibuat oleh Perdana Menteri kita khususnya yang hari ini mendapat perhatian daripada seluruh masyarakat Islam dan juga masyarakat bukan Islam kecualilah pembangkang. Minta sedikit penjelasan.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Daripada perjumpaan-perjumpaan kita dan daripada maklum balas yang kita dapat, buat setakat ini kita nampak masih lagi tidak ada perubahan sikap. Walau bagaimanapun, Yang Amat Berhormat menulis surat kepada pemimpin-pemimpin dunia lain seperti Presiden Jacques Chirac dan lain-lain pemimpin dan Presiden Bush akan beliau menulis sekali lagi untuk meminta supaya serangan ini diberhentikan. Jadi, kita akan terus membuat seruan demi seruan sehingga kita dapat pengeboman ini diberhentikan.

Jadi, saya minta kerjasama, dalam hal ini semua pihak patut memberikan kerjasama dengan kerajaan untuk menyuarakan pendapat yang sama. Sila.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Saya mengalu-alukan usaha yang dibuat oleh kerajaan dan saya yakin kredibiliti kerajaan kita yang dipandang tinggi oleh pihak luar kerana kita bukan sahaja telah menunjukkan konsisten di dalam keputusan-keputusan dan juga pandangan-pandangan yang kita ambil, tetapi sejarah menunjukkan perjalanan negara ini sebagai bukti bahawa negara Malaysia mengamalkan sistem yang begitu toleransi dan boleh menjadi contoh kepada negara Islam yang lain.

Semua pandangan daripada pelbagai pihak, saya yakin Kerajaan Malaysia dapat membawa dan memaparkannya ke peringkat dunia supaya diberi perhatian. Tetapi Yang Berhormat, Yang Berhormat menyebutkan tadi bahawa kita juga menjalankan usaha-usaha membuat kutipan-kutipan bantuan kepada rakyat Afghanistan. Saya percaya rakyat penyayang Malaysia banyak yang membantu. Pergerakan Wanita, Pergerakan Pemuda, Puteri UMNO pun sibuk membuat kutipan, tetapi saya hendak dengar ini, pembangkang yang sibuk sangat, bukan main retorik di dalam memperjuangkan Islam, berapa banyak bantuan yang telah diusahakan oleh mereka ini. *[Disampuk]* Dengarnya jihad, tetapi saya tidak percaya ada pun mereka pergi berjihad di sana, Yang Berhormat ya.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya rasa daripada fungsi demokrasi, kena dengar kerajaan bercakap. *[Disampuk]* Kalau bila kita bercakap, menjerit sahaja, dia tidak dapat memberikan sesuatu yang positif. Apa itu bercakap daripada tempat duduk? *[Ketawa]*

Buat masa ini, saya tidak tengok pun parti-parti pembangkang datang secara terbuka untuk membantu di dalam kutipan kita untuk ini. Jadi, memang mereka ingat mereka boleh mencari peluang untuk mendapat. Kalau dia buat sendiri tanpa

melalui kita, itu saya tidak tahu. Tetapi buat masa ini yang hantar pada saya, semuanya daripada pelbagai pihak, NGO-NGO dan kita akan memungut untuk tujuan itu. Yang Berhormat bagi Sri Gading.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Gading.

Tuan Kerk Kim Hock: Bagi Barisan Nasional sahaja.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri Luar Negeri kita. Jelas dan terang, jelas sejelas-jelasnya, terang seterang-terangnya dan saya ucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Yang Berhormat Menteri Luar Negeri dan sikap kerajaan kita dalam isu ini ada empat perkara yang kita telah menjadi juara memperjuangkan di peringkat antarabangsa.

Yang pertama, ini....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, elok juga minta penjelasan

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, saya minta penjelasanlah ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: daripada Menteri.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya minta penjelasan. Ini baru pembukaan. Yang pertama, rasa bangga saya sebagai rakyat Malaysia atas kepimpinan Kerajaan Barisan Nasional adalah empat perkara ini sebelum saya hendak mengemukakan soalan.

Menentang keganasan di mana sahaja, itu satu. Yang kedua, meminta Amerika menghentikan serangan kepada Afghanistan, itu dua.

Yang ketiga, membantu pelarian Afghanistan.

Yang keempat, kita juga menyeru supaya masalah Palestin dapat segera diselesaikan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, perkara-perkara ini pun telah disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Yalah, saya sebagai men.... *[Ketawa]* sebagai rakyat Tuan Yang di-Pertua, jadi saya hendak menyuarakan. *[Ketawa]*. Pasal soal ini sudah hendak dipolitikkan oleh pihak pembangkang kerana pembangkang rasa iri hati atas sikap kerajaan kita.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Maka apakah soalannya yang ingin Yang Berhormat kemukakan?

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: ...yang begitu tegas dan baik dalam menangani masalah keganasan dan berbagai-bagai perkara yang berbangkit di Afghanistan. Sebagai sebuah negara yang merdeka peranan Malaysia amat-amat dihargai. Dan saya minta Yang Berhormat Menteri apa lagi agaknya langkah-langkah yang kita dapat jalankan bagi pihak dunia seluruhnya untuk mencari keamanan dan kestabilan di peringkat antarabangsa.

Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Sri Gading kerana dia punya pandangan ialah jelas sekali. Ia boleh memperincikan apa yang saya sudah cakap banyak-banyak. Kalau saya bercakap sedikit pun cukup pasal dia tahu isu-isu yang perlu ditangani. Daripada tindakan kita salah satu

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Batu Gajah bangun.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nantilah dulu. Saya kena jawab dia dulu. Nanti dulu nanti saya bagi.

Daripada tindakan kita salah satu perkara yang kita fikir perlu ialah supaya diadakan persidangan di peringkat antarabangsa. Tetapi ini belum mendapat sokongan banyak daripada negara -negara walaupun negara OIC bersetuju.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Dan kita juga telah mendapat sokongan untuk mengadakan satu persidangan antarabangsa membincangkan isu keganasan dan cara-cara bagi mengatasi keganasan. Di peringkat ASEAN kita sudah mendapat persetujuan di sidang kemuncak ASEAN yang baru-baru ini diadakan di Brunei. Alhamdulillah kita bersyukur bahawa pendirian kita telah mendapat sanjungan.

Kita juga telah memberikan input kita atau dimasukkan kepada konvensyen yang akan dipersetujui di peringkat Bangsa-bangsa Bersatu berkenaan soal keganasan dan cara-cara bagi mengatasi keganasan. Ini semua adalah pendekatan Malaysia secara politik dan secara diplomatik bagi menyelesaikan masalah ini dengan tidak menggunakan kekerasan bagi menyelesaikan masalah yang mempunyai hubung kait dengan beberapa perkara yang berbeza-beza.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi saya beri kepada inilah Kubang Kerian.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Dan terima kasih, Yang Berhormat Menteri.

Apa yang diucapkan oleh Yang Berhormat dan cara Yang Berhormat menguruskan isu ini dalam Dewan ini adalah akan menggambarkan bagaimana kemampuan dan keberkesanan Yang Berhormat sebagai Menteri Luar untuk mobilize united stand dunia dan juga setempat berdasarkan premis-premis yang telah disebutkan oleh Yang Berhormat tadi. Permulaan daripada mukadimah Yang Berhormat menampakkan bahawa Yang Berhormat lebih suka melihat isu ini sebagai satu cara untuk memecahbelahkan kedudukan rakyat kita, bukan satu mobilisasi untuk "united we stand".

Penjelasan yang saya pohon ialah tadi telah dibangkitkan oleh Tumpat satu perkara yang serius iaitu satu dakwaan oleh sebuah surat khabar dalam urusan diplomatik saya rasa

Tuan Yang di-Pertua: Ya, penjelasan dia itu.

Tuan Husam bin Haji Musa: Penjelasan nya ialah adakah kerajaan ataupun Menteri Luar bertindak untuk menafikan. Jika perkara yang telah dibangkitkan di peringkat antarabangsa adalah tidak benar adalah menjadi tugas Kementerian Luar untuk membuat penafian rasmi dan bukan sahaja datang ke Dewan ini. Berkenaan dan laporan daripada *The Guardian* yang telah disebut oleh Tumpat yang ada dalam catitan Yang Berhormat, saya rasa yang telah dicatat oleh pegawai-pegawai kementerian bahawa Malaysia telah menerima bantuan kerajaan Britain untuk melunakkan dasar luar kita. Dan saya berharap perkara ini dipandang serius dan penafian dikeluarkan.

Dan saya bersetuju dengan Kepong bahawa ada dua dimensi dalam *stand* kita iaitu *bold stand* dan juga *effectiveness of the stand* (keberkesanan dasar kita). Setakat hari ini kami tidak nampak bahawa Kementerian Luar telah berjaya melaksanakan hasrat negara dan hasrat Perdana Menteri untuk merealisasikan *stand* kita untuk diterima secara efektif di peringkat antarabangsa sekurang-kurangnya bagi kalangan negara Islam untuk memaksa Amerika menghentikan perang. Sebab itu saya berkongsi dengan Kepong apakah langkah yang

constructive dalam rancangan Kementerian Luar yang boleh menjayakan hasrat kita semua - bukan sahaja kerajaan , bukan sahaja pembangkang tetapi semua rakyat - yang cintakan kedamaian dan tidak mahu orang yang tidak berdosa dibunuh dengan begitu sia-sia.

Dan jika sekiranya tenaga kami diperlukan , Tuan Yang di-Pertua.....

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat, panjang sangat itu.

Tuan Husam bin Haji Musa: ...dan tenaga kami diperlukan untuk mobilisasi ini, kami bersedia , tetapi tidak usah kualiti saiz isu ini...

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa: ...dalam keadaan yang membahagi-bahagikan

...

Tuan Yang di-Pertua: Tahulah.

Tuan Husam bin Haji Musa: mengikut parti politik tetapi mengikut stand yang sama dalam isu yang sama.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya mengucapkan terima kasih kerana Yang Berhormat cakap betul perlahan. Saya mengucapkan terima kasih di atas keprihatinan Yang Berhormat. Tetapi soalnya sekarang , yang cuba mempercayai berita luar, siapa? Saya tidak memecahbelahkan. Macam mana kita percaya satu rencana akhbar yang menyatakan kita dilunakkan untuk mengubah pendirian kita. Pendirian kita tidak pernah berubah dan saya mengatakan tidak benar. Jadi, mana yang lebih sahih? *Guardian* lebih sahih ataupun daripada kerajaan? Kalau isu ini bukan politik, Yang Berhormat akan percaya apa kerajaan cakap? Tetapi Yang Berhormat cuba mencari penjuru politik. Itu yang saya minta supaya perkara ini tidak dicari penjuru politik untuk mendapat keuntungan. Tidak benar segala perkara yang dicakapkan oleh akhbar ini macam anthrax juga macam itu. Ini pula sekarang berkenaan gambar yang dikatakan diambil di Malaysia oleh pihak berkuasa Malaysia. Ini semua adalah perkara-perkara yang dibangkitkan untuk menakut-nakutkan orang berkenaan kedudukan negara kita. Kita minta Yang Berhormat jangan sokong orang jihad pergi perang, sokong al-Maunah, sokong KMM. Itu semua tidak betul.

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri jalan kepada siapa ini?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ini bagi kepada Mahfuz dulu. Yang Berhormat bagi Pokok Sena. *[Ketawa]*.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih ...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Mahfuz, ya Mahfuz. *[Ketawa]*.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih, Datuk.

Saya minta penjelasan sebelum itu atas beberapa kenyataan seolah-olah kami daripada pihak pembangkang khususnya PAS tidak melakukan sesuatu adalah satu kenyataan yang tidak benar. Untuk pengetahuan Tuan Yang di-Pertua, Datuk dan juga ahli-ahli Dewan sekarang ini ada satu pasukan peninjau di khemah pelarian yang baru di Pe shawar dan kami telah pun pada asalnya sebahagian daripada mereka tidur berada dalam keadaan yang tidak khemah dan kami telah menyediakan lapan buah khemah daripada PAS *[Tepuk]* lapan buah khemah di khemah pelarian baru di Pe shawar di samping lebih daripada 200 helai kain selimut tebal yang telah dibeli dan juga ubat.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Itu sebagai penjelasan beberapa kekeliruan daripada Yang Berhormat sebelum saya hendak mengemukakan soalan.

Dan sekarang sedang dalam berada dalam penerbangan Yang Berhormat bagi Kuala Kedah dan juga Kuala Terengganu bersama dengan satu pasukan perubatan dan sejumlah ubat untuk pergi ke khemah pelarian. Sekarang berada dalam penerbangan - untuk pengetahuan Datuk.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, ya. Ya, soalan ya..

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Soalan yang ingin saya kemukakan penjelasan daripada Yang Berhormat berkaitan dengan kenyataan tadi Yang Berhormat mengatakan bahawa Yang Berhormat tidak bersetuju serangan ke atas orang awam. Itu kenyataan yang telah dibuat.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya, peperangan ke atas orang awam maknanya.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Dengar, dengar dulu.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, dengar saya cakap. Kita kata kita tidak setuju peperangan sebagai penyelesaian kepada masalah keganasan kerana ia boleh melibatkan kepada kecederaan dan kesengsaraan orang awam. Itu dia punya kesan. Itu yang saya cakapkan tadi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ini yang saya hendak sebut. Walau bagaimanapun, kita tidak begitu tegas dalam soal tindakan Amerika yang kononnya beralaskan kepada sandaran bahawa mereka hendak memerangi pengganas sedangkan Amerika sendiri tidak boleh mengemukakan satu bukti bahawa penglibatan Osama bin Laden ataupun Kumpulan al-Qaeda ataupun Taliban dan sebagainya terhadap serangan yang berlaku ke atas Amerika. Jadi, kita tidak tegas dalam soal untuk menyatakan bantahan terhadap mereka.

Kemudian Yang Berhormat mengatakan bahawa kita mengharapkan PBB sedangkan bagaimana kita hendak mengharapkan PBB kerana dalam masa yang sama PBB sendiri menyokong tindakan serangan dilakukan yang dilakukan oleh Amerika melalui kenyataan yang dibuat oleh Kofi Annan. Itu kenyataan yang dibuat oleh Kofi Annan. Saya sendiri menyerahkan memorandum kepada wakil PBB ini sendiri dan diakui oleh wakil PBB yang ada di Malaysia bahawa mereka sendiri pun begitu susah hati apabila tindakan Amerika menyerang dan PBB menyokong kerana tugas mereka di sini ialah dalam program pembangunan untuk masyarakat manusia. Jadi, kekeliruan timbul di sini.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Pokok Sena di atas penjelasan. Kalau buat kerja-kerja baik, eloklah dapat pahala... *[Ketawa]* Tetapi jangan cuba dalam masa yang sama, Yang Berhormat cuba mengutuk kerajaan di dalam tindakan dan kerja-kerja baik kerajaan. *[Disampuk]* Nanti dahulu. Kita tidak tegas, kita tidak mengambil tindakan, tidak ada seperti Malaysia yang bergerak di seluruh dunia memberitahu pendiriannya dan bercakap berdepan-depan, bukan bercakap belakang. *[Disampuk]*

Kita bercakap depan dengan Presiden Bush pun Dr. Mahathir bercakap macam itu, dengan Presiden Putin pun dia bercakap macam itu. Tidak ada kekhuatiran. Jadi, pendirian Malaysia dihormati oleh orang luar. Saya minta Yang Berhormat, yang baik itu terima sebagai yang baik. Yang Berhormat hendak buat

yang baik, okaylah – bagi gebar kah, bagi selimut kah, okay, *good* tetapi jangan cuba mengutuk tindakan yang diambil oleh kerajaan.

Saya hendak beritahu pasal apa kita hendak PBB....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti dahululah. Tadi saya kasi *chance* pasal ingat Yang Berhormat ini Yang Berhormat betul.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, sila dengarlah ya. Saya pun hendak dengar juga. *[Disampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya hendak....

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti dahulu, baik duduk dahulu. Saya jawab ini dahulu, selepas itu saya bagi. Jangan muka masam macam itu. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Tidak laku nanti.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Dia kalau marah-marah, saya hendak jawab pun susah Tuan Yang di-Pertua. Saya tengok dalam tindakan kita ini, pasal apa kita mengatakan kita perlu PBB. Pasal apabila ada sesuatu tindakan yang dilakukan oleh PBB, ia dibincangkan oleh masyarakat antarabangsa. Seratus lebih ahli Bangsa-Bangsa Bersatu boleh membincangkan dan memberikan pandangannya dan kemungkinannya akan dihantar pasukan-pasukan pendamai untuk menentukan perkara-perkara yang berlaku di sana dapat dikawal dan sebuah kerajaan yang dapat diterima oleh masyarakat Afghanistan sendiri dapat ditubuhkan, kalau itu yang dikehendaki.

Tetapi kalau kita biarkan kepada sebuah negara atau kumpulan-kumpulan sekutunya yang tertentu, tidak ada peraturan yang akan membolehkan PBB untuk memainkan peranan. Jadi, sebab itu kita minta kepada PBB, sama ada sekarang kita mungkin tidak berjaya tetapi kalau suara kita, kita hentikan sekarang, maka ianya akan menjadi lebih dahsyat lagi.

Dahulu kita sahaja yang bercakap, kini Indonesia sebagai sebuah negara Islam yang terbesar juga menyuarakan pendapat dan banyak pertubuhan NGO antarabangsa, negara-negara lain sudah mula mempunyai pendapat yang sama seperti kita bahawa peperangan dan pengeboman membawa kesengsaraan kepada orang-orang yang tidak terlibat. Hendak memburu pengganas, tidak menjadi

masalah kepada kita tetapi pemburuannya tidak akan dapat dilakukan dengan pengeboman. Itu kita punya pegangan. Sila Yang Berhormat bagi Batu Gajah.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya setuju ini adalah isu negara. Oleh itu, saya rasa sudah sampai masa, kita mengetepikan kefahaman politik masing-masing agar semua tuduhan terhadap mana-mana pihak tidak akan timbul lagi, agar tidak dijadikan isu politik oleh mana-mana pihak, agar ianya tidak digunakan sebagai satu isu untuk menakut-nakutkan rakyat negara Malaysia ini.

Jadi, saya hendak tanya, adakah Menteri setuju mengemukakan satu usul di Dewan ini untuk diundi agar kita boleh tahu pendirian... *[Disampuk]* ...Setiap Ahli Parlimen ini dan juga pada masa yang sama, seperti yang dinyatakan oleh Menteri tadi, kita mesti memastikan suara kita kuat didengar oleh negara-negara lain agar pengeboman Amerika Syarikat ke atas Afghanistan harus diberhentikan.

Kita kemukakan satu usul, terutamanya kerana Ramadan sudah sampai... *[Disampuk]* Jadi saya harap *[Tepuk]* Yang Berhormat Menteri boleh mengemukakan satu usul. Kita hentikan mana-mana pihak yang tuduh-menuduh, mana-mana pihak yang suka keganasan, kita hentikan semua. Jangan jadikan ini isu politik. Ini isu berkenaan nyawa... *[Disampuk]* ...Wanita dan orang awam yang tidak bersalah. Jadi, sudikah Yang Berhormat kemukakan usul? Kita undi di dalam Dewan ini... *[Tepuk]* Dan hentikan isu ini daripada dijadikan isu politik oleh mana-mana pihak.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya suka dengar Yang Berhormat cakap elok sahaja tetapi kalau kita baca kenyataan daripada *Hansard*, cara Yang Berhormat hentam, tidak ada nampak hendak berdamai dalam suasana ini. *[Disampuk]* Jadi, saya tengok ada masalah. Macam ini ya. Biar saya....

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak, tidak, duduklah dahulu. Tadi saya sudah bagi *chance* bercakap. Macam mana hendak damai kalau macam itu? *[Ketawa]* Bila bercakap saya kena dengar dengan sabar, bila saya jawab tidak suka dengar dengan sabar.

Saya hendak beritahu kalau kita tidak memberitahu rakyat, bukan isu menakut-nakutkan. Malaysia selama ini selamat dan stabil kerana ada tindakan awalan yang kita ambil. Orang-orang yang boleh mengacau dan membawa huru-hara kepada negara, kita ambil tindakan. Kalau kita biarkan macam mana kejadian

di Amerika Syarikat, alih-alih kapal terbang datang, langgar, bawa masalah yang amat besar. Jadi, sebab itu dia bersetuju dengan kita – Yang Berhormat bagi Batu Gajah saya tengok dia angguk, dia setuju dengan ISA yang kita laksanakan.
[Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Larut bangun Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua: Larut.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sila Yang Berhormat bagi Larut.

Puan Fong Po Kuan: [Menyampuk]

Tuan Yang di-Pertua: Batu Gajah, Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Jawab dahulu.

Tuan Yang di-Pertua: Larut bangun di sana.

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Yang di-Pertua: Soal.... Batu Gajah, Batu Gajah, sila duduk.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya hendak minta *confirmation* sedikit, dengan izin, daripada Yang Berhormat Menteri. Tadi Yang Berhormat bagi Pokok Sena ada sebut, PAS ada pergi berkhemah di sana. Jadi, saya hairan kenapa Ketua Pemuda PAS tidak sanggup pergi berjihad di sana. Saya hendak beritahu kepada Ketua Pemuda PAS, kalau dia sanggup pergi ke sana, saya hendak kumpul, saya hendak mengepalai seberapa ramai orang hendak hantar dia pergi ke Afghanistan. Ini minta penjelasan daripada Yang Berhormat, tolong *confirm*. Adakah benar khemah yang didirikan oleh PAS ini? Minta penjelasan sedikit, ini mustahak Yang Berhormat. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tidak apa, saya fikir berbohong ini berdosa. Jadi, saya pulangkan kepada dia. Dia kata ada, ada lah.
[Disampuk] Tetapi dia tidak melalui kita. Jadi, saya tidak tahu pasal PAS ini banyak buat bawah tanah kan. [Ketawa] Jadi, saya pun tidak faham. Dia cakap saya terima apa yang dia cakap. Saya tidak hendak jadikan isu.

Berkenaan dengan usul yang dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Batu Gajah...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Mana ada khemah bawah tanah?

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ini tidak faham ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Pokok Sena, tolonglah.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Pergerakan bawah tanah –
Yang Berhormat kurang faham bahasa, susah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Itu satu tuduhan.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Nanti, nanti, nanti.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah, cukuplah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Kita ada bukti juga ada
Ahli Yang Berhormat di bawah pergerakan bawah tanah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ahli-ahli Yang Berhormat,
Yang Berhormat tidak dapat control parti, sila....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang Berhormat Menteri kata ada Ahli
Parlimen bergerak bawah tanah.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ahli-ahli parti, jangan Ahli-
ahli Parlimen, saya tidak kata Ahli-ahli Parlimen.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang Berhormat jangan pusing.
[Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah, cukuplah, cukuplah.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Cukuplah, jangan kita
berlaku kebudak-budakan sangat.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya hendak jawab Yang
Berhormat bagi Batu Gajah tadi. Saya fikir dari segi Kerajaan Malaysia, kita tidak
mempunyai masalah. Yang Berhormat tahu pendirian kita dan kita telah umumkan
pendirian. Kalau Yang Berhormat hendak bawa usul di Parlimen berkenaan
tindakan di Afghanistan, sila, Yang Berhormat boleh bawa.

Tuan Yang di-Pertua: saya berharap di dalam...

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Cukuplah.

Puan Fong Po Kuan: Hendak tanya sedikit sahaja.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya fikir, Tuan Yang di-Pertua, sudah cukup saya bercakap berkenaan perkara-perkara....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: ...Yang melibatkan..

Tuan Yang di-Pertua: Batu Gajah. Sila ikut Peraturan Mesyuarat ya.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Ikutlah.

Tuan Yang di-Pertua: Hendak bangun, hendak bercakap, minta kebenaran dahulu.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi, kita boleh membantu. Saya fikir Afghanistan ini tidak pernah mendapat keamanan, sudah dua dekad. Jadi, kita boleh membantu di dalam usaha kita, jangan kita memporak-perandakan lagi keadaan. Jadi, saya berharap Yang Berhormat kalau ada hendak memberikan bantuan kah apa, melalui Kementerian Luar Negeri...

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya fikir saya cukup adil dengan Yang Berhormat bagi Tumpat tetapi bila saya beri dia, dia cakap tidak tepat. Jadi, susah saya hendak bagi. Sudah, tidak usahlah.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya pun sudah hendak habis ini Tuan Yang di-Pertua. Jadi, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam isu ini. Saya akan beralih kepada isu-isu lain Tuan Yang di-Pertua.....

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: ...Yang dibawa di dalam perbahasan tadi. Berkenaan dengan apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sri Aman pada 30 Oktober 2001, dia telah membangkitkan berkenaan dengan Laporan Ketua Audit, ingin saya memberitahu mengenai prestasi perbelanjaan Kementerian Luar Negeri.

Pada tahun 1999, memang terdapat peruntukan yang tidak dapat dibelanjakan pada tahun 1999. *Short fall*, dengan izin, yang berlaku seperti yang saya sebut adalah di luar pelaksanaan projek ini dengan tujuan untuk dilaksanakan secara konvensional di bawah Rancangan Malaysia Kelapan. Pada bulan Mei 2000,

Unit Perancang Ekonomi memaklumkan tentang perubahan pembatalan projek ini dilaksanakan secara penswastaan.

Jadi, ada jurangnya dari segi laporan yang terkandung di dalam Laporan Audit dengan apa yang akan dilaksanakan. Tetapi walau bagaimanapun kita mengambil perhatian di atas pandangan yang diberikan oleh Yang Berhormat dan kita berharap kita dapatlah laksanakan projek ini yang telah dimulakan dan kita berharap akan dapat diselesaikan pada tahun 2001 atau 2002 ini, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin memaklumkan bahawa Bangunan Canseri Suruhanjaya Malaysia di Singapura telah dibina pada tahun 1973 manakala kuarters kompleks kediaman pegawai-pegawai dan kakitangan kita telah dibina dalam tahun 1989. Walau bagaimanapun, bangunan ini terdapat banyak *defect* nya setelah ianya tamat dibina dan kita akan melakukan pembaikan, renovasi Bangunan Canseri dan kuarters kita dan ini akan dilaksanakan pada Rancangan Malaysia Kelapan dan harap insya -Allah akan siap pada tahun 2002.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Batu Gajah menyentuh mengenai SUHAKAM dan mencadangkan supaya pendidikan hak asasi perlu dikaji dan dijadikan salah satu mata pelajaran di IPTA dan IPTS. Kerajaan mengambil maklum cadangan yang diterima dari SUHAKAM atau mana-mana pihak yang diberi tanggungjawab tersebut dan menimbangkan kesesuaiannya untuk dimasukkan ke dalam kurikulum pendidikan negara. Memang SUHAKAM pun aktif di dalam bidang untuk memberikan pendidikan dan pendedahan dalam isu-isu yang melibatkan soal hak asasi.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tebrau membangkitkan isu sempadan di kalangan negara jiran dengan mengemukakan supaya ianya dikaji semula di atas semangat ASEAN untuk memupuk perpaduan di kalangan negara-negara anggota.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Kota Melaka bangun, ya.

Tuan Kerk Kim Hock: Terima kasih. Umum mengetahui bahawa SUHAKAM atau laporan SUHAKAM mengenai perhimpunan haram di Lebuhraya KESAS telah diumumkan pada 20 Ogos tahun ini dan sebelum ini laporan juga telah dihantarkan kepada menteri yang ada di sana termasuk juga Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Tetapi apakah sebabnya semalam dalam jawapan yang diberikan

kepada saya atas nama menteri sendiri, jawapan yang diberikan, saya *quote* di sini, "Kerajaan masih menunggu laporan SUHAKAM mengenai perhimpunan haram Lebuhraya KESAS. SUHAKAM dijangka akan mengemukakan ke Parlimen sebagai laporan khas". Ini betul laporan khas tetapi mengapa pula kata tidak terima laporan langsung sedangkan laporan awal-awal telah diberikan. Adakah ini satu kesilapan?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Kota Melaka di atas membangkitkan perkara itu. Dia ada masalah dari segi laporan yang dibentangkan di Parlimen, yang diedarkan di Parlimen. Laporan yang diedarkan di Parlimen terus kepada Parlimen, sebab itu semasa kita menyediakan jawapan itu, kita tidak mengetahui bahawa ianya telah diedarkan di Parlimen. Saya minta maaf bahawa ada masalah dari segi itu dan sebab itu saya akan memberitahu SUHAKAM kalau mereka mengedarkan di Parlimen, sebagai menteri dan kementerian yang bertanggungjawab seharusnya mereka memberitahu kepada kita dan kita tidak terganggu pasal kita selalu tidak mahu kacau kerja SUHAKAM pasal ia adalah satu badan suruhanjaya yang melaksanakan tugasnya. Kalau ada apa-apa kesilapan dan kekeliruan, saya mohon maaf di atas perkara tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, berbalik kepada berkenaan sempadan negara ASEAN, secara keseluruhannya, kita tidak mempunyai masalah berkenaan sempadan dengan negara-negara ASEAN melainkan kita mempunyai soal-soal tuntutan bertindih dan masalah untuk diselesaikan soal-soal sempadan di antara Malaysia dan Thailand dengan negara Siam. Itu pun di peringkat sebelah Pantai Timur, yang lainnya kita semua bersetuju. Dengan Indonesia pun boleh dikatakan semua kita sudah selesaikan masalah itu melainkan tuntutan bertindih di mana kita membawa persoalan itu ke Mahkamah Antarabangsa. Ini soal Ligitan dan Sipadan dan soal lain itu adalah soal tuntutan Sabah misalnya, itu bukannya satu soalan yang kita tidak akan rujuk kepada Mahkamah Antarabangsa kerana ia melibatkan kedudukan kita sebagai negara yang berdaulat dan kita tidak menerima sesiapa mempunyai tuntutan ke atas mana-mana wilayah di dalam negara kita.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya Rompin.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya minta sedikit penerangan lanjut daripada Menteri tentang isu ASEAN. Tadi Dato' Menteri telah menerangkan tentang isu sempadan dapat

diusahakan dengan baik, penyelesaian di antara negara-negara ASEAN dan baru-baru ini juga ada Mesyuarat ASEAN Ketua-Ketua Negara di Brunei. Saya hendak bertanya, antara perkara yang diselesaikan, kita sungguh bangga sedikit dengan pengumuman bahawa di Mesyuarat Ketua-Ketua Negara bahawa mereka telah bersetuju diwujudkan EAEG yang diilhamkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sebelas tahun dahulu. Saya minta sedikit penjelasan oleh Datuk Menteri supaya dimaklumkan oleh Dewan yang mulia ini usaha yang amat baik sekali bahawa terbelalah pandangan negara kita, terbelalah pandangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita untuk membela rakyat-rakyat di rantau Asia di sini. Minta pandangan Datuk Menteri.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, apabila Yang Amat Berhormat mencadangkan supaya ditubuhkan satu kumpulan Asia Timur, ianya ditentang hebat tetapi akhirnya kita dapat membawa di dalam konteks supaya ianya dijadikan kepada East Asia Economic Caucus, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua. Ini juga tidak dapat kita gerakkan sehingga Yang Amat Berhormat mencadangkan supaya diadakan ASEAN+3. ASEAN+3 ini mengandungi negara-negara yang dipanggil sebagai Asia Timur, China, Jepun dan Korea Selatan. Alhamdulillah, di dalam mesyuarat kita yang baru-baru ini, ianya lebih dirujuk sebagai Asia Timur dengan sebenarnya dan bila kejadian kelembapan ekonomi yang melanda dunia pada masa ini dan dengan kejadian yang berlaku di Amerika pada 11 September tahun ini maka dibincangkan bahawa negara-negara di dalam Asia Timur seharusnya melihat ke dalam untuk menggerakkan semula ekonomi negara-negara Asia Timur dan ekonomi Asia Timur tidak mempunyai kebergantungan yang terlampau kepada Amerika Syarikat ataupun Eropah untuk pasaran dan jualannya ataupun hasil negara kita.

Ini dipersetujui dan kita mencadangkan supaya ditubuhkan satu Sekretariat Asia Timur dan Sekretariat Asia Timur ini juga tidak mendapat penentangan. Presiden Korea Selatan sendiri mengatakan kita tidak perlu khuatir dengan Asia Timur kerana sudah ada NAFTA, sudah ada pertubuhan-pertubuhan negara-negara Amerika, sudah ada penubuhan negara-negara Eropah.

Oleh itu kita di dalam Asia Timur perlu memikirkan diri kita sebagai satu kumpulan dan ini bermakna perjuangan Yang Amat Berhormat telah mencapai kejayaan.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, dua orang bangun, yang mana hendak bagi?

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Sana dahulu, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ha, Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan syukran kepada Yang Berhormat Menteri. Cakap Arab sedikit. Ini hendak tanya sedikit pasal sempadan. Saya menimbulkan, ini cerita sempadan yang saya ragu sedikit, sempadan laut. Sempadan laut ini ada kes dahulu nelayan saya terlepas sedikit. Dia pun tidak tahu sempadan. Bila ditahan, ditangkap bawa ke Singapura, dikatakan sudah termasuk sempadan dia. Saya tidak tidur malam, telefon waktu malam mencari saya, saya telefon Kedutaan minta tolong. Lepas dua hari baru dapat selesai. Cuma pasal sempadan laut ini yang mustahak. Singapura, saya beberapa kali timbulkan, dia suka tambak. Bila ditambak, dia dekat dengan kita, bila ukur, dia kira separuh. Patut kita kat sini, bila sampai sempadan dia, kita sudah makin dekat tempat kita. Jadi kadang-kadang tanah ini berharga walaupun laut. Yang menjadi masalah, dia tangkap dan dikatakan sudah termasuk, dahulu tidak termasuk kerana dia punya tambak itu sudah dekat setengah kilometer, Datuk. Jadi bolehkah Yang Berhormat beri penjelasan dalam kes-kes pengukuran laut ini bagaimana kalau berlaku sempadan ini. Sila jelaskan. *[Ketawa]*

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Syukran. Tuan Yang di-Pertua, sempadan kita dengan Singapura sebenarnya walaupun apa tambak pun dilakukan, sudah diputuskan. Pada tahun 60-an telah kita putuskan iaitu di tempat yang paling dalam di pertengahan yang telah kita ukur di antara kedua-dua negara. Kalau ada apa-apa masalah sedemikian, boleh bawa kepada kita. Tetapi kadang kala dalam laut ini, satu pihak kata dia bawa ke sana, ini memang menimbulkan masalah. Walau bagaimanapun kedutaan kita akan membantu kalau ada orang-orang daripada kawasan Yang Berhormat menghadapi masalah sedemikian.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat.....

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Jadi saya percaya dengan semangat ASEAN, kita dapat melaksanakannya. Kalau tidak panjang, boleh.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Berkaitan dengan EAEG saya telah sebutkan dan saya ingin mendapat pengesahan sekali lagi sebab maklumat yang kita perolehi dan kali ini saya sebut terus terang *BBC New Online* mengatakan dengan izin, "*The Malaysian Prime Minister has expressed reservations warning that the influx of Chinese goods into South East Asia could swamp local industries.*" Maknanya kita dengar maklumat yang berbeza-beza. Jadi ini satu maklumat. Satu maklumat lagi mungkin Yang Berhormat Menteri sebutkan tadi dalam majalah *Business Week* terbitan 5 November yang menyebutkan bagaimana seorang warganegara Arab Saudi di Kuala Lumpur dan pada Disember 1999 *and he was video-taped by a Malaysian surveillance team*, dengan izin. *The tape was turn over to US Intelligents Official* dan seterusnya. Ini perkara yang kita dengar laporan dan saya pohon penjelasan Yang Berhormat Menteri.

Dan yang terakhirnya, memandangkan kita dengar begitu banyak berita dan nampak isu antarabangsa se karang ini stesen TV antarabangsa yang mirip sedikit menyokong kepentingan kita ialah TV Al-Jazeera, kenapa kita tidak cuba usahakan supaya stesen televisyen Al Jazeera ini disiarkan melalui Astro untuk menggandingi dan sekurang-kurangnya memberi gambaran yang seimbang dengan apa yang kita tengok dalam CNN, CNBC dan sebagainya. Terima kasih.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Tumpat di atas cadangannya. Ingin saya katakan bahawa ada minat daripada negara-negara lain, mungkin kerana Negara Malaysia ini sentiasa bercakap tegas untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah negara yang tidak disenangi. Macam laporan BBC itu, laporan itu adalah tidak tepat dan tidak benar, pasal saya sendiri ada di dalam mendengar tiap-tiap perkataan Yang Amat Berhormat semasa mesyuarat ASEAN dan juga semasa pertemuan dengan pemimpin-pemimpin China di dalam mesyuarat.

Apa yang kita katakan ialah kita perlu mengkaji - ini dipersetujui oleh ASEAN - mengkaji sebelum kita melaksanakan untuk mengetahui manfaat untuk kedua-dua wilayah, iaitu Wilayah ASEAN dan juga manfaat kepada China. Itu kita punya pendirian dan pendirian Yang Amat Berhormat. Jadi tidak ada perbezaan. Ini pun kalau kita merumuskan, ada kajian merumuskan kebaikannya hanya akan dilaksanakan pada tahun 2010. Jadi ada jangka masa yang panjang yang akan kita

laksanakan. Jadi laporan itu menunjukkan seolah-olah Malaysia cuba membangkitkan perselisihan dengan negara China. Itu tidak betul.

Berkenaan *surveillance* punya kamera yang kita ambil, lepas itu kita serahkan, ini apabila ditanya oleh kerana dia datang daripada negara luar punya maklumat, *response* Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, memang kita tidak ambil gambar melainkan orang itu telah diintip sebagai disuruh atau diminta kerjasama kita untuk mengintip dengan mengambil gambar. Kita tidak ada maklumat bahawa gambar itu diambil oleh *Malaysian surveillance camera*. Dan Amerika pun tidak ada memberitahu kita. Ini semua daripada *foreign news media* - dengan izin -

Tuan Yang di-Pertua. Begitu juga dengan anthrax, akhirnya anthrax yang dikeluarkan oleh *New York Times* mula-mula mengatakan daripada Malaysia, sekarang dikatakan bahawa anthrax itu berasal daripada Amerika sendiri oleh kumpulan-kumpulan pengganas di dalam Amerika sendiri.

Jadi ini kita kena minta kerjasama daripada Ahli-ahli Yang Amat Berhormat sama ada daripada kerajaan dan pembangkang sekalipun untuk kita membetulkan imej yang suka dimainkan -mainkan oleh orang luar terhadap negara kita. Dan kerja kita bukan kerja Kementerian Luar sahaja, ini kerja negara. Dan saya berharap kita akan dapat menganalisa tiap-tiap *news* ataupun berita untuk melihat kesahihannya atau ianya dengan sengaja untuk memporak-perandakan kedudukan d dalam negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Tuanan meminta kerajaan mengadakan rundingan dengan Kerajaan Filipina supaya menubuhkan konsulatnya di Sabah. Saya ingin menjelaskan pendirian kerajaan Malaysia di sini, iaitu kita hanya akan bersetuju di atas penubuhan konsulat di Sabah dan bukan Pejabat Ekonomi kerana kita tidak mahu negara lain membangkitkan keraguan terhadap kedudukan Sabah sebagai sebahagian daripada Wilayah Malaysia. Oleh itu, kita hanya akan mengiktiraf jika mereka meminta untuk menubuhkan konsulat di Kota Kinabalu. Itu sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan yang pendek sahajalah iaitu mengenai Sipitang dan Ligitan dan pendirian serta tindakan Filipina di Mahkamah Dunia, dua tiga minggu yang lepas. Apakah pendirian Manila terhadap kepulauan tersebut dan juga Sabah sekarang? Dan apakah pendirian kita

terhadapnya? Ini memang penting kerana masalah isu ini bertahun-tahun berlarutan. Kita mesti hentikan, kita tidak mahu orang campur tangan dengan hal kita.

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, isu Ligitan dengan Sipadan adalah isu tuntutan bertindih di antara Indonesia dan Malaysia. Dan isu ini telah kita kemukakan di Mahkamah Keadilan Antarabangsa ataupun Mahkamah Dunia. Dan setelah kita bawa dan kes ini hendak didengar pada tahun ini, pihak Filipina telah membawa kes untuk mencelah dan menjadi sebahagian daripada parti di dalam tuntutan Ligitan dan Sipadan. Keputusan Mahkamah Dunia menolak pencelahan yang ingin dibuat oleh Filipina dan salah satu daripada hakimnya mengeluarkan hujahnya, penghakimannya yang menunjukkan tuntutan Filipina juga ke atas Sabah pun tidak mempunyai ligitimasi langsung dan tuntutan Filipina ke atas Sabah tidak akan dibawa ke mana-mana kerana kita tidak pernah mengiktiraf tuntutan tersebut. Jadi ini sebahagian daripadanya.

Kalau Yang Berhormat hendak tahu lebih lanjut dengan butir-butir ini, nanti saya akan berikan kepada Yang Berhormat keputusan kes itu supaya Yang Berhormat dapat kefahaman yang lebih mendalam.

Tuan Yang di-Pertua, kita ada mekanisme di antara negara-negara ASEAN. Selain daripada ASEAN, kita ada mekanisme Suruhanjaya Hubungan Dua Hala di antara negara-negara untuk menyelesaikan masalah yang berbangkit dari masa ke semasa dan Insya-Allah apa juga masalah yang dibangkitkan akan kita cuba selesaikan dengan sikap berbaik-baik dan berjiran.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih di atas keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian di dalam Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 yang menyentuh perkara-perkara di bawah bidang tugas Kementerian Luar Negeri. Pandangan-pandangan bernas yang telah dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat akan diambil perhatian semasa kerajaan menggubal dan membuat keputusan di atas perkara-perkara yang berkaitan. Saya percaya perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dalam Dewan ini telah saya jawab dengan sebaik yang saya boleh. Walau bagaimanapun, persoalan yang tidak dijawab lagi, kementerian akan mengambil maklum dan cuba mengatasinya.

Terima kasih. *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada usul Yang Berhormat. Sila kemukakan usul.

USUL**WAKTUM MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN
DARIPADA PERATURAN MESYUARAT**

Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan ;

"Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai jawapan dari semua kementerian pada hari ini dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan kepada esok hari.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan.

Usul dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui.

5.07 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar [Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberikan perhatian kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan membincangkan perkara-perkara berhubung isu-isu di bawah pembangunan kemudahan asas, program pembangunan rakyat termiskin dan bantuan pekebun kecil getah semasa membahaskan Belanjawan 2002 di peringkat dasar.

Yang Berhormat bagi Batang Lupa telah membangkitkan isu-isu berkaitan masalah kemiskinan dengan merujuk kepada negeri Kelantan yang dikatakan kadar kemiskinan melebihi 18%. Yang Berhormat menanyakan apakah peranan kementerian untuk mengurangkan kadar kemiskinan tersebut? Halangan yang dihadapi dalam melaksanakan usaha tersebut perlu dikenal pasti dan dimaklumkan.

Untuk makluman Yang Berhormat, pihak kerajaan sentiasa berusaha secara berterusan untuk mengurangkan kadar kemiskinan di seluruh negara dan tumpuan khusus diberikan kepada daerah-daerah dan wilayah serta negeri yang mempunyai bilangan penduduk termiskin yang tertinggi termasuk negeri Kelantan. Usaha ini

bukan sahaja terhad kepada pelaksanaan program dan projek-projek di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan jabatan atau agensi-agensi di bawahnya tetapi juga menerusi jabatan dan agensi-agensi kerajaan di bawah kementerian lain serta penglibatan badan-badan bukan kerajaan termasuk Yayasan Kemiskinan Kelantan dan Amanah Ikhtiar Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua: Rantau Panjang bangun, Yang Berhormat. Ya, Rantau Panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron : Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Setiausaha Parlimen. Sebentar tadi Yang Berhormat menyebut berkenaan dengan kemiskinan di Kelantan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Setiausaha Parlimen berkenaan dengan satu laporan yang dikeluarkan oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar di mana penurunan rakyat termiskin di Kelantan iaitu daripada tahun 1993 seramai 23,367 kepada 5,990 pada tahun 1998. Ini mengikut yang dikeluarkan oleh Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) iaitu berdasarkan kepada pendapatan RM212 sebulan. Jadi saya ingin tahun adakah sekarang ini bagi pihak Kementerian Pembangunan Luar Bandar menggunakan kaedah yang digunakan oleh Amanah Ikhtiar Malaysia ataupun menggunakan kaedah yang lain seperti mana yang saya sebutkan tadi?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat, bermakna jelas menunjukkan Yang Berhormat bahawa segala program yang dirancang termasuk yang saya katakan tadi bersama Amanah Ikhtiar Malaysia telah berkesan sebab dapat mengurangkan dengan begitu ramai penduduk miskin daripada 23,000 orang kepada 5,000 orang lebih rakyat termiskin. Bermakna memang berkesan.

Jadi saya hanya hendak memberikan latar belakang, ya Yang Berhormat ya , bahawa kerajaan atau khasnya Kementerian Pembangunan Luar bandar, kita tidak memilih dari segi apa asalkan sasaran kita rakyat miskin itulah yang akan menjadi sasaran kita.

Sehubungan dengan itu, kerajaan negeri juga perlu memainkan peranan dan usaha yang sama terutama dari segi menyediakan dan mempercepat proses penyediaan tapak bagi projek-projek yang telah dirancang untuk dilaksanakan.

Tuan Yang di-Pertua: Arau bangun.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin : Terima kasih Tun, dan Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Yang Berhormat tadi ada menyebut

bahawa kejayaan program PPRT dilaksanakan bersama-sama dengan Amanah Ikhtiar. Kita tahu bahawa Amanah Ikhtiar adalah satu badan yang diberikan kewangan oleh pihak kerajaan dan hari ini beroperasi di peringkat akar umbi.

Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat, kedudukan Amanah Ikhtiar kerana saya dapati Amanah Ikhtiar ini di peringkat negeri, mereka kurang memberikan kerjasama kepada kepimpinan di peringkat negeri malahan kurang memberikan kerjasama kepada kepimpinan masyarakat dalam mereka menjalankan kegiatan-kegiatan untuk membasmi kemiskinan.

Saya percaya kalau tidak ada koordinasi, tidak ada kerjasama dengan jawatankuasa PPRT dengan agensi-agensi yang mengendalikan usaha-usaha untuk mengurangkan rakyat termiskin ini, ia tidak akan dapat memberikan kesan secara global. Dapatkah Yang Berhormat menjelaskan kedudukan Amanah Ikhtiar, adakah di bawah kementerian ini ataupun bagaimana koordinasi dapat dijalankan di antara kementerian dengan Amanah Ikhtiar. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Seperti saya katakan, Amanah Ikhtiar Malaysia adalah sebuah daripada badan bukan kerajaan yang kita gabungkan untuk melaksanakan program PPRT. Jadi untuk makluman Yang Berhormat, kita memang ada mewujudkan satu jawatankuasa bersama dengan Amanah Ikhtiar.

Jadi apa yang diberitahu oleh Yang Berhormat tadi dari segi tidak ada sangat kerjasama khususnya dengan jawatankuasa di peringkat akar umbi, saya berharap ianya nanti akan diambil perhatian oleh pegawai yang ada supaya ianya dapat dipantau di peringkat yang cepat ini supaya jangan menjadi macam-macam masalah yang akan timbul khususnya dari segi kita hendak mencapai kepada *target* atau sasaran yang kita harap-harapkan. Terima kasih Yang Berhormat atas maklum balas yang diberikan.

Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan atau JPP sentiasa bekerjasama dalam mengenal pasti halangan-halangan yang dihadapi dalam melaksanakan usaha tersebut serta mengambil langkah-langkah perlu bagi mengatasinya menerusi mekanisme dan jentera pentadbiran yang sedia di negeri tersebut.

Yang Berhormat bagi Beluran telah membangkitkan isu pelaksanaan projek pembinaan rumah di bawah program rakyat termiskin, antaranya ramai yang berkemampuan turut dikatakan menikmati rumah PPRT dan nilai harga rumah yang

diperoleh oleh golongan termiskin adalah rendah disebabkan kerana adanya beberapa lapisan kontraktor.

Isu yang sama juga dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu. Pihak kerajaan menerusi Kementerian Pembangunan Luar Bandar sentiasa mengambil langkah dan usaha yang berterusan bagi memenuhi keperluan perumahan untuk golongan termiskin di negara ini, antaranya ialah bersetuju menaikkan kadar baru rumah PPRT bagi membina dan membaik pulih rumah yang lebih baik dan selesa berkuat kuasa mulai awal tahun 2001 seperti berikut:

Negeri	Baik Pulih (RM)	Bina Baru (RM)
Semenanjung Malaysia	5.190	10.370
Sabah & Sarawak	5.970	11.930

Pihak kerajaan juga telah bersetuju supaya projek-projek tersebut dilaksanakan menerusi Giat MARA mulai tahun ini, supaya rumah-rumah yang dibina atau dibaiki itu lebih berkualiti dan memberi faedah yang maksimum kepada penerima bantuan.

Penglibatan Giat MARA dalam projek ini bukan bermotifkan keuntungan dan dijangka dapat mengatasi masalah penglibatan orang-orang perantara...

Tuan Yang di-Pertua: Tanah Merah bangun.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Nak habis *sentences*. ...Yang berkepentingan seperti yang dibangkitkan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Tanah Merah.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih kepada Setiausaha Parlimen. Saya ingin menyebut berkenaan projek-projek rumah di bawah PPRT yang telah diserahkan kepada Giat MARA sebagai badan pelaksana projek ini. Tetapi adakah suatu prosedur di mana katakanlah projek tadi dengan harga RM10,000, apabila diserahkan kepada kontraktor yang melaksanakan ataupun yang membina rumah tersebut, ia hendaklah dibuat dengan harga RM9,000. Di mana RM1,000 diserahkan balik kepada Giat MARA. Ini yang saya faham di Kelantan terutamanya. Jadi saya minta penjelasan, apakah tujuan RM1,000 itu dipulangkan semula kepada Giat MARA umpamanya.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Itu memang betul sebab seperti kita katakan, memang kita hendak

mengurangkan penglibatan orang tengah. Kalau orang tengah Yang Berhormat, RM1,000 itu tak cukup kerana kadang lebih daripada itu. Jadi oleh yang demikian memanglah RM1,000 itu digunakan balik kepada Giat MARA bukan untuk orang lain tetapi untuk pelajar-pelajar. Yang membuat ini pelajar, yang membina rumah ini untuk elaun-elaun merekalah dari segi makan, minum dan sebagainya.

Kadang-kadang sebuah rumah itu satu pasukan sampai 10 orang, jadi dia mengambil masa beberapa hari jadi RM1,000 itu kira kos yang betul-betul minimum Yang Berhormat. Terima kasih.

Tuan Ronald Kiandee: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Saya rasa cukuplah Yang Berhormat ya?

Tuan Ronald Kiandee : *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, silakan

Tuan Ronald Kiandee: Terima kasih Tun Yang di-Pertua. Saya cuma ingin tahu, saya menyambut baik cadangan agar Giat MARA melaksanakan projek PPRT di seluruh negara. Tetapi saya cuma ini kepastian sejauh mana, apakah kriteria pemilihan Giat MARA ini dari segi tenaga kerja mereka, apa yang saya lihat di Sandakan, di daerah saya, Giat MARA cuma berpusat di Bandar Sandakan dan tidak di kawasan-kawasan Pekan Beluran dan kawasan-kawasan yang lain. Sama ada Giat MARA ini berkemampuan dan apakah kriteria pemilihan mereka, rekod-rekod yang dilalui oleh Giat MARA ini sebagai badan pelaksana yang akan melaksanakan kerja-kerja PPRT ini seperti yang dijangkakan. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Memang kita ingin akui di sini bukannya semua perancangan itu *perfect* dengan izin dan khasnya di Sabah dan Sarawak memang ada sedikit masalah atau kemusykilan sebab Giat MARA ini bukan berada di setiap daerah. Memang diakui Yang Berhormat, tetapi berhubungan dengan rungutan yang disebut oleh Yang Berhormat, memang kementerian akan terus memantau, mencari jalan yang terbaik untuk kita memastikan dan untuk kita memperkukuh lagi mekanisme pelaksanaan peringkat negeri dan daerah di mana perlu perkara ini akan diatasi. Bermakna kami memang mengetahui dan ianya memang dibincangkan...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Jadi kadang-kadang memang kita kata keseluruhannya tidak dapat menggunakan satu sistem dengan *perfect*

dengan izin, tetapi insya-Allah di tempat-tempat yang mungkin keadaannya berlainan, kita akan mencari satu mekanisme yang akan dapat melaksanakan projek ini dengan lebih lancar dan licin.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri kepada siapa ini?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Larut.

Tuan Yang di-Pertua: Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat.

Saya rasa masalah ini mungkin tidak selesai kalau asyik berubah. Saya tidak mengatakan saya tidak bersetuju dengan sumber tenaga Pusat Giat MARA kerana memang tidak semua kawasan yang mempunyai Pusat Giat MARA. Contohnya, dalam kawasan saya pun baru bermula.

Jadi, saya suka mencadangkan kenapa tidak diserahkan kerana kosnya tidak begitu tinggi, kalau menteri pernah mengumumkan kalau projek RM100,000 ke bawah boleh diserahkan kepada JKKK, jadi kenapa pembinaan rumah PPRT ini ataupun baik diserahkan kepada JKKK yang ada kemahiran. Saya ingat ini lebih baik kerana JKKK bertanggungjawab, ia lebih tahu supaya mengelakkan kos orang tengah mengambil keuntungan.

Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih, Yang Berhormat. Insya-Allah kita akan menerima baik pandangan yang diberikan oleh Yang Berhormat tadi dan akan kita selaraskan dengan kehendak yang disebutkan oleh Yang Berhormat.

Tuan Saupi bin Daud: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih.

Saya ingin menyambung tadi jawapan yang diberi oleh Setiausaha Parlimen tadi. Apa yang saya bangkitkan ialah potongan RM1,000 kalau betul yang diberi kepada pekerja-pekerja ataupun kakitangan Giat MARA yang melaksanakan pembinaan rumah, tidak mengapa; tetapi yang saya maksudkan ialah kepada kontraktor-kontraktor lain yang membina rumah mesti dipotong RM1,000. Ini bermakna RM1,000 sudah pergi kepada Giat MARA mungkin beberapa lagi keuntungan yang akan diperolehi oleh kontraktor berkenaan.

Jadi, ini bermakna ada dua kali keuntungan yang diperolehi oleh pihak tertentu untuk pembinaan rumah ini. Kalau untuk Giat MARA sendiri yang membina,

saya bersetuju tetapi kepada kontraktor lain dipotong lagi RM1,000 untuk Giat MARA. Ini saya minta penjelasan.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Yang Berhormat, ini adalah satu maklumat baru dan ini pun kalau dapat Yang Berhormat berilah laporan supaya ianya betul-betul kita siasat. Sebab ini tidak betul Yang Berhormat. Seperti saya katakan RM1,000 untuk Giat MARA tetapi tidak ada pun lagi RM1,000 untuk orang lain. Jadi Yang Berhormat kalau dapat beri laporan bolehlah pegawai membuat pemantauan dan kalau didapati betul, kita akan mengambil tindakan yang sewajarnya.

Terima kasih Yang Berhormat.

Yang Berhormat daripada Selangau telah membangkitkan beberapa isu mengenai kemudahan asas di Sarawak terutama di dalam kawasan Parlimen Selangau. Berhubung dengan isu 70% daripada 6,000 rumah panjang di Sarawak belum disediakan kemudahan asas, kementerian memang sedar masih terdapat kawasan pedalaman yang tidak mempunyai kemudahan jalan yang sempurna di negeri Sarawak.

Sehubungan itu, peruntukan yang besar iaitu RM232,990,000 di bawah Rancangan Malaysia Kelapan telah diperuntukkan kepada negeri Sarawak bagi menyediakan kemudahan asas terutamanya jalan supaya negeri Sarawak tidak ketinggalan.

Saranan Yang Berhormat supaya kontraktor tempatan diberi peluang dalam mendapatkan kontrak-kontrak kerja, Kementerian Pembangunan Luar Bandar memang melantik kontraktor tempatan dari daerah yang sama bagi program projek jalan kampung. Pelaksanaan secara gotong-royong untuk projek jalan kampung sukar dibuat kerana ianya perlu kepakaran teknikal.

Permohonan supaya Kementerian Pembangunan Luar Bandar membayar pampasan tanah kepada projek-projek jalan kampung, bekalan elektrik luar bandar, ingin dimaklumkan bahawa projek jalan kampung yang dinaikkan taraf mengikut standard JKR-R-1A memang layak untuk pampasan tanah. Walau bagaimanapun, kebanyakan jalan kampung yang dibina adalah kurang daripada standard tersebut dan dibina setelah mendapat izin lalu pemilik tanah.

Yang Berhormat dari Keningau telah membangkitkan isu mengenai bekalan elektrik di sekolah-sekolah luar bandar dan pelaksanaan projek luar bandar perlu dibuat secara menyeluruh dan tidak berdasarkan kepentingan politik. Bekalan

elektrik luar bandar disampaikan melalui dua kaedah, iaitu melalui sistem talian grid dan sistem alternatif seperti solar dan generator diesel. Salah satu kriteria pemilihan projek bekalan elektrik luar bandar ialah kampung-kampung yang ada sekolah diberi keutamaan. Bagi bekalan melalui talian grid, Kementerian Pembangunan Luar Bandar kebiasaannya akan menyambungkan talian utama mengikut jajaran jalan.

Tanggungjawab menarik bekalan dari talian utama kepada rumah pengguna ditanggung oleh pihak pengguna. Contohnya, penduduk kampung akan membiayai sendiri kos talian ke rumah-rumah mereka termasuk pendawaian dalam rumah. Begitu juga Kementerian Pendidikan akan membiayai sendiri kos talian ke bangunan sekolah serta pendawaian dalam bangunan sekolah.

Bagi kampung-kampung yang tidak ekonomik untuk disambung dengan talian grid tetapi boleh dihubungi dengan jalan darat atau air untuk membawa diesel akan diberi bekalan menggunakan generator. Walau bagaimanapun, sasaran Kementerian Pembangunan Luar Bandar ialah penduduk kampung.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun ya.

Tuan Shaziman bin Abu Mansor: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Setiausaha Parlimen. Saya hendak bertanya sedikit berhubung dengan projek lampu di kampung-kampung ini. Pernah di bawah kementerian dimaklumkan oleh Yang Berhormat Menteri kata dalam tahun ini akan dipasang sepuluh buah lampu di setiap JKK, tetapi sepanjang yang saya ingat masih banyak lagi JKK tidak menerima perkhidmatan, sepanjang Yang Berhormat tahulah berapa banyak kampung-kampung yang masih lagi belum mendapat bekalan elektrik yang telah dijanjikan oleh kementerian ini suatu masa dahulu.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat, ini mengenai projek lampu jalan, memang telah diputuskan bahawa setiap kampung akan dibekalkan sepuluh tiang lampu jalan, dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, memang diakui setakat ini sepatutnya memang dalam November ini harus dilaksanakan, tetapi memandangkan ada sedikit sebanyak lagi masalah-masalah teknikal dari segi jenis lampu yang hendak dipakai, sebab ini kita mesti mendapat kepakaran daripada TNB. Jadi ini yang sedikit sebanyak dan selepas itu, selepas kita mengetahui jenis lampu yang hendak dipakai, kita terpaksa memanggil pula kontraktor-kontraktor yang berminat untuk membekal dan melaksanakan projek tersebut.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Shaziman bin Abu Mansor: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Sebelum saya bertanya saya hendak teruskan persoalan saya yang mana tadi Yang Berhormat kata kementerian yang mana menerima banyak peruntukan untuk pembangunan luar bandar, tetapi masalahnya kadang-kadang peruntukan ini tidak digunakan sebaik. Oleh sebab itu, projek-projek ini tertangguh.

Untuk tahun inilah dalam Kementerian Pembangunan Luar Bandar ini berapa peratus peruntukan yang telah diperuntukkan pada tahun 2001 ini telah digunakan? Berapa peratus peruntukan yang telah digunakan? Sebab nanti bila tidak digunakan, di tahun hadapan takut peruntukan itu sama ada boleh di carried forward ataupun tidak. Masalahnya yang terjadi banyak pembangunan tertangguh-tangguh kerana kementerian tidak menggunakan peruntukan yang telah diperuntukkan dalam belanjawan setiap tahun. Itu masalah yang hendak diselesaikan.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, Yang Berhormat, atas apa yang disebut oleh Ahli Yang Berhormat tetapi itulah Yang Berhormat, saya telah jelaskan tadi dan insya-Allah mungkin yang perintis ini - ini perkara perintis, sebab lampu jalan ini perintis - yang perintis yang memakan sedikit masa dari segi technicality dan saya katakan bukan hanya melibatkan Kementerian Pembangunan Luar Bandar tetapi termasuk juga Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia. Jadi itulah sedikit sebanyak ada hitch, Yang Berhormat, tetapi insya-Allah dari segi ini mungkin saya tidak ada fakta di sini, berapa peratus yang telah dibelanja, sebab the figure keeps on changing Yang Berhormat, dengan izin, jadi

Tuan Shaziman bin Abu Mansor: Roughly.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Roughly, tidak tahulah Yang Berhormat, nanti saya beri salah masuk *Hansard* tak elok ya, Yang Berhormat. Tetapi memanglah terima kasihlah atas teguran Yang Berhormat dan insya-Allah kami di Kementerian Pembangunan Luar Bandar akan sentiasa memastikan bahawa kita akan mengatasi segala kelemahan untuk memberi yang terbaik kepada kumpulan sasaran kita.

Jadi, bagi sekolah-sekolah, ianya merupakan tanggungjawab Kementerian Pendidikan untuk menyediakan generator ke sekolah-sekolah berkaitan, bagi kampung-kampung yang tidak boleh disambung dengan talian grid ataupun diberi bekalan menggunakan generator kampung-kampung ini secara terpilih mengikut keutamaan akan diberi tenaga sistem bekalan solar.

Dalam kategori ini sekolah-sekolah dalam kampung-kampung berkenaan akan juga menerima manfaat yang sama. Sasaran Kementerian Pembangunan Luar Bandar ialah untuk mencapai liputan 100% bekalan elektrik luar bandar negeri Sabah pada tahun 2010. Diharap pada ketika itu Kementerian Pendidikan juga akan memainkan peranannya bagi memastikan bahawa bekalan elektrik disampaikan 100% juga ke sekolah-sekolah.

Yang Berhormat dari Beluran juga membangkitkan isu-isu kelewatan pelaksanaan projek-projek luar bandar dan mencadangkan pemantauan dan kawalan yang rapi diadakan termasuk mewujudkan satu pasukan flying skuad - dengan izin - bagi memantau projek-projek yang dilaksanakan. Pemantauan di Kementerian Pembangunan Luar Bandar berdasarkan arahan jentera penyelarasan pelaksanaan dasar wawasan negara yang dikeluarkan oleh Jabatan Perdana Menteri bertarikh 8 Mei 2001. Bagi melaksanakan arahan-arahan tersebut, jawatankuasa pembangunan peringkat kementerian telah ditubuhkan yang dipengerusikan oleh Yang Berbahagia Ketua Setiausaha Kementerian bagi memantau dan menyelaraskan program atau projek-projek pembangunan kementerian. Kementerian Pembangunan Luar Bandar juga telah mewujudkan satu bahagian pemantauan dan inspektorat untuk memantau projek mengikut jadual dan kos yang ditetapkan.

Untuk memastikan keberkesanan pelaksanaan projek-projek pembangunan, tugas pemantauan dan kawalan adalah juga menjadi tanggungjawab setiap pihak di setiap peringkat yang terlibat terutamanya agensi pelaksana yang disalurkan peruntukan untuk melaksanakan projek-projek berkenaan termasuklah ibu pejabat Kementerian Pembangunan Luar Bandar sendiri.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Mesyuarat]

Dengan itu, Kementerian Pembangunan Luar Bandar amat memerlukan kerjasama semua pihak khususnya pentadbiran kawasan dan daerah di peringkat Persekutuan dan negeri bagi mengikuti perkembangan projek-projek ini secara lebih dekat, selain daripada pemantauan yang dibuat oleh bahagian atau agensi pelaksana di Kementerian Pembangunan Luar Bandar yang kemampuannya terhad

dan kemungkinan hanya dapat menumpukan kepada projek-projek yang bermasalah sahaja.

Di atas saranan Yang Berhormat bagi Beluran untuk mengadakan *flying squad*, dengan izin, adalah dialu-alukan oleh kementerian ini yang sememangnya memandang berat dengan perkara-perkara yang dibangkitkan itu dan akan mengambil tindakan-tindakan yang sewajarnya bagi mengatasi isu-isu yang dibangkitkan itu.

Yang Berhormat bagi Tuaran mengharapkan supaya projek luar bandar dilaksanakan dan diberi perhatian sewajarnya. Pelaksanaan setiap program dan projek hendaklah berpandukan dasar dan strategi Rangka Rancangan Jangka Panjang yang telah diluluskan kerajaan di mana kawasan pendalaman perlu diberi perhatian yang sewajarnya. Dalam ucapan Belanjawan 2002, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sememangnya telah menegaskan tumpuan diberikan terhadap pelaksanaan projek luar bandar. Kementerian menggariskan strategi pelaksanaan berdasarkan dasar dan strategi yang digariskan di bawah RRJP3, Dasar Wawasan Negara dan juga Rancangan Malaysia Kelapan. Salah satu tumpuan strategi Rancangan Malaysia Kelapan kementerian ialah golongan terpinggir dan kawasan pedalaman di Semenanjung, Sabah dan Sarawak. Kementerian juga sedang melaksanakan strategi pembangunan wilayah kecil. Beberapa perancangan pembangunan wilayah kecil sedang digubal. Antaranya, daerah Ranau di Sabah dan Lembangan Tembeling di Pahang.

Saya juga ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Larut kerana memberi sokongan ke atas usaha kerajaan untuk mempertingkatkan liputan bekalan air bersih dan bekalan elektrik di kawasan luar bandar sama ada di Semenanjung, Sabah dan Sarawak. Usaha ini diharapkan bukan sahaja menyediakan kemudahan infrastruktur dan utiliti kepada penduduk luar bandar, tetapi juga dapat meningkatkan tahap kesejahteraan rakyat dan menjana pertumbuhan ekonomi di kawasan luar bandar.

Beberapa Ahli Yang Berhormat seperti Yang Berhormat bagi Sepang, Dungun, Tanah Merah dan Bintulu telah menyentuh mengenai kemungkinan wujud penyelewengan dalam pelaksanaan PPRT ekoran daripada kenyataan akhbar beberapa hari atau minggu yang lepas. Oleh kerana perkara ini sudah dalam siasatan pihak polis dan Badan Pencegah Rasuah, sama-samalah kita tunggu nanti tindakan selanjutnya daripada pihak yang berwajib. Dalam masa yang sama,

kementerian ini akan terus mengkaji setiap projek yang akan dilaksanakan di mana sahaja, bukan hanya di Kelantan dan Terengganu, terutamanya yang menghadapi masalah dan akan mengambil tindakan yang sewajarnya bergantung kepada jenis masalah yang dihadapi.

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tanah Merah.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Setiausaha Parlimen. Saya ingin minta penjelasan Yang Berhormat mengenai kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri sendiri yang mengatakan selagi kes ini tidak diselesaikan segera oleh pihak polis ataupun pihak Badan Pencegah Rasuah, maka adalah amat sukar baginya untuk meneruskan projek-projek di bawah PPRT. Jadi, kita ingin mendapat kepastian, adakah kerana perkara-perkara ini yang melibatkan sesuatu pihak, maka yang menjadi mangsanya ialah orang-orang miskin yang tidak dapat menerima program PPRT ini.

Yang keduanya, kalau saya takut Yang Berhormat tertinggal persoalan saya yang ingin saya dengar ialah mengenai sebuah projek kampung tradisional, kalau ada jawapan. Tetapi saya ingin bertanyalah, bagaimana jawapan yang akan diberikan, takut tertinggal. Bagaimana projek pelaksanaan kampung tradisional iaitu menyatukan kampung-kampung yang terpencil untuk penyediaan kemudahan asas. Di kawasan saya, Kampung Panjang yang tidak diberikan lot-lotnya kepada mereka yang berhak. Sampai ke hari ini, sudah 10 tahun projek itu dilaksanakan tetapi tidak diberi. Jadi, saya minta penjelasan daripada pihak kementerian. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tanah Merah. Memandangkan ini spesifik, Yang Berhormat, mungkin ianya akan dicatatkan oleh pegawai-pegawai yang ada, mungkin akan memberi jawapan terperinci sebab dalam jawapan yang ada pada saya, tidak termasuk dalam apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi. Jadi, saya.....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: sebab saya ada lagi hendak menjawab soalan Yang Berhormat bagi Tanah Merah. Mungkin ada di dalam ini, biarlah saya menjawabnya dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, duduk dahulu Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Ahli Yang Berhormat bagi Tanah Merah melahirkan kehairanan kenapa peruntukan tahun 1998 dan 1999 untuk PPRT belum lagi dibelanjakan. Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, kementerian ini melaksanakan pelbagai program di bawah PPRT menerusi agensi-agensi pelaksana di peringkat negeri. Antara program-program yang dilaksanakan itu memerlukan penyediaan tapak. Ini Yang Berhormat tanya sebenarnya, penyediaan tapak oleh pihak Kerajaan Negeri dan mengambil masa yang panjang untuk diselesaikan, seperti di bawah Program Pembangunan Masyarakat Setempat. *[Memandang ke arah Yang Berhormat Tuan Saupi bin Daud]* Kerap berlaku.....*[Disampuk]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada yang berdiri Yang Berhormat. Hendak beri jalan?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Saya habis dahulu, sebab ini bergantung.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Haa Rantau Panjang, dia hendak habis dahulu Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim:.....nanti susah, bergantung Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apalah, biar dia habis dahulu Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Saya habis ini, Yang Berhormat tanyalah. Terima kasih Yang Berhormat. Kerap berlaku projek pembangunan masyarakat setempat yang dirancang bagi dilaksanakan dalam satu-satu tahun tidak dapat dilaksanakan dalam tahun yang sama kerana soal-soal tapak, tapak tanah dan perkara-perkara yang berkaitan dengannya tidak dapat dibereskan dalam masa yang singkat. Selain itu, terdapat juga kes-kes di mana projek-projek yang dirancang pada awalnya tidak dapat dilaksanakan dan terpaksa diganti dengan projek-projek lain.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Rantau Panjang berdiri lagi Yang Berhormat.

Tuan Saupi bin Daud: Sebaris lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Haah, satu baris lagi.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Saya percaya Ahli Yang Berhormat bagi Tanah Merah yang pernah bertugas di agensi yang melaksanakan program PPRT amat memahami perkara ini. Silakan. Yang itu yang dimaksudkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Rantau Panjang, ya.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Rantau Panjang, Rantau Panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih kepada Setiausaha Parlimen. Sebentar tadi Setiausaha Parlimen menyebut berkenaan dengan tergendalanya beberapa projek ini adalah juga kerajaan masalah tapak tanah. Saya ingin tahu pada hari ini, satu projek yang telah diluluskan oleh pihak kementerian iaitu PPRT di Kampung Gua Tambong atau Kampung Serungga di Jalan Pasir Mas. Saya dimaklumkan oleh Ketua Jajahan, projek ini telah diluluskan pada tahun 1999 dengan peruntukan sebanyak RM2 juta dan Kerajaan Negeri Kelantan melalui Jabatan Tanah dan Jajahan Pasir Mas telah pun meluluskan tanah seluas 30 ekar semenjak dua tahun yang lepas. Tetapi sehingga sekarang pun, wang itu tidak disalurkan. Jadi, apakah masalah Yang Berhormat sebutkan tadi termasuk ini? Sedangkan ini, kerajaan telah lulus tapak tanah tetapi wang RM2 juta itu pun tidak dcairkan. Di manakah tempat Yang Berhormat maksudkan di Kelantan yang kerajaan memperuntukkan wang PPRT tetapi tanah tidak diluluskan oleh Kerajaan Negeri? Sebutkan satu untuk saya. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abd. Karim: Terima kasih Yang Berhormat bagi Rantau Panjang. Jadi, terima kasihlah atas maklumat yang telah diberikan bahawa Kerajaan Negeri telah meluluskan 30 ekar. Jadi, berkemungkinan ini ada di dalam senarai Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan insya -Allah ianya akan diteruskan, sebab masalah permulaannya ialah mendapatkan tapak tanah tetapi sekarang oleh kerana ianya telah diluluskan, insya -Allah Yang Berhormat, projek itu akan diteruskan.

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Tanah Merah Yang Berhormat.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih Setiausaha Parlimen, saya ingin menyentuh apa yang disebutkan oleh Setiausaha Parlimen tadi, memang saya akui bahawa projek-projek terutama sekali di bawah KESEDAR, telah membentuk banyak kampung tradisional dan saya telah pun membuka enam kampung tradisional termasuk Manek Urai, Jerai, Ulu Temiang, Kg. Panjang, Kg Bukit Pak Mud dan sebagainya. Tetapi malangnya apabila terlibat dengan kawasan saya sendiri di Parlimen Tanah Merah yang saya bangkitkan ialah tidak timbul masalah tapak tidak diberi oleh Kerajaan Negeri, tapak telah pun diberikan, kelulusannya begitu lama sekali dah melebihi sepuluh tahun. Dan semua lot ini telah pun diratakan dan telah mendapat sebahagian daripada kemudahan asas. Cuma tidak diberi kepada mereka yang berhak menerima. Yang saya sedihnya dengan alasan bahawa mereka ini adalah terdiri daripada parti pembangkang atau PAS.

Jadi kita tidak mahu pihak Kementerian terlibat dalam soal parti dalam memberi kemudahan kepada rakyat. Saya minta betul atau tidak bahawa pihak kementerian ataupun pihak agensi pelaksana tidak boleh menyampaikan lot-lot ini kepada pemilik-pemiliknyanya kerana halangan daripada UMNO Bahagian yang tidak bersetuju untuk dibahagikan. Jadi, saya minta penjelasan itu.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Minta maaf Yang Berhormat, yang itu saya tidak dapat jawab dan biarlah pegawai-pegawai yang ada akan memberi catitan sebab ini telah melibatkan UMNO Bahagian dan sebagainya. Jadi, mohon maaf saya tidak ada fakta di hadapan saya, tetapi semua yang disebut oleh Yang Berhormat ada dicatat oleh pegawai-pegawai yang hadir bersama pada hari ini. Insya-Allah, mereka akan memberitahu kepada saya atau kepada Yang Berhormat nanti secara bertulis. Yang Berhormat, ya.

Mengenai cadangan Yang Berhormat dari Sepang....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat Kubang Kerian berdiri. Hendak bagi jalan?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Yang samakah, yang mana?

Timbalan Yang di Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak tahulah, terpulanglah. Hendak bagi cakap bagi Yang Berhormat. Saya mana tahu. Bagikah atau tidak? Itu sahaja.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Okay, Yang Berhormat, saya bagi.

Timbalan Yang di Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Silakan Yang Berhormat, dia bagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Saya bukan ingin menambahkan beban Yang Berhormat. Berbangkit daripada laporan yang telah dibuat oleh kementerian ini terhadap projek di Kelantan, salah satu daripada projek ini ialah projek ladang anggerik di Bukit Sireh bersekali dengan ikan hiasan. Projek ini telah pun dilaksanakan dengan menggunakan peruntukan wang PPRT melalui RISDA tetapi disalurkan terus kepada syarikat. Saya ingin tahu adakah cara ini dibenarkan mengikut undang-undang, dan yang lebih penting lagi ialah selepas projek ini telah dilaporkan kepada BPR, adakah kementerian ini masih lagi memperuntukkan ataupun meluluskan peruntukan baru walaupun projek ini telah pun menampakkan kegagalan.

Sehubungan dengan ini juga saya ingin mendapatkan pengesahan adakah Pengarah RISDA Negeri Kelantan sekarang telah benar-benar digantung kerjanya. Saya bangkitkan perkara ini kerana saya melihat dari jauh bahawa kementerian ini menghadapi satu masalah iaitu bekas Menteri yang lalu telah meninggalkan satu barisan pegawai-pegawai yang telah pun dinaikkan pangkat oleh beliau di semua peringkat di kementerian ini dan bila Menteri baru datang, sedikit *resistance* berlaku, dan inilah yang telah menyukarkan sebahagian daripada orientasi baru kementerian ini. Jika ini benar, saya berharap kita dapat berkongsi bersama supaya kedudukan ini dapat diketahui dan pegawai-pegawai yang terlibat memahami bahawa pergerakan mereka diikuti oleh pihak lain dan seharusnya saya ingin memberikan sokongan penuh kepada Yang Berhormat Menteri dalam usahanya untuk membawa balik RISDA dan PPRT ke jalan yang asal. Saya ingin penjelasan jika dirasakan mengizinkan.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Saya telah beritahu awal tadi, memandangkan kes ini telah dilaporkan kepada pihak polis dan BPR, eloklah kita tidak menyentuh apa-apa mengenai kes ini. Biarlah pihak polis dan juga BPR menjalankan tugas mereka, dan terima kasih di atas sokongan Yang Berhormat kepada Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Mengenai cadangan Yang Berhormat bagi Sepang supaya Program Kesejahteraan Rakyat memberi penekanan kepada pendidikan anak-anak golongan miskin, perkara ini telah pun diambil tindakan dalam penyediaan Program

Pendidikan dan Latihan yang akan dilaksanakan mulai tahun 2002, di mana salah satu daripada komponen dalam program tersebut ialah bantuan 'Ke Arah Kecemerlangan Pelajaran Anak-Anak Golongan Termiskin' termasuk menyediakan khidmat tuisyen.

Kementerian menyambut baik cadangan Yang Berhormat bagi Bintulu supaya mengadakan pendaftaran semula golongan termiskin sebagai langkah mengemas kini daftar golongan termiskin dan akan mengadakan pendaftaran semula golongan termiskin pada tahun hadapan.

Yang Berhormat bagi Sri Aman telah membangkitkan isu mengenai Tabika Kemas, iaitu Kementerian Pembangunan Luar Bandar patut membina lebih banyak tabika di kawasan luar bandar kerana pada masa ini ia banyak tertumpu di kawasan bandar dan juga meminta tabika diadakan di rumah panjang. Adalah tidak benar dakwaan yang mengatakan bahawa tabika-tabika Kemas lebih banyak tertumpu di kawasan bandar berbanding luar bandar. Dari jumlah 7,997 buah tabika Kemas yang ada di seluruh negara, sebanyak 5,946 buah adalah terletak di kawasan-kawasan luar bandar dan hanya 2,051 buah sahaja terletak di kawasan-kawasan bandar atau di kawasan-kawasan majlis perbandaran atau kerajaan tempatan. Di Negeri Sarawak sahaja, sebagai contohnya, dari jumlah 622 buah tabika yang beroperasi, sebanyak 537 buah adalah terletak di kawasan luar bandar atau pinggir bandar. Kementerian Pembangunan Luar Bandar memang memberi tumpuan utama untuk mendirikan bangunan-bangunan tabika di kawasan luar bandar berbanding di kawasan-kawasan bandar.

Langkah ini bertujuan untuk meningkatkan lagi tahap pendidikan masyarakat di kawasan luar bandar.

Mengenai cadangan supaya diadakan kelas-kelas tabika di rumah panjang, sehingga kini sebanyak 59 buah kelas tabika beroperasi di rumah-rumah panjang di mana 28 buah dari kelas tersebut terletak di Sarawak. Walau bagaimanapun, belum ada bangunan khusus tabika yang didirikan di kawasan-kawasan rumah panjang. Kementerian akan memberikan perhatian terhadap cadangan berkenaan dan sekiranya sebarang masalah tanah telah dapat diselesaikan dan cukup bilangan muridnya, pertimbangan sewajarnya akan diberikan.

Yang Berhormat bagi Lubuk Antu telah membangkitkan masih ramai penduduk....

Tuan Jimmy Lim Donald: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat bagi Sri Aman berdiri, Yang Berhormat. Ya, sila.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Tentang penempatan sekolah tabika berdekatan dengan rumah panjang ataupun kampung di pedalaman, saya telah bertanya kepada kementerian sama ada kementerian dapat memberi pampasan kepada pemilik tanah di mana tabika ini akan didirikan. Jawapan yang saya terima hari ini adalah satu jawapan yang sungguh birokratik yang mengatakan kementerian tidak ada keberatan untuk mengambil tanah kalau kerajaan negeri dapat mengeluarkan surat dan sebagainya. Jadi, untuk saya kalaulah kita, Tuan Yang di-Pertua, dapat menyentuh hidung kita macam ini serupa ini apa sebab kita hendak menyentuh hidung kita dari belakang?

Maksud saya ini orang yang memiliki tanah yang digunakan itu adalah orang yang miskin di rumah panjang itu. Jadi, saya minta bagilah pampasan RM1,000, RM2,000 sebagai geran cukuplah. Jadi, tidak usahlah KEMAS atau kementerian insist - dengan izin - insist on owning the piece of land dengan meminta tanah geran oleh kerana di Sarawak, tanah hak Bumiputera itu tidak ada surat pemilikan, tidak ada land title. Jadi, bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen memanjangkan ini kepada pegawai-pegawai kita yang membuat polisi supaya penyelesaian kita jangan begitu demokratik, supaya apa yang kita hendak buat yang murni itu kita buat dengan cara yang mudah sekali.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat, tetapi itulah kadang-kadang kita memang terikat dengan syarat-syarat birokrasi khas mengenai tanah ini sebab ianya harus disalurkan atau ditukarkan hak miliknya kepada tanah Persekutuan, tetapi satu jalan kadang-kadang Yang Berhormat kita menggunakan budi bicara di kampung, iaitu melalui jawatan kuasa-jawatan kuasa kampung supaya kalaulah mereka dapat menyediakan tapak tanah kita cubalah untuk mengadakan bangunan. Tetapi cerita pampasan kalau telah disediakan tidak timbul, sebab itu akan menyalahgunakan syarat-syarat yang telah saya katakan tadi, yang dikhususkan bukan sahaja oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar atau KEMAS tetapi semua Kerajaan Persekutuan. Syaratnya adalah sama tetapi walau bagaimanapun, Yang Berhormat, pegawai-pegawai pun ada di sini, mereka mencatat dan mungkin mereka boleh bawa untuk memberikan leeway sedikit sebanyak.

Tuan Jimmy Lim Donald: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dia berdiri lagi Yang Berhormat. Ya, sila.

Tuan Jimmy Lim Donald: Minta maaf, sedikit lagi Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Sebenarnya tabika ini adalah satu konsep di mana kalau saya tidak salah di mana tabika diberi, diserahkan kepada komuniti itu dan kalau lah amalan pada masa sekarang kalaulah komuniti itu ingin menyerahkan dana, jadi kementerian akan membina tabika akan memberi support atau pertolongan. Jadi, apa salahnya kita pergi one step further, Tuan Yang di-Pertua? Apabila kita pada dasarnya kita memang serahkan tabika ini kepada komuniti itu, kita memang bantu dan kita bantu one step further dengan memberi mungkin RM1,000, RM2,000 kepada pemilik tanah supaya dia senang hati, dia membantu komuniti dengan meletakkan tanah dia itu menjadi harta perkongsian dia dengan komuniti. Itu. itu yang saya minta. Jangan bercakap tentang pemilikan, tentang land title. Ini menyusahkan perkara yang harus dibuat dengan cara yang mudah. Minta Setiausaha Parlimen menjawab.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih, Yang Berhormat. Seperti Yang Berhormat katakan tadi memanglah amalan pada masa lalu, tapak tanah disediakan, tetapi pada masa yang sama, Yang Berhormat kalau pagi tadi jawapan Yang Berhormat sempat naik, memang ada satu lagi clause kita berikan atau satu lagi sentence kita beri. Namun demikian tidak dinafikan bahawa terdapat kes pembelian tanah untuk maksud pembinaan tabika di mana ianya tertakluk kepada peruntukan yang disediakan oleh KEMAS. Ini bermakna bukan putus di situ sahaja tetapi adalah perundingan dan kerjasama daripada dua pihak.

Terima kasih, Yang Berhormat, ya.

Yang Berhormat bagi Lubok Antu telah membangkitkan

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Rantau Panjang berdiri lagi, hendak beri atau tidak? Itu sahaja

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Yang ini rumah panjang Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak usahlah cakap macam itu, Yang Berhormat. Hendak beri atau tidak?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Yang Berhormat, saya buat ini dahulu, Yang Berhormat, ya.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak beri, Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Saya selesaikan mengenai Lubok Antu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jangan cakap macam itu, Yang Berhormat. "Selesaikan Lubok Antu" apa semua. Hendak beri atau tidak?

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tidak beri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak beri Yang Berhormat. Sila duduk, Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Sebab saya sudah masuk ke Lubok Antu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskanlah, Yang Berhormat. "Selepas itu, selepas ini" susah nanti.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Ramai penduduk Sarawak belum dapat menikmati kemudahan bekalan air dan elektrik. Tanpa kemudahan ini menyebabkan penduduk terlibat ketinggalan di belakang dari segi pembangunan terutamanya dalam bidang teknologi maklumat. Kementerian Pembangunan Luar Bandar sedar masih ramai penduduk di Sarawak masih belum menikmati kemudahan asas seperti air dan elektrik. Oleh yang demikian, dalam Rancangan Malaysia Kelapan kerajaan telah memberi peruntukan yang lebih besar kepada kedua-dua program iaitu bagi program bekalan air luar bandar berjumlah RM132.9 juta atau 32% dari keseluruhan peruntukan iaitu RM410 juta.

Manakala bagi program bekalan elektrik luar bandar iaitu RM150 juta atau 32.4% dari keseluruhan peruntukan berjumlah RM463 juta. Untuk memenuhi saranan-saranan kemudahan elektrik dilengkapkan tanpa mengira lokasi adalah agak sukar. Ia kerana ada kawasan yang boleh disambung dengan talian grid manakala ada kawasan yang terlalu jauh tidak ekonomik untuk disambung dengan talian grid, sebaliknya terpaksa diberi bekalan elektrik secara terpilih, iaitu mengikut keutamaan kerajaan negeri, menggunakan sistem alternatif seperti set generator ataupun secara solar. Walau bagaimanapun, kementerian merancang untuk memberi liputan 100% bekalan keseluruhan negeri Sarawak menjelang tahun 2010.

Yang Berhormat bagi Bintulu juga telah membangkitkan isu prasarana luar bandar yang masih kurang lengkap seperti bekalan air, bekalan elektrik dan jalan. Untuk makluman Yang Berhormat pada tahun 2001 peruntukan sebanyak RM2.57 juta disediakan bagi melaksanakan 13 projek bekalan elektrik luar bandar terdiri 11 talian grid dan dua projek generator. Di samping itu sepanjang 5 kilometer atau 13 projek jalan kampung akan dibina dengan melibatkan peruntukan sebanyak RM432 ribu.

Saya juga berterima kasih di atas teguran dan pandangan Ahli Yang Berhormat dari Bintulu mengenai pelaksanaan sistem projek-projek bersepadu yang memberikan projek kepada kontraktor kelas 'A' dan dikatakan menelan belanja yang lebih banyak. Untuk makluman Yang Berhormat kontraktor kelas 'A' yang dilantik adalah bertanggungjawab memastikan pelaksanaan projek dijalankan dengan sempurna mengikut mutu dan spesifikasi yang ditentukan dan kawalan ke atas penyediaan bahan dan peralatan pembinaan serta sumber kewangan projek di kalangan kelas 'D' atau 'F'. Manakala perunding kejuruteraan awam atau juru ukur yang dilantik adalah untuk menyediakan spesifikasi dan - dengan izin - bill of quantity bagi memastikan projek-projek yang dilaksanakan mematuhi spesifikasi berkualiti dan mempunyai mutu dan ketahanan yang tinggi.

Yang Berhormat juga membangkitkan mengenai projek jalan luar bandar dan projek jalan kampung. Bagi projek jalan kampung negeri Sarawak bagi tahun 2001 Kementerian Pembangunan Luar Bandar merancang untuk menaikkan taraf 6 buah projek jalan kampung yang bernilai RM662,33, manakala bagi tahun 2002 dan tahun-tahun yang akan datang Yang Berhormat boleh mencadangkan senarai projek jalan kampung yang difikirkan sesuai. Kementerian juga sememangnya menyedari keperluan untuk meningkatkan keperluan infrastruktur atau jalan di negeri Sarawak. Di dalam konteks ini di bawah Rancangan Malaysia Kelapan kementerian telah meluluskan siling berjumlah RM134.57 juta atau 17.06% daripada siling keseluruhan program jalan di luar bandar berjumlah RM788.792 juta bagi negeri Sarawak.

Daripada jumlah tersebut 31 buah projek adalah merupakan peruntukan bagi projek sambungan dan 14 projek lagi adalah peruntukan untuk projek baru. Di samping itu pada tahun 2001 kementerian telah pun menyalurkan peruntukan berjumlah RM28.05 juta kepada agensi-agensi pelaksana di peringkat negeri iaitu Jabatan Kerja Raya negeri Sarawak dan Jabatan Pengairan Saliran negeri Sarawak bagi membiayai pelaksanaan jalan luar bandar di negeri Sarawak. Bagi Parlimen

Kapit setakat ini terdapat sebuah projek jalan luar bandar yang sedang dilaksanakan iaitu membina dan menyiapkan jalan Tangkan Kenanga Tekalit di Song Kapit dengan kos projek RM5.5 juta.

Kementerian menyedari bahawa pada masa ini perhubungan dari Kapit ke Song menggunakan jalan sungai. Perbincangan awal telah dibuat dengan pihak kerajaan negeri Sarawak kemungkinan membina jalan luar bandar yang akan menghubungkan Kapit ke Song. Kajian terperinci bagi cadangan ini akan dikemukakan semasa kajian separuh penggal Rancangan Malaysia Kelapan.

Yang Berhormat juga menghargai sumbangan Kerajaan Persekutuan dalam Rural Growth Center. Kementerian Pembangunan Luar Bandar akan terus memainkan peranan menyokong dasar-dasar pembangunan yang dicetuskan oleh kerajaan negeri Sarawak. Khususnya pelaksanaan projek pusat pertumbuhan luar bandar atau Rural Growth Center (RGC). Sehingga kini 9 buah RGC telah selesai dibuat kajian oleh juru perunding yang dilantik oleh kerajaan negeri Sarawak iaitu RGC Balingan di Sibu, RGC Gedung di Samarahan, RGC Sundar di Limbang, RGC Long Lama di Miri, RGC Nangar Spark Sri Aman, RGC Beladen di Sri Aman, RGC Belawai di Sarikei, RGC Pedawan Kompleks di Kucing dan RGC Telaga Air juga di Kucing.

Kementerian akan sentiasa mengkaji permohonan peruntukan yang dipohon dari masa ke semasa mengikut keutamaan yang ditetapkan oleh kerajaan negeri Sarawak tertakluk kepada siling yang disediakan oleh kerajaan. Berhubung dengan isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Rantau Panjang yang menyatakan

Tuan Jimmy Lim Donald: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Sri Aman berdiri lagi. Yang Berhormat hendak bagi jalan? Ha. Sila.

Tuan Jimmy Lim Donald: Saya sungguh tertarik dengan RGC ini dan apabila saya mendengar senarai Lubok Antu dan Sri Aman tidak pernah diberi RGC ataupun kawasan kami ini sungguh sesuai untuk membuat RGC. Jadi, saya ingin bertanya apakah *leverage* ataupun kuasa untuk mencadang diberi kepada Ahli-ahli Parlimen dan juga KPLB untuk menubuhkan RGC? Siapa yang menentukan, sama ada kita di sini ada diberi kuasa atau diberi peluang untuk mencadangkan penubuhan RGC dan juga kementerian dari Kuala Lumpur. Terima kasih.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat. Mengenai RGC, ianya ditentukan dan dikenalpastikan oleh kerajaan negeri. Jadi, yang ini kita kena rujuk kepada kerajaan negeri di mana Kementerian Pembangunan Luar Bandar memberi kerjasama. Bila RGC itu telah ditentukan oleh kerajaan negeri, Kementerian Pembangunan Luar Bandar seperti biasa akan masuklah yang lain seperti jalan, bekalan elektrik dan air, projek-projek yang biasa di dalam kementerian. Jadi, Yang Berhormat kita kena rujuk kepada kerajaan negeri.

Berhubung isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Rantau Panjang yang menyatakan pekebun kecil negeri Kelantan belum menerima bantuan di bawah Projek Bantuan Pekebun Kecil, suka dimaklumkan di sini bahawa sehingga 5 November 2001, seramai 1,420 orang pekebun kecil dari seluruh negeri Kelantan telah disalurkan bantuan sara hidup berjumlah lebih kurang RM1,597,200 atau purata RM1,124 seorang untuk tempoh 6 bulan pertama. Urusan pembayaran sedang diteruskan. *[Tepuk]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Rantau Panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Setiausaha Parlimen. Saya tidak menyebut masalah pemberian sara hidup. Apa yang saya sebutkan baru-baru ini ialah berkenaan dengan Projek Pemulihan Ekonomi Pekebun-Pekebun Kecil pada pekebun getah dan kelapa sawit yang dianggarkan RM100 juta untuk tahun ini dan keseluruhannya ialah RM500 juta dan perkara ini disalurkan melalui Jabatan Pertanian. Yang saya maksudkan itu. Yang saya mengatakan bahawa seramai 844 orang masih lagi tidak menerima dengan peruntukan sebanyak RM4,785,000 yang sekarang ini borang berada di Jabatan Pembangunan Persekutuan.

Saya tidak mengatakan berkenaan dengan apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat sebentar tadi berkenaan dengan sara hidup yang disalurkan melalui RISDA, bukan itu. Barangkali salah maklumat pada Yang Berhormat. Saya minta penjelasan.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Minta maaf Yang Berhormat kalau saya salah maklumat tetapi bermakna sudah dijawab macam itu, ya Yang Berhormat. Jadi, kalau Yang Berhormat tidak menjawab sekurang-kurang

itu maklumanlah, makluman kepada Yang Berhormat. Terima kasih. Yang itu yang pegawai ini catat juga di belakang.

Jadi, Yang Berhormat saya

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: *[Bangun]*

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Eh! Ini *last*. *[Ketawa]*
[Disampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri, Hulu Terengganu, Hulu Terengganu, ya.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Setiausaha Parlimen. Soalan saya, adakah Setiausaha Parlimen sedar dalam perkara pembahagian wang sara diri ini antara RM50 ke RM250 sebulan satu keluarga, telah berlaku satu diskriminasi yang sangat hebat di kalangan rakyat, di mana satu pekeliling telah dikeluarkan oleh pihak RISDA, di mana mengarahkan setiap pengarah-pengarah RISDA negeri supaya sebelum bantuan ini dikeluarkan mesti mendapat satu surat sokongan daripada pengerusi JKKK yang mana bagi negeri Terengganu 100% ialah ketua-ketua cawangan UMNO yang menjadi pengerusi JKKK walaupun institusi ini sebenarnya haram dari segi peraturan di negeri Terengganu tetapi perkara ini telah diedarkan kepada pengarah-pengarah RISDA negeri bagi memastikan hanya yang mendapat surat sokongan ini sahaja mendapat bantuan antara RM50 ke RM250.

Akibatnya berlaku perpecahan dalam kampung di mana mereka yang benar-benar layak dinafikan haknya, yang tidak berapa layak atau setengahnya tidak layak tetapi telah dimasukkan dalam senarai yang menerima bantuan ini. Adakah pihak kementerian sedar dan akan mengatasi perkara ini kerana pada saya surat sokongan ini tidak perlu, memadai dengan pegawai RISDA sendiri menyiasat dengan cara adil. Pihak RISDA negeri boleh arahkan pegawai-pegawainya yang selama ini pergi memantau di kampung-kampung supaya *recommend* ataupun sokongan daripada pegawai cukup memadai dan tidak perlu lagi kepada pengerusi JKKK. Minta penjelasan.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih Yang Berhormat di atas maklumat yang telah diberikan. Sebelum itu saya ingin menjawab tadi, mungkin saya tidak terjawab tadi soalan yang disebutkan tadi oleh Yang Berhormat bagi Rantau Panjang mengenai pelbagai aktiviti ekonomi sebab ianya di bawah Kementerian Pertanian.

Jadi, mengenai yang disebutkan tadi, ada satu surat daripada RISDA untuk mendapat sokongan daripada JKKK. Sebab Yang Berhormat, JKKK itu daripada Barisan Nasional memang diiktiraf, diiktiraf. Jadi, mungkin surat itu menyeluruh termasuklah Terengganu dan Kelantan, Yang Berhormat ya. Sebab mesti ada sokongan daripada JKKK, sebab JKKKlah yang paling mengetahui mereka-mereka ini di peringkat akar umbi. Jadi, terima kasihlah banyak-banyak kepada semua Yang Berhormat.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: *[Bangun] [Menyampuk]*

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Yang Berhormat, yang samalah Yang Berhormat, ya. Tidak payah Yang Berhormat, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: *[Bangun] [Menyampuk]*

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tidak payah Yang Berhormat, tidak payah. *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Tidak payah, Yang Berhormat. Tidak payah. Sudah cukup dah, dia orang sudah catat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat. Duduklah.

Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Jadi, Yang Berhormat sebab terima kasihlah banyak-banyak kepada segala teguran, segala sokongan, segala pandangan yang telah diberikan oleh semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang sangat berharga kepada memperbaiki lagi prestasi dan memantapkan lagi prestasi Kementerian Pembangunan Luar Bandar, di mana segala yang kita cakap hari ini memang telah dicatat dan bagi isu-isu lain yang disentuh oleh Yang Berhormat tetapi tidak sempat dijawab di sini kementerian akan mengambil perhatian dan tindakan-tindakan sewajarnya. Terima kasih. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih, sekarang saya jemput Kementerian Belia dan Sukan.

6.09 ptg.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin merakamkan penghargaan dan ucapan terima

kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 yang menyentuh perkara-perkara yang berkaitan dengan Kementerian Belia dan Sukan.

Saya menghargai segala pandangan, cadangan dan teguran yang telah dikemukakan dan ianya tetap akan diberi perhatian oleh kementerian saya bagi menyusun, mengatur dan memantapkan lagi program-program kementerian demi kepentingan pembangunan belia dan kemajuan sukan negara.

Tuan Yang di-Pertua, pertama sekali mengenai cadangan Yang Berhormat bagi Kinabatangan supaya Program Rakan Muda perlu diberi suntikan dan idea baru bagi memupuk jati diri yang kukuh di kalangan masyarakat belia kita dan saranan Yang Berhormat bagi Larut supaya Program Rakan Muda membentuk sahsiah yang baik khususnya di kalangan belia selaras dengan kepentingan negara dan tidak lari dari matlamatnya serta saranan Yang Berhormat bagi Sibu bahawa Program Rakan Muda perlu dikaji semula untuk memperbaiki masalah sosial.

Sukacita saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa Program Rakan Muda sebagaimana yang dibangkitkan sememangnya telah diberi suntikan dan idea baru bagi memupuk jati diri yang kukuh di kalangan belia melalui pendekatan imej baru Program Rakan Muda. Semenjak Program Rakan Muda dilancarkan pada tahun 1994 hingga sekarang, program ini telah berjaya mewujudkan satu kesedaran dan minat di kalangan generasi muda terhadap aktiviti-aktiviti yang dianjurkan berasaskan kepada cita rasa dan minat mereka.

Program ini merupakan sebuah program pembangunan sosial untuk generasi muda yang menggabungkan aktiviti pembangunan minda, kecerdasan fizikal dan pembangunan rohani secara bersepadu bagi melahirkan belia yang bertanggungjawab, berdisiplin dan berupaya menyumbang secara produktif kepada negara.

Menyedari keperluan untuk memantapkan lagi Program Rakan Muda di alaf baru ini Kementerian Belia dan Sukan telah mengambil langkah untuk memperkukuhkan lagi Program Rakan Muda dengan pengisian imej baru mulai tahun 2001. Di antara pengisian imej baru ini termasuk program-program Rakan Muda akan digerakkan sendiri oleh para sukarelawan.

Sukarelawan dari kalangan belia akan diberi latihan dan kemahiran mengikut kesesuaian bagi membolehkan mereka membantu Kementerian Belia dan Sukan menjadi penggerak dan pembawa kepada pelaksanaan gaya hidup Program Rakan

Muda di semua peringkat iaitu dari peringkat kebangsaan, negeri, daerah, mukim dan kampung.

Untuk makluman Yang Berhormat, sehingga kini lebih 10,000 belia telah pun mendaftar menjadi sukarelawan dan mereka ini telah membantu pelaksanaan karnival Rakan Muda sukan SEA ke-21 yang dianjurkan di semua negeri.

Pengisian baru Program Rakan Muda juga memberi tumpuan kepada pembentukan rakan kongsi tulen dari pihak swasta, NGO dan agensi-agensi kerajaan. Di bawah konsep ini, pihak swasta akan dijemput untuk menjadi penaja dan rakan kongsi kepada sesuatu aktiviti yang dianjurkan baik dari segi mendapatkan sokongan kewangan, teknikal dan tenaga pakar.

Melalui konsep ini, kementerian yakin lebih banyak aktiviti yang diminati belia akan dapat dianjurkan hingga ke peringkat akar umbi dan memberi peluang yang lebih luas kepada belia untuk menyertai program-program Rakan Muda. Kementerian Belia dan Sukan turut memperkenalkan aktiviti gaya hidup baru seperti sukan lasak, sukan baru dan sukan bermotor di samping mengekalkan aktiviti gaya hidup yang sedia ada.

Di samping itu kementerian juga telah memperkenalkan anugerah Remaja Perdana Rakan Muda yang merupakan program berkembar dengan Dutch of Edinburg Award, dengan izin, sebagai pengiktirafan kepada sumbangan belia dalam bidang kesukarelaan sukan dan kebudayaan, kemahiran dan inovasi serta rekreasi dan pengembaraan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya. Kinabatangan, sila.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Pada kita Program Rakan Muda ini bukan lagi satu keraguan, bahkan kita amat setuju dengan peranan yang telah dimainkan oleh Kementerian Belia dan Sukan. Walau bagaimanapun, kita masih ada persoalan di mana akhir-akhir ini kita juga telah melihat di mana Program Rakan Muda berjalan tetapi aktiviti-aktiviti negatif seperti Black Metal dan sebagainya, budaya lepak oleh anak-anak muda kita ini masih berleluasa.

Jadi, apakah kementerian ini mempunyai perancangan komprehensif yang benar-benar menjuruskan dan boleh memberi keyakinan jati diri kepada anak-anak

muda ini sehingga mereka mungkin boleh meninggalkan aktiviti songsang ini dan menyertai Program Rakan Muda secara menyeluruh.

Saya berharap dan amat mengharapkan kepada kementerian ini supaya program jangka panjang ini dapat disusun dan diatur termasuk membuat peninjauan di kompleks-kompleks beli belah kerana di sinilah berlaku budaya lepak ini, budaya penagih dadahnya dan macam-macam budaya negatif yang dilakukan oleh budak-budak remaja ini. Kita harus menyedari bahawa kekuatan sesebuah negara itu bergantung kepada generasi akan datang. Jadi, bagaimana negara kita boleh kukuh dan kuat kalau generasi kita ini dipenuhi dengan remaja-remaja lemah-longlai, tidak bermaya, tidak ada jati diri. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Kinabatangan yang telah pun memberikan kita pandangan yang bernas, khususnya yang bersabit dengan semakin berleluasanya gejala sosial di kalangan kaum remaja. Seperti mana yang pernah saya berulang kali bercakap dalam Dewan yang mulia ini, Program Rakan Muda sesungguhnya lebih berupa satu program preventive dan bukannya sebagai satu penawar untuk mengatasi ataupun menyelesaikan segala gejala sosial.

Walaupun demikian tetap perlu kita mengambil maklum bahawa setakat ini masih terdapat banyak ruang lagi untuk kita mempertingkatkan keberkesanan Program Rakan Muda dan juga program-program yang lain yang tidak semestinya dianjurkan ataupun yang ditajakan oleh kementerian saya.

Dalam hubungan ini, saya ingin maklumkan kepada Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini bahawa program-program Rakan Muda yang setakat ini dapat dianjurkan di peringkat akar umbi termasuk juga kawasan pusat-pusat membeli belah seperti mana yang disarankan tadi oleh Yang Berhormat, itu tetap dianjurkan dari masa ke semasa. Tetapi apa yang lebih menonjol sekarang ataupun lebih mendesak sekarang ini adalah setakat mana kita dapat mengerakkan NGO-NGO di peringkat akar umbi dan NGO-NGO yang dimaksudkan itu ada kalanya mereka ini tidak semestinya berupa NGO belia tetapi juga termasuk NGO-NGO yang lain. Umpamanya persatuan-persatuan penduduk, Rukun Tetangga dan sebagainya. Inilah satu-satunya dimensi yang saya rasa sudah sampai masanya kita menggembelng tenaga kita termasuk juga tenaga dari kerajaan, termasuk Kementerian Belia dan Sukan, kementerian yang berkenaan dengan pihak swasta dan pihak NGO.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua orang berdiri Yang Berhormat. Bagi yang mana?

Datuk Ong Tee Keat: Ya. Larut.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut, sila Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Pada suatu ketika Program Rakan Muda yang ada hubung kait dengan seminar motivasi berjalan dengan baik dan mendapat sambutan di kalangan remaja. Tetapi sejak akhir-akhir ini terutamanya selepas pilihan raya program motivasi Rakan Muda ini seolah-olah telah diberhentikan. Apakah sebabnya? Saya ingin mendapatkan penjelasan kerana ia telah mendapat satu sambutan. Adakah ada sebab-sebab lain seminar motivasi Rakan Muda di kalangan remaja ini telah diberhentikan atau untuk digantikan dengan di bawah penyusunan baru dalam program Rakan Muda ini. Minta sedikit penjelasan.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, sesungguhnya pelaksanaan program Rakan Muda ini bukanlah sesuatu yang statik, ianya mungkin wujud dalam bentuk yang beraneka ragam. Walaupun demikian untuk menjawab soalan Yang Berhormat bagi Larut suka saya memaklumkan kepada Yang Berhormat bahawa setakat ini program motivasi perdana yang dimaksudkan itu sebenarnya tidak pernah berhenti, cuma ianya mungkin ada kalanya dianjurkan di tempat-tempat yang tertentu dan bukannya serentak di seluruh negara, ini memang wujud, ya.

Dan berbalik kepada jawapan saya, Tuan Yang di-Pertua, sesungguhnya

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Arau berdiri Yang Berhormat, Arau. Ya, sila.

Datuk Ong Tee Keat: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya melihat bahawa belia-belua hari ini sering dipersalahkan kerana masalah-masalah sosial yang berlaku. Ini tidak dapat dinafikan sebahagian daripada masalah ini adalah mungkin kerana bagaimana belia ini dibesarkan dan bagaimana latar belakang

keluarga tetapi dalam masa yang sama, sebagai kerajaan kita juga bertanggungjawab untuk melihat kekurangan yang ada di negara kita, terutamanya dari segi infrastruktur untuk belia-belia ini menjalankan kegiatan-kegiatan mereka kerana saya melihat bahawa infrastruktur untuk mereka berekreasi di hujung minggu begitu terhad di negara kita.

Saya nampak ada belia-belia yang duduk di tepi jalan. Mereka berlumba di tepi jalan sebab tidak ada tempat untuk mereka hendak menganjurkan ataupun hendak mengadakan program-program yang berkenaan. Begitu juga dengan belia-belia di kampung. Mereka tidak ada tempat untuk mengadakan program-program sukan yang boleh diadakan secara mingguan ataupun secara harian, tidak ada tempat.

Jadi, bagaimana kementerian Yang Berhormat dapat mengatur strategi supaya masalah-masalah ini dapat diatasi supaya belia kita dapat dijuruskan kepada aktiviti-aktiviti yang baik supaya mereka tidak terlibat dengan aktiviti-aktiviti yang tidak baik. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Arau. Setakat ini yang saya amati terdapat 2 fenomena yang agak bertentangan. Yang pertamanya, seperti mana yang disarankan tadi oleh Yang Berhormat sendiri iaitu kekurangan prasarana yang sesuai untuk aktiviti kaum belia.

Fenomena yang keduanya, saya rasa ini merupakan sesuatu yang akan membazirkan iaitu di tempat-tempat yang tertentu terdapat kemudahan yang diharap-harapkan tetapi ianya tidak diselenggara dengan rapi sehingga ianya dalam keadaan daif dan uzur dan ini memang membazirkan.

Untuk menjawab soalan Yang Berhormat, suka saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa dari segi penyediaan prasarana untuk aktiviti kaum belia, Kementerian Belia dan Sukan telah pun memperbanyakkan lagi penubuhan ataupun pembinaan Pusat Rakan Muda di peringkat daerah seperti mana yang pernah saya jawab dalam Dewan yang sama apabila kita membahaskan Supplementary Bill, dengan izin.

Di samping itu, suka juga saya menjelaskan bahawa di peringkat akar umbi, biasanya terdapat prasarana, umpamanya kompleks sukan ataupun pusat-pusat sukan yang didapati sesuai untuk aktiviti kaum belia tetapi ianya bukanlah di bawah kelolaan Kementerian Belia dan Sukan tetapi biasanya apabila ada sahaja sesuatu

yang tidak kena, misalnya ianya tidak diselenggara dengan elok dan sebagainya, biasanya Jabatan Belia dan Sukan di peringkat negeri yang dipersalahkan. Tetapi pada hakikatnya, ini tidak sepatutnya berlaku.

Dan berbalik kepada jawapan saya, Tuan Yang di-Pertua. Sesungguhnya pembentukan sahsiah dan nilai-nilai murni yang baik juga adalah salah satu pengisian yang cukup penting kepada aktiviti Rakan Muda. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, di antara program khusus dalam pembinaan sahsiah anak-anak muda bersempena dengan bulan Ramadan ini adalah program keagamaan seperti Majlis Khatam Al-Quran dan Program Rakan Muda Ramadan.

Tuan Yang di-Pertua, program Rakan Muda sebenarnya dirancang sebagai satu instrumen yang bersifat penghindaran bagi mencegah golongan remaja daripada terjebak kepada pengaruh negatif. Sesungguhnya tugas dan tanggungjawab membendung dan menangani masalah gejala sosial di kalangan remaja melibatkan pelbagai pihak dan institusi terutamanya institusi keluarga dan masyarakat. Kementerian saya akan sentiasa memantau keberkesanan program-program Rakan Muda untuk menyesuakannya dengan kehendak dan keperluan semasa supaya ianya dapat terus memainkan peranannya dalam mewujudkan gaya hidup yang sihat di kalangan belia, khususnya kaum remaja.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Larut turut menyarankan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Larut berdiri. Hendak dengar dulu, Larut ataupun hendak soal?

Datuk Ong Tee Keat: Hendak jawab....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Hendak tanya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, ya.

Datuk Ong Tee Keat: Hendak jawab soalan Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Okay, jawab dulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila jawab ya Timbalan Menteri.

Datuk Ong Tee Keat: Yang Berhormat bagi Larut turut menyarankan agar para belia dapat bekerja sendiri dan berdikari serta tidak hanya mengharapkan kerja dari pihak kerajaan. Sukalah saya menjelaskan bahawa Kementerian Belia dan Sukan sememangnya menggalakkan para belia kita supaya berdikari dan tidak hanya bergantung kepada kerajaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hulu Terengganu berdiri, Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Nanti, nanti dulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nanti sekejap.

Datuk Ong Tee Keat: Biar saya habiskan ayat ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, dia habiskan ayat dulu.

Datuk Ong Tee Keat: Ini jelas terbukti dengan adanya program-program pembangunan ekonomi yang memberi input serta khidmat nasihat mengenai keusahawanan kursus-kursus motivasi dan latihan yang dijalankan di Institut Keusahawanan Belia Negara (IKBN) serta Institut Kemahiran Belia Negara di bawah kelolaan Kementerian Belia dan Sukan. Dengan menerusi program latihan yang diperolehi, para pelatih yang tamat kursus mempunyai peluang yang cerah untuk menceburkan diri dalam bidang perniagaan dan keusahawanan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Hulu Terengganu dulu.

Datuk Ong Tee Keat: Larut dulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha? Larut dulu, ha sila.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat di atas jawapan tadi. Saya hendak berbalik kepada Rakan Muda tadi. Kita tahu peruntukan yang diturunkan oleh Menteri, Timbalan Menteri dan sebagainya banyak berhubung dengan Rakan Muda ini. Yang jadi masalah, ada pegawai-pegawai belia yang menganjurkan Program Rakan Muda ini, di samping peruntukan yang disediakan, masih lagi memohon peruntukan daripada wakil-wakil rakyat, umpamanya di kawasan saya, tetapi apabila ada majlis, kami tidak dijemput.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Samalah. Sabar sahajalah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, sama ya? Tetapi di Kelantan teruk sedikit kot. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Jadi, minta supaya kita tahu kegiatan dan aktiviti yang dijalankan oleh kementerian supaya benar-benar sampai kepada kumpulan sasaran. Saya pun tidak tahu hendak guna perkataan apa. Ini mungkin yang terbaiklah. Saya rasa kalau sudah yang tidak mampu itu hendak menjalankan tugas, kita pindah-pindahkanlah. Ya, apa salahnya.

Pegawai belia di kawasan saya adalah perempuan. Bukan saya anti perempuan tetapi kalau boleh biarlah yang lebih proaktif, yang ada wawasan (vision), sesuai dengan apa yang telah dikatakan oleh Yang Berhormat tadi untuk melihat lebih ramai belia supaya tidak hanya bergantung 100% kepada subsidi. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya ambil maklum tentang rintihan yang disuarakan tadi oleh Yang Berhormat bagi Larut dan saya memang setuju bahawa wakil rakyat sepatutnya bukan sahaja dijemput tetapi patut juga melibatkan diri secara giat dan menyeluruh dalam segala program-program yang melibatkan belia di peringkat akar umbi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Hulu Terengganu

Datuk Ong Tee Keat: Ya, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Timbalan Menteri. Saya berbanyak terima kasih dengan apa yang Yang Berhormat sebut berkenaan dengan Rakan Muda Ramadan dan sebagainya. Pada saya, masalah belia ini kita boleh kategorikan belia kepada tiga golongan dan Yang Berhormat menyebut tadi bahawa Rakan Muda ialah satu langkah pencegahan tetapi seperti yang saya kata, ada tiga golongan belia ini.

Yang pertama, mereka yang masih aktif dan masih bersih dan ini saya lihat menjadi tumpuan Rakan Muda tetapi dua golongan lagi, satu yang kelabu dan satu yang telah terjebak dengan gejala negatif seperti dadah dan sebagainya. Mungkin perkara yang sudah negatif yang terlibat dengan dadah ini kita boleh serahkan kepada Pemadam dan sebagainya tetapi bagi yang kelabu ini, apakah kementerian tidak bercadang untuk merangka atau mengadakan program-program khusus untuk mereka ini kerana mereka ini masih duduk di tengah antara yang putih dan hitam. Sebab itu saya suka mencadangkan kepada kementerian supaya kita beri tumpuan

kepada mereka ini sebelum mereka pergi kepada perkara yang negatif yang kita sebut.

Saya suka menarik perhatian bagaimana negeri Terengganu pernah melaksanakan satu program yang mana sasaran kita ialah mereka yang di tengah-tengah ini iaitu kalau kita hendak sebut Rakan Lepak dan sebagainya, yang berada di wakaf-wakaf dan sebagainya. Semasa mula-mula kita mengambil alih negeri, semasa kita dibayar royalti minyak yang pertama, kita mengumpulkan semua pemuda dan belia ini ke satu tempat khas dengan sedikit insentif, kita bagi pendedahan, beri kesedaran kepada mereka dan kesan yang kita tengok lebih banyak yang telah pergi kepada perkara-perkara yang baik seperti Rakan Masjid, Rakan Ramadan dan sebagainya.

Jadi, persoalan yang saya timbulkan adakah kementerian bercadang untuk merangka satu program khusus untuk mereka ini yang tidak pergi kepada Program Rakan Muda dan masih belum pergi kepada Rakan Dadah ini. Adakah kerajaan bercadang untuk merangka satu program khusus untuk mereka? Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya menyambut baik saranan yang disuarakan tadi oleh Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu khususnya yang bersabit dengan golongan yang disifatkan sebagai golongan kelabu ini. Saya selaku wakil rakyat, dalam kawasan sendiri pun saya pernah menghadapi masalah yang sama. Tetapi saya ingin memaklumkan kepada Yang Berhormat serta Dewan yang mulia ini bahawa dalam pelaksanaan Program Rakan Muda, Pelaksanaan Program Rakan Muda sesungguhnya ianya merangkumi sembilan gaya hidup yang saya rasa cukup luas rangkumannya dan antara lain termasuk Rakan Masyarakat. Dan kiranya NGO di peringkat akar umbi dapat berusaha, dapat mengambil inisiatif untuk menyahut seruan kerajaan untuk melaksanakan Program Rakan Muda, umpamanya Rakan Masyarakat boleh juga mereka ini menganjurkan program-program yang tertentu yang bersesuaian dengan kehendak masyarakat setempat. Sebab kita sedia maklum bahawa masalah yang dihadapi di peringkat akar umbi ini biasanya ada ciri-ciri persamaan yang tertentu tetapi ianya juga jauh berbeza dari satu tempat ke satu tempat yang lain. Sebab latar belakang sosial itu agak berbeza.

Itu sebabnya saya menyarankan agar NGO ataupun pertubuhan-pertubuhan belia khususnya berdaya, dapat berinisiatif untuk mengatasi masalah-masalah

sedemikian rupa dan menerusi program-program yang boleh dirangkumi di bawah pelaksanaan Program Rakan Muda secara proaktif dan bukannya *reactive*.

Berbalik kepada jawapan saya Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Larut juga menyarankan supaya diketengahkan lagi konsep pelancongan sukan negara demi pembangunan industri pelancongan negara.

Sesungguhnya Kementerian Belia dan Sukan menyedari bahawa pembangunan sukan dapat menyumbang ke arah pembangunan sosial ekonomi negara. Sukan juga boleh menjadi produk pelancongan yang menjana pelancongan domestik di kalangan rakyat Malaysia sendiri di samping menarik kedatangan pelancong-pelancong asing ke negara kita. Berdasarkan kepada keperluan pelancongan yang berasaskan sukan, strategi kerajaan adalah untuk menjadi penganjur atau tuan rumah bagi kejohanan-kejohanan sukan peringkat antarabangsa. Ini disokong dengan adanya prasarana dan kemudahan-kemudahan sukan yang bertaraf antarabangsa seperti Kompleks Sukan Negara Bukit Jalil dan lain-lain kemudahan yang dapat menawarkan tempat-tempat pertandingan atau kejohanan antarabangsa yang sekali gus dapat menarik minat pelancong dari dalam dan luar negara.

Kerajaan juga sentiasa berusaha sama dengan pihak swasta dan persatuan sukan bagi mengenal pasti produk-produk sukan yang dapat dijadikan landasan bagi memperkukuh lagi pelancongan yang berteraskan sukan. Sebagai contoh Kementerian Belia dan Sukan telah berbincang dengan pihak FAM dan tiga perlawanan bola sepak antarabangsa sedang dirancang agar diadakan di Stadium Bukit Jalil pada tahun hadapan. Perlawanan bola sepak yang saya maksudkan itu termasuk perlawanan di antara Barcelona - Sepanyol lawan Munich, Germany pada 2 Februari 2002, perlawanan di antara AC Milan-Itali dengan River Plate - Argentina pada 29 Jun 2002 dan perlawanan di antara Sao Paolo - Brazil dengan Leon - Perancis yang akan berlangsung pada 3 Disember 2002.

Kementerian Belia dan Sukan dengan kerjasama Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan akan menjalankan promosi di luar negara untuk menarik seramai mungkin peminat bola sepak dari luar negara untuk datang ke negara kita untuk menyaksikan perlawanan-perlawanan tersebut di samping mempromosikan acara-acara tahunan seperti *Formula 1*, sukan bermotor *Grand Prix*, *Le Tour de-Langkawi*, *Eco Challenge*, *Asian ex-Games* dan sebagainya.

Cadangan Yang Berhormat supaya Malaysia mengadakan kejohanan sukan Islam akan juga dikaji dan dipertimbangkan oleh Kementerian Belia dan Sukan...

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tebrau ya, sila.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Timbalan Menteri dan sudah 'larut malam' saya tidak banyak hendak menyoa! *[Ketawa]*. Ini pasal jemputan, tahniah! Jemput pasukan bola sepak yang terkenal cuma boleh tidak kawal sikit FAM ini. FAM ini dia hendak untung banyaklah, harga tiket tinggi. Jadi, boleh atau tidak berilah peluang orang yang luar bandar ini jangan mahal sangatlah pasal masalah tiket ini selalu jual mahal ini. Hendak untung, untunghlah sikit FAM ini. Saya minta boleh atau tidak kementerian dengan FAM ini cuba perlawanan-perlawanan ini banyak tetapi harga tiket jangan tinggi sangat. Larut pun salah seorang tetapi saya selalu tanya dia, dia tidak hendak jawab. Jadi, ke menterian kena ambil tindakanlah dalam perkara ini. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih saya ucapkan kepada Yang Berhormat bagi Tebrau walaupun biasanya persatuan sukan seperti FAM ini mempunyai kuasa autonomi yang tertentu tetapi suka saya menyambut baik apa yang disarankan oleh Yang Berhormat supaya setiap persatuan sukan kebangsaan itu tetap bertanggungjawab untuk merakyatkan atau memasyarakatkan acara sukan yang berkenaan....

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dua orang berdiri Yang Berhormat. Hendak bagi yang mana?

Datuk Ong Tee Keat: Ya, Sri Gading.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sri Gading ya, sila.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Timbalan Menteri. Ini soal bola sepak ini. Tetapi sebelum itu saya hendak mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada kementerian dan juga negara sebenarnya di dalam pencapaian *SEA Games* yang lalu satu pencapaian yang membanggakan rakyat. Terima kasih dan tahniah kepada kementerian.

Ini bola sepak ini. Dalam *SEA Games* itu yang paling mengecewakan ialah pemain-pemain bola sepak. [*Tepuk*]. Tidak pasal-pasal bola itu melintang dekat gol macam mana dia ketis boleh masuk ke dalam, kita kalah, tiba-tiba dapat naib johan, dapat perak. Saya tahu Duli Yang Maha Mulia Presiden FAM, jawatankuasa dia begitu bersungguh-sungguh. Tetapi saya dengar khabar. Ini bukan..., kementerian sudah begitu banyak menolong dan membantu. Saya dengar khabar, pemain bola sepak ini terlibat dengan rasuah. Saya tidak tahu sama ada betul ataupun tidak. Macam pertandingan yang baru Ahad lepas ini antara Perak dengan Terengganu. Orang kata pertandingan antara dua darjat, satu kaya satu miskin...

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Siapa miskin?

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya tidak tahulah tetapi orang kata. Apakah pemain bola sepak kita, FAM nya begitu menggalakkan, Duli Yang Maha Mulia Presiden dia dan jawatankuasa FAM, saya percaya memang hendak meninggikan mutu kerana permainan pemain-pemain ini, saya tidak tahu bagaimana, apakah terlibat dengan rasuah yang menyebabkan kadang-kadang pertandingan yang dianjurkan oleh FAM tidak dapat sambutan daripada penonton kerana dengar khabar pemain-pemain boleh menentukan siapa pasukan yang menang. Ini menyebabkan salah satu sebab stadium kita kosong. Saya tidak tahu.

Dan tahniah kepada Terengganulah pada pertandingan Ahad lepas dia....[*Tepuk*]. Tetapi bukan Kerajaan PAS. Itu Persatuan Bola Sepak Terengganu, kita ucap tahniah tetapi bukan Kerajaan PAS. Kerajaan PAS konon cuba hendak ambil kesempatan, konon dia punya usaha. Bukan, ini Persatuan Bola Sepak Terengganu. Jadi, tahniah kepada Terengganulah, yang Perak apa hendak buat kita ucap takziah walaupun rakan saya di belakang ada. Apa hendak buat. Tetapi saya hendak dapat sedikit penjelasan dari Yang Berhormat Datuk, saya mendengar khabar terlibat dengan rasuah. Dan kalau ini benar-benar tidak dapat..

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat, ini sudah banyak sangat. Nampak macam hendak berhenti tadi Yang Berhormat. Cukuplah.

Dato' Haji Mohamad bin Haji Aziz: Saya hendak habiskan Tuan Yang di-Pertua. Kalau ini tidak dapat hendak diperbetul, kalau dakwaan itu betul maka mutu permainan bola sepak kita tidak akan sampai ke mana-mana dan dengan sebab itulah kementerian sanggup menganjurkan pertandingan antarabangsa yang

melibatkan pasukan luar yang begitu handal, yang hendak memberikan kepuasan kepada penonton bola sepak tempatan. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat atas keprihatinan Yang Berhormat terhadap desas-desus yang kita dengar kebelakangan ini khususnya yang bersabit dengan rasuah. Tetapi unsur rasuah ini sebenarnya tetap merupakan musuh utama bukan sahaja kepada acara sukan bola sepak tetapi ianya mengancam, menggugat kemajuan kita dalam segala bidang acara sukan. Dan saya berharap kiranya terdapat sebarang maklumat yang sah, elok juga Yang Berhormat dapat mengemukakan ataupun dapat membantu bukan sahaja pihak kementerian tetapi juga membantu untuk mengikis amalan rasuah sekiranya ada dalam acara sukan yang berkenaan.

Tetapi berbalik kepada keluhan tadi, saya rasa walaupun kita kalah, kita tertewas dalam pertandingan akhir acara bola sepak dalam Sukan SEA baru-baru ini, tetapi ianya tetap merupakan satu-satunya titik tolak baru bagi kita membangunkan semula bola sepak dalam negara kita.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut berdiri, Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Saya berkeyakinan penuh bahawa skuad kita yang masih remaja itu tetap akan dapat memainkan peranan yang diharap-harapkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Saya ucap terima kasihlah di atas usaha kementerian untuk menjadikan sukan sebagai kalender menarik pelancong. Cuma saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat, kehadiran kelab-kelab ini, kelab-kelab ternama, kelab-kelab elit daripada Eropah ini supaya tidak clash, dengan izin, dengan kejohanan Piala Dunia tahun depan, kebetulan pula akan diadakan di Asia buat pertama kalinya iaitu di Korea dan di Jepun. Sekurang-kurangnya dengan kehadiran kelab-kelab ini, insya-Allah, tahun depan ramai pemain import yang akan hadir semula untuk membantu menaikkan semula martabat bola sepak tanah air kita.

Cuma saya ingin bertanya Yang Berhormat, program pertukaran yang pernah dianjurkan oleh kementerian sama ada melalui majlis sukan, pengambilan jurulatih untuk membantu badan-badan sukan termasuk bola sepak. Selain program pertukaran, menghantar para atlet kita ataupun pemain bola sepak ke luar negara, selain daripada usaha yang dibuat oleh badan-badan tertentu seperti FAM, sama

ada kementerian juga mempunyai program di mana peningkatan pemain-pemain kita pada hari ini sebagai contoh iaitu skuad remaja Sukan SEA boleh membantu supaya mereka dapat mengembangkan lagi kemahiran mereka di kelab-kelab yang kementerian boleh menentukan, dengan izin, government to government. Kerana saya rasa dengan pendedahan sedemikian, kita boleh melihat kebangkitan sama ada bola sepak ataupun para atlet yang lain lebih jauh ke hadapan sekiranya mereka mendapat pendedahan di peringkat antarabangsa.

Umpamanya, baru-baru ini kita dengar Manchester United sendiri tidak ragu-ragu untuk menawarkan tempat kepada pemain kita. Kelab Liga England, walaupun dalam division tiga, jadi....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat ya, sudah panjang itu, sudah sampai.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tebrau tanya pasal tiket free. Dia dok asyik tanya tiket free, ini yang susah. Jadi, saya minta supaya kalau boleh kementerian dalam soal ini, peranan program pertukaran itu sama ada ianya masih diteruskan ataupun dalam bidang-bidang sukan yang tertentu. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Yang di-Pertua, soalan Yang Berhormat bagi Larut tadi itu saya tetap akan mengkaji dengan sedalam mungkin sebab ini merupakan satu-satunya cadangan yang baik sebab ianya sudah tentu akan membolehkan pemain-pemain kita diberi pendedahan ataupun exposure, dengan izin, yang lebih meluas sebelum mereka ini berdepan dengan pasukan-pasukan lain yang berprestij di peringkat antarabangsa dan saya akan cuba dapatkan maklumat yang dipesan untuk menjawab soalan Yang Berhormat.

Mengenai isu tabung sukan yang disentuh oleh Yang Berhormat bagi Sib. Beliau menyatakan bahawa tabung sukan didapati tidak mencukupi untuk menganjurkan kejohanan sukan di peringkat negeri dan daerah dan beliau mencadangkan supaya Kementerian Belia dan Sukan memberi peruntukan yang lebih banyak kepada majlis-majlis sukan negeri untuk menganjurkan pertandingan sukan.

Tuan Yang di-Pertua, pada dasarnya Majlis Sukan Negara tidak mengeluarkan bantuan kewangan secara tetap kepada majlis-majlis sukan negeri. Semua program anjuran majlis-majlis sukan negeri akan dibiayai oleh kerajaan negeri masing-masing. Namun demikian, Majlis Sukan Negara akan membantu majlis-majlis sukan negeri dalam melaksanakan aktiviti-aktiviti melatih atlet-atlet

terutamanya atlet-atlet muda termasuklah di negeri Sarawak. Bantuan ini berbentuk pembekalan jurulatih-jurulatih sama ada jurulatih luar negara yang dibiayai oleh Majlis Sukan Negara ataupun elaun jurulatih-jurulatih tempatan yang bertanggungjawab mengendalikan program-program latihan atlet. Di samping itu, bantuan kelengkapan latihan dan pembinaan kemudahan latihan yang tertentu juga dikeluarkan dari semasa ke semasa mengikut keperluan sukan-sukan yang berkenaan.

Mengenai isu yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Arau tentang satu persidangan mengenai kaum belia yang telah diadakan di Jepun yang turut disertai oleh wakil belia dari Malaysia yang mana telah membuat resolusi untuk menghapuskan segala jenis permainan atau perkara yang boleh menggalakkan keganasan seperti permainan pedang, silat dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menjelaskan bahawa kementerian tidak dimaklumkan tentang persidangan ini dan juga tidak dimaklumkan tentang apa-apa resolusi yang diluluskan. Walau bagaimanapun, ingin saya menjelaskan bahawa sesungguhnya pergerakan atau pembangunan satu-satu jenis sukan yang menjadi pilihan dan kegemaran masyarakat, ianya adalah dijalankan secara teratur dan terarah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Arau berdiri, Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Nanti dahulu ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sekejap lagi.

Datuk Ong Tee Keat: Ketika sukan dijadikan asas untuk membina jati diri dan ianya tidak dibenarkan, disalahgunakan untuk tujuan-tujuan lain termasuklah melakukan keganasan. Pendirian Kementerian Belia dan Sukan adalah jelas iaitu setiap jenis sukan itu merupakan satu aktiviti yang sihat dan ia terpulang kepada individu itu sama ada untuk menjadikannya bermanfaat ataupun sebaliknya. Sila.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Arau.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya resolusi yang dibuat di Okinawa bukanlah bererti bahawa belia-belia ini ingin menghapuskan keganasan, bentuk-bentuk permainan yang melibatkan keganasan. Ia diputuskan setelah belia-belia ini melihat keadaan dunia hari ini di mana serangan Amerika ke atas

Afghanistan, begitu juga keganasan yang berlaku di mana serangan ke atas twin tower oleh pengganas. Oleh yang demikian, wakil-wakil belia daripada 37 negara di dalam persidangan itu, apabila mereka berkumpul mereka merasakan bahawa belia perlu menyatakan kepada dunia bahawa mereka tidak mahu dunia ini terjebak kepada kancah peperangan. Dan untuk menyatakan kenyataan mereka, maka timbullah resolusi Okinawa di mana mengajak semua children ataupun semua kanak-kanak untuk membuang permainan-permainan yang ada kaitan dengan peperangan di muzium-muzium yang ada di negara tersebut

Belia yang hadir mewakili Malaysia, saya berjumpa dengan mereka, mereka juga termasuk di dalam 37 negara yang bersetuju dengan resolusi tersebut. Ini sebagai kenyataan bahawa mereka tidak bersetuju dengan peperangan yang berlaku hari ini, supaya masa depan mereka lebih terjamin. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Terima kasih atas penjelasan diberi oleh Yang Berhormat bagi Arau. Pada hemat saya, saya rasa sentimen anti perang ini memang merupakan satu sentimen sejagat dunia. Tetapi takkanlah bila kita membantah peperangan, kita sanggup pula menegah segala jenis sukan yang dirasai ada hubung kaitnya dengan pedang, dengan senjata dan sebagainya. Itu tidak sampai ke tahap yang sedemikian rupa.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai kesimpulan, ingin saya merumuskan bahawa Kementerian Belia dan Sukan adalah bertanggungjawab bagi menerajui dan mengangkat martabat generasi muda dan juga pembangunan sukan di negara ini dengan lebih cemerlang bagi menghadapi cabaran yang lebih getir pada alaf baru.

Akhir kata, saya sekali lagi saya ingin merakamkan rasa terima kasih kepada Yang Berhormat yang telah pun memberi pandangan, cadangan dan teguran yang membina kepada kementerian saya sepanjang tempoh perbincangan pada kali ini. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih, saya jemput Kementerian Pertanian.

6.50 petang.

Timbalan Menteri Pertanian [Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar]: Bismilahir rahmanir rahim, Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah membangkitkan isu yang

berkaitan dengan bidang tanggungjawab Kementerian Pertanian serta jabatan dan agensi di bawahnya.

Tuan Yang di-Pertua, isu utama yang telah dibangkitkan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat termasuk Yang Berhormat bagi kawasan Pendang, Permatang Pauh, Gelang Patah, Beluran, Batu Pahat, Temerloh, Bagan Datuk, Baram, Lubok Antu dan Yang Berhormat Sipitang adalah berkaitan isu pengeluaran makanan, pengimportan bahan makanan, pemasaran, makanan halal dan insentif bahan makanan.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai pendahuluan, saya akan menyentuh isu mengenai pengeluaran, pengimportan dan pemasaran bahan makanan dahulu. Eksport dan import. Pertumbuhan ekonomi sektor pengeluaran makanan telah menunjukkan pertumbuhan KDNK sebanyak 3.1% pada suku tahun pertama 2001 dan 0.5% pada suku tahun kedua 2001 menunjukkan pertumbuhan yang kukuh sebanyak 6.3% pada suku terakhir tahun 2000. Kelembapan ini telah dijangkakan atas sebab ekonomi Malaysia yang mengalami penyesuaian terhadap aliran menurun ekonomi dunia yang semakin bertambah buruk.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, memang tidak dapat dinafikan, bil import makanan terus meningkat setiap tahun tetapi ini tidak bermakna kementerian tidak mengambil langkah agresif untuk mengatasinya. Kementerian telah merancang program-program bagi meningkatkan pengeluaran bahan makanan negara. Antaranya, melalui tanaman kekal pengeluaran makanan, dasar padi 10 tan 1 hektar, projek tanah terbiar, perluasan zon pengeluaran ternakan serta zon kawasan akuakultur dan perikanan laut dalam.

Di samping itu, program-program sokongan seperti penyelidikan dan pembangunan, pembiayaan dan modal, insentif serta aktiviti pemasaran terus diperkukuhkan. Semua program-program ini adalah bagi memenuhi strategi bagi mencapai tiga matlamat asas sektor pengeluaran makanan iaitu yang pertama, penambahan eksport; kedua, penggantian import; dan ketiga pembekalan bahan proses industri berasaskan pertanian.

Peningkatan eksport

Statistik menunjukkan bagi tempoh tiga tahun lalu, komoditi makanan telah menunjukkan peningkatan nilai eksport iaitu pada tahun 1998 sebanyak RM6.15 juta; tahun 1999 - RM6.19 juta; dan tahun 2000 - RM6.43 juta dan sehingga Julai

2001 - RM3.68 juta. Langkah-langkah di bawah telah diambil bagi memastikan usaha meningkatkan eksport bahan makanan, iaitu:

- (i) perluasan kawasan tanaman yang menggunakan teknologi moden dan berskala besar serta menumpukan usaha penyelidikan dan pembangunan pengeluaran bagi eksport dan kegunaan domestik yang mencukupi dan berterusan ;
- (ii) meningkatkan usaha promosi dan kaedah pemasaran ke luar negara;
- (iii) mempertingkatkan usaha ke arah pelaksanaan pertanian organik bagi mengambil peluang awal di atas kesedaran pengguna terhadap makanan yang selamat. Di samping itu, ia memudahkan usaha menembusi pasaran luar negara terutamanya ke negara Eropah yang mempunyai peraturan eksport bahan makanan yang ketat;
- (iv) meningkatkan produktiviti sektor pertanian melalui pengoptimaan penggunaan sumber terutamanya tanah dan buruh dan mengurangkan kerugian selepas tuai.
- (v) menggalakkan penglibatan pihak swasta terutamanya syarikat-syarikat besar menceburi kegiatan pengeluaran bahan makanan secara komersial melalui penawaran insentif dan menarik.

Penggantian import

Di negara ini, kebanyakan import merupakan bahan makanan yang pada masa ini tidak sesuai untuk dihasilkan dalam negara seperti bawang putih, ubi kentang, keluaran roti, gandum, jagung dan makanan ternakan. Bagi kes seperti ini, usaha telah diadakan iaitu bagi produk-produk yang tiada penggantian import serta tidak sesuai diusahakan atau dikeluarkan dalam negara, kementerian menggalakkan supaya pelaburan timbal balik atau dengan izin, *reverse investment* dilakukan. Beberapa kajian serta dengan izin, *fact finding mission* bagi mengenal pasti negara-negara yang sesuai untuk tujuan tersebut telah dilakukan. Sebagai contohnya, bagi tanaman bawang, ia mungkin sesuai dibuat di India, Indonesia dan Thailand manakala tanaman jagung pula di Argentina. Walau bagaimanapun, ini tertakluk kepada kajian lebih terperinci mengenai dengan gaya hidup projek dari segala aspek pelaburan.

Bagi bahan makanan yang dapat dihasilkan dalam negara tetapi masih memberikan bil import yang tinggi, langkah-langkah berikut telah diambil:

- (i) menggalakkan pengeluaran secara besar-besaran dan berskala besar serta moden supaya permintaan tempatan dapat dipenuhi;
- (ii) program pemasaran yang menyeluruh agar barangan tempatan dapat diperolehi dengan mudah;
- (iii) menggalakkan syarikat-syarikat swasta agar menggunakan produk tempatan dalam pengeluaran barangan industri berasaskan pertanian;
- (iv) menggalakkan industri hiliran makanan.

Pembekalan bahan proses industri berasaskan pertanian

Dalam Dasar Pertanian Negara Ketiga, pendekatan berasaskan produk telah diperkenalkan bagi mengatasi masalah kebanyakan syarikat yang terlibat dalam pengeluaran produk berasaskan pertanian di negara ini. Pergantungan syarikat-syarikat swasta kepada bahan mentah dari luar negara dapat diatasi dengan langkah-langkah yang telah diambil seperti berikut:

- (i) mengadakan majlis bersama industri bagi setiap komoditi utama bagi merancang dan memastikan keperluan untuk maksud pemprosesan;
- (ii) mengenal pasti produk utama dan pasaran berasaskan permintaan, cita rasa dan potensi pasaran;

Pemasaran

Kesedaran mengenai masalah mengaut untung yang tinggi oleh orang tengah dan pelambakan bahan makanan yang tidak terjual sentiasa diambil berat dan terus diperbaiki oleh kementerian. Sehubungan dengan itu, penaiktarafan bagi usaha penjenisan, *variety*, kualiti, kuantiti dan pembungkusan di pusat-pusat pemasaran yang terlibat akan terus dilakukan. Selain daripada itu, pendekatan bagi risikan pasaran dengan izin, *marketing extension*, *marketing arrangement*, masalah lepas tuai, promosi pasaran akan dipertingkatkan melalui gandingan bersama jabatan dan agensi yang terlibat dalam pengeluaran komoditi agar memberikan kesan yang terbaik kepada golongan sasaran dan pengguna.

Tuan Yang di-Pertua, seterusnya saya akan menyentuh isu mengenai makanan halal dan insentif bahan makanan. Pada masa ini usaha sedang dijalankan untuk

Datuk Bung Mokhtar bin Radin: *[Bangun]*

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat ada dua orang berdiri.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Ya, bagi saya habis ini. Tidak apa, bagi dekat Kinabatangan.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) **mempengerusikan Mesyuarat**].

Datuk Bung Mokhtar bin Radin: Terima kasihlah kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Dia punya Menteri tidak, ada dia aktif datang ke Dewan *[Ketawa]*. Ini persoalan yang ingin saya kemukakan. Sedarkah kementerian ini bahawa dalam negara kita ini berpuluh-puluh ribu petani kecil sederhana yang masih bersifat tradisional. Jadi soalan saya, apakah kementerian mempunyai program jangka panjang untuk memastikan petani dan juga pekebun-pekebun sederhana tradisional ini boleh dinaik taraf mereka supaya mereka menjadi petani moden ataupun boleh dicommercializekan hasil-hasil tanaman mereka. Kerana daripada budget baru-baru ini kita dapat melihat berbilion-bilion ringgit disalurkan kepada kementerian ini tetapi seakan-akan tidak sampai kepada sasaran dia dan matlamat kita sehingga kita masih bergantung kepada eksport bahan-bahan mentah ini. Jadi, apakah kementerian ini ada membuat perancangan jangka panjang dan kalau ada sampai berapa tahunkah ianya akan berhasil? Terima kasih.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat bagi kawasan Kinabatangan. Persoalan yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi kawasan Kinabatangan, ada dalam jawapan saya. Ia akan menyentuh secara keseluruhan bagaimana usaha Kementerian Pertanian untuk menambahkan pengeluaran makanan negara supaya kita tidak terlalu bergantung kepada import. Dan dalam masa yang sama, bagaimana program-program yang kita buat dari segi pertanian, ternakan-ternakan air dan industri hiliran yang semuanya bertujuan untuk memberi pendapatan tambahan kepada kumpulan

sasaran. Perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat itu ada dalam jawapan saya nanti.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Batang Lupar]: *[Bangun]*

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: *[Membenarkan Yang Berhormat Batang Lupar bertanya soalan].*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tuan Yang di-Pertua, terima kasih jugalah. Petang ini kalau tidak ada orang tanya nampak *boring* sedikitlah. Saya hendak bertanya dengan Yang Berhormat Timbalan Menteri, kalau kita lihat di Sarawak umpamanya banyak pekebun kecil di luar bandar yang mana produk atau keluaran dari pekebun-pekebun kecil ini tidak mendapat pasaran yang tertentu. Banyak buah-buahan yang dikeluarkan oleh pekebun-pekebun kecil ini kadang-kadang menjadi barang buangan sahaja oleh kerana banyak sangat keluaran tetapi tidak dapat dipasarkan. Umpamanya nenas, orang Sarawak kata 'nanas'.

Buah nenas di kawasan saya banyak, tetapi ada musimnya buah nenas ini harga satu biji yang kita dapati RM2 di Kuching itu, dijual orang dengan harga RM0.30 sen sahaja di kawasan saya. Adakalanya bertan-tan rambutan ini dibuang begitu sahaja, tidak diambil daripada pokok dia, biar begitu saja. Jadi, ada agensi kerajaan sebagai... kalau tidak salah saya nama dia FAMAKah? Kalau tidak salah sayalah, dengar nama ini ada. Pejabat ada, pengarah ada, semua ada, gaji kerajaan ada, dan budget kerajaan pun ada. Buang duit dengan kerajaan, gaji pangkat besar dan sebagainya tetapi tidak tahu sama ada dia bertugas ataupun, jalankan kerja atau tidak, saya tidak tahu.

Jadi, orang yang pangkat kecil macam kita ini, pergi ke kawasan tengok benda ini. Jadi, apakah tugas dan tanggungjawab FAMA ini, satu persoalan saya. Yang kedua, adakah tindakan supaya ditubuhkan rangkaian pasaran untuk pekebun-pekebun kecil, pengeluar-pengeluar kecil supaya buah-buahan ini - banyak orang sudah berhenti. Kawasan saya Yang Berhormat Timbalan Menteri, mengeluarkan satu jenis ciku yang begitu manis sekali. Sekali Yang Berhormat Timbalan Menteri makan, sepuluh kali Yang Berhormat Timbalan Menteri datang, cari. Tetapi masalahnya orang tidak tahu hendak *market* benda ini. Saya tidak berkuasa Yang Berhormat Timbalan Menteri, dengan elaun yang begitu kecil, macam mana saya hendak buat pasaran saya sendiri? Saya tidak boleh buat. Jadi, duit kerajaan yang diberi kepada FAMA ini dia tidak boleh buat apa-apa. Jadi, macam

mana supaya produk keluaran daripada ini kita buat rangkaian pasaran dia dan mungkin kerajaan boleh tubuhkan kilang yang mungkin *multi-purpose* kilang atau *multi-function* kilang yang mana pada tahun musim keluar rambutan, dia mengeluarkan rambutan, pada musim yang dia keluar nanas, kita kilangkan nanas. Musim keluar durian, kita buat tempoyak durian dan macam-macam lagi.

Semua boleh jadi, kilang ini apa buat, apa benda saja keluar daripada bahan, hutan ataupun apa benda kita boleh dikeluarkan oleh kilang ini, tetapi tidak boleh dibuat oleh industri-industri. Jemput Yang Berhormat tidak mahu, kalau bagi tanah 10 ribu ekar dengan kelapa sawit itu hah boleh tengoklah Golden Hope, Extras, semua boleh datang. Tetapi yang ini dia tidak berani, kerajaan kena buat inisiatif sendiri tolong orang luar bandar dengan sendirinya kita akan meningkatkan keluaran pasaran kita. Buah cermai Yang Berhormat Timbalan Menteri, orang Sarawak kata buah cermai, saya tidak tahu apa benda itu.

Seorang Ahli: Buah cermailah.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Cermai juga. Buah cermai kita beli daripada Indonesia, dipasarkan di seluruh bandar-bandar besar di Sarawak. Jadi, kenapa kita sendiri tidak boleh buat? Limau, limau kita dapat tidak berguna pun, tetapi daripada Indonesia datang kulit limaulah, buah limau, isi limau, macam-macam dengan limau. Daun limau pun dia orang jual. Pasaran kena dibuat. Jadi, duit yang diluluskan oleh kerajaan untuk melihat perkara-perkara ini. Kalau tidak boleh melihat sendiri, jemput orang macam saya, macam daripada Kinabatangan membuat perkara ini. Kita boleh gunakan inisiatif dengan syarat, jangan banyak syarat sangat keluar duit, yang diberi barang itu pun tidak jadi juga.

Jadi, saya minta Yang Berhormat Timbalan Menteri, sama ada boleh atau tidak perkara yang saya sebut tadi dibawa kepada kementerian dan disokong oleh kementerian, dibawa kepada kerajaan supaya rangkaian pasaran ini boleh diwujudkan supaya orang di luar kampung bukan sahaja dapat dibantu, tetapi mengurangkan pembelian kita di luar negara. Terima kasih.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada sahabat saya Yang Berhormat bagi Batang Lupar yang begitu prihatin masalah pasaran hasil-hasil pertanian. Untuk makluman Yang Berhormat, pihak kementerian begitu juga dari segi kita pun amat prihatin. Kita memandang serius dalam soal pemasaran ini. Dulu kita hanya beri perhatian kepada pengeluaran, jadi kita cakap pasal pengeluaran sahaja hendak tingkatan

hasil. Tetapi sekarang perhatian kita, fokus kita bukan hanya soal pengeluaran semata-mata, kita beri perhatian sekarang kepada soal pasaran. Kita tidak hendak suruh petani tanam, apabila dia berjaya meningkatkan hasil, kemudian akan berlaku masalah tidak boleh dipasarkan ataupun harga pada komoditi itu terlalu rendah.

Jadi soal rangkaian pasaran ini, sebenarnya saya hendak sentuh pasal rangkaian pasaran, tetapi oleh kerana Yang Berhormat sudah bangkitkan. FAMA diberi tanggungjawab untuk menerokai pasaran ini. Kita memperkenalkan macam-macam, umpamanya kita ada pasar tani dulu, tetapi pasar tani sahaja tidak cukup. Jadi, sekarang kita tubuhkan - walaupun bilangan pasar tani dalam negara telah meningkat dan nilai hasil-hasil pertanian yang dijual melalui pasar tani itu meningkat berlipat kali ganda dan permohonan untuk pasar tani, ada wanita minta sekarang ini hendak buat pasar tani wanita. Masih lagi kita menghadapi masalah pasaran hasil-hasil pertanian.

Jadi sebagai langkah yang baru, kita memperkenalkan satu lagi yang kita namakan Teman. Teman ini iaitu rancangan untuk mewujudkan pasar borong sebagai saluran tambahan untuk pemasaran hasil-hasil pertanian, jadi di bawah konsep baru ini yang kita namakan sebagai Terminal Makanan Negara ataupun singkatannya Teman.

Teman akan dijadikan sebagai pusat pengumpulan dan pengedaran hasil-hasil pertanian yang akan disediakan dengan berbagai kemudahan bagi membolehkan produk-produk pertanian terutamanya buah-buahan dan sayur-sayuran dilelong, digred, dibungkus dan dilabel dengan jenama khusus untuk menepati piawaian dan peraturan pasaran dalam dan luar negara.

Ia juga akan berfungsi untuk memastikan produk pertanian yang diedarkan mempunyai kualiti, kesegaran dan keselamatan yang tinggi dan pengeluaran-pengeluar dapat memperolehi harga yang berpatutan.

Selain daripada itu kita perkenalkan pula kontrak pemasaran yang merupakan konsep merangkumi ikatan persetujuan oleh FAMA dengan pihak pengeluar bagi mendapatkan bekalan, kontrak bekalan dan pihak pembeli, kontrak jualan yang akan membeli barangan.

Jadi melalui kontrak bekalan hasil-hasil pertanian yang berterusan dengan kualiti yang dikendali oleh pasaran daripada petani-petani persendirian atau ladang-ladang swasta bagi membekalkan hasil-hasil pertanian kepada FAMA, pendekatan

ini akan menjamin FAMA mendapat bekalan berkualiti dan berterusan untuk dipasarkan sama ada untuk pasaran domestik atau dieksport.

Pelaksanaan kontrak pemasaran akan dapat memantapkan lagi urusan niaga FAMA dalam hasil-hasil pertanian pada masa hadapan. Pada tahun 2000 FAMA telah mengadakan kontrak dengan seramai 623 orang petani meliputi kawasan seluas 1,772 ekar untuk komoditi buah-buahan, sayur-sayuran, ternakan dan pelbagai tanaman.

Perancangan FAMA pada tahun hadapan ia akan melibatkan petani sejumlah 861 orang dengan keluasan 3,048 ekar untuk menyertai program ini. Jadi ini sebahagian yang sedang kita buat. Apa yang dibangkitkan Yang Berhormat, masalah pasaran ini, kita memandang serius FAMA diberi tanggungjawab untuk menerokai, mencari jalan bukan sahaja jual cara ini tetapi kita hendak buat hiliran yang berasaskan produk pertanian. Tidak boleh menjual buah rambutan begitu sahaja mungkin diproses dan seterusnya.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yaacob: *[Bangun]*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Menyampuk]*

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yaacob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya bangun dahulu tadi. Terima kasih Batang Lumar. Terima kasih Timbalan Menteri Pertanian. Saya sudah sebutkan dalam ucapan saya bahawa makanan dan kita tahu bahawa makanan ini adalah satu benda yang strategik dan juga disebutkan berulang-ulang menjadi masalah kepada negara apabila kita mengimport lebih kurang RM12 bilion setahun dan ini meningkat kalau lihat unjuran sehingga tahun 2010 akan meningkat kepada RM20 bilion.

Jadi saya melihat di sini ada masalah dari segi dasar kita. Dasar Pertanian Negara barangkali dasar makanan ini. Dalam masa yang sama kita mengimport membenarkan import sedangkan barang-barang ini ada dalam negara kita.

Contohnya beras, beras negara kita memang ada tetapi kita import juga kerana saya melihat bukan oleh kerana beras itu tidak boleh dikeluarkan di negara kita mungkin ada tekanan-tekanan tertentu daripada kumpulan tertentu khususnya pengimport-pengimport ini.

Yang kedua bila sudah import ini banyak dilambak di pasaran dan murah pula harganya oleh kerana masalah-masalah lain dan mungkin rasanya sedap tentu sekali yang sedap, yang murah lebih berbanding dengan yang ada di negara kita.

Begitu juga contohnya bawang misalnya. Tadi dikaji dibuat kajian. Saya dengar kajian bawang bertahun-tahun sedangkan bawang ini tanam, tiga bulan sudah boleh tuai. Berapa puluh tahun kita hendak buat kajian bawang ini? Kalau kita tanam bawang di Malaysia ini, keluarkan bawang walaupun kecil kita tutup import bawang, kita lambakkan bawang tempatan dan tutup penyeludupan, kita tidak ada pilihan. Kita akan membeli bawang tempatan.

Inilah dia pasaran. Tetapi kalau masih lagi petani dibenarkan tanam bawang import masih masuk banyak, lambak lagi di luar, pasaran kita memang tutup. Bukan tidak ada pasaran tetapi pasaran tempatan ditutup oleh dasar kita sendiri. Saya minta ulasan daripada Yang Berhormat.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya sebutkan tadi, kita hendak mengurangkan import bil, makanan kita. Caranya kita hendak kena tingkatan pengeluaran makanan dalam negara dan satu hari harapan kerajaan supaya kita jadi pengeksport makanan pula.

Tetapi untuk makluman Ahli Yang Berhormat, bukan semua jenis makanan itu boleh kita keluarkan dalam negara kita, ada yang boleh kita buat, ada yang boleh kita tanam dalam negara kita. Yang mana tak boleh kita kena terus mengimport dan sebagai langkah kalau kita tak hendak import, kita menggalakkan supaya ada satu pelaburan yang kita katakan timbal balik tadi. Tak boleh tanam di Malaysia kita tanam, pelabur Malaysia pergi ke negeri lain, tanam... ya!

Kita kata kita tak boleh tanam, saya sebut tadi kalau tak boleh tanam bawang di sini kita minta pihak swasta tanam bawang kalau kata boleh tanam di Thailand, dia pelabur ini pergi usahakan di Thailand. Kemudian dia hantar balik ke Malaysia. Bermakna orang Malaysia membuat pelaburan secara '*revers investment*' dia melabur di sana.

Kalau kita kata kita galak orang tanam, dalam masa yang sama kita kata tak cukup, kita import, kita terpaksa import. Oleh kerana tak cukup tak ada orang yang boleh mengeluarkan satu jumlah kuantiti yang besar yang boleh menampung permintaan dalam negara.

Jadi kita terpaksa import. Beras...beras... beras kita terpaksa import sebab keupayaan kita hanya setakat 65% sara diri. Jadi kita terpaksa import walaupun kita ada 8 kawasan jelapang padi dan kita berusaha macam-macam untuk meningkatkan hasil padi, tetapi kita harus ingat, rakyat kita bertambah. Anak berapa orang?

Hendak makan, makan nasi tiga kali satu hari. Nasi dagang, nasi lemak, nasi kerabu, nasi Macam-macam.

Beberapa ahli: [*Menyampuk*] macam-macam nasi.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Ya? Ha..... jadi. Beras, walaupun beras itu kita, keupayaan kita, kita tingkatkan hasil dia hendak jadi 10 metrik tan, mungkin tak cukup juga, oleh kerana permintaan dari segi kegunaan beras itu meningkat. Ini bukan maknanya tak ada usaha yang kerajaan buat itu hendak tambah...

Jangan import beras.... Kita salah BERNAS, kita kata BERNAS import lebih, sebab itu harga beras jatuh. Tak betul. Saya bukan hendak bela BERNAS. Tetapi hakikatnya kita menggalakkan supaya pihak swasta datang melabur di

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada dua Ahli Yang Berhormat yang bangun.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Saya sudah jawab semua, mereka hendak bertanya saya hendak bercakap.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, cukuplah.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Ya, Sungai Benut, Sungai Benut.

Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya di dalam hal kita terpaksa mengimport lebih kurang RM12 bilion setahun, trend ini sentiasa meningkat sudah bertahun-tahun kita memikirkan.

Saya ingin minta penjelasan daripada Yang Berhormat, adakah salah satu sebab puncanya adalah kerana *trend* makanan orang Malaysia ini sudah berubah, kerana satu ketika dahulu kita tidak pandai makan *chips*, kita tidak makan perkara-perkara yang mana disebabkan oleh budaya yang dibawa daripada luar, tetapi disebabkan oleh kerana budaya itu telah berubah, tetapi kita tidak mengikut perkembangan. Saya tidak tahu, adakah kita buat kajian kerana hari ini kalau kita melihat dari segi ubi kentang, *potato* itu, sudah rata-rata, anak-anak kita semua sudah makan, sudah jadi satu budaya makan *chips* ini, tetapi kita sampai sekarang ini pun kita tidak ada inisiatif kerana saya dapat tahu di Indonesia ada menanam kentang, tetapi di Malaysia ini tidak ada. Jadi, saya ingin tanya sejauh mana

Begitu juga ma cam sekarang, kita ada restoran Jepun. Restoran Jepun ini makanannya 100% tak ada satu *content* pun barang tempatan, sampai timun pun dibawa daripada Jepun, tauge pun datang daripada Jepun. Jadi, saya ingin

bertanya, macam mana perkara ini, kita buka dengan seluas-luasnya kita tidak kaji dahulu apa masalah, yang mana inilah salah satu daripada punca yang menyebabkan di mana kita terpaksa mengimport satu jumlah yang begitu besar. Jadi, saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya sudah bercakap dah tadi, hak yang Yang Berhormat tanya ini saya dok ulang balik dah. Saya kata tadi, dari segi keupayaan pengeluaran kita, ada setengah kita tidak boleh buat, tidak boleh keluar di sini, jadi kita terpaksa import. Yang setengahnya kita boleh maknanya keperluan rakyat itu lebih daripada pengeluaran yang ada, maka kita kena import. Macam beras tadi, kita makan beras, lama dah, kita dok buat macam-macam, tetapi..., kecuali kita kata, kita galakan rakyat kita kurangkan makan nasi. Yang kurang makan nasi ini, orang dalam di Lembah Klang, Klang Valley dia kurang makan nasilah, tetapi orang kampung macam saya, Tasek Gelugor, dia makan banyak nasi. Macam orang kampung di kawasan macam Sri Gading pun makan nasi. Ya, jadi soalnya Tuan Yang di-Pertua, pengeluaran kita, kita tingkatkan, dalam masa yang sama permintaan kita, keperluan negara juga meningkat.

Jadi, usaha akan terus dibuat di bawah Dasar Pertanian Negara Ketiga untuk hendak meningkatkan keupayaan dalam semua bidang, kita hendak meningkatkan keupayaan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya ingat kita sudah lama ambil masa dalam perkara inilah. Sila ingat beralih kepada tajuk yang lainlah.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Ya, tajuk lain, saya sudah

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Banyak lagi, ramai lagi yang hendak bertanya.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Ya, Yang Berhormat sila.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Terima kasih Dato' Timbalan Menteri. Saya ingin bertanya berkenaan dengan beras atau padi.

Sebab di Sarawak ini kebanyakan bumiputera petani kita lebih dikatakan 75% petani, tetapi masalahnya mereka hanya dapat menanam padi itu satu musim sahaja, katakan dia tanam bulan Julai, Ogos, dia tuai di bulan April pada tahun hadapan. Jadi, adakah kementerian Dato' membuat *research and development* yang

padi itu dapat ditanam sepanjang tahun supaya tidak ada musim macam itu, yang klon baru, adakah? Tiga kalikah atau sepanjang tahun. Sekian sahaja.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, dari segi tanaman padi ini, itu soalan daripada Yang Berhormat bagi Larut, dia kata bolehkah kita tanam tiga kali setahun, kita sedang merancang supaya dalam dua tahun kita boleh tanam lima musim. Itu kita sedang rancang, untuk tanah ini pun ia perlu rehat juga, hendak kena rehat juga. Daripada kajiannya, kalau tidak ia kena... [Disampuk] Tanah itu pun, bukan orang sahaja yang hendak kena rehat.

Jadi, Yang Berhormat dari kawasan Selangau, dari segi kalau hendak membolehkan kawasan itu ditanam padi dua musim ataupun lima musim untuk dua tahun, ia memerlukan pembangunan prasarana. Kalau prasarananya tidak ada, sistem pengairannya tidak baik, tidak mungkin boleh ditanam dengan padi sepanjang tahun, tetapi sebagai pilihannya, orang kampung petani patut menggunakan tanah yang ada dengan menanam tanaman-tanaman yang lain, misalnya sayur-sayuran, aktiviti-aktiviti yang lain.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingat cukuplah kot...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah. Ya, Yang Berhormat bagi Beluran.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Hak lain sudah jawab.

Tuan Ronald Kiandee: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Terima kasih Dato' Timbalan Menteri. Saya mengamati *development* berkenaan padi ini yang dibuat oleh Kementerian Pertanian. Banyak *variety* yang telah ditemui dan hasil penemuan itu dikatakan bahawa *variety* padi macam tahun, dalam sidang yang lalu kita dimaklumkan ada dua *variety* yang baru dan sidang kali ini ada satu *variety* baru yang telah ditemui dan sebelum itu ada *variety* seperti bario tetapi apabila ditemui *variety* ini dan dilaksanakan dalam ladang-ladang, ianya tidak menampakkan hasil seperti yang dijangkakan.

Kalaulah dua *variety* padi yang lalu dan satu *variety* padi yang baru ditemui ini yang dikatakan begitu kualitinya, *production* nya lebih tinggi, mutunya lebih baik, kalau itu dapat diterjemahkan kepada ladang-ladang yang ada sekarang ini, tentu sekali masalah pengeluaran beras kita akan dapat diatasi. Apakah masalah ini penemuan *variety* dengan penterjemahan kepada pengeluaran yang sebenar, adakah masalah. Adakah masalah pada peringkat *lab*, pada peringkat lot ianya sesuai, tetapi *variety* nya apabila diterjemahkan kepada lot yang besar, tidak

mendapatkan hasil, kerana *variety* kita banyak penemuan Dato' Timbalan Menteri, tetapi masalah pengeluaran beras itu masih yang begitu. Jadi ada masalah *variety* ini apabila diterjemahkan dalam lot yang besar, minta pandangan Yang Berhormat Dato'.

Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, mengenai dengan penemuan dalam *variety* padi ini, memang MARDI telah berjaya membuat kajian penyelidikan hingga memperkenalkan *variety* yang terbaru MR219 yang kita tahu boleh memberi pendapatan yang banyak, tempoh matang yang pendek, rintang kepada penyakit dan biji padi pada satu-satu pokok sampai 150 biji, tetapi mengenai dengan persoalan Yang Berhormat, padi-padi ini bukan boleh ditanam di semua..., ini ditumpukan kepada kawasan jelapang. Kita ada kawasan jelapang.

Kawasan jelapang yang boleh. Bagi kawasan Bario itu, padi bario itu saya tahu, padi yang memang sedap rasanya tetapi ia tidak boleh ditanam dua kali setahun, hanya di Bario sahaja. Kemudian kita bercakap tentang *quality rice*, dengan izin. *Quality rice* biasanya bila dikaitkan dengan *yield*, memang *yield quality rice* ini rendah. Tanyalah mana-mana *scientist* pun, dari segi *quality rice* nya dia memang hasilnya tidak tinggi. Kita sedang mengusahakan dengan BERNAS di Pahang, kita tanam padi kualiti ini kerana kita tahu harga *quality rice* ini lebih tinggi, ia boleh dibayar antara RM900 hingga RM1,000 pada satu tan metrik, tetapi dari segi *yield* nya tidak begitu memuaskan. Kita sedang berusaha. Jadi tumpuan kita untuk padi-padi yang kita hasilkan ini ialah di kawasan-kawasan jelapang, kawasan-kawasan di luar jelapang mungkin ia sekali se musim.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat di atas pandangan, teguran mereka, kita akan ambil perhatian. Kita akan terus berusaha supaya matlamat Kementerian Pertanian di bawah Dasar Pertanian Ketiga ini dapat kita tingkatkan hasil-hasil pertanian negara bagi memenuhi keperluan rakyat dan dalam masa yang sama, kita dapat menjimatkan wang negara dengan kita mengurangkan import dan satu hari harapan kita, kita pula akan menjadi pengeksport makanan. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri Pendidikan, sila.

7.28 mlm.

Menteri Pendidikan [Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan

terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan 2002 khususnya yang menyentuh perkara-perkara di bawah bidang kuasa Kementerian Pendidikan.

Dalam waktu yang terhad ini, seboleh-bolehnya saya akan menjawab perkara-perkara yang dibangkitkan dengan memfokuskan kepada kes-kes yang spesifik memandangkan kebanyakan isu yang dibahaskan adalah mempunyai persamaan antara satu sama lain.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan hala tuju dan pembangunan pendidikan 2001 hingga 2010, saya amat berbesar hati di atas keprihatinan dan kepekaan Yang Berhormat bagi Keningau terhadap perubahan-perubahan yang sedang dilaksanakan dan dirancang oleh Kementerian Pendidikan bagi membolehkan pendidikan negara menghadapi cabaran-cabaran era globalisasi.

Sebagai kementerian yang harus responsif kepada perubahan semasa, saya amat bersetuju dengan pandangan Ahli Yang Berhormat bahawa cadangan dasar ini perlu perbincangan dan mendapat maklum balas bukan hanya untuk menentukan ketelusan pihak kerajaan tetapi yang lebih penting untuk menentukan dasar yang digubal itu benar-benar mantap.

Perubahan-perubahan yang dirancang diharap dapat menghasilkan golongan pekerja yang berilmu dan berkemahiran tinggi di samping berpekerti mulia untuk menyediakan sumber manusia sesuai dengan cabaran globalisasi, liberalisasi dan k-ekonomi sepertimana yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Kluang dan Yang Berhormat bagi Jerlun.

Menyentuh mengenai perluasan pendidikan pra-sekolah, Yang Berhormat bagi Kluang menyarankan agar pendidikan pra-sekolah diperkukuhkan dengan menyediakan pendidikan pra-sekolah di sekolah-sekolah rendah kerajaan supaya kanak-kanak di luar bandar termasuk orang asli dan suku-suku kaum di Sabah dan Sarawak dapat menikmati atau mengakses pendidikan pra-sekolah.

Perkara ini juga disentuh oleh Yang Berhormat bagi Bukit Mas dan Yang Berhormat bagi Sri Aman. Untuk makluman, salah satu perkara penting yang dicadangkan dalam pembangunan pendidikan 2001/2010, ialah memperluaskan pendidikan pra-sekolah di sekolah-sekolah kelolaan Kementerian Pendidikan sesuai dengan cadangan memperkenalkan struktur persekolahan P12. Ini bermakna pendidikan pra-sekolah akan diinstitusikan.

Selain daripada memperluaskan peluang pendidikan pra-sekolah, semua institusi pendidikan pra-sekolah akan diwajibkan menggunakan sebahagian daripada masa persekolahan untuk melaksanakan ko-kurikulum kebangsaan pra-sekolah yang digubal oleh Kementerian Pendidikan mulai tahun 2003.

Langkah-langkah ini bertujuan meningkatkan akses ekuiti dan kualiti pendidikan awal kanak-kanak supaya asas yang kukuh terbina. Kementerian berharap sekurang-kurangnya 95% kanak-kanak berumur dalam lingkungan lima hingga enam tahun menyertai pendidikan pra-sekolah menjelang 2010. Dalam Rancangan Malaysia Kelapan, kementerian akan menambahkan bilangan kelas pra-sekolah di setiap negeri berdasarkan lokasi yang memerlukan penambahan kelas tersebut tanpa menjejaskan perkembangan pra-sekolah yang ditubuhkan oleh agensi-agensi lain dan pihak swasta.

Tuan Yang di-Pertua, sepanjang perbahasan Belanjawan 2002 kali ini, ramai di kalangan Ahli Yang Berhormat telah memilih isu mengenai usaha menjadikan negara sebagai pusat kecemerlangan pendidikan. Antaranya ialah Yang Berhormat bagi Gelang Patah, Yang Berhormat bagi Kepong, Yang Berhormat bagi Temerloh, Yang Berhormat bagi Bagan Datok, Yang Berhormat bagi Kuala Pilah, Yang Berhormat bagi Tambun dan Yang Berhormat bagi Kluang. Perkara-perkara yang disarankan ialah promosi pendidikan secara aktif dan progresif bagi menarik lebih ramai pelajar asing, menggalakkan universiti terkemuka menubuhkan kampus cawangan, isu penggunaan ijazah, skim insentif bagi menarik pensyarah asing berkhidmat di negara ini, galakan terhadap aktiviti-aktiviti penyelidikan dan pembangunan di samping isu-isu penubuhan dan perkembangan IPTS.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, langkah awal yang telah dijalankan kerajaan ke arah menjadikan Malaysia sebagai pusat kecemerlangan pendidikan ialah dengan mewujudkan perundangan pendidikan yang membolehkan tertubuhnya banyak IPTS termasuk kampus-kampus cawangan universiti-universiti luar negara yang menawarkan pelbagai program pengajian bermula peringkat diploma hinggalah peringkat pasca ijazah.

Sehingga 31 Oktober 2001, kita telah berjaya menarik lebih daripada 20,000 pelajar antarabangsa dari lebih 100 buah negara menuntut di IPTS dan IPTA dan kebanyakannya mengikuti program berkembar ataupun program 3+0. Sehingga bulan September 2001, sebanyak 37 buah IPTS telah diberi kelulusan untuk

menjalankan program kerjasama iaitu, program 3+0 dengan universiti luar negara seperti dari United Kingdom, Australia, New Zealand dan Amerika Syarikat.

Peningkatan pelajar antarabangsa dan tempatan mengikuti program 3+0 mencerminkan keupayaan negara ini menyediakan kemudahan pengajaran dan pembelajaran yang diiktiraf oleh rakan universiti dari luar negara. Belanjawan 2002 yang mengumumkan bahawa royalti yang diterima oleh bukan pemastautin dari IPTS bagi skim pendidikan francais diberi pengecualian cukai pendapatan secara tidak langsung, menggambarkan dasar kerajaan yang menggalakkan program francais dikendalikan di negara ini.

IPTA dan IPTS selain mampu menarik pelajar antarabangsa, juga digalakkan mewujudkan pusat penyelidikan bertaraf dunia yang boleh menarik ahli-ahli sarjana terkemuka menjalankan pendidikan di Malaysia. Ke arah membangunkan pusat penyelidikan yang mantap, IPTA dan IPTS tempatan perlu memastikan perkongsian bijak wujud di antara mereka dengan IPT luar negara supaya dapat mendatangkan manfaat kepada pendidikan tinggi negara kita. Perkongsian bijak juga dilaksanakan di antara IPT dengan industri-industri terkemuka di dalam dan di luar negara.

Adalah diharapkan dengan adanya insentif dari segi pelepasan cukai bagi duti import, duti eksais dan cukai jualan ke atas peralatan pembelajaran, akan membolehkan lebih banyak aktiviti R&D dijalankan oleh IPTS. Kementerian Pendidikan juga amat bersetuju dengan saranan beberapa Ahli Yang Berhormat.....[Disampuk]

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kepong bangun.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Sila.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Satu perkara yang baik iaitu, dengan peruntukan lebih RM20 bilion untuk pendidikan ini memang satu peruntukan yang diperlukan dan saya berharap boleh digunakan dengan tepat, dengan bijak untuk kongsi bijaklah. Yang Berhormat, bolehkah terangkan dengan konsep kongsi bijak dan juga kita hendak mengantarabangsakan pendidikan Malaysia. Apakah rancangan untuk mengubah sikap, mentaliti di setiap fakulti di semua IPTA, IPTS supaya mereka, Pensyarah, Profesor, Dekan dan termasuk Naib Canselor boleh membukakan pintu fikiran mereka dan menerima orang-orang, tidak kiralah daripada mana, yang bijak, yang berkaliber untuk menyertai dunia akademik

di Malaysia ini termasuklah pendidikan dan sebagainya? Adakah Yang Berhormat pernah menyiasat sama ada masalah mediocrity dapat diatasi, masalah feudo-mentaliti dapat diselesaikan di IPTA dan IPTS kita sekarang? Ini kerana, kalau kita tidak dapat mengubah sikap dan mentaliti ini, saya tidak nampak macam mana kita boleh berjaya di dalam opsi bijak ini.

Sekian, terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kepong. Berkaitan dengan perubahan sikap supaya menerima pensyarah-pensyarah daripada mana-mana pun, daripada luar negara dan sebagainya, saya ingin memaklumkan bahawa adalah menjadi dasar di semua IPTA sekurang-kurangnya untuk mengadakan pada tiap-tiap masa sekurang-kurangnya 5% daripada kakitangannya terdiri daripada kakitangan luar negara. Dengan dasar begitu rupa, kita sentiasa mengadakan satu percampuran dan pembajaan intelek di antara kakitangan tempatan dengan kakitangan-kakitangan luar negara.

Selain daripada itu juga, memang menjadi kebiasaan terutama di IPTA untuk menjemput pemeriksa-pemeriksa luar daripada luar negara, penceramah-penceramah daripada luar negara, penyelidik-penyelidik daripada luar negara, peserta-peserta dalam bengkel persidangan yang dianjurkan dari semasa ke semasa oleh IPTA supaya mereka dapat bertemu muka dan berbincang serta dapat menjana fikiran yang baru. Jadi, perubahan sikap itu memang sentiasa berlaku.

Perkara yang kedua, masalah mediocrity saya kurang pasti sama ada Yang Berhormat bagi Kepong tujukan kepada pensyarah ataupun kepada pelajar? Jikalau misalannya ditujukan kepada pensyarah, saya yakin semua pensyarah yang diambil masuk ke IPTA dan IPTS mempunyai kelayakan-kelayakan tertentu, kelayakan-kelayakan minimum. Soal mediocrity itu tidak sepatutnya wujud, tinggal lagi kewujudan mediocrity jikalau pun ada, adalah secara perbandingan dan kemungkinan ini berlaku kerana tenaga-tenaga pengajar kita terpaksa terlibat dengan pelbagai kerja di universiti-universiti tempatan dan ini menyebabkan mereka tidak mempunyai masa yang cukup untuk melakukan penyelidikan dan pembangunan.

Boleh saya teruskan Tuan Yang di-Pertua?

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Teruskan.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Kementerian Pendidikan juga amat bersetuju dengan saranan beberapa Ahli Yang Berhormat untuk menggiatkan lagi

promosi pendidikan luar negara, dan usaha-usaha ini memang telah dan sedang dijalankan.

Mengenai cadangan promosi di negara-negara Arab untuk menarik lebih ramai pelajar dari negara-negara tersebut mengikuti pengajian di Malaysia berikutan peristiwa serangan ke atas WTC di New York pada 11 September 2001, kementerian sedang berusaha mengadakan memorandum persefahaman dengan beberapa negara Arab yang belum mempunyai MoU dengan kita termasuk Arab Saudi. Dengan adanya MoU ini promosi pendidikan akan lebih mudah dijalankan. Kementerian telah mengadakan pameran promosi pendidikan di Dubai tahun lalu dan sedang merancang pameran yang sama di Saudi Arabia bulan hadapan dan satu lagi akan diadakan di tempat yang sama dalam bulan Mac 2002.

Menjawab isu spesifik yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Sibu yang menggesa agar kementerian dapat memberi sokongan terhadap kampus universiti cawangan IPTS di Sibu, Kementerian Pendidikan memang pernah menerima permohonan bagi menubuhkan Universiti Methodist di Sibu pada 27 September 1999. Walau bagaimanapun, tiada kertas cadangan yang dikemukakan menyatakan maklumat berkaitan latar belakang institusi, kursus-kursus pengajian yang akan dijalankan dan maklumat-maklumat lain berkaitan sebelum syarikat tersebut boleh dipelawa untuk menubuhkan sesebuah universiti swasta. Pihak kementerian juga tidak ada menerima sebarang maklum balas dan tidak pernah dihubungi lagi oleh syarikat yang berkaitan dengan penubuhan universiti di Sibu.

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Kepong bangun sekali lagi.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Saya memang ada meneliti kenyataan-kenyataan Yang Berhormat mengenai hal IPTA dan IPTS. Bolehkah Yang Berhormat mempertimbangkan cadangan untuk pihak kementerian ataupun pihak kerajaan untuk membantu kampus-kampus universiti yang terkemuka, yang berstandard antarabangsa dan kita wujudkan infrastruktur, prasarana kampus-kampus bagi mereka ini supaya kita boleh adakan lebih banyak kampus di Malaysia terutamanya kita hendak menarik pelajar-pelajar daripada dunia Arab, daripada China, daripada India pun kita boleh kalau kampus-kampus ini bertaraf antarabangsa dan kita menggunakan sumber kita untuk memberi infrastruktur kepada mereka. Bolehkah Yang Berhormat mempertimbangkan.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kepong. Perkara ini mungkin boleh kita fikirkan kerana selama ini untuk tujuan menubuhkan sebuah universiti swasta, kerajaan tidak memberikan infrastruktur untuk mana-mana orang mengendalikannya. Tetapi ada cadangan yang dikemukakan baru-baru ini kepada kerajaan supaya kita menimbangkan sebuah universiti yang sebegitu rupa untuk tujuan ASEAN dan kita akan membincangkan perkara ini secara mendalam.

Mengenai pinjaman PTPTN kepada pelajar IPTS, perkara ini sebenarnya telah dijelaskan beberapa kali di Dewan yang mulia ini ..

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Timbalan Yang di Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Kota Melaka.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Sila Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya kena balik untuk menghadiri mesyuarat. Ringkas sahaja. Bolehkah saya tanya, apakah kedudukan yang terbaru berkaitan dengan cadangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri untuk melaksanakan konsep meritokrasi sebagai *shock treatment* kepada pelajar kaum bumiputera. Apakah kedudukan yang terbaru? Terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kota Melaka. Sebenarnya dalam ucapan saya ini ada terkandung jawapan kepada itu. Akan saya baca kemudian ya.

Tuan Yang di-Pertua, berbalik semula kepada pinjaman PTPTN kepada pelajar IPTS, perkara ini sebenarnya telah dijelaskan beberapa kali di Dewan yang mulia ini. Kementerian mengucapkan terima kasih kepada Ahli Dewan yang membangkitkannya iaitu Yang Berhormat bagi Bagan Datok dan Yang Berhormat bagi Kapit. Isu-isu yang dibangkitkan ialah menambah peruntukan pinjaman PTPTN kepada pelajar IPTS, melonggarkan syarat pinjaman dan memantau yuran yang dikenakan oleh IPTS.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan perluasan dan pemantapan pendidikan *tertiary*, isu-isu mengenai perluasan dan pemantapan pendidikan *tertiary*, khususnya pendidikan di IPTA, juga telah dibangkitkan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat, antaranya ialah Yang Berhormat bagi Kluang, Yang Berhormat bagi Kapit, Yang Berhormat bagi Batang Lupa, Yang Berhormat bagi Sungai Benut, Yang Berhormat bagi Hulu Rajang, Yang Berhormat bagi Sipitang dan Yang

Berhormat bagi Larut yang menyentuh isu-isu berkaitan kualiti pengajian IPTA, menyediakan tempat yang mencukupi untuk memenuhi keperluan pelajar termasuk pelajar dari luar bandar, meningkatkan pelajar pasca ijazah dan juga galakan terhadap R&D.

Sulacita dimaklumkan Majlis Pendidikan Tinggi Negara atau MPTN telah bersetuju menubuhkan Bahagian Jaminan Kualiti bagi menilai semua IPTA dalam masa terdekat. Bahagian ini berperanan sebagai Lembaga Akreditasi Negara yang ditubuhkan untuk memantau dan menilai kualiti IPTS. Salah satu aspek yang dinilai oleh bahagian ini ialah aktiviti penyelidikan dan pembangunan di IPTA. Faktor-faktor penilaian lain akan digunakan untuk menentukan kualiti sesebuah IPTA termasuklah jumlah, kualiti, kelayakan dan nisbah kakitangan akademik dengan pelajar, kualiti prasarana serta keupayaan IPTA untuk menarik masuk wang dari luar universiti bagi menaja projek penyelidikan.

Satu daripada tugas utama bahagian ini ialah menentukan instrumen bagi menilai kualiti pendidikan tinggi di IPTA dan melaluinya membuat, dengan izin, *rating* ke atas kursus-kursus yang dijalankan oleh IPTA-IPTA. Seperti yang pernah dimaklumkan di dalam Dewan yang mulia ini, kementerian memang berusaha mengembangkan IPTA seiring dengan permintaan pendidikan di peringkat *tertiary* yang semakin meningkat. Sasaran Kementerian ialah 40% penduduk dalam kumpulan umur 17 hingga 23 tahun harus menikmati pendidikan tinggi ini menjelang tahun 2010.

Selain daripada meningkatkan *enrollment* pelajar kepada sekurang-kurangnya 20,000 pelajar di setiap universiti awam dan 50,000 pelajar di setiap politeknik awam, penubuhan kolej-kolej komuniti dan penubuhan kolej-kolej universiti teknikal dan universiti-universiti baru termasuk Universiti Terbuka Malaysia, Universiti Kemahiran MARA dan UTAR serta pembesaran IPTS yang ada akan dapat menentukan sasaran 40% pada tahun 2010 ini akan tercapai.

Mengenai usaha menggalakkan aktiviti pendidikan dan cadangan agar meningkat *enrollment* pelajar pasca ijazah yang masih kecil bilangannya di IPTA, kementerian memang mempunyai cadangan untuk menstrukturkan semula universiti-universiti yang telah lama beroperasi seperti UM, USM dan UKM dijadikan sebagai universiti penyelidikan. Universiti-universiti tersebut akan terlibat secara agresif dalam aktiviti-aktiviti penyelidikan untuk mengembangkan ilmu dan untuk memberi manfaat secara langsung dan tidak langsung kepada pembangunan

ekonomi negara. Dengan perubahan status kepada universiti penyelidikan, universiti-universiti ini akan dapat meningkatkan *enrollment* pelajar pasca ijazah. Adalah menjadi sasaran kementerian bahawa menjelang 2020, sekurang-kurangnya 30% daripada *enrollment* keseluruhannya adalah pelajar pasca ijazah.

Yang Berhormat bagi Permatang Pauh, Yang Berhormat bagi Batu Gajah dan Yang Berhormat bagi Padang Terap telah membangkitkan perlunya kebebasan bersuara di IPT dengan menghapuskan akta-akta yang didakwa mengongkong kebebasan bersuara, sama ada ahli-ahli akademik atau pun pelajar di IPT. Perlu saya menegaskan sekali lagi bahawa peruntukan yang terkandung dalam Akta Universiti dan Kolej Universiti 1971 yang diluluskan oleh Dewan yang mulia ini, sama sekali tidak menghalang pelajar bergerak aktif di kampus. Pelajar bebas menyuarakan pendapat selagi mengikut saluran yang ditetapkan. Peruntukan dalam akta tersebut juga adalah bagi memastikan pelajar menunaikan amanah yang diberi oleh kerajaan dengan menumpukan perhatian kepada pelajaran, mempertingkatkan pencapaian akademik dan melibatkan diri dalam aktiviti yang dapat menjana ilmu dan keintelektualan sesuai dengan kedudukan mereka sebagai bakal pemimpin negara.

Saya percaya Ahli-ahli Yang Berhormat bersetuju dengan saya bahawa pelajar di institusi pengajian tinggi adalah seperti golongan rakyat yang lain tertakluk kepada peraturan-peraturan dan undang-undang dan sebagai sebuah negara yang menjunjung tinggi kedaulatan undang-undang serta kesejahteraan dan keharmonian hidup, kita perlulah sama-sama menyemai sikap bertanggungjawab dan menyekat kelahiran budaya kurang sihat yang boleh merosakkan keamanan dan kemakmuran negara.

Tuan Yang di-Pertua, berkaitan dengan merit akademik di IPT beberapa Ahli Yang Berhormat telah melahirkan kebimbangan berhubung dengan merit akademik dan sistem meritokrasi untuk memasuki IPTA. Antaranya ialah Yang Berhormat bagi Beluran, Yang Berhormat bagi Kapit dan Yang Berhormat bagi Tuaran. Kebimbangan yang dizahirkan berasaskan kepada kerugian yang akan dihadapi oleh pelajar-pelajar dari kawasan luar bandar, Yang Berhormat bagi Tuaran menyatakan kemasukan ke IPTA berasaskan kecemerlangan akademik tidak wajar dan menyifatkan, dengan izin, *playing field is not level* dan dicadangkan diwujudkan dengan izin, *handicapping system* untuk pelajar luar bandar.

Di Dewan yang mulia ini saya ingin membuat penjelasan bahawa langkah yang diambil oleh pihak kerajaan ini tidak sekali-kali bertujuan meminggirkan pelajar-pelajar dari kawasan luar bandar dan pedalaman. Tujuan sebenar ialah untuk mewujudkan persaingan dan menyemai sikap berlumba-lumba kepada pelajar untuk mencapai kecemerlangan akademik seperti yang dinyatakan oleh Yang Berhormat bagi Selangau dan Yang Berhormat bagi Batu yang menyokong sistem ini. Secara tidak langsung juga ia dapat mengubah dengan izin, *mindset* khususnya di kalangan sebilangan pelajar bumiputera yang mempunyai sikap terlalu bergantung kepada kerajaan sehingga mengabaikan kecemerlangan kerana berasa bahawa dengan pencapaian akademik yang minimum mereka masih berpeluang memasuki IPTA.

Menyedari hakikat bahawa terdapat kawasan-kawasan yang masih mempunyai kekurangan dari segi prasarana pendidikan yang boleh menjejaskan pencapaian pelajar di luar bandar, usaha-usaha diteruskan bagi mengatasi masalah tersebut, di samping memberi peluang pelajar luar bandar yang mempunyai potensi untuk mencapai kecemerlangan akademik untuk memasuki sekolah-sekolah berasrama penuh dan juga sekolah-sekolah rancangan khas. Dalam hal ini kementerian berpandangan soal mengubah sikap adalah lebih penting kerana pelajar yang tinggal di bandar yang cukup dengan kemudahan juga tidak akan cemerlang selagi mempunyai sikap dan pemikiran yang terlalu bergantung.

Untuk makluman semua Ahli Yang Berhormat, dasar dan kaedah penyediaan merit kemasukan ke IPTA untuk lepasan SPM dan STPM yang berasaskan markah akademik dan kokurikulum telah digunakan sejak sesi 1996/1997. Markah keseluruhan diperolehi dengan mengambil kira pemberatan 90% markah akademik dan 10% markah kokurikulum. Kementerian ini telah menyemak prosedur tersebut dan telah memutuskan supaya kaedah penyediaan merit untuk lepasan SPM dan STPM bagi kemasukan ke IPTA sesi akademik 2002/2003 diubah suai dengan mengambil kira beberapa aspek termasuk pandangan dari pihak masyarakat umum, pendidik dan juga IPTA.

Kaedah baru dalam penyediaan merit ini akan menggunakan pencapaian akademik sepenuhnya, tetapi markah kokurikulum masih relevan kerana akan digunakan sebagai penentu jika terdapat dua atau lebih pemohon yang mempunyai kedudukan merit yang sama berdasarkan kepada pencapaian akademik. Dengan penggunaan markah kokurikulum sebagai penentu, ditambah pula dengan hakikat bahawa kokurikulum diwajibkan di semua sekolah, maka kekhuatiran Yang

Berhormat bagi Sepang bahawa pelajar akan mengabaikan kokurikulum dengan kaedah baru memasuki IPTA ini tidak harus timbul.

Berkaitan dengan pendidikan vokasional dan peluang pendidikan lepas menengah, Yang Berhormat bagi Keningau telah mencadangkan agar tempoh pendidikan formal dipendekkan kepada 11 tahun dan peperiksaan STPM yang memakan masa dua tahun digantikan dengan pendidikan Kemahiran Hidup yang memakan masa setahun sahaja. Kementerian berpandangan bahawa isu kelas Tingkatan 6 dengan pendidikan Kemahiran Hidup sebagai persediaan memasuki alam pekerjaan adalah dua perkara yang berbeza. Ingin dijelaskan bahawa kelas Tingkatan 6 bertujuan melengkapkan diri pelajar dengan disiplin ilmu yang membolehkan pelajar mempunyai persediaan yang cukup sebelum memasuki universiti. Kementerian Pendidikan tidak bercadang memendekkan tempoh pengajian Tingkatan 6 kepada satu tahun. Langkah ini adalah untuk menjaga status STPM yang telah diiktiraf di peringkat antarabangsa. Sebaliknya kementerian akan melaksanakan langkah-langkah untuk menjadikan Tingkatan 6 lebih menarik dengan mengubah kurikulum yang relevan dengan keperluan semasa.

Dalam masa yang sama kementerian telah bercadang untuk memperluas penawaran mata pelajar vokasional di sekolah menengah harian iaitu di Tingkatan 4 dan 5 bermula dengan beberapa mata pelajaran pada tahun 2002. Di antara mata pelajaran yang ditawarkan ialah teknologi maklumat, pembinaan domestik, membuat perabot, seni reka tender dan sebagainya. Sebelum ini, kemahiran dalam bidang industri vokasional hanya diberikan melalui satu mata pelajaran teras iaitu Kemahiran Hidup di sekolah menengah rendah. Pelaksanaan secara berperingkat akan dilaksanakan sehingga meliputi 22 mata pelajaran industri vokasional menjelang tahun 2005. Langkah ini adalah lebih praktikal kerana bagi pelajar yang lebih cenderung kepada bidang kemahiran boleh membuat persediaan meneruskan pengajian ke institusi-institusi kemahiran seperti kolej komuniti, politeknik dan seterusnya ke universiti teknikal ataupun memasuki alam pekerjaan.

Kementerian Pendidikan berpendapat bahawa penubuhan kolej komuniti dan universiti teknikal merupakan laluan alternatif kepada pelajar lepasan menengah yang cenderung kepada kemahiran untuk mendapat peluang menyertai pendidikan tinggi. Usaha ini juga dapat menambahkan peluang-peluang pendidikan lepasan menengah termasuk bagi mereka di luar bandar seperti yang disarankan oleh Yang

Berhormat bagi Bukit Mas, Yang Berhormat bagi Sungai Benut dan Yang Berhormat bagi Kluang.

Untuk makluman Yang Berhormat bagi Temerloh yang memohon penjelasan lebih lanjut mengenai pembinaan kolej komuniti di setiap negeri, perkara ini telah pun dijelaskan dalam jawapan kementerian kepada pertanyaan lisan dalam Dewan yang mulia ini pada 5 November 2001 iaitu mengenai objektif penubuhan kolej komuniti, kriteria pemilihan kawasan untuk penubuhan sesebuah kolej komuniti, kurikulum dan juga peringkat pembinaan kolej komuniti.

Berkaitan dengan pembangunan prasarana pendidikan, seperti mana dalam perbahasan-perbahasan yang lepas, masalah pembangunan prasarana pendidikan menjadi fokus utama kebanyakan Ahli Yang Berhormat. Isu-isu yang dibangkitkan termasuklah usaha menyediakan dan mempertingkatkan kemudahan pendidikan di luar bandar, masalah bekalan elektrik dan bekalan air bersih, bekalan komputer, masalah rumah guru dan juga asrama untuk pelajar. Perkara-perkara tersebut telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Beluran, Yang Berhormat bagi Selangau, Yang Berhormat bagi Keningau, Yang Berhormat bagi Tuaran, Yang Berhormat bagi Sibul, Yang Berhormat bagi Besut, Yang Berhormat bagi Batang Sadong, Yang Berhormat bagi Bukit Mas, Yang Berhormat bagi Silam, Yang Berhormat bagi Hulu Rajang dan juga Yang Berhormat bagi Padang Terap.

Kementerian Pendidikan memang menyedari hakikat ini dan sehubungan itu pembangunan prasarana pendidikan tetap menjadi agenda utamanya. Saya sedar walaupun perkara ini telah diberikan penjelasan beberapa kali, ia masih tidak dapat memuaskan hati semua pihak. Dalam soal menyediakan prasarana pendidikan, ia dilaksanakan secara berterusan dan kerajaan sedar ia tidak dapat dilakukan sekali gus kerana terdapat faktor-faktor lain seperti faktor geografi dan demografi dan tidak kurang juga soal kemampuan membiayai pembangunan sedemikian secara sekali gus. Masalah yang paling banyak ditimbulkan ialah kekurangan kemudahan pendidikan di luar bandar khususnya di Sabah dan Sarawak. Agak sukar untuk saya menjawab satu per satu isu yang dikemukakan kerana kebanyakannya terlalu khusus dan bersifat tempatan. Apa yang saya dapat nyatakan di sini ialah dalam Rancangan Malaysia Ke 8, kerajaan telah merancang projek-projek pembangunan sekolah sama ada rendah atau menengah meliputi projek-projek baru, gantian dan tambahan di seluruh pelosok tanah air terutamanya di luar bandar, kawasan luar bandar di Sabah dan Sarawak juga diberi tumpuan.

Di bawah program pembangunan pendidikan luar bandar Sabah dan Sarawak, kerajaan telah melaksanakan projek-projek penyediaan kemudahan asas terutama bekalan air dan elektrik di sekolah-sekolah luar bandar dan pedalaman. Di bawah program tersebut di Sabah, projek bekalan air dijangka dapat memberi manfaat kepada 658 buah sekolah dan bekalan elektrik kepada 398 buah sekolah. Manakala bagi Sarawak projek bekalan air sedang dilaksanakan di 589 buah sekolah dan bekalan elektrik di 463 buah sekolah. Bagi projek pembinaan sekolah dalam Rancangan Malaysia Ke 8, sejumlah 61 projek sekolah rendah dan 37 projek sekolah menengah akan dilaksanakan di Sabah. Di Sarawak pula sebanyak 43 projek sekolah rendah dan 15 projek sekolah menengah akan dilaksanakan.

Mengenai gesaan Yang Berhormat bagi Tuaran agar diwujudkan unit pemantauan di jabatan pendidikan negeri untuk memantau pelaksanaan prasarana pendidikan, tugas ini sebenarnya dilaksanakan oleh unit pembangunan di jabatan pendidikan negeri bersama-sama dengan pejabat pendidikan daerah.

Pemantauan dilakukan kepada semua projek yang sedang dilaksanakan dari masa ke semasa dan laporan mengenai status terkini akan dikemukakan kepada Kementerian Pendidikan pada setiap bulan bagi memastikan setiap projek dapat dilaksanakan mengikut jadual yang ditetapkan.

Pemantauan berdasarkan laporan sekolah juga dilakukan mengenai keperluan-keperluan pembangunan yang mendesak dan memerlukan tindakan segera...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat bagi Batang Lupa bangun.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tan Sri. Pelaksanaan tambahan kelas, tambahan bilik darjah, tambahan dan kemudahan untuk sekolah-sekolah di Sarawak telah dikontrakkan oleh pihak kerajaan kepada satu syarikat. Saya pun terlupa kalau tidak salah nama 'Sabiro'. Jadi, sebelum kontrak itu diberi kepada syarikat ini, keperluan bagi tiap-tiap sekolah telah diberi dengan pihak kementerian oleh Jabatan Pendidikan di peringkat daerah. Umpamanya tambah darjah berapa, tambah tandas berapa, tambah surau, tambah bilik sumber berapa, semua sudah diberi tetapi apabila pihak syarikat mengimplementasikan program pengubahsuaian dan *repair* kepada sekolah-

sekolah di luar bandar, saya nampak apa yang dia buat tukar atap, tukar dinding, tambahan tidak ada, semua tidak ada.

Jadi, duit yang diberikan sebegitu besar tidak menepati kepada sasaran. Bahkan program permohonan daripada jabatan peringkat daerah telah tidak mendapat perhatian oleh pihak syarikat ini. Umpamanya di kawasan saya, 31 sekolah, tiap-tiap sekolah ini diberi oleh Jabatan Pendidikan peringkat daerah mengatakan bahawa tiap-tiap sekolah itu perlukan kelas-kelas tambahan, tandas untuk sekolah ini, budak-budak sudah bertambah dan bilik sumber, surau dan sebagainya, semua diberi tetapi bila datang pun sama juga. Tidak ada pembaharuan, tidak ada tambahan langsung tetapi ganti pada atap, dinding dan benda semacam itu sahaja.

Jadi, dalam keadaan yang sedemikian Tan Sri, saya mohon bertanya, apakah pemantauan yang boleh dibuat, ataupun perubahan yang boleh dibuat kepada syarikat yang telah diberi oleh pihak kerajaan, oleh kementerian Tan Sri supaya keperluan daripada peringkat akar umbi boleh ditepati oleh pihak kerajaan. Terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Batang Lupa. Berkaitan dengan kontrak yang diberikan kepada Sabiro Holding ini adalah berkaitan dengan pengubahsuaian dan menaik taraf. Saya terpaksa melihat secara mendalam tentang isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Batang Lupa berkaitan dengan satu perkara khusus di daerah Yang Berhormat. Tetapi secara umumnya saya ingin menjawab kerana saya pun ada pernah meninjau perkara ini bahawa kontrak yang diberikan kepada Sabiro itu adalah tujuannya untuk membaiki pulih keadaan-keadaan sekolah. Mungkin kontrak yang diberikan itu tidak serupa ataupun butir-butir kontrak yang diberikan kepada Sabiro bagi sesuatu sekolah tidak serupa dengan permintaan sekolah itu sendiri.

Jadi, jikalau sekolah itu agaknya meminta untuk diberikan tambahan dua kelas, tiga kelas. Kemungkinan besar dalam kes-kes sebegitu rupa bahawa kelulusan yang diberikan dan kontrak yang diadakan tidak terlibat pembinaan kelas-kelas tambahan. Jadi ternampak seolah-olah kontraktor itu tidak menjalankan kerjanya. Walau bagaimanapun, saya berjanji Yang Berhormat bagi Batang Lupa bahawa saya akan meninjau tentang kes 31 sekolah ini di kawasan Yang Berhormat dan saya akan memberitahu tentang latar belakangnya.

Datuk Bung Moktar bin Radin: *[Bangun]*

Tuan Jimmy Lim Donald: *[Bangun]*

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Sila.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Sri Aman.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih Dato' Menteri, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin minta penjelasan, di peringkat sekolah menengah kementerian apabila sekolah itu sudah ketinggalan zaman dari segi *planning* nya, dari segi bangunan yang usang, kita ada program, *re-development program* dan apabila sekolah itu di *re-develop*, jadi semuanya tersusun dan dirancang dengan baik. Tetapi saya nampak Yang Berhormat Menteri, di peringkat sekolah rendah, sekolah yang lama, yang tidak tersusun, yang dibuat oleh orang kampung pada tahun 50'an, 60'an masih dibina, masih *direnovate* dengan cara yang lama.

Jadi, saya nampak sekolah begitu tidak cantik, tidak tersusun dan suasana untuk persekolahan pun tidak wujud. Jadi, macam saya boleh dikatakan tiap-tiap bulan, kadang-kadang tiap-tiap minggu di jemput ke sekolah rendah dan saya nampak cara susunan bangunan-bangunan yang kecil, yang usang ini, yang hanya diganti oleh Syarikat Sabiro sini, sana sahaja *more offence than not* dengan izin hanya bumbung yang diganti, seolah-olah macam *squatter area* dalam kampung.

Jadi, bolehkah saya minta penjelasan dari Yang Berhormat Menteri yang saya tahu memang prihatin terhadap pendidikan di luar bandar, sama ada kita akan menjalankan *re-development program* dengan mereka. *Draw plan* yang benar-benar baharu dan juga suasana yang membina untuk pendidikan, pengajaran dan pembelajaran di sekolah ini. Bukan hanya *repair* sini, *repair* sana *but completely re-develop* dan *re-build*. Sekian, terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat. Saranan itu merupakan satu saranan yang baik iaitu kita mengadakan seolah-olah dengan izin, *a complete re-development plan* untuk sesebuah sekolah. Saya sendiri ingin mengetahui dengan lebih mendalam butir-butir terperinci mengenai keadaan sekolah itu jikalau boleh, dimajukan terus oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat kepada saya di kementerian. Perkara itu akan menjadi lebih cepat untuk kita mengambil tindakan. Jikalau di mana-mana tempat Yang Berhormat merasakan tidak puas hati dengan keadaan-keadaan sekolah, eloklah diberitahu dengan segera kepada saya sendiri supaya kita dapat mengatasi mana yang boleh. Sekian, terima kasih.

Sila Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Yang Berhormat Tan Sri. Ini berhubung dengan penyediaan prasarana. Memang perkara ini daripada awal-awal pun telah kita mengetengahkan kerana contohnya, di kawasan saya di Kawasan Parlimen Kinabatangan, ada sekolah menengah didirikan di luar bandar. Jadi, ini memang menjadi masalah kerana sekolah menengah ini tidak lengkap dengan kemudahan-kemudahannya. Dalam masa yang sama kerajaan telah mengetengahkan sistem meritokrasi supaya memberi cabaran kepada orang-orang Melayu dan bumiputera khususnya. Tetapi pada hakikatnya dari segi fakta, ini merupakan satu jerat yang dipasang di siang hari kepada pelajar-pelajar luar bandar kerana mereka tidak boleh menelaah apa juga pelajaran dalam keadaan yang senang, tidak ada elektrik, tidak ada air, tidak ada jalan raya yang baik.

Jadi, persoalan yang kita hadapi, bilakah Kementerian Pendidikan khususnya dengan peruntukan yang ada dapat menyelesaikan masalah-masalah yang dihadapi ini. Saya percaya dan berkeyakinan bahawa kerajaan berkemampuan untuk melaksanakan program-program untuk menyediakan prasarana yang begitu baik. Kalau pun tidak 100% sama seperti di bandar tetapi sekurang-kurangnya biarlah masyarakat luar bandar itu menikmati kemudahan-kemudahan yang selama ini merantai keinginan mereka untuk maju. Jadi, saya amat berterima kasih kepada kementerian ini kerana begitu prihatin terhadap pembangunan pendidikan negara untuk menjana ilmu pendidikan di semua peringkat. Yang perlu ditekankan ialah macam mana hendak menyelesaikan masalah ini secara berterusan. Terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamed: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Kinabatangan. Seperti Yang Berhormat sedia maklum, pembangunan pendidikan di luar bandar di Sabah dan Sarawak telah mendapat perhatian pihak yang teratas iaitu Timbalan Perdana Menteri sendiri mempengerusikan satu jawatankuasa untuk mengatasi masalah pembangunan pendidikan di luar bandar di Sabah dan Sarawak. Jadi, sudah ada satu *task force* - dengan izin - untuk menentukan perkara ini dapat dilaksanakan.

Saya telah memberi tadi butir-butir lanjut Yang Berhormat tentang apa yang akan kita lakukan di Sabah buat sekali ini iaitu projek bekalan air dan projek elektrik di beberapa sekolah dan ini merangkumi lebih kurang setengah daripada sekolah-sekolah yang ada di Sabah. Kalau di Sabah ada lebih kurang 1200 buah sekolah, 658 buah sekolah sedang diusahakan untuk didapatkan bekalan air dan bekalan

elektrik kepada 398 buah sekolah. Perkara ini akan berterusan dan saya yakin lambat laun kita akan mengadakan satu prasarana yang sekurang-kurangnya lebih baik dari keadaan sekarang. Saya sendiri telah menjelajah di beberapa tempat di Sabah dan saya begitu prihatin dengan masalah-masalah sekolah-sekolah di Sabah dan Sarawak.

Berkaitan dengan sikap meritokrasi tadi, saya harap sangatlah jangan kita kaitkan meritokrasi ini dengan prasarana kerana saya yakin melihatkan fakta-fakta yang ada di hadapan kita bahawa prasarana itu selalunya tidak ada kaitan dengan pembinaan sikap. Saya telah katakan bahawa walaupun sekolah itu baik akan ada juga pelajar-pelajar tidak mempunyai sikap yang betul. Jadi, prasarana dengan sikap itu adalah dua perkara yang berlainan.

Sungguhpun saling complimentary - dengan izin - tetapi saya percaya tanpa kita mengubah budaya dan pemikiran anak-anak kita - itu yang kita hendak ubah - kita tidak akan mencapai merit yang kita perlukan.

Tuan Yang di-Pertua, boleh saya hendak teruskan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Larut bangun.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamed: Sila, sila Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat

Terima kasih di atas perhatian kerajaan untuk terus membangunkan pendidikan di kawasan-kawasan luar bandar. Cuma saya hendak membangkitkan masalah kemudahan yang disediakan oleh kerajaan terutama kementerian. Terima kasih jugalah, banyak peruntukan yang sampai ke semua sekolah itu, empat-lima-enam ratus ribu.

Cuma saya ingin hendak menegur di sini, tentang kelulusan projek anggaran yang dibuat, kadang-kadang pembaziran berlaku ke atas projek-projek yang dilaksanakan di sekolah-sekolah. Saya ambil satu contoh, satu gelanggang badminton menelan belanja RM16,000.00, kalau tambah dengan RM2,000.00 mengikut pengiraan saya RM18,000.00, lengkap dengan tempat duduk, lampu dan sebagainya. Jadi, saya berharap pihak kementerian tentang membuat anggaran ini, kalau boleh dirujuk di segi penilaiannya dengan badan-badan kerajaan yang lain.

Umpamanya JKR, yang memang pakar berhubung dengan membuat anggaran ke atas projek-projek kerajaan kerana bagi saya, saya lihat satu pembaziran, ada yang sekolah dapat, ada sekolah yang mungkin tidak dapat. Jadi, saya minta sangatlah Yang Berhormat Menteri supaya dalam pengagihan peruntukan ke atas sekolah-sekolah ini supaya perkara ini dapat diberikan perhatian yang serius.

Terima kasih.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamed: Terima kasih Yang Berhormat, untuk menjawab soalan ini saya perlukan satu *example* - dengan izin - yang khusus supaya kita dapat menilai secara mendalam tentang apa yang berlaku, gelanggang ini dibina di bawah projek mana misalannya, adakah ia di bawah projek konsep payung atau di bawah Jabatan Pendidikan Negeri ataupun di mana-mana.

Tetapi bagaimana projek itu diberikan juga ada kaitan dengan bagaimana kos itu dianggarkan. Misalnya di bawah konsep yang kita gunakan sekarang, kita sebenarnya menggunakan *rate* JKR dalam pembinaan sesuatu perkara. Dan, *rate* JKR itu tertumpu kepada kontraktor-kontraktor kelas F. Kita gunakan *rate* itu dalam memberikan kontrak-kontrak. Jadi, selalunya saya tidak terfikirilah perkara itu harus menjadi satu perkara yang mendatangkan masalah.

Walau bagaimanapun, kalau Yang Berhormat boleh berikan saya butir-butir lanjut kita boleh siasat perkara itu dan menentukan perkara seperti yang disangkakan itu tidak akan berlaku atau sekurang-kurangnya tidak akan berlaku lagilah pada masa akan datang. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin terus

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila, sila.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamed: ... merujuk kepada gesaan Yang Berhormat bagi Tuaran agar diwujudkan Unit Pemantauan di Jabatan Pendidikan Negeri untuk memantau pelaksanaan-pelaksanaan pendidikan. Tugas ini sebenarnya dilaksanakan oleh Unit Pembangunan di Jabatan Pendidikan Negeri bersama-sama dengan Jabatan Pendidikan Daerah. Pemantauan dilakukan pada semua projek yang sedang dilaksanakan dari masa ke semasa.

Saya juga ingin memaklumkan bahawa selaras dengan usaha negara mewujudkan sistem kerajaan elektronik, Projek *Monitoring System* (PMS) dengan izin - yang lengkap akan dibangunkan sebagai salah satu aplikasi perdana koridor raya multi-media. PMS dibangunkan dengan kaedah teknologi maklumat terkini bagi

meningkatkan pemantauan projek di antara agensi-agensi kerajaan. Dengan adanya pusat data setempat, kesemua kementerian dan agensi yang terlibat dalam pelaksanaan projek dapat bekerjasama dengan menggunakan sistem yang sama.

Maklumat-maklumat seperti butiran projek, kos kontraktor, tahap kemajuan projek, boleh dicapai dan dikongsikan bersama oleh semua peringkat. Kita harap ia dapat menyelesaikan masalah-masalah yang timbul termasuk yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Tampin berhubung projek pembinaan makmal-makmal komputer.

Yang Berhormat bagi Jeli telah menggesa agar semua kontrak atau tender projek-projek pendidikan dibuat secara terbuka. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, terdapat 3 kaedah untuk melaksanakan projek pembangunan pendidikan iaitu tender terbuka, tender terhad dan tender rundingan terus. Pada masa ini tender terhad dan rundingan terus diguna pakai untuk mempercepatkan projek pembangunan berbanding dengan kaedah tender terbuka yang mengambil masa yang lama untuk diproses.

Mengenai permohonan bantuan kepada sekolah-sekolah bantuan modal yang antara lain ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Sibu dan Yang Berhormat bagi Ipoh Timur, kerajaan telah bersetuju menaikkan kadar bantuan per kapita mulai tahun ini. Bantuan ini diberi kepada semua sekolah bantuan penuh kerajaan dan juga sekolah bantuan modal.

Untuk makluman, kadar baru lain-lain perbelanjaan berulang tahunan dan lain-lain perbelanjaan khas untuk perbelanjaan pengurusan dan pentadbiran sekolah, termasuk membayar *utility* sekolah telah dinaikkan daripada RM15 seorang murid kepada RM25 seorang murid bagi sekolah rendah dan daripada RM24.75 seorang murid setahun kepada RM42 seorang murid bagi sekolah menengah mulai tahun ini. Kenaikan melebihi 66% daripada kadar asal ini diharap dapat membantu pihak sekolah menampung pembelian keperluan bahan-bahan dan peralatan murid-murid di sekolah rendah dan menengah.

Menjawab kes spesifik yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Sibu, SJKC Tiong Hwa di Sibu Jaya baru sahaja mengemukakan permohonan bantuan modal tersebut dan ia sedang diproses. Manakala Sekolah Menengah Bantuan Sacred Heart, Sekolah Menengah Bantuan St. Elizabeth dan Sekolah Rendah Bantuan Sacred Heart, semuanya di Sibu masih belum membuat permohonan

secara rasmi dan pertimbangan pemberian bantuan modal akan dibuat apabila permohonan diterima.

Kesempatan ini juga saya ambil untuk menjelaskan satu kes tertentu yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Rasah iaitu kejadian bangunan SJKT Rantau yang runtuh semasa dalam pembinaan. Untuk makluman, projek tersebut dibiayai di bawah program bantuan modal dan tabung persendirian dan kaedah pelaksanaannya adalah secara reka dan bina yang diuruskan oleh pihak lembaga pengurus sekolah. Kementerian ini difahamkan bahawa sebaik sahaja kerja-kerja konkrit selesai, keseluruhan elemen struktur bangunan telah runtuh. Kementerian ini juga mendapat makluman bahawa pihak Jabatan Kerja Raya sedang menyalut perkara tersebut.

Yang Berhormat bagi Permatang Pauh telah mencadangkan supaya pembinaan sekolah satu sesi di seluruh negara dipercepatkan dan semua sekolah harus menjadi satu sesi dalam masa 3 tahun. Dalam Rancangan Malaysia Kelapan, Kementerian Pendidikan terus memberi keutamaan kepada satu sesi melalui pembinaan lebih banyak sekolah baru dan penambahan kemudahan fizikal sekolah-sekolah sedia ada.

Bagi pembinaan sekolah satu sesi secara reka dan bina Fasa 1, sebanyak 494 projek sedang dijalankan dan berada di pelbagai peringkat pelaksanaan. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 47 sekolah rendah dan 32 projek sekolah menengah telah siap dibina. Manakala sebanyak 159 projek sekolah rendah dan 165 projek sekolah menengah sedang dalam pembinaan.

Dalam Fasa 2 pula, sebanyak 200 sekolah satu sesi telah dirancang. Langkah tersebut akan dapat mengatasi masalah kesesakan terutama sekali sekolah-sekolah di kawasan bandar. Memandangkan bahawa pembinaan sekolah satu sesi memerlukan peruntukan yang tinggi, maka kementerian secara realistik merancang bahawa nisbah unggul satu bilik darjah bagi satu kelas hanya akan tercapai pada tahun 2010. Dengan tercapainya perkara ini, aktiviti ko-kurikulum akan dapat dijalankan dengan sempurna dan sekolah dapat digunakan sebagai tempat beriadah secara meluas seperti yang disarankan oleh Yang Berhormat bagi Batang Sadong.

Satu lagi yang mendapat perhatian dalam perbincangan belanjawan kali ini ialah mengenai masalah pembelajaran dan penguasaan bahasa Inggeris. Kebanyakan Ahli Yang Berhormat melahirkan kebimbangan mengenai penguasaan

bahasa Inggeris di kalangan pelajar terutama di kawasan luar bandar dan menggesa Kementerian Pendidikan mencari penyelesaian bagi mengatasi masalah tersebut.

Antara Ahli Yang Berhormat yang menimbulkan isu tersebut ialah Yang Berhormat bagi Gelang Patah, Yang Berhormat bagi Tebrau, Yang Berhormat bagi Bagan Datok, Yang Berhormat bagi Kapit, Yang Berhormat bagi Tampin, Yang Berhormat bagi Larut dan Yang Berhormat bagi Selangau. Kementerian memang memandang serius perkara ini dan sedang mengambil langkah-langkah sewajarnya.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, hasil daripada laporan jawatankuasa khas mengkaji strategi-strategi meningkatkan prestasi bahasa Inggeris di kalangan pelajar sekolah, Kementerian Pendidikan telah mengadakan pelaksanaan program, projek dan aktiviti bahasa Inggeris. Menyedari faktor guru memainkan peranan yang amat penting dalam menentukan kejayaan penguasaan pelajar dan mata pelajaran tersebut, kekurangan guru bahasa Inggeris sedang ditangani.

Antaranya melaksanakan kursus dengan izin, *Conversion*, yang melibatkan seramai 1,600 orang guru mulai September 2001. Kementerian juga akan memulakan program berkembar dengan beberapa universiti di Australia, New Zealand dan United Kingdom mulai Mac 2002. Beberapa buah universiti tempatan juga telah dikenal pasti untuk melaksanakan program berkembar dengan beberapa buah maktab perguruan bagi menyediakan program yang sama mulai Mac 2002.

Bagi meningkatkan kefasihan bahasa Inggeris pula pada tahun ini, seramai 200 orang guru yang dikenal pasti akan diberi kursus dengan izin, *immersion*, selama 14 minggu. Kursus kefasihan juga akan dilaksanakan oleh British Council. Selain itu, semua Jabatan Bahasa Inggeris maktab perguruan telah dan sedang menjalankan program *outreach* bagi membantu guru-guru di sekolah yang berdekatan dalam aspek yang berkaitan dengan pembelajaran Bahasa Inggeris.

Satu program khas untuk membantu guru-guru Bahasa Inggeris yang mengajar di sekolah-sekolah luar bandar dan kawasan-kawasan terpencil telah dilaksanakan mulai Mei 2001 hingga Julai 2001. Seramai 800 orang guru Bahasa Inggeris Tahun 6 telah didedahkan kepada kaedah pengajaran dan pembelajaran Bahasa Inggeris secara berkesan.

Selain itu, guru-guru sekolah luar bandar juga didedahkan kepada kursus-kursus khas peningkatan profesionalisme. Antara kursus yang dijalankan ialah *Teaching English The Fun Way* serta kaedah pengajaran komponen sastera.

Kursus-kursus ini telah dilaksanakan oleh pakar-pakar dari negara luar melalui kerjasama Kementerian Pendidikan dengan British Council Kuala Lumpur.

Kementerian juga sedang dalam usaha menggunakan khidmat tenaga pengajar dari negara-negara yang menggunakan bahasa Inggeris sebagai bahasa ibunda seperti yang pernah dicadangkan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini dalam usaha meningkatkan prestasi bahasa Inggeris terutama di kawasan luar bandar. Antaranya memperluaskan perkhidmatan GAP di sekolah-sekolah rendah harian dan menengah. Sukarelawan GAP dari United Kingdom bertugas sebagai pembantu guru Bahasa Inggeris di bilik darjah serta melaksanakan aktiviti ko-kurikulum.

Kementerian juga bercadang menjalankan program pendidikan prestasi Bahasa Inggeris melalui perkhidmatan penutur jati. Tenaga khidmat penutur jati atau *native speakers* adalah terdiri daripada guru-guru terlatih Bahasa Inggeris dari luar negara yang ingin berkhidmat di Malaysia terutama di kawasan bandar. Mereka akan ditempatkan di Jabatan Pendidikan Negeri atau di Pejabat Pendidikan Daerah sebagai fasilitator kakitangan sumber kepada guru-guru bahasa Inggeris sekolah rendah dan menengah di kawasan itu.

Perkara mengenai kurikulum persekolahan juga disentuh oleh beberapa Ahli Yang Berhormat. Antaranya ialah Yang Berhormat bagi Bagan Datok, Yang Berhormat bagi Keningau, Yang Berhormat bagi Kepong dan Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara dan Ahli-ahli Yang Berhormat ini mencadangkan agar elemen-elemen mengenai kenegaraan, perlembagaan, sejarah, moral dan agama diberi penekanan dalam penggubalan kurikulum.

Untuk makluman, kementerian akan memperkenalkan kurikulum baru untuk semua mata pelajaran di sekolah secara berperingkat-peringkat mulai tahun 2003. Dalam hubungan ini, elemen-elemen yang telah dicadangkan tidak akan diabaikan walaupun pada masa ini kita memberi penekanan kepada bidang sains dan teknologi.

Mengenai pelaksanaan buku elektronik yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Shah Alam, Kementerian Pendidikan sedang melaksanakan projek rintis penggunaan *e-book* untuk pelajar Tingkatan 4, aliran perdagangan ekonomi asas di 50 buah sekolah di 10 negeri di Semenanjung yang bermula pada bulan Jun 2001.

Kementerian sedang melaksanakan pemantauan untuk melihat penggunaan *e-book* di sekolah-sekolah yang terlibat dan akan menyediakan laporan menyeluruh berkaitan dengan pelaksanaan projek perintis tersebut. Keputusan melaksanakan projek *e-book* di sekolah-sekolah bergantung kepada beberapa perkara seperti laporan pemantauan, jabatan projek rintis *e-book*, pandangan guru dan pelajar, kemampuan kewangan kerajaan, kesan kepada pengajaran dan pembelajaran dalam bilik darjah, hubungan dengan peperiksaan dan kepentingan pelajar di luar bandar dengan mengambil kira kawasan yang tidak mempunyai kemudahan bekalan elektrik dan telefon.

Tuan Yang di-Pertua, usaha-usaha untuk memartabatkan profesion perguruan juga telah sering kali ditimbulkan oleh Dewan yang mulia ini. Bagi pihak warga pendidik seluruhnya, saya sangat menghargai keprihatinan Ahli-ahli Dewan terhadap perkara tersebut, khususnya Yang Berhormat bagi Bagan Datok, Yang Berhormat bagi Tampin dan Yang Berhormat bagi Permatang Pauh.

Perkara-perkara yang ditimbulkan berkisar kepada memperbaiki skim perkhidmatan bagi menarik minat golongan muda menceburi profesion perguruan, insentif-insentif kenaikan pangkat dan juga elaun-elaun. Dalam hal ini, walaupun kaum guru merupakan golongan yang terbesar dalam sektor perkhidmatan awam, kerajaan dari masa ke semasa telah berusaha memperbaiki perkhidmatan pendidikan. Selain daripada kenaikan pangkat melalui saluran biasa, bagi menambahkan peluang kenaikan pangkat, konsep guru cemerlang telah dilaksanakan melalui tahun 1995 dan kenaikan pangkat melalui dengan izin, *time-based*, mulai tahun 1998.

Kementerian Pendidikan juga sedang berusaha memperakukan beberapa cadangan kepada agensi berkaitan untuk dipertimbangkan bagi memperkasakan profesion keguruan. Antaranya, cadangan memberi mata gaji permu laan yang lebih tinggi kepada pegawai perkhidmatan pendidikan daripada pegawai-pegawai perkhidmatan awam yang lain yang mempunyai kelayakan yang sama. Selain itu, adalah dicadangkan guru-guru yang mempunyai kelayakan ijazah sarjana dan ijazah doktor falsafah diberikan gaji permulaan lebih tinggi.

Kementerian juga memperakukan supaya kadar beberapa jenis elaun dinaikkan seperti elaun khas guru bahasa ibunda, elaun insentif mengajar kanak-kanak cacat, elaun tanggungjawab penolong kanan dan ketua bidang dan juga elaun tanggungjawab bagi guru kanan pentadbiran ko-kurikulum hal ehwal murid dan

penyelia petang. Kementerian juga memperakukan dua jenis elaun baru iaitu elaun tanggungjawab kepada guru disiplin dan elaun juru latih ko-kurikulum. Cadangan-cadangan ini sedang dipertimbangkan oleh pihak Jabatan Perkhidmatan Awam.

Mengenai isu-isu lain, Yang Berhormat bagi Petaling Jaya Utara telah menyentuh usaha memupuk budaya membaca di kalangan rakyat Malaysia. Dalam hal ini, kerajaan melalui Perpustakaan Negara Malaysia dan semua perpustakaan awam negeri memainkan peranan bagi merangsang minat membaca sebagai budaya hidup. Pelbagai program galakan membaca dijalankan secara berterusan yang disasarkan kepada pelbagai peringkat umur dan kumpulan. Selain....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kubang Kerian bangun.

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Sila

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Berkenaan dengan galakkan membaca, jika sekiranya ada masyarakat setempat menubuhkan perpustakaan komuniti mereka masing-masing yang tidak bergantung kepada kerajaan, adakah kementerian ini boleh menimbangkan untuk membantu mana-aman kumpulan komuniti meluaskan kemudahan pembacaan melalui perpustakaan-perpustakaan komuniti?

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat Kubang Kerian, berkaitan dengan saranan untuk menubuhkan perpustakaan komuniti dan soalan kerajaan boleh membantu, agak sukar bagi saya untuk menjawab secara terus, perkara ini saya akan selidiki sama ada ada perkara-perkara yang mengongkang soal penubuhan oleh komuniti tentang perpustakaan ini kerana ini ada undang-undang berkaitan dengan perpustakaan yang perlu dipatuhi dalam negara kita. Walau pun begitu secara prinsipnya jikalau perpustakaan itu mendatangkan kebaikan kepada komuniti setempat, ia patut digalakkan.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) **mempengerusikan Mesyuarat]**

Saya teruskan mengenai program membaca, pelbagai program galakan membaca dijalankan secara berterusan yang disasarkan kepada pelbagai peringkat umur dan kumpulan. Selain itu, program *outrage* seperti pinjaman buku secara pos, pinjaman berkelompok dan pemberian bahan bacaan yang ringan kepada institusi juga diusahakan. Bagi tujuan tersebut juga, kemudahan perpustakaan diperluaskan

di kawasan luar bandar termasuklah perpustakaan pekan dan perpustakaan desa yang ditubuhkan di seluruh negara. Sehingga kini terdapat sebanyak 92 buah perpustakaan cawangan, 17 buah perpustakaan pekan, 546 buah perpustakaan desa dan 107 buah perpustakaan bergerak.

Perkara mengenai penubuhan sekolah berasrama penuh khas untuk anak-anak anggota Angkatan Tentera Malaysia telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Wangsa Maju, buat masa ini kementerian belum bercadang untuk mewujudkan sekolah-sekolah berasrama penuh untuk pelajar daripada satu-satu golongan. Kemasukan ke SBP adalah berdasarkan kepada pencapaian atau kecemerlangan akademik selain penekanan kepada tiga aspek penting iaitu kepimpinan, sukan dan kokurikulum. Keutamaan juga diberikan kepada pelajar-pelajar luar bandar dan mereka yang berpendapatan rendah. Oleh yang demikian, anak-anak anggota tentera mempunyai peluang yang sama memasuki SBP.

Mengenai isu spesifik yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor yang menyatakan bahawa hanya 1% pelajar di kawasan Kuala Selangor memasuki Sekolah Menengah Sains Kuala Selangor, saya ingin memaklumkan bahawa terdapat 66 orang pelajar iaitu 8.27%, bukan 1% berasal dari Kuala Selangor daripada jumlah pelajar seramai 7.98 pelajar di SMS Kuala Selangor. Adalah juga dimaklumkan bahawa penempatan pelajar di SBP adalah berdasarkan kepada pemilihan pelajar dan oleh itu tidak semestinya seseorang pelajar ditempatkan di sekolah berasrama penuh yang terdekat.

Yang Berhormat bagi Kubang Kerian telah menggesa agar dimansuhkan segala bentuk yuran termasuklah yuran peperiksaan. Untuk makluman kementerian tidak bercadang menghapuskan yuran peperiksaan kerana ianya diperlukan untuk menampung kos pengurusan dan pentadbiran. Ingin saya jelaskan bahawa kos menguruskan peperiksaan sebenarnya adalah lebih tinggi daripada jumlah yang dikutip daripada pelajar. Contohnya, pada tahun 2000, Lembaga Peperiksaan di Kementerian Pendidikan telah menerima kutipan yuran dari calon semua jenis peperiksaan berjumlah RM92.21 juta dan jumlah kos mengurus peperiksaan adalah sebanyak RM115.23 juta.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Kubang Kerian bangun lagi Yang Berhormat, ya sila.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih sekali lagi Tuan Yang di-Pertua. Oleh kerana kementerian tidak bercadang menghapuskan yuran peperiksaan, saya

selaku wakil rakyat yang sentiasa berhadapan dengan realiti yang sebenar di mana ada ibu bapa yang tidak mampu membayar yuran peperiksaan terutama sekali, adakah sekolah-sekolah mempunyai senarai pelajar-pelajar yang benar-benar miskin dan kementerian memberikan kuasa untuk mengecualikan keluarga yang benar-benar miskin daripada membayar yuran peperiksaan?

Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad: Terima kasih Yang Berhormat Kubang Kerian, saya yakin sekolah-sekolah tidak mempunyai senarai pelajar-pelajar yang tidak mampu, tetapi berapa kes dikemukakan kepada sekolah dan kes-kes itu diatasi secara *ad-hoc* apabila ia timbul. Selalunya mengikut amalannya, PIBG sekolah akan mencari jalan, pengetua sekolah akan mencari jalan menggunakan budi bicara mereka untuk mengatasi masalah pembayaran yuran. Kementerian sendiri buat masa ini tidak mengamalkan konsep pengecualian yuran dan ini mungkin boleh kita pertimbangkan untuk masa-masa akan datang. Sepanjang yang saya tahu, apa kala kes timbul dan diketahui oleh bahagian pihak sekolah maka perkara itu dengan cepat dapat diatasi. Jadi, selama ini saya berpendapat sebenarnya tidak ada masalah, kecuali jikalau ibu bapa itu sendiri berdiam diri menarik anaknya daripada sekolah dan tanpa diketahui oleh sesiapa pun dan itu akan mendatangkan masalah sedikit. Tetapi walaupun dalam keadaan begitu, guru besar-guru besar yang prihatin selalu mengekori kes-kes itu dan jikalau ada penarikan pelajar-pelajar daripada sekolah, mereka akan menggunakan kaunselor sekolah untuk mengatasi masalah pelajar, saya rasa ini bukanlah perkara yang begitu berat.

Berhubung dengan isu anak-anak warga asing yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat bagi Tuaran, mengikut Akta Pendidikan 1996 pendaftaran pelajar anak warga asing di sekolah-sekolah kerajaan dan bantuan kerajaan perlu disertakan dengan dokumen-dokumen ibu bapa dan anak yang sah. Sejak tahun 1999, Kementerian Pendidikan melalui Jabatan Pendidikan Sabah telah mengarahkan sekolah-sekolah untuk menguatkuasakan peraturan-peraturan pelajar bagi memastikan pelajar yang benar-benar mempunyai dokumen yang sah diterima masuk. Dengan penguatkuasaan peraturan tersebut Kementerian Pendidikan berharap dapat mengatasi masalah anak-anak pendatang asing yang tiada dokumen belajar di sekolah-sekolah Kementerian Pendidikan.

Tuan Yang di-Pertua, setakat ini sahaja yang dapat saya jelaskan mengenai perkara-perkara yang menyentuh kementerian pendidikan yang ditimbulkan oleh

ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, perkara-perkara yang tidak sempat saya jelaskan akan tetap diambil perhatian dan tindakan yang sewajarnya. Sekali lagi saya mengucapkan terima kasih di atas perhatian, keprihatinan, teguran dan sokongan yang berterusan oleh ahli-ahli yang terhormat terhadap usaha-usaha yang dijalankan oleh Kementerian Pendidikan. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Sekarang saya jemput Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga. Silakan.

Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga [Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengucapkan terima kasih atas pandangan dan cadangan yang diberikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari Keningau, Permatang Pauh dan Arau semasa perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 berkaitan dengan Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga. Segala saranan dan pandangan akan diambil perhatian dan dijadikan asas untuk merancang dasar dan strategi kementerian seterusnya. Mengenai hujah yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat daripada Keningau, peruntukan kementerian akan digunakan untuk manfaat kumpulan sasaran kami iaitu wanita dan keluarga.

Sehubungan itu, latihan perniagaan kepada wanita turut akan diberi perhatian oleh kementerian. Ini dilaksanakan dengan kerjasama pertubuhan bukan kerajaan yang bergiat dalam keusahawanan. Kementerian juga sedang merangka cadangan program yang boleh dilaksanakan dengan agensi-agensi kerajaan lain yang berkenaan. Mengenai saranan bahawa Belanjawan 2002 tidak memberikan pengiktirafan yang wajar terhadap sumbangan wanita secara keseluruhannya, saya ingin jelaskan bahawa peruntukan 59 juta untuk Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga di bawah belanjawan 2002, walaupun kecil dibandingkan dengan kementerian yang lain, ini bermakna bukanlah ianya keseluruhan peruntukan untuk wanita Malaysia. Ini adalah kerana bukan kementerian ini sahaja yang melaksanakan program untuk pembangunan wanita. Pelbagai kementerian lain menjalankan program yang turut memberi manfaat kepada wanita. Pembinaan rumah sakit, pembinaan rumah-rumah kos rendah, sekolah-sekolah, program pembangunan usahawan, program pembangunan luar bandar, bonus-bonus untuk perkhidmatan awam dan sebagainya turut memberi manfaat yang begitu bermakna kepada wanita Malaysia.

Mengenai keputusan supaya balu akan terus menerima pencen suami walaupun telah berkahwin semula yang turut disentuh oleh Ahli Yang Berhormat bagi Arau dan Permatang Pauh, pengumuman Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan semasa ucapan Belanjawan, akan memberi manfaat kepada lebih kurang 12,000 orang balu. Saya percaya mereka dan keluarga mereka amat mengalu-alukan langkah kerajaan itu. Ini adalah satu langkah yang menunjukkan betapa kerajaan kita prihatin terhadap kebajikan rakyat terutamanya wanita.

Kementerian bersetuju dengan saranan Ahli Yang Berhormat bagi Permatang Pauh bahawa sumbangan kaum wanita dalam menjana pertumbuhan ekonomi tidak sepatutnya dilihat dari perspektif wanita sahaja dalam pasaran pekerjaan formal. Adalah dianggarkan terdapat kira-kira 3.8 juta wanita yang merupakan suri rumah tangga atau wanita yang bekerja di sektor bukan formal yang turut membantu menjana kegiatan ekonomi termasuklah membantu suami dan keluarga. Kementerian sedang mengkaji kemungkinan dengan izin, *unpaid family work* yang biasanya dilakukan oleh wanita dinilai dan diambil kira dalam angka keluaran dalam negara kasar. Dengan itu, sumbangan golongan berkenaan akan diambil kira secara sistematik oleh masyarakat dan negara.

Mengenai isu kesamarataan *gender* yang disentuh oleh beberapa Ahli Yang Berhormat semasa perbahasan, Kerajaan Barisan Nasional telah membuktikan komitmen kami dengan pindaan kepada Perkara 8(2), Perlembagaan pada sesi Parlimen yang lepas. Sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, pindaan Perlembagaan bukan satu perkara yang boleh dianggap remeh.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin merakamkan ucapan terima kasih sekali lagi di atas keprihatinan Ahli-ahli Yang Berhormat terhadap isu-isu *gender* dan kekeluargaan...

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dua orang berdiri Yang Berhormat. Ada dua orang berdiri. Hendak bagi yang mana dahulu, Yang Berhormat? Pilih antara dua. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Pilih dua, dua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: *[Ketawa]*
Ya, sila, sila.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Kami kaum wanita, tidak boleh pilih dua-dua. Saya rasa, saya pilih yang berpengalaman dahulu. Jadi, saya minta Yang Berhormat bagi Batang Lupar dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Batang Lupar, sila Batang Lupar.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dulu, dulu, sila, sila.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Dato' Menteri. Saya rasa bangga dan saya rasa amat besar hati kerana dipilih...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, teruskan, teruskan.

Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop: *The best man win.*

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Nampaknya, ada juga orang kata, *the best man win*. Sebenarnya, bukan *the best man win*, saya tinggi sikit, 14 lebih Dato' Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terus, terus, ya.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya memang amat prihatin kepada kaum Hawa ini dan saya telah menunjukkan keprihatinan saya semenjak saya masuk ke Dewan yang mulia ini dan selama itu saya telah menyuarakan banyak persoalan terutama sekali daripada segi undang-undang dan pentadbiran negara. Persoalan yang pernah saya suarakan dan sentiasa diutarakan di Dewan ini ialah soalan undang-undang dan kaedah-kaedah pentadbiran negara yang mungkin menunjukkan satu ciri-ciri *discriminatory* dengan izin, kepada pihak Hawa di negara kita.

Jadi, persoalan saya Yang Berhormat Timbalan Menteri, sudahkah kementerian Yang Berhormat Timbalan Menteri menyenaraikan undang-undang yang ada di dalamnya terkandung peruntukan-peruntukan yang tertentu yang mungkin dianggap tidak seimbang ataupun *discriminatory* dengan izin, kepada kaum wanita. Jikalau penyenaraian undang-undang dan kaedah-kaedah penggunaan kerajaan ini telah dibuat, apakah tindakan susulan yang telah dibuat oleh pihak kementerian Yang Berhormat. Dan ekor dari tindakan itu, bagaimanakah

sokongan daripada pihak lelaki, kaum Adam kepada tindakan-tindakan dan kemahuan kaum Hawa ini kepada permohonan yang dipinta kepada kerajaan. Terima kasih.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak kementerian yang muda ini, saya ingin merakamkan penghargaan kepada semua Ahli Yang Berhormat kerana hasil perjuangan kita bersama, maka saya percaya sebab itu pihak Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah pun mewujudkan Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga dan saya dapati bahawa perjuangan wanita di negara kita yang tercinta ini, bukan hanya dihadkan kepada kaum Hawa sahaja tetapi pada umumnya, kaum Adam pun di Malaysia ini mengambil berat tentang pembangunan dan kemajuan wanita melainkan mungkin adalah se kumpulan yang kecil sahaja yang nampak-nampaknya Tuan Yang di-Pertua, ada kalanya tidak begitu menyayangi sangatlah dan menghormati wanita Malaysia tetapi pada amnya, saya boleh jamin, kaum Adam di Malaysia ini alhamdulillah, terutama pemimpin-pemimpin yang datangnya daripada Parti Barisan Nasional...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada dua orang berdiri Yang Berhormat. Pilih lagi antara dua, Larutkah dahulu atau Kubang Kerian. *[Ketawa]*

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Tuan Yang di-Pertua, kita kaum Hawa ini memang tidak boleh pilih, bukan macam kaum Adam, boleh pilih dua-dua sekali...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Jadi, oleh kerana itu.....*[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya suruh pilih dulu, kemudian ya.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Jadi, oleh kerana itu, sebab kita kaum Hawa tidak boleh pilih, saya dua-dua pun saya tidak bagi laluan, saya nanti teruskan jawab soalan tadi daripada Yang Berhormat bagi Batang Lupa, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi lagi Yang Berhormat.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Jadi, oleh kerana itu Yang Berhormat, saya mengucapkan terima kasih kepada semua terutamanya termasuk kaum Adam, kerana saya percaya bahawa wanita Malaysia terdiri daripada golongan yang paling bertuah di dunia ini. Ini kerana, kalau kita lihat di mana-mana saya pergi pun, saya berkongsi pendapat dengan wanita bahawa kita di Malaysia ini begitu bertuah wanita Malaysia, dengan izin, *there is nothing that the Malaysian women cannot do* kalau dia berazam, mempunyai visi, misi dan sanggup bekerja dengan rajin. Jadi, inilah kepada saya, beruntungnya apabila kita memilih kerajaan yang memberi penghormatan kepada wanitanya.

Jadi, oleh kerana itu Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyatakan di sini bahawa selepas penubuhan kementerian, kita mesti ingat kementerian yang baru ini sebenarnya tidak ada apa-apa, tidak ada apa-apa. Kita tidak ada undang-undang, kita tidak ada peraturan, polisi yang boleh dikeluarkan melalui kementerian ini. Cuma, yang ada Menteriunya, KSUnya, TKSUnya dan beberapa kerat sahaja kakitangan. Namun begitu, ini tidak menandakan bahawa kita tidak boleh efektif atau menjalankan tugas dengan baik kerana pertama, kementerian kita mendapat sokongan dan.....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Minta maaf ya Yang Berhormat. Selepas ini boleh tidak, saya hendak menjawab Batang Lupa dahulu, ya. Oleh kerana, kementerian mendapat sokongan, dorongan daripada kementerian-kementerian yang lain, maka dengan itu, saya telah mewujudkan apa yang dipanggil *Technical Working Group*, Kumpulan Teknikal Kerja di dalam beberapa bidang yang dianggapkan mustahak seperti dengan izin, *technical working group on women at the work place*. Jadi, kita lihat hasil daripada rundingan dengan pemimpin-pemimpin wanita, sama ada dia daripada NGO, pemimpin Barisan Nasional, pemimpin pembangkang dan semualah aktivis wanita, kita ambil isu-isu yang dirasakan perlu perhatian kerajaan dan melalui kementerian, diutarakan kepada kementerian-kementerian yang relevan.

Jadi, salah satu daripada kumpulan teknikal kerja ini ialah Kumpulan Teknikal Kerja Perundangan, di mana ahli-ahlinya terdiri daripada aktivis wanita di dalam bidang perundangan, termasuk sayalah juga oleh kerana disiplin saya bertahun-tahun, 17 tahun sebelum menjadi anggota kerajaan ialah guaman. Jadi, dengan itu, kita akan menyedut, melihat dan menyemak kembali agar selaras dengan pindaan

Perlembagaan bahawa ada atau tidak, undang-undang yang dinamakan mendiskriminasi terhadap wanita.

Saya ingin menyatakan di sini bahawa tidak ada undang-undang di Malaysia yang dengan izin, *overtly discriminat e against women in Malaysia*, cuma kadang kala apabila kita menggubal undang-undang, kita tidak rasa bahawa di dalam implementasi mungkin wanita akan dibebani atau didiskriminasi. Jadi melalui jawatankuasa ini, ya Yang Berhormat, kita sedang meneliti undang-undang yang akan membebani atau yang akan mendiskriminasi wanita dan saya akan mengutarakan dan bawa ia kepada Kabinet, bekerjasama dengan Yang Berhormat Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim, saya dapati bahawa Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri yang menjaga hal ehwal undang-undang begitu *gender sensitive* sekali. Saya nampak bahawa kerjasama begitu erat sekali, insya-Allah. Kalau ada undang-undang yang didapati bahawa mendiskriminasi, beritahulah sahaja kepada kementerian, kita akan mengambil tindakan susulan...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ini Larut dengan Kubang Kerian.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Panjang lebar jawapan saya, tetapi ini supaya dapat semua Ahli Yang Berhormat memahami cara mana kementerian yang baru ini, yang peruntukannya tidak banyak, undang-undang tidak ada, apa benda pun tidak ada, tetapi insya-Allah saya rasa kita akan membawa beberapa perubahan kepada wanita Malaysia. Okay Ahli Yang Berhormat....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Larut, sila Larut.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Larut dahulu lepas itu baru Kubang Kerian ya, Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, dua soalan dalam satu. Yang Berhormat, nampaknya Yang Berhormat berpuas hati, tidak ada komplain walaupun ditimbulkan tentang peruntukan yang tidak seberapa kerana adanya kementerian-kementerian lain yang boleh membantu, berganding bahu dengan kementerian Yang Berhormat. Begitu pun saya hendak tanya, sama

ada perancangan untuk membuka pejabat atau jabatan di negeri-negeri sebagaimana kementerian yang lain. Kedua, tentang Yang Berhormat mengatakan balu-balu ataupun ibu tunggal yang mengalu-alukan..., 12,000 orang tadi tentang pencen yang dibuat oleh kerajaan, sama ada pihak Yang Berhormat dan pihak kementerian ada membuat kajian tentang berapa ramai yang besar kemungkinan yang akan kahwin semula. Terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Tuan Yang di-Pertua, saya menyatakan di sini bahawa dalam masa terdekat, kementerian akan mengemukakan satu *Cabinet Paper* untuk memohon kebenaran dari Kabinet untuk kita mewujudkan jabatan-jabatan di peringkat negeri. Sebenarnya, permohonan telah pun dibuat kepada Jabatan Perkhidmatan Awam tetapi baru-baru ini kita telah dinasihatkan kerana ianya ada implikasi kewangan dan lain-lain, selain daripada perjawatan, maka kementerian harus mendapat kebenaran Kabinet. Jadi dianggarkan pada bulan ini juga kalau dapat kebenaran daripada Kabinet, insya-Allah kita akan mula turun ke akar umbi pada tahun yang akan datang, pertama.

Keduanya, tentang balu-balu yang ingin hendak kahwin itu, sebenarnya saya tidak ada angka. Mungkin Ahli Yang Berhormat dan rakan-rakan ada angka-angka tersebutlah. Tetapi yang saya tahu Yang Berhormat, daripada pengalaman kita yang bekerja dengan wanita-wanita, mereka ini berhati-hati, tidaklah macam setengah kaum Adam yang kita tahu. Mereka berhati-hati kerana sebenarnya *spirit* daripada kita meminta daripada Perbendaharaan tentang polisi ini, *spirit* dia, dengan izin, *it's not so much for the women to marry*, bukan kerana apa-apa tetapi kerana kalaulah wanita itu membuat keputusan, maka ianya tidak harus menjejaskan pembesaran terutamanya pendidikan anak-anaknya. Itu yang pertama. Tetapi saya rasa Yang Berhormat insya-Allah, saya tidak nampaklah nanti ada satu pergerakan di mana 12,000 balu ini *over night* nanti hendak kahwin. Jadi saya tidak tahulah, kalau Ahli Yang Berhormat ada *information* yang saya tidak ada. Tetapi pada masa ini, tidak adalah Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih menteri yang berkenaan. Saya ada tiga perkara yang saya ingin pohon penjelasan. Yang pertama ialah Yang

Berhormat tadi ada menyebut bahawa, mengulas daripada Yang Berhormat bagi Batang Lupa, Yang Berhormat tidak sedar sekarang ini ada kemungkinan undang-undang ataupun perkara-perkara yang masih lagi tidak menyebelahi kedudukan wanita. Sebagai satu *input*, saya ingin mencadangkan Yang Berhormat untuk merujuk kepada peguam-peguam *syarie* kerana mereka terdedah kepada keadaan-keadaan di mana salah satu contoh ialah apabila wanita memohon perceraian melalui fasakh, melalui Mahkamah Syariah dan mahkamah memutuskan mereka berhak ke atas harta se pencarian ataupun wang daripada KWSP dan juga SOCSO dan juga Kumpulan Wang Tabung Angkatan Tentera, arahan Mahkamah Syariah ini tidak dipakai oleh EPF dan Tabung Angkatan Tentera, ini berlaku. Ini sebagai satu contoh masih wujud keadaan-keadaan di mana beberapa peruntukan perlu diselaraskan bagi membolehkan wanita mendapat hak yang lebih adil. Ini memang realiti, saya telah jumpa beberapa mangsa yang telah memberikan contoh-contoh seperti ini.

Yang kedua ialah berkenaan dengan..., selalu berbangkit bahawa wanita dikatakan tidak mendapat pembelaan yang sewajarnya daripada kumpulan yang lain disebut oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dalam ucapan Belanjawannya. Saya ingin tahu, adakah kementerian ini telah menerima laporan ataupun aduan bahawa mana-mana kerajaan negeri telah pun mengeluarkan pekeliling melarang mana-mana wanita daripada bekerja dan berapakah jumlah wanita yang telah mengadu kepada kementerian ini bahawa mereka telah pun dilarang bekerja ataupun telah dipecat daripada pekerjaan mereka jika tidak ada. Saya berharap bahawa kita tidak perlu lagi menggunakan ini sebagai satu gimik politik.

Akhir sekali yang saya ingin penjelasan ialah, saya selain daripada itu mengucapkan tahniah kepada kementerian ini kerana telah berjaya melaksanakan hasrat bersama bukan sahaja kerajaan tetapi juga Barisan Alternatif melalui manifesto pilihan raya tahun 1999 untuk memberikan pencen kepada balu-balu yang berkahwin semula dan saya ucap terima kasih bagi pihak rakan-rakan saya yang lain.

Yang saya pohon penjelasan yang terakhir ialah, dalam Islam tahap kebebasan dan hak wanita sampai ke peringkat wanita boleh meminang bakal suami mereka ataupun mana-mana lelaki yang mereka rasa berkenan, mereka boleh pinang dan ini dilakukan sendiri ke atas Nabi kita, Rasulullah S.A.W oleh Saidatina Khadijah. Ini *practice* yang pertama bahawa hak wanita yang dijamin oleh Islam

sampai ke peringkat mereka boleh memohon jodoh daripada sesiapa yang mereka berkenan. Adakah kementerian ini bercadang untuk melaksanakan satu program penemuan jodoh kerana pada saya salah satu daripada tanggungjawab kerajaan dan juga kementerian ini ialah untuk membolehkan wanita mendapat saluran untuk hidup bahagia melalui naluri semula jadi. Ini saya rasa ini adalah satu kerja yang mulia, yang boleh diterokai oleh kementerian ini.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak jawab soalan yang ketiga dahulu tentang pinang meminang ini. Sebenarnya pada tahun ini, dalam perancangan kementerian Yang Berhormat, fokus kita ialah untuk pengukuhan kementerian kerana tanpa pewujudan pengukuhan institusi ini, saya selaku menteri tidak mampu untuk menjalankan program atau melihat dengan secara khusus dan mempunyai satu misi untuk menentukan kementerian ini berjaya. Jadi pada masa ini, pada tahun ini memang tidak ada dalam program kementerian. Namun begitu saya tahu bahawa ini adalah kali kedua perkara ini dibangkitkan di Dewan yang mulia ini mungkin akan saya salurkan kepada LPPKN iaitu Lembaga Penduduk dan Pembangunan Keluarga. Mungkin mereka akan mengambil kira tentang saranan ini dan insya-Allah kalau dapat sambutan, pada saya tidak jadi masalah langsung.

Cuma saya hendak nyatakan di sini kepada Yang Berhormat sama ada Yang Berhormat sedar atau tidak bahawa mengikut perangkaan yang kita baru terima daripada Jabatan Statistik, ramai daripada wanita Islam, peratusnya saya tidak ada pada masa ini tetapi peratusannya meningkat di mana wanita Islam tidak mahu berkahwin dalam jangka masa mudanya. Jadi mungkin kalau hendak, saya boleh edarkan statistik yang baru diterima.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada keluar dalam surat khabar ini ya, saya ada baca.

Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil: Ya, saya tidak tahulah kenapa wanita Islam nampaknya enggan berkahwin dalam usia mereka yang muda jika dibandingkan dengan masa-masa dahulu.

Keduanya, sebagai mana Yang Berhormat katakan tadi, perjuangan kita semua tentang balu yang berpencen ini, sebab itu Yang Berhormat, saya rasa bahawa apabila kita seia sekata dalam isu-isu yang membawa kebaikan, saya rasa perhatian kerajaan kita dapatlah dengan secepat mungkin.

Tentang isu sama ada kita mendapat surat pekeliling di mana wanita tidak dibenarkan bekerja ataupun kita dapat kompelin, memang tidak ada kompelin secara rasminya, cuma saya ingin nyatakan kepada Yang Berhormat bahawa sebagai seorang wanita, saya khuatir apabila ada sesetengah pihak yang sentiasa menyuarakan pendapat-pendapat yang mungkin akan melemahkan semangat wanita dan kenyataan-kenyataan itu dapat diinterpretasikan sebagai satu pergerakan untuk pada akhirnya melemahkan perkembangan wanita di negara ini terutamanya dengan menggunakan agama.

Jadi kita mesti berawas. Kita mesti awas kerana kalau kita tengok di Afghanistan misal kata, permulaan..., sama ada *Northern Alliance* ataupun Taliban, wanita telah pun didiskriminasikan, didera hingga mereka menjadi dengan izinlah, seolah-olah hamba abdi kepada kaum Adam. Mulanya digunakan agama dan ditindas, didera dan pada akhirnya wanita tidak ada langsung hak. Tidak ada langsung hak. Jadi kita mesti mengawasi Yang Berhormat, bahawa perkara ini tidak berlaku di Malaysia ini. Jadi kepada saya, walau tidak ada surat pekeliling, tetapi bila kita dengar tindak tanduk, kenyataan, ini semua amat merbahaya terutama apabila ianya dikeluarkan oleh pemimpin-pemimpin negara sama ada kerajaan atau pembangkang.

Jadi mungkin Yang Berhormat terdiri daripada mereka yang *liberated* dengan izin, *maybe you secure about yourself* tetapi ini tiada ertinya bahawa ada setengah ahli parti yang mana Yang Berhormat menjadi wakil mempunyai pemikiran yang sama. Jadi kita sebagai kerajaan mesti menentukan bahawa perkara ini tidak berlaku.

Dan akhir sekali, Yang Berhormat tanya kemungkinan tentang Undang-undang Syarie ini. Isu ini telah pun mendapat perhatian kementerian, malah pada hari Isnin yang akan datang ini Yang Berhormat, saya dan Ketua Setiausaha Kementerian akan ada temu janji dengan Ketua Eksekutif EPF. Ada beberapa perkara yang akan dikemukakan dan salah satu ialah isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat.

Jadi dengan itu saya mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat kerana sentiasa memberi sokongan kepada pembangunan wanita dan keluarga. Sekian, terima kasih. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Sekarang saya mempersilakan kementerian yang akhir pada malam ini, iaitu Kementerian Kewangan. Silakan.

9.05 mlm.

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan 2002 di Dewan Yang Mulia ini dan yang telah memberi pandangan dan cadangan terhadap beberapa perkara yang dibentangkan dalam rang undang-undang tersebut.

Banyak persoalan yang telah dibangkitkan dan ada juga Ahli Yang Berhormat memberikan pandangan yang baik untuk kepentingan semua rakyat. Bagi pihak Kementerian Kewangan, saya akan menjawab soalan-soalan dan menjelaskan beberapa perkara yang telah dibangkitkan. Dalam pada itu, mana-mana isu yang tidak sempat saya jawab, akan diambil perhatian dan dikaji oleh kementerian saya.

Kerajaan berkomited dan akan terus berusaha menjana pertumbuhan ekonomi bagi memakmurkan negara serta menjamin kesejahteraan rakyat. Ramai Ahli Yang Berhormat termasuk Yang Berhormat bagi Kepong, Permatang Pauh, Pendang telah mempersoalkan tentang sasaran pertumbuhan KDNK 4% hingga 5% bagi tahun 2002 serta andaian-andaianya terutama dakwaan kesan serangan 11 September yang tidak diambil kira.

Tuan Yang di-Pertua, semasa pembentangan Belanjawan 2002 pada 19 Oktober yang lepas, seperti mana yang dijelaskan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan, kerajaan sebenarnya telah pun mengambil kira kesan peristiwa serangan 11 September semasa membuat unjuran keseluruhan ekonomi negara kita. Malahan berikutan daripada peristiwa ini, anggaran pertumbuhan KDNK bagi tahun 2001 telah diturunkan daripada asalnya 7% kepada 5% hingga 6% pada bulan Mac 2001 dan seterusnya kepada 1 % hingga 2% berasaskan kepada senario serta langkah-langkah untuk menggalakkan pertumbuhan ekonomi terutamanya kegiatan ekonomi dalam negeri yang diperkenalkan dalam Belanjawan 2002. Kerajaan menganggarkan pertumbuhan KDNK pada kadar 4% hingga 5% pada tahun 2002 boleh dicapai. Unjuran oleh para analisis bebas juga tidak jauh daripada ini. 'Credit Swiss' misalnya membuat unjuran pertumbuhan negara sebanyak 4.8%.

Kerajaan yakin pertumbuhan KDNK ini dapat dicapai dengan terlaksananya usaha-usaha yang telah dirangka dalam Belanjawan 2002 yang banyak memberi tumpuan kepada usaha mencergaskan aktiviti-aktiviti ekonomi dalam negeri untuk menjana pertumbuhan. Langkah ini diambil memandangkan bahawa kita tidak boleh terlalu bergantung kepada perdagangan luar yang mana persekitaran luar kurang menggalakkan. Selaras dengan dasar dengan izin, *domestic let growth* ini berbagai langkah fiskal dan bukan fiskal telah dirumuskan dalam Belanjawan 2002 ini.

Kesemua langkah ini bertujuan untuk meningkatkan penggunaan dan merangsang aktiviti ekonomi dalam negara. Di samping itu langkah untuk mempelbagaikan sumber pertumbuhan terutama yang berasaskan sumber dalam negeri dalam sektor-sektor perkilangan, pertanian dan perkhidmatan diberi penekanan serta mempelbagaikan pasaran eksport.

Dengan langkah-langkah serta dengan mengambil kira jangkaan bahawa ekonomi dunia akan kembali cergas dalam pertengahan tahun 2002 seperti mana yang telah diramalkan oleh agensi-agensi antarabangsa, saya yakin ekonomi kita akan mencapai KDNK pada kadar 4% hingga 5%.

Menyentuh tentang kesan tragedi 11 September

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kepong berdiri, Kepong, Kepong. Ya, sila Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan. Sri Gading kah?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tiada, teruskan Kepong. Biarkan dia, tidak mengapa.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasanlah. Saya tertarik kepada hujah Yang Berhormat tadi mengenai hasrat untuk menambahkan penggunaan dan aktiviti di dalam negara kita sendiri dan apakah unjuran Yang Berhormat mengenai pergantungan kepada pasaran ataupun aktiviti di dalam negara kita. Sebab kalau tidak silap saya, sekarang kita bergantung kepada eksport hampir 80%. Dan sekarang adakah peratusan ini akan dikurangkan, kalau akan dikurangkan, apakah peratusnya?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat. Sekarang ini kita bergantung kepada *domestic consumption*. Ini bermakna bahawa setiap unsur-unsur, sektor-sektor ekonomi akan digerakkan sepenuhnya dan dengan adanya rangsangan-rangsangan yang telah kita buat, kita

yakin bahawa dalam keadaan begitu kita akan cuba menggerakkan balik *domestic consumption* ini dan kalau kita lihat juga yang akan saya bentangkan kemudian, tentang pelabur asing datang ke negara kita juga agak meningkat. Kerana kita melihatkan bahawa *interest* di negara kita dengan *interest* di negara luar tidak jauh bezanya dan ada kemungkinan orang daripada Amerika dan tempat-tempat yang lain akan membuat *investment* ke negara kita kerana *climate* kita dan kerana belanjawan kita yang sungguh merangsang dari segi percukaian.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya berkongsi keyakinan Yang Berhormat sekejap tadi dan saya berdoa supaya ekonomi kita akan kukuh. Tetapi saya ingin mendapatkan sedikit gambaran. Hasil kita telah dijangkakan dalam buku tebal [*Menunjuk kepada sebuah buku di atas meja*] Ini berasaskan sebahagian ialah daripada harga minyak USD30 satu tong dan sekarang harga minyak dikatakan akan jatuh di pasaran antarabangsa dan mungkin akan menjejaskan sebahagian besar daripada hasil kita iaitu lebih kurang RM16 bilion dalam fokus yang dijangkakan. Adakah ini telah diambil kira dalam kita menentukan keyakinan kita tadi dan apakah Petronas ataupun kementerian ini akan mengarahkan Petronas menambahkan pengeluaran jika kiranya harga petroleum jatuh begitu rendah di pasaran antarabangsa bagi mengimbangkan kekurangan pendapatan.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ya, Terima kasih, Yang Berhormat. Kalau kita lihat dari segi aktiviti Petronas bukan sahaja di dalam negara tetapi juga di luar negara. Kalau kita tengok di negara-negara Arab misalnya, kebanyakannya keyakinan yang diberikan oleh negara-negara Timur Tengah ini kepada negara Islam terutamanya Malaysia sungguh menakjubkan. Kadang-kadang diberinya satu petak itu, satu lot itu, yang memang ada minyak dan dia kata dia akan bagi kepada Petronas daripada Malaysia daripada 'Axon' dan negara-negara yang lain.

Kita dapati bahawa kita mempunyai *broad base economy* dan kita harapkan dengan banyaknya peruntukan belanjawan yang kita bagikan kepada kementerian-kementerian seperti Kementerian Pertanian dan sebagainya, kita dapat mengurangkan RM11 bilion defisit kita kerana kita mengimport barang-barang makanan. Selain dari itu kita akan melihat bahawa kelapa sawit juga sedang naik

dan sebagainya dan kita harapkan bahawa kerajaan akan banyak menjual kelapa sawit dengan membayar kemudian (POCPA) kepada negara-negara yang telah pun mengalihkan perubahan kepada kita.

Insya-Allah kita berharap walaupun di Singapura, *technical deficit* inflasinya 99%, KDNKnya jatuh tetapi kita belum lagi jatuh merudum ke tahap itu. Dengan adanya *Broad base economy* kita, kita harapkan bahawa kita akan dapat sama-sama berdoa supaya 4% hingga 5% itu akan tercapai.

Menyentuh tentang kesan tragedi 11 September ke atas prospek pertumbuhan KDNK dan tempoh sederhana dan panjang yang dibangkitkan Yang Berhormat bagi Padang Terap, seperti Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, kerajaan telah mensasarkan kadar purata pertumbuhan KDNK sebanyak 75% setahun bagi tempoh 2001 hingga tahun 2010 dalam Rangka Rancangan Jangka Panjang Ketiga (RRJP3) yang merangkumi Rancangan Malaysia Kelapan (RMK8).

Walaupun pertumbuhan negara telah terjejas dari 75% untuk dua tahun pertama, RMK-8 dan RRJP3, kita yakin kita akan dapat mencapai pertumbuhan yang tinggi di tahun-tahun seterusnya dan mencapai sasaran 75% tersebut pada akhir tahun tempoh 10 tahun nanti berasaskan asas-asas ekonomi yang telah dibina kukuh di samping pelbagai strategi dan langkah yang telah dan akan kita ambil. Inflasi negara adalah rendah. Akaun semasa imbalan bayaran mencatatkan lebihan. Rizab antarabangsa kukuh serta nisbah modal berwajaran risiko ialah 12%, melebihi keperluan minimum antarabangsa sebanyak 8%.

Keyakinan ini juga berdasarkan pengalaman lepas dan keupayaan kita yang terbukti apabila negara telah berjaya mencapai sasaran kadar pertumbuhan 7% KDNK bagi tempoh RRJP2 meskipun kita terpaksa mengharung krisis kewangan yang serius yang melanda rantau ini pada tahun 1997 dan 1998...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepong berdiri Yang Berhormat, Kepong. Sila Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Yang di-Pertua, penjelasan sekali lagi. Saya nampak Yang Berhormat kata, dengan rizab kita 29 atau lebih kurang bilion dolar Amerika, kita dalam keadaan yang baik dan sebagainya tetapi saya dengar hari ini, Taiwan misalnya, kadar rizab lebih 116 bilion kalau tak silap saya atau 126 bilion. Ini bermakna kalau kita membandingkan dengan Taiwan, kita memang ketinggalan banyak. Macam mana ini Yang Berhormat..., dan tambah pula Yang Berhormat sebut mengenai kelapa sawit, minyak kelapa sawit dengan perang di Afghanistan

dan eksport kepada Pakistan dan India sudah terjejas kerana syarikat-syarikat insurans tidak berminat untuk insurans kapal di kawasan itu dan dengan sedemikian macam mana kita boleh menentukan harga minyak kelapa sawit akan meningkat, walhal pada musim sekarang Deepavali dan Hari Raya bulan depan dan sebagainya, saya nampak harga sekarang ada lebih RM1,000 se tan metrik tetapi kalau keadaan di Afghanistan berterusan, apakah akibat ke atas minyak kelapa sawit. Saya jangka tidak begitu cerah. Kalau yang demikian macam mana kita boleh masih meramalkan pertumbuhan 4% hingga 5% KDNK?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Saya dah agak bila kena pada rizab antarabangsa kukuh ini, Yang Berhormat tiap-tiap tahun membangkitkan perkara ini dibandingkan dengan Singapura, dibandingkan Taiwan dan negara-negara yang lain. Yang Berhormat hendakkan kalau boleh sampai 100 lebih rizab kita. Tetapi kalau kita tengok Yang Berhormat, saya baru balik dari Algeria dan di sana pun mereka menyatakan bahawa ramai anak orang Arab ini yang menghantar anak dia belajar di Amerika takut sekarang ini, hendak pulang balik dan dia minta Malaysia mengadakan '*tele-mate program*' kepada mereka untuk belajar Bahasa Inggeris sahaja. Lepas itu dia orang boleh masuk IPTS di negara kita.

Jadi ini bermakna bahawa bidang pendidikan akan memainkan peranan yang penting. Mereka pun berkata bahawa mereka akan melabur di negara kita, dia tak mahu melabur ke negara-negara Amerika kerana ada sahaja perkelahian, ada sahaja pertelingkahan, aset mereka akan dibekukan. Tetapi di Labuan, kita bagi mereka tempat dan mereka boleh melabur di negara kita.

Yang ketiganya mereka kata mereka akan datang ke mari untuk mendapatkan rawatan kesihatan. Dia kata kalau di Amerika misalnya IJN di sini kalau dibandingkan dengan Amerika, di sini lebih murah daripada Amerika dan dari Amerika dia akan menghala ke mari. Selain daripada itu, kita punya *tourism* dengan izin, akan memainkan juga peranan yang penting.

Jadi dengan adanya *service sector*, sektor perkhidmatan seperti ini saya rasakan dapat kita mengimbangi balik negara kita dan kita harapkan perkara ini dapat kita jalankan dan adanya mereka meminta supaya negara kita membuka peluang daripada anak-anak mereka terutamanya mereka mengatakan anak-anak perempuan mereka kalau datang ke mari selamat atau tidak.

Jadi saya telah memberi jaminan kalau anak-anak perempuan mereka datang ke kampus-kampus kita, kita akan adakan *hostel* untuk mereka supaya mereka tidak tinggal di luar dan membebankan perasaan ketakutan mereka terhadap anak-anak perempuan mereka terutamanya. Jadi dengan keadaan ini saya rasakan nanti insya -Allah, kita akan dapat menjurus ke arah itu. Tentang rizab ini, memang saya pasti tiap-tiap tahun Yang Berhormat tanyakan supaya dapat kita tingkatkan lagi dan kita harapkan kita akan begini. Terima kasih.

Dalam menempuh persekitaran yang mencabar ini, komitmen dan sokongan rakyat amat penting sekali bagi menjayakan segala usaha kerajaan bagi mencapai matlamat negara.

Yang Berhormat bagi Setiu mendakwa defisit Kerajaan Persekutuan untuk tahun 2002 sebenarnya lebih besar iaitu sebanyak 10% daripada KDNK. Untuk makluman Yang Berhormat, Pakej Rangsangan Fiskal yang diperkenalkan sebelum ini untuk tahun 2001 dengan mengambil kira projek-projek yang telah dikenal pasti daripada pakej tersebut serta anggaran perbelanjaan tambahan yang diluluskan sepanjang tahun, perbelanjaan Kerajaan Persekutuan dianggarkan RM93,190 juta yang mana RM61,132 juta adalah Perbelanjaan Mengurus dan baki RM32,058 juta adalah Perbelanjaan Pembangunan. Dengan itu defisit Kerajaan Persekutuan dianggarkan 6.5% daripada KDNK.

Menjelaskan perkara yang dibangkitkan Yang Berhormat bagi Kemaman, mengenai pakej rangsangan sebanyak RM3 bilion yang diumumkan pada bulan Mac 2001 yang lalu, ianya adalah antara lain untuk membiayai antara pelaksanaan projek-projek fiskal seperti membina sekolah untuk satu sesi, kolej komuniti, universiti baru dan *quarters* untuk Angkatan Tentera Malaysia. Kos projek-projek tersebut sebanyak RM5.74 bilion dan sebanyak RM437.3 juta dari perolehan yang dijangka akan dapat dibelanjakan dalam tahun 2001. Sebanyak RM600 juta pula disediakan untuk pemberian subsidi kepada pekebun kecil kelapa sawit, getah sebanyak RM23.6 juta subsidi akan dikeluarkan menjelang akhir tahun ini.

Kerajaan juga menyediakan dana sebanyak RM1.25 bilion untuk tabung-tabung iaitu antaranya tabung untuk makanan, tabung usahawan baru, tabung IKS2, tabung pemulihan dan tabung pembangunan usahawan.

Pinjaman telah mula dikeluarkan dan sehingga akhir Disember 2001 sebanyak RM48.7 juta dijangka akan dapat digunakan.

Pada bulan Oktober 2001 yang lalu satu lagi pakej rangsangan bernilai RM4.3 bilion telah diumumkan. Sebanyak lebih daripada sembilan pakej rangsangan telah digubal dan projek-projek ini sedang dalam pelaksanaan. Misalnya

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Arau berdiri Yang Berhormat, Arau. Ya, sila.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang Berhormat tadi menyebutkan tabung-tabung pinjaman yang dikeluarkan kepada bank-bank, cerita lama dok berulang lagi Yang Berhormat sebab pengeluaran ini, cukup susah bank hendak mengeluarkan pinjaman, walaupun disebut bahawa kita mempunyai kekuatan, aliran tunai yang begitu besar, tetapi nampaknya tidak dapat dimanfaatkan.

Saya hendak tanya Yang Berhormat bagaimana kementerian hendak mengambil tindakan dalam soal ini. Terima kasih.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, tahun lepas kita telah pun mengadakan perjumpaan dan kita minta kalau dapat Bank Negara buat sekali lagi survey tentang perkara ini.

Saya tahu bahawa masalah yang dihadapi oleh penjaja-penjaja kecil misalnya, dan juga kontraktor-kontraktor kecil. Apa yang kita lakukan sekarang jika seorang kontraktor telah diberi surat tawaran untuk buat kerja, mereka boleh datang ke Bank Negara dan Bank Negara akan memberi peruntukan daripada Bank Negara sendiri.

Kerana saya rasakan dengan adanya Letter of Award daripada kementerian-kementerian berkenaan bahawa projek itu tentu akan dijalankan, mereka hendakkan peruntukan pusingan dan sebagainya.

Selain daripada itu, semalam pun saya bercakap di bank supaya dapat kita longgarkan sedikit kerana mereka ini terlampau berhati-hati sangat, terlampau takut sangat, tetapi dalam keadaan sekarang kita hendakkan duit itu berpusing dan kita harapkan bahawa mereka lebih lagi belas kasihan kepada peniaga-peniaga kecil ini. CGC telah pun membuat dua tabung dan boleh terus pinjam kepada CGC, tak payah pinjam kepada bank dan kita harapkan masalah yang kita hadapi seperti dahulu juga, semasa saya pergi membuat taklimat di negeri-negeri, banyak information yang tidak dapat dilaksanakan kerana kurangnya information oleh

penjaja-penjaja kecil dan kita harapkan kalau boleh information ini dapat dibukukan dan diberikan kepada rakyat, mereka tahu ke mana mereka hendak pergi untuk meminjam duit, terutamanya kadang minta itu RM50,000 sahaja, tetapi kadang-kadang minta 'bad debt' tidak munasabah, jadi itu fasal kita wujudkan CGC supaya mereka ada tabung sendiri dan boleh mengeluarkan sendiri duit.

Pada bulan Oktober 2001 yang lalu satu lagi pakej rangsangan bernilai RM4.3 bilion telah diumumkan sebanyak lebih daripada sembilan pakej rangsangan telah digubal dan projek-projek ini sedang dalam pelaksanaan. Misalnya sebanyak 17,016 projek-projek kecil luar dan dalam bandar telah diluluskan, sementara 2,000 buah sekolah telah dikenal pasti untuk dilengkapi dengan makmal komputer dan bagi kerja-kerja penyelenggaraan pula sebanyak 2,136 buah sekolah dan 850 bangunan jabatan polis akan terlibat.

Latihan untuk pekerja-pekerja yang diberhentikan peringkat siswazah dan pemegang diploma menganggur sedang pesat diuruskan. Bagi penerima bantuan kebajikan, mereka akan menerima bantuan berasaskan kadar baru mulai daripada bulan Oktober 2001.

Bagi peruntukan Belanjawan 2002 kerajaan belum lagi mengumumkan sebarang pakej rangsangan fiskal tambahan, kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan seperti dinyatakan dalam Laporan Ekonomi 2001/2002 menunjukkan defisit keseluruhan kerajaan berjumlah RM18.6 bilion atau 5% daripada KDNK. Peruntukan belanjawan ini telah mengambil kira keadaan ekonomi semasa dunia dan domestik.

Kerajaan menjangkakan belanjawan yang diperuntukkan ini dapat membantu pertumbuhan ekonomi Malaysia sekitar 4% hingga 5% bagi tahun 2002.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Panjang lagi Yang Berhormat?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Adalah dianggarkan bagi tahun 2002 adalah masih ditahap yang mapan dan terkawal.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, panjang lagikah?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Panjang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya? Ha, sila, sila teruskan.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak soal Ya, Kubang Kerian, ya, hendak beri?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Ya.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Saya minta penjelasan sekali lagi. Deposit yang telah disebut oleh Yang Berhormat sekejap tadi, tidak mengambil kira beberapa langkah yang mungkin akan dijalankan oleh kerajaan pada tahun 2002 termasuk untuk menyelamatkan Putra LRT yang mungkin akan menelan belanja lebih kurang RM6 bilion, dan dengan itu deposit akan menjadi lebih besar.

Kita semua tahu bahawa langkah strategik kita untuk meningkatkan permintaan domestik seharusnya dilaksanakan dengan berkesan supaya kebocoran tidak berlaku kepada ekonomi kita melalui langkah-langkah penyelamatan. Jadi, saya ingin tahu jika sekiranya langkah penyelamatan ini dilaksanakan, tentulah deposit kita akan menjadi lebih besar. Adakah kerajaan mampu untuk membiayai kekurangan yang sebesar itu?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Kalau kita masukkan masalah NPL yang dibangkitkan, kita agakkan bahawa ia tidak lebih daripada 6%, jadi 5% ke 6% kalau dimasukkan NPL yang tumbuh sekarang ini.

Ramai Ahli Yang Berhormat termasuk Yang Berhormat dari Permatang Pauh, Tambun, Bagan Datok, Padang Terap telah membangkitkan isu berkenaan pengurangan kemasukan pelabur asing ke Malaysia, sedangkan pengaliran pelabur asing ke Asia Timur seperti China dan Hong Kong mencatatkan peningkatan.

Saya ingin menjelaskan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa mengikut laporan terkini World Investment Report 2001 UNTAD, memang terdapat peningkatan pelabur langsung asing ke Asia Timur pada tahun 2000 khususnya ke Hong Kong dan China.

Ini adalah berikutan syarikat-syarikat antarabangsa ingin mengambil peluang kemasukan China ke dalam pertubuhan perdagangan sedunia WTO. Perkembangan ini serta dengan kesan daripada krisis kewangan serantau, banyak negara ASEAN secara amnya mengalami pengurangan kemasukan pelaburan asing.

Namun demikian, mengikut laporan yang sama, aliran kemasukan pelaburan langsung asing bersih ke Malaysia sebenarnya telah mencatatkan peningkatan daripada USD1.9 bilion pada tahun 1999 kepada USD2.6 bilion pada tahun 2000.

Bagi tempoh Januari hingga September 2001 mengikut penyata sistem laporan imbangan pembayaran berasaskan tunai oleh Bank Negara Malaysia, negara kita masih berupaya menarik aliran kemasukan bersih pelaburan langsung asing yang agak memuaskan sebanyak RM5.8 bilion.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Yang terakhir.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian, dia minta yang terakhir.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kemasukan pelabur asing berkait banyak dengan keyakinan terhadap good governance dalam negara kita dan alhamdulillah. kebelakangan ini ada beberapa perubahan positif. Saya ingin mendapatkan penjelasan, ada satu kes yang telah disebut oleh surat khabar *The Asian Wall Street Journal* dalam majalah *Malaysian Business* dan lain-lain terbitan berkenaan dengan satu siasatan yang dijalankan oleh Securities Commission terhadap satu syarikat iaitu AT Preach yang didaftarkan di British Virgin Island yang mendapat kemudahan pinjaman daripada Multi-Purpose Holding USD140 juta ataupun sama lebih kurang RM600 juta dan koleteralnya ialah hanyalah saham 80 page dalam Multi Purpose Holding dan ini melibatkan bekas Menteri Kewangan.

Adakah benar Securities Commission sedang menjalankan siasatan dalam kes ini dan juga terhadap satu syarikat Effective Capital yang telah memperolehi hak untuk membawa pulang saham yang telah dibekukan di Singapore Central Limit Order Book dan telah memperolehi keuntungan RM180 juta dan juga dikaitkan dengan bekas Menteri Kewangan. Adakah perkara ini benar seperti yang dilaporkan oleh surat khabar dan juga majalah dalam negara dan juga luar negara.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Mohd. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya Yang Berhormat untuk pengetahuan Dewan yang mulia ini, walaupun Securities Commission di bawah Kementerian Kewangan tetapi ia mempunyai prinsip autonomi yang tersendiri supaya segala tindak tanduk mereka tidak dikongkong oleh Kementerian Kewangan.

Dan kalau kita lihatkan hari itu pun juga, kita lihat bahawa pengambilan Pos apabila satu benchmark yang telah diberikan oleh Securities Commission, Kementerian Kewangan tidak, bersetuju membuat cara yang lain.

Jadi, tentang corporate governance itu saya bersetuju dan kalau kita lihat balik daripada kisah di kampung kita juga semasa musim tengkujuh ini, orang Kelantan dan Terengganu tidak pergi menangkap ikan, apa yang mereka buat ialah duduk di rumah dan mengait balik semula jala-jala dan sebagainya.

Dalam keadaan kemelesetan ekonomi seperti ini apa yang kita harapkan bahawa semua firma akan melihat balik ke dalam diri mereka sama ada corporate governance kita akan dapat dijalankan ataupun tidak.

Dan apa yang dilakukan oleh Securities Commission sekarang ini, ialah membuat kursus-kursus kepada board of governor sebagai. dan sebagainya supaya mereka dapat memahirkan diri dalam corporate governance dan ini telah pun seperti mana yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi dapat menarik pelaburan asing ke negara kita dengan lebih confidence lagi.

Mengenai perkara tadi, saya minta maaf, saya tidak tahu tentang Securities Commission menjalankan tugas-tugas ini kerana kita memang tidak mahu campur langsung penyiasatan ini.

Pencapaian ini jelas menunjukkan kita masih merupakan ada tempat yang selamat untuk menarik pelabur asing lebih-lebih selepas kejadian serangan 11 September.

Usaha untuk meningkatkan lagi pelabur asing beberapa insentif fiskal dan bukan fiskal telah dan sedang diambil terutamanya bagi menarik pelaburan projek-projek ang berteknologi tinggi dan berasaskan modal yang mempunyai nilai bertambah yang tinggi serta memberi kesan limpah atau speed off yang ketara kepada ekonomi negara dan pelabur-pelabur asing untuk melanjutkan tempoh elauan pelaburan semula daripada lima tahun kepada 15 tahun, untuk menggalakkan pelabur-pelabur yang sedia ada, termasuk pelabur asing membuat pelaburan semula dalam negara sebagaimana yang diumumkan dalam Belanjawan 2002.

Kalau kita lihat di belakang buku belanjawan itu, banyak data-data yang menunjukkan galakan-galakan istimewa yang telah pun dicatatkan dan tidak perlulah saya membaca satu persatu sampai dua muka di sini.

Pada masa yang sama langkah kerajaan menghapuskan levi keuntungan modal yang dibawa ke luar negara dan melonggarkan syarat pemilikan harta tanah oleh rakyat asing pada awal tahun ini dijangka dapat menggalakkan pengaliran masuk versi modal asing yang berterusan, di samping itu para pelabur pada ketika ini kurang mempunyai insentif untuk menyimpan dana lebih lama di luar negara

berikutan penurunan kadar faedah di Amerika Syarikat yang kini telah mengecilkan jurang perbezaan kadar faedah antara negara tersebut dengan Malaysia.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Padang Terap yang menyuarakan kebimbangan berkenaan pelaburan tempatan termasuk syarikat-syarikat awam di luar negara, kerajaan memang mengambil perhatian ke atas kegiatan mereka bagi memastikan supaya tindakan mereka tidak menjejaskan kedudukan aliran modal keluar negara secara keterlaluan. Dalam masalah ini, Bank Negara Malaysia telah menggariskan beberapa kriteria yang lebih tegas serta selektif dalam meluluskan sebarang pelaburan ke luar negara.

Pada lazimnya, pelaburan keluar negara yang dibenarkan adalah lebih merupakan kegiatan pelaburan strategi yang dijangka turut memberi faedah kepada negara terutamanya mempunyai kesan synergy kepada kegiatan korporat serta mempertingkatkan prospek pengeksportan barangan dan perkhidmatan negara yang lebih baik misalnya dalam bidang petroleum, minyak kelapa sawit dan telekomunikasi.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat termasuk Jerlun dan Setiu mendakwa yang belanjawan ini membimbangkan rakyat dan tidak memberi kesan kepada golongan yang berpendapatan rendah serta petani dan nelayan.

Sebenarnya kerajaan sangat prihatin kepada nasib golongan berpendapatan rendah, golongan kurang bernasib baik serta penduduk luar bandar. Oleh itu, jika Ahli-ahli Yang Berhormat perhatikan agihan peruntukan belanjawan, sebahagian besar daripada peruntukan ini adalah untuk projek-projek luar bandar serta projek-projek bersaiz kecil yang boleh memanfaatkan lebih ramai rakyat.

Di samping itu, beberapa faedah yang diperkenalkan dalam belanjawan juga lebih memanfaatkan golongan yang berpendapatan rendah. Umpamanya, walaupun bonus ditetapkan sebanyak setengah bulan gaji, tetapi memandangkan kadar minimum ialah RM1,000, kira-kira 54% daripada kakitangan kerajaan yang bergaji RM1,000 dan ke bawah menerima bonus atau sebulan atau lebih, misalnya kalau seorang pekerja itu dapat RM500 sebulan, kita beri dia RM1,000 bonus maknanya dia dapat dua bulan gaji.

Jikalau mereka ada RM1,000 dapat RM1,000 lagi maknanya mereka dapat sebulan gaji. Dan juga kalau kita lihat berikutan daripada penurunan kadar cukai pendapatan kira-kira 91,000 pembayar cukai tidak membayar cukai, selain daripada 500,000 pembayar cukai yang tidak lagi dikenakan cukai berikutan daripada langkah

cukai tahun hadapan. Pembayar-pembayar cukai yang lain juga akan menikmati penjimatan dalam amaun cukai yang perlu dibayar sebanyak 6% hingga 62%.

Kumpulan yang berpendapatan tinggi dan pertengahan menyumbang kira-kira 80% daripada cukai pendapatan individu. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, walaupun golongan yang berpendapatan rendah seperti kaum petani dan nelayan tidak mendapat faedah daripada pengurangan cukai pendapatan individu kerana struktur cukai ini tidak mengenakan cukai ke atas pendapatan mereka, golongan ini telah mendapat faedah subsidi daripada kerajaan seperti subsidi harga padi, subsidi baja, bantuan buku teks untuk anak-anak mereka dan pelbagai subsidi lain.

Selain dari itu, kemudahan untuk penduduk luar bandar tidak dilupakan oleh kerajaan dengan adanya sekolah-sekolah, klinik-klinik, sistem saliran dan pengairan, keperluan air dan elektrik, jalan luar bandar dan jalan kampung dan lain-lain lagi.

Jadi, apalah kalau dikatakan sepuluh sen petrol dengan subsidi yang begitu banyak yang diberi oleh kerajaan, itu pun disubsidi lagi oleh kerajaan.

Beberapa Ahli Yang Berhormat termasuk Ahli Yang Berhormat bagi Pendang, dari Sri Gading, Sibu, Keningau, Jerlun, Bentong, Pengkalan Chepa, dan Kuala Terengganu telah membangkitkan isu kenaikan harga minyak petrol dan diesel serta kesannya ke atas inflasi.

Suka saya menerangkan di Dewan yang mulia ini, bahawa kenaikan ini bertujuan untuk meringankan beban kerajaan, kerajaan telah meneliti perkara ini dan kenaikan harga hanyalah 0.42% sahaja. Saya yakin dan percaya bahawa kenaikan harga yang kecil ini tidak akan menjejaskan kedudukan ekonomi negara kerana barangan petroleum bukanlah merupakan komponen utama kos yang boleh menaikkan harga barang-barang keperluan. Pada hakikatnya sumbangan petroleum dalam perbelanjaan isi rumah kecil iaitu kira-kira 0.4% sahaja manakala diesel pula menyumbang 10% hingga 20% kepada kos sektor pengangkutan, industri pula lebih menggunakan medium fuel berbanding diesel di kalangan nelayan sendiri, diesel merupakan 10% daripada kos operasi mereka.

Dengan kadar kenaikan petrol dan diesel hanya sepuluh sen seliter, impak kenaikan harga petrol dan diesel ini sepatutnya sedikit sahaja, adalah juga dijangkakan berikutan daripada peningkatan diesel dan petroleum ini, kadar inflasi dijangka meningkat hanya 0.4% sahaja, tidak dinafikan sebarang kenaikan harga

walaupun bagaimana sedikit pun digembar-gemburkan untuk diambil kesempatan oleh pihak-pihak tertentu.

Oleh yang demikian, saya ingin menegaskan di sini bahawa kenaikan barangan petroleum tidak boleh dijadikan sebagai alasan oleh pihak peniaga untuk menaikkan harga barang-barang. Bagi memastikan pihak peniaga tidak sewenang-wenangnya menaikkan harga barang-barang keperluan, kerajaan melalui Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna akan sentiasa membuat pemantauan dan penguatkuasaan undang-undang bagi memastikan harga tidak dinaikkan khususnya bagi barang-barang yang diletakkan di bawah kawalan mereka.

Harga runcit barangan petroleum yang dijual di seluruh negara adalah dikawal oleh kerajaan melalui mekanisme kajian harga barangan petroleum yang kajiannya dijalankan pada setiap bulan oleh Kementerian Kewangan dan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan telah menggunakan elemen cukai bagi mengawal barangan petroleum, contohnya bagi produk petrol, kerajaan telah memberi pengecualian cukai jualan sebanyak 44.12 sen seliter bagi petrol ron 97 dan 44.10 seliter bagi petrol ron 92 sebelum kenaikan harga. Bagi produk diesel cukai jualan sebanyak 19.64 sen seliter telah dikecualikan sepenuhnya tetapi oleh kerana kos produk masih lagi tinggi melebihi paras harga kawalan, kerajaan terpaksa membayar subsidi bagi menampung lebihan kos berkenaan.

Bagi produk LPG yang tidak mempunyai sebarang elemen cukai jualan, kerajaan terpaksa menanggung keseluruhan kos yang melebihi harga kawalan dengan membayar subsidi.

Kerajaan terpaksa menanggung beban yang besar membayar subsidi ke atas diesel bermula semenjak Oktober 1999 apabila kos barangan petroleum di pasaran antarabangsa melambung tinggi. Semenjak tarikh tersebut hingga ke hari ini kerajaan terpaksa menanggung subsidi ke atas diesel yang jumlah semakin meningkat walaupun harga runcit ke atas diesel telah dinaikkan sekali pada 1 Oktober 2000 sebanyak 5 sen per liter.

Jumlah subsidi diesel bagi tempoh Oktober 1999 hingga September 2001 adalah sebanyak RM4.29 bilion. Sekiranya harga tidak dinaikkan jumlah subsidi tambahan yang perlu ditanggung oleh kerajaan bagi tempoh Oktober hingga Disember 2001 ialah dianggarkan sebanyak RM509 juta, tetapi dengan kenaikan

harga subsidi diesel dapat dikurangkan daripada RM328 juta bagi tempoh yang sama dan penjimatan sebanyak hanya RM180 juta sahaja.

Harga barangan petroleum perlu dinaikkan bagi mengurangkan beban kerajaan bukan sahaja untuk bayaran subsidi malahan terpaksa memberi pelepasan cukai, pengecualian cukai yang banyak khususnya ke atas produk petrol. Pelepasan cukai juga adalah merupakan satu bentuk subsidi yang diberikan oleh kerajaan ke atas produk petroleum bagi mengawal harga di paras harga kawalan.

Dengan perkataan lain, kos yang ditanggung oleh kerajaan dalam bentuk pelepasan cukai pada tahun 2001 ke atas produk petrol dianggarkan sebanyak RM3.324 bilion dan diesel RM1.779 bilion. Jumlah besarnya ialah RM5.103 bilion. Jika harga tidak dinaikkan tanggungan kerajaan bagi tahun 2002 adalah dianggarkan sebanyak RM5.038 bilion dalam bentuk pengecualian cukai dan RM2.43 bilion dalam bentuk subsidi.

Saya juga ingin menarik perhatian Ahli Dewan bahawa harga barangan petroleum yang dijual di negara jiran adalah jauh lebih tinggi daripada negara kita sehingga rakyat di negara jiran khususnya negara Thailand dan Singapura berpusing-pusing datang ke negara ini untuk membeli minyak kita yang murah.

Untuk makluman, minyak diesel yang dijual di negara Thailand ialah 118 sen seliter berbanding dengan negara kita hanya 80.1 sen seliter selepas kenaikan harga.

Sementara di Singapura pula harga petrol adalah 274 sen seliter berbanding dengan negara kita 130 sen seliter.

Berhubung dengan rungutan Ahli Yang Berhormat bagi Jerlun yang mengatakan bahawa kerajaan menekan rakyat, menaikkan harga petrol dan diesel adalah merupakan satu tuduhan yang berat yang tidak berasas kerana selama ini kerajaan telah mengorbankan begitu banyak hasil yang memberi subsidi bagi menjaga kepentingan rakyat, tidak sepatutnya kerajaan dituduh menekan rakyat hanya disebabkan harga dinaikkan sepuluh sen seliter sedangkan pengorbanan yang telah dilakukan oleh kerajaan sebelum ini tidak langsung dihargai.

Disebabkan kerajaan peka dengan masalah dihadapi oleh rakyat, maka harga runcit ke atas LPG tidak dinaikkan iaitu dikekalkan pada harga 112 sen per kilogram di Semenanjung Malaysia, 136 sen per kilogram di Sabah dan Sarawak supaya kos perbelanjaan ini isi rumah tidak meningkat.

Jumlah subsidi yang ditanggung oleh kerajaan bagi tahun 2001 adalah sebanyak RM592 juta dan bagi tahun 2002 dianggarkan sebanyak RM471 juta, untuk makluman, harga sebenar yang patutnya dibayar oleh pengguna ke atas LPG yang mempunyai berat 12 kilogram ialah RM20.51 setong tetapi kerajaan telah membayar subsidi sebanyak RM5.15 sen setong iaitu 25% untuk mengekalkan harga LPG dijual pada harga kawalan RM15.36 sen setong bagi tong yang beratnya 12 kilogram.

Saya juga ingin menjelaskan kepada Ahli Yang Berhormat bagi Jerlun bahawa kenaikan harga barangan petroleum yang diumumkan dalam Belanjawan 2002 harus dilaksanakan serta merta bagi mengelakkan kegiatan penyimpanan stok untuk menyorok barangan yang boleh menjejaskan pengedaran barangan tersebut di pasaran.

Walau bagaimanapun, kerajaan sentiasa memantau pergerakan harga di pasaran tempatan, kenaikan harga minyak yang diumumkan baru-baru ini, kerajaan mengambil kira dalam melaksanakan pemantauan harga-harga yang berikut.

Tuan Yang di-Pertua, isu berkenaan penswastan dan syarikat kerajaan juga telah disentuh oleh beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat seperti Yang Berhormat bagi Tambun telah meminta kerajaan menyegerakan usaha-usaha penyusunan semula syarikat-syarikat bermasalah. Sehingga 30 September 2001, CDRC telah menerima 84 kes bernilai RM65.9 bilion. CDRC telah menyelesaikan sebanyak 36 kes bernilai RM28.2 bilion, lima kes diselesaikan dengan bantuan Danaharta manakala 22 telah ditolak/ditarik balik kerana tidak mempunyai perniagaan yang berdaya maju dan gagal menjanakan aliran tunai yang mencukupi.

Di samping itu terdapat 12 kes yang telah muktamad skim penyusunan semula tetapi perlu dikaji semula kerana perubahan dalam ekonomi dan pasaran. Enam daripada 12 kes tersebut dipindahkan ke Danaharta untuk penyelesaian. Hanya 14 kes bernilai RM24 bilion yang masih belum mencapai skim penyusunan semula yang muktamad dan semua akaun tersebut telah diklasifikasikan sebagai pinjaman tidak berbayar (NPL) dan berada pada pelbagai peringkat rundingan penyelesaian. Pengurusan CDRC telah menetapkan supaya kes-kes yang belum selesai disempurnakan selewat-lewatnya pada bulan Ogos 2002.

Yang Berhormat bagi Parit Buntar telah mendakwa pelantikan mereka yang tidak ahli menerajui syarikat-syarikat besar kerajaan mengakibatkan kerugian berjuta-juta ringgit wang rakyat, sementara wang rakyat digunakan untuk

menyelamatkan syarikat kroni. Untuk makluman Yang Berhormat, pemilihan Ahli Lembaga Pengarah syarikat-syarikat milik kerajaan dibuat berdasarkan kelayakan, pengalaman dan kesesuaian calon-calon yang terdiri daripada pelbagai bidang kepakaran masing-masing.

Lazimnya syarikat-syarikat tertentu yang mengalami kerugian bukan disebabkan oleh kesilapan dan kelemahan Ahli Lembaga Pengarah bahkan diakibatkan oleh banyak faktor yang lain seperti kedudukan ekonomi (*systematic risk*), kedudukan pasaran, kadar pertukaran asing dan lain-lain. Di dalam dunia perniagaan, adalah menjadi lumrah bagi mana-mana syarikat mengalami kerugian. Begitu juga di dalam hal ini yang mana a kerugian juga dialami oleh syarikat-syarikat swasta lain walau pun tidak ada penglibatan kerajaan.

Yang Berhormat bagi Jelutong dan Yang Berhormat bagi Permatang Pauh pula ingin mendapatkan maklumat lanjut berhubung Khazanah Nasional Berhad. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan tidak memperuntukkan belanjawan tahunan kepada Khazanah. Pendapatan Khazanah diperoleh melalui keuntungan daripada pelaburan yang dilakukan di dalam syarikat-syarikat mengikut pelbagai sektor seperti hartanah, pengurusan hotel, broker saham, perbankan, telekomunikasi, automobil, pengeluaran pembuatan, penerbangan, barangan pertahanan, semi-konduktor, janakuasa elektrik dan lain-lain lagi.

Semenjak ditubuhkan, keuntungan operasi Khazanah adalah antara RM274.8 juta hingga RM463.4 juta. Walau bagaimanapun pada tahun 1995 dan 1999, keuntungan operasi meningkat kepada RM781.7 juta dan tahun 2000, RM91.5 juta berdasarkan kepada aktiviti penjualan.

Ahli-ahli Yang Berhormat juga telah membangkitkan beberapa isu berhubung dengan langkah-langkah cukai yang telah diperkenalkan oleh kerajaan. Yang Berhormat bagi Sibu dan Yang Berhormat bagi Batu Gajah umpamanya membangkitkan tiada insentif cukai yang diberi kepada industri yang berkaitan dengan alam sekitar. Di samping itu bagi pemuliharaan alam sekitar, kerajaan telah menyediakan galakan cukai seperti berikut.

- (i) syarikat yang secara langsung menjalankan aktiviti penstoran, perawatan dan pelupusan buangan toksik dan merbahaya diberikan galakan Taraf Perintis 70% dan Elaun Cukai Pelaburan 60%; dan

- (ii) pengecualian duti ke atas penukar dan pemangkin untuk pemasangan kenderaan motor dan sebagainya.

Berkenaan insentif untuk mengurangkan penggunaan air, kajian perlu dijalankan dahulu sebelum dapat menentukan sama ada insentif cukai atau langkah-langkah lain adalah lebih sesuai dan berkesan untuk mengurangkan penggunaan air.

Menyentuh *threshold*, dengan dengan izin, cukai perkhidmatan yang didakwa tidak selaras dengan hasrat kerajaan untuk rakyat berbelanja sebagaimana yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Sib, sebenarnya langkah mengurangkan *threshold* ke atas perkhidmatan tertentu seperti perkhidmatan yang disediakan oleh restoran, *snek bar* dan kedai kopi tidak bercanggah dengan hasrat kerajaan menggalakkan rakyat berbelanja. Galakan berbelanja adalah daripada langkah menurunkan kadar cukai pendapatan individu yang akan meningkatkan pendapatan boleh guna rakyat yang bersamaan dengan cukai yang 'dikorbankan' oleh kerajaan berjumlah RM873 juta. Pengurangan *threshold* cukai perkhidmatan hanya akan meningkatkan hasil sebanyak RM99 juta. Ini sebenarnya adalah merupakan usaha berterusan kerajaan bagi meningkatkan keupayaan menjana hasil kerajaan melalui cukai penggunaan selaras dengan strategi dalam Rancangan Malaysia Kelapan kerana sumbangan hasil daripada cukai import akan berkurang berikutan dengan komitmen negara kepada WTO dan juga AFTA. Bagi aktiviti penyelidikan, pada masa ini kerajaan telah menyediakan banyak pakej insentif yang komprehensif untuk menggalakkan aktiviti R&D.

Yang Berhormat bagi Sib juga telah merayu supaya diberikan insentif cukai bagi Taman Perindustrian Sib. Sukacita saya memaklumkan bahawa pada masa ini kerajaan tidak memberi apa-apa galakan cukai khusus untuk taman perindustrian termasuk taman industri berteknologi tinggi. Walau bagaimanapun Kota Kinabalu Industrial Park yang menerima geran daripada Kerajaan Negeri telah diberi pengecualian cukai ke atas pendapatan *statutory* daripada geran yang diterima serta pengecualian duti setem ke atas perjanjian pinjaman dengan Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan. Berikutan daripada itu, Taman Perindustrian Sib akan diberi pertimbangan berdasarkan asas yang sama jika berkaitan.

Yang Berhormat bagi Pendang dan Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu telah menyuarakan kebimbangan tentang keadaan bebas cukai di Pulau Langkawi dan Labuan terutama bagi rokok dan minuman keras. Rokok dan minuman keras

dikecualikan cukai sebagai salah satu langkah tarikan pelancong asing semasa pengisytiharan Pulau Langkawi dan Labuan, pulau bebas cukai. Walau bagaimanapun kerajaan mengambil perhatian pandangan Yang Berhormat dan akan mengkaji masalah sampingan berikutan dari pengecualian cukai tersebut.

Yang Berhormat bagi Kuala Pilah membangkitkan isu pembayar cukai wanita yang memilih taksiran asing adalah wajar fail pembayar cukai tidak disamakan dengan fail suaminya. Untuk makluman Yang Berhormat, adalah menjadi dasar LHDN untuk tidak membuka fail asing bagi pembayar cukai suami dan isteri supaya dapat menjimatkan ruang penyimpanan fail. Walau bagaimanapun dari segi pentadbiran, LHDN akan membuka fail berasingan jika ada permintaan daripada mana-mana pihak pembayar cukai wanita.

Mengenai saranan Yang Berhormat bagi Batu supaya kerajaan mengurangkan kadar cukai korporat supaya negara kita dapat berdaya saing dengan jiran dan pemulihan ekonomi negara dapat dipercepat, sebagaimana yang Yang Berhormat maklum, kadar cukai korporat telah diturunkan berperingkat-peringkat daripada 40% pada tahun taksiran 1980 kepada 28% pada tahun taksiran 1998. Kadar cukai korporat semasa di Malaysia adalah lebih rendah berbanding dengan negara ASEAN kecuali Singapura.

Untuk makluman Yang Berhormat, kadar cukai korporat Singapura adalah sebanyak 24.5%, Thailand 30%, Indonesia 30%, Filipina 32%, Brunei 30%. Di samping itu dividen tidak dikenakan cukai di Malaysia seperti mana yang dikenakan di Thailand, Indonesia dan Filipina. Dengan itu *effective tax rate* di Malaysia masih rendah daripada negara jiran kecuali Singapura. Jika galakan cukai pelaburan diambil kira, kadar cukai korporat di Malaysia adalah 8.1%, iaitu tidak jauh berbeza dengan kadar cukai korporat 7.2% di Singapura.

Yang Berhormat bagi Batu Gajah membangkitkan berkenaan dengan hutang negeri-negeri terutamanya negeri Perak daripada Kerajaan Persekutuan. Kerajaan Persekutuan telah mengeluarkan pinjaman kepada Kerajaan-kerajaan Negeri sebanyak RM11,225.04 juta sehingga 31 Disember 2002, iaitu sebanyak RM10,369.76 juta dari sumber dalam negeri dan RM855.28 juta dari sumber luar negara. Jumlah tunggakan bayaran balik pinjaman dalam tahun 2000 adalah sebanyak RM912.80 juta, iaitu sebanyak RM474.43 juta dari sumber dalam negeri dan RM438.37 juta dari sumber luar negara. Jumlah pinjaman yang dikeluarkan

kepada negeri Perak adalah sebanyak RM246.41 juta dan tunggakan bayaran balik dalam tahun 2000 sebanyak RM2.23 juta.

Langkah yang diambil untuk memastikan Kerajaan-kerajaan Negeri membuat bayaran balik pinjaman adalah melalui potongan pemberian geran tahunan sebagaimana dibenarkan melalui Fasal 98(2), Perlembagaan Persekutuan. Pemberian geran Persekutuan telah dipotong sebanyak RM274.84 juta dari tahun 1998 hingga 2000 untuk bayaran tunggakan bayaran balik pinjaman dari tahun 1997 hingga 1999. Jumlah potongan pemberian geran bagi negeri Perak dalam tahun 2000 adalah sebanyak RM3.67 juta.

Berhubung isu ICT dan *k-ekonomi*, Yang Berhormat bagi Tambun dan Yang Berhormat bagi Permatang Pauh telah mencadangkan supaya kerajaan mengambil tindakan tertentu untuk meningkatkan bidang ICT di negara ini, iaitu dengan menggalakkan modal teroka dalam bidang IT.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sebagai usaha kerajaan untuk menggalakkan modal teroka dalam ICT, kerajaan pada 19 April 2001 telah menubuhkan Syarikat Malaysia Venture Capital Management Berhad (MAVCAP) iaitu sebuah syarikat Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) bagi mengurus tabung modal teroka yang berjumlah sebanyak RM500 juta yang dikhususkan untuk membangunkan sektor teknologi komunikasi maklumat. Dana tersebut telah pun disalurkan kepada MAVCAP secara pinjaman mudah.

MAVCAP menyediakan alternatif pembiayaan yang berisiko tinggi terutamanya pembiayaan di peringkat awalan (*seed*), permulaan (*start-up*) dan pertama (*early stage*) kepada syarikat-syarikat ICT. Usaha ini telah mendapat sambutan yang menggalakkan yang mana sejak MAVCAP menjalankan operasinya pada 16 Julai 2001, ia telah menerima sebanyak 104 cadangan perniagaan. Daripada jumlah ini, sebanyak 24 (23.1%) cadangan adalah dalam sektor ICT, 60 (57.7%) dalam *Internat-related*, 7 (6.7%) dalam *medical devices and systems*, 7 (6.7%) dalam *industrial and advance materials and consumer services*, 3 (2.9%) dalam *bio-technology and life sciences*, 1 (1%) dalam teknologi R&D dan 2 (1.9%) sebagai tidak dikelaskan di bawah mana-mana sektor disebabkan permohonan yang tidak lengkap.

Daripada keseluruhan cadangan yang diterima, sebanyak 77 (74%) telah pun ditapis yang mana sebanyak 40 cadangan sedang diteliti, 26 telah ditolak, 10 ditangguhkan disebabkan permohonan yang tidak lengkap dan satu cadangan

sedang dalam peringkat proses *due-diligence*. Baki 27 (26%) cadangan lagi akan diteliti dalam masa yang terdekat ini.

Berhubung dengan peminggiran isu Pelan Induk K-Ekonomi dalam Belanjawan, ingin saya maklumkan bahawa Pelan Induk K-Ekonomi telah pun disempurnakan oleh pakar perunding dan dikemukakan untuk pertimbangan Jemaah Menteri. Walau bagaimanapun, memandangkan kebanyakan perakuan melibatkan perkara dasar yang perlu diputuskan dengan berhati-hati, Jemaah Menteri telah meminta Kementerian Kewangan untuk menjalankan kajian yang lebih lanjut.

Sehubungan dengan itu, Kementerian Kewangan bersama-sama agensi-agensi yang berkaitan akan menjalankan kajian lebih lanjut dengan kadar segera. Sukacita saya menarik perhatian Ahli Yang Berhormat bahawa walaupun Pelan Induk K-Ekonomi belum dilancarkan lagi, kerajaan telah pun meletakkan asas-asas bagi pembangunan ekonomi berlandaskan pengetahuan. Antara lain, termasuklah penubuhan Koridor Raya Multimedia (MSC), penekanan kepada sumber manusia, penyelidikan dan pembangunan (R&D), penyediaan infrastruktur serta insentif bagi meningkatkan lagi teknologi maklumat dan komunikasi (ICT).

Yang Berhormat bagi Parit Buntar telah membangkitkan tentang kegagalan MSC dan e-village. Objektif kerajaan membangunkan Koridor Raya Multimedia adalah berasaskan fakta di mana Malaysia akan mengalami kerumitan dari segi daya saing di sektor ekonomi tradisional. Oleh itu, produktiviti negara perlu ditingkatkan melalui suntikan teknologi aktiviti ekonomi yang mempunyai tambah nilai yang tinggi. Era informasi serta teknologi ICT memberi peluang terbaik bagi menjanakan transformasi ekonomi. Kini, e-village diterajui oleh pihak swasta. Sememangnya, pembangunan seperti ini memerlukan pelaburan yang besar.

Tujuan utama kerajaan membangunkan e-village ataupun Perkampungan Seni Pintar adalah untuk menjadikannya sebagai pusat pembangunan media dan kandungan yang bertaraf dunia (*a world class center for media and content development*) - dengan izin. Apabila siap nanti, e-village akan merealisasikan hasrat kerajaan untuk menjadi peneraju utama dunia teknologi maklumat bagi rantau ini khususnya industri kreatif multimedia dan perfileman. Projek e-village merupakan salah satu daripada penyumbang dan penggerak utama yang kritikal ke arah pencapaian matlamat dan kejayaan Koridor Raya Multi Media.

Beberapa isu berhubung dengan pengurusan perolehan kerajaan telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Keningau, Batang Lupar, Tuaran dan

Tampin. Seperti Yang Berhormat sedia maklum, pengurusan perolehan kerajaan tertakluk kepada beberapa peraturan dalam arahan Perbendaharaan (AP) dan Surat-surat Pekeliling Perbendaharaan (SPP). Peraturan perolehan yang ditetapkan dalam SPP adalah mengehendaki Lembaga Perolehan Agensi memilih dan memutuskan kontraktor yang menawarkan harga yang terendah yang boleh diterima. Tawaran terendah yang boleh diterima adalah bahawa tawaran terendah daripada kontraktor-kontraktor yang telah lulus penilaian teknikal sahaja diberi pertimbangan. Dalam hal ini, kontraktor yang mengemukakan tawaran terendah dan gagal dalam penilaian teknikal tidak akan dipertimbangkan.

Di samping itu, Lembaga Perolehan Agensi juga semasa membuat keputusan akan mengambil kira juga faktor-faktor lain seperti kerja dalam tangan, perbandingan harga yang ditawarkan dengan kos anggaran yang disediakan oleh jabatan, pengalaman kontraktor dan sebagainya. Salah satu prinsip penting yang didokong dalam perolehan kerajaan adalah saingan terbuka. Sehubungan itu, semua perolehan seboleh-bolehnya diumumkan dan diketahui oleh semua kontraktor yang layak agar mereka dapat mengambil bahagian mengemukakan tawaran masing-masing. Di samping itu, prinsip saingan terbuka bertujuan untuk menggalakkan kontraktor-kontraktor yang berkenaan meningkatkan kecekapan masing-masing melalui persaingan yang sihat.

Yang Berhormat bagi Jeli membangkitkan tentang ketelusan dalam pengagihan kontrak projek-projek sekolah dan meminta supaya tawaran kontrak dibuat secara tender terbuka terutamanya bagi reka bentuk yang standard. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kontrak projek-projek sekolah diberi pertimbangan khas untuk dipercepatkan bagi menjana pertumbuhan ekonomi. Dalam pertimbangan tersebut, pemilihan dibuat di kalangan kontraktor kelas 'A' tempatan yang berkeupayaan, bertaraf bumiputera dan belum mendapat projek yang berkaitan.

Ahli Yang Berhormat bagi Bintulu mempersoalkan tentang Sistem Payung. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Sistem Payung yang diamalkan dalam kontrak kerja adalah untuk mempercepatkan proses penjanaan ekonomi. Di bawah sistem ini, kontraktor 'A' bertanggungjawab memimpin kontraktor kelas E dan F bagi memastikan kejayaan projek. Kontraktor kelas 'A' yang bertanggungjawab merancang dan memantau pelaksanaan projek tersebut, di samping memberi

peluang kepada kontraktor kelas E dan F terlibat dalam bahagian pengagihan projek, sistem didapati berkesan dan wajar.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pertindihan fungsi di antara *flying squad* dengan ICU tidak timbul. Ingin saya menegaskan di sini bahawa penubuhan *flying squad* bukan untuk mengambil alih peranan jentera pemantauan sedia ada iaitu, kementerian dan jabatan serta Unit Penyelaras dan Pelaksanaan (ICU). JPM. berperanan *flying squad* untuk memastikan pihak kontraktor segera dapat memasuki tapak projek, iaitu dengan menumpukan pemantauan ke atas tindakan-tindakan kementerian dan jabatan-jabatan dalam pemprosesan dan pengeluaran surat tawaran.

Dengan demikian, bidang tugas *flying squad* tidak bertindih dengan tugas pemantauan ICU ataupun kementerian di mana *flying squad* hanya memantau di peringkat awal iaitu sebelum projek dilaksanakan. Selepas memastikan kerja-kerja telah mula, pihak pelaksana akan terus meneruskan pemantauan selanjutnya, sungguh pun dari masa ke semasa, *flying squad* juga akan ditugaskan membuat pemeriksaan secara ad-hoc ke atas projek-projek dalam pelaksanaan yang menghadapi masalah.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, *flying squad* bukanlah merupakan satu bahagian khas di Perbendaharaan tetapi terdiri daripada pegawai-pegawai di semua bahagian yang diarah menjalankan siasatan secara kumpulan pada masa yang diperlukan. Dengan demikian, ia tidaklah melibatkan jawatan baru.

Yang Berhormat bagi Bukit Bintang membangkitkan persoalan berhubung dengan tiada peruntukan yang disediakan dalam Belanjawan 2002 untuk mengatasi masalah banjir di Kuala Lumpur. Beliau juga meminta supaya ditingkatkan lagi geran kepada Jabatan Pengairan dan Saliran. Berkaitan dengan soalan tersebut, saya ingin memaklumkan bahawa peruntukan pembangunan sejumlah RM504.89 juta disediakan di bawah Belanjawan 2002 bagi melaksanakan kerja-kerja tebatan banjir untuk bandar-bandar di seluruh negara berbanding dengan peruntukan tahun 2001, RM306.69 juta. Dari jumlah tersebut, RM307.7 juta adalah untuk menampung perbelanjaan tebatan banjir yang dilaksanakan di Lembah Klang.

Yang Berhormat bagi Batang Lupa membangkitkan tempoh belanjawan untuk dipanjangkan kepada dua tahun atau lima tahun dengan *review* setiap enam bulan. Mulai tahun Belanjawan 2002, kerajaan telah memutuskan supaya penyediaan, pemeriksaan Belanjawan Persekutuan dibuat dua tahun sekali.

Keputusan penyediaan belanjawan dua tahun sekali ini hanya terhad kepada tugas-tugas penyediaan dokumen belanjawan dan permohonan belanjawan untuk agensi-agensi Persekutuan serta pemeriksaan belanjawan oleh Perbendaharaan. Antara faedahnya adalah mengurangkan procedural repetition - dengan izin - menjimatkan masa dan kewangan proses penyediaan dan pemeriksaan belanjawan serta memberikan masa yang lebih kepada agensi-agensi untuk perancangan dan pelaksanaan projek dengan lebih lancar dan teratur. Walau bagaimanapun, dari segi pembentangan belanjawan di Parlimen, ini akan dibuat seperti biasa pada setiap tahun.

Yang Berhormat bagi Rasah telah membangkitkan kadar faedah bagi kad kredit adalah tinggi. Untuk makluman Yang Berhormat, kerajaan sememangnya telah mengambil maklum bahawa kadar faedah yang telah turun sejak kebelakangan ini dan institusi pengeluar kad kredit masih mengenakan caj kewangan sebanyak 18% tersebut yang merupakan kadar maksimum. Oleh itu, institusi pengeluar kad kredit sebenarnya boleh mengenakan kadar yang lebih rendah kepada para pemegang kad. Walau bagaimanapun, pengguna harus memahami perkara-perkara berikut kenapa kadar faedah kredit adalah tinggi.

Matlamat utama penggunaan kad kredit adalah sebagai mekanisme pembayaran dan bukannya bertujuan untuk membantu pemegangnya untuk mendapatkan kemudahan kredit dengan mudah. Kadar faedah pinjaman kad kredit yang dikenakan oleh pihak perbankan berasaskan penilaian risiko perniagaan dan pulangan ke atas pemberian pinjaman. Bagi pinjaman dari kad kredit, ia mempunyai risiko yang tinggi bagi pihak perbankan kerana pinjaman ini tidak bercagar. Kebanyakannya kadar faedah perbankan yang turun pada masa ini adalah pinjaman perumahan di mana ia merupakan pinjaman yang bercagar.

Mengenai perbankan Islam, dakwaan daripada Yang Berhormat bagi Parit Buntar dan Kuala Nerus bahawa usaha membangunkan institusi kewangan Islam hanya merupakan *lip service* dan sebagai melepaskan batuk di tangga sahaja, saya ingin menjelaskan adalah menjadi hasrat kerajaan untuk menjadikan Malaysia sebagai sebuah pusat kewangan Islam yang terkemuka serta diiktiraf di rantau ini. Dalam mencapai matlamat tersebut, kerajaan khususnya Bank Negara Malaysia telah merangka dan menyusun langkah-langkah strategik serta jangka panjang untuk maju serta meningkatkan taraf sistem kewangan Islam.

Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. [*Tepuk*] [*Dewan gamat seketika*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, selesai kita pada malam ini mengikut sebagaimana keputusan Majlis kita. Oleh itu Ahli-ahli Yang Berhormat, Majlis kita ditangguhkan sekarang hingga jam 10.00 pagi hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 10.00 malam.

Oktober 2001

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beras)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S (Bakri)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, S.I.M.P., D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)

- " Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)
- " Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)
- " Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
- " Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)
- " Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
- Yang Berhormat Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
- " Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
- " Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)
- " Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- " Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
- " Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Serai)
- " Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- " Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
- " Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- " Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- " Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- " Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- " Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)

- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., JP. (Tanjong Karang)

- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
- Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
- “ Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- “ Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
- “ Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- “ Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- “ Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- “ Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- “ Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- “ Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)

	“	Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
	“	Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar, D.S.A.P. (Larut)
	“	Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
	“	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
	“	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
	“	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
	“	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
	“	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
	“	Datuk Bung Mokhtar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
	“	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
	“	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
	“	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
	“	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
	“	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
	“	Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
	“	Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)
Yang Berhormat		Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
	“	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
	“	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
	“	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
	“	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
	“	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
	“	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
	“	Dato' Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
	“	Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
	“	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
	“	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
	“	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
	“	Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
	“	Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P., (Rompin)
	“	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
	“	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
	“	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
	“	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)

- “ Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
- “ Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
- “ Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
- “ Dato’ Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
- “ Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
- “ Tan Sri Dato’ Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
- “ Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
- “ Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
- “ Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
- “ Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
- “ Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- “ Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
- “ Dato’ Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- “ Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
- “ Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
- “ Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
- “ Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
- Yang Berhormat Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
- “ Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
- “ Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
- “ Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
- “ Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
- “ Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
- “ Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
- “ Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
- “ Dato’ Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)
- “ Dato’ Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
- “ Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
- “ Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
- “ Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)

- “ Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
- “ Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
- “ Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
- “ Tuan Ng Lip Yong (Batu)
- “ Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
- “ Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
- “ Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
- “ Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
- “ Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- “ Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
- “ Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
- “ Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
- “ Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
- “ Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
- “ Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
- “ Dato' Shahnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
- “ Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
- Yang Berhormat Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
- “ Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
- “ Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
- “ Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
- “ Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
- “ Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
- “ Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
- “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- “ Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
- “ Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
- “ Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)

- " Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
- " Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
- " Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
- " Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
- " Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
- " Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- " Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- " Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)
- " Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
- " Dato' Seri Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
- " Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
- " Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
 - " Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
 - " Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
 - " Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
 - " Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
- Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
- " Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.
 - " Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha
 Roosme binti Hamzah
 Zamani bin Haji Sulaiman
 Haji Mustakin bin Salamat
 Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
 Ruhana binti Abdullah
 Riduan bin Rahmat

**PETUGAS PETUGAS CAWANGAN
DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd. Hassan

Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
 Mohamed bin Osman
 Hajah Norishah binti Mohd. Thani
 Zaiton binti Yaacob
 Abd. Talip bin Hasim
 Ramlah binti Mohd. Yusuff
 Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail

Noor Effarizan binti Mat Satib
 Taharah binti Mohamed
 Nik Elyana binti Ahyat
 Marzila binti Muslim
 Syed Azuddin bin Syed Othman
 Habibunisah Mohd. Azir
 Abu Bakar bin Hasan

**PETUGAS PETUGAS CAWANGAN MESIN
CETAK**

Kamal bin Oyub
 Haji Latif bin Ismail
 Kamaroddin bin Mohd. Yusof

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
 Mazidah binti Mohamed
 Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh
 Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah
 Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
KOMPUTER**

Mohd Shah bin Rahman
 Sulaiman bin Sirad

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
PERUNDANGAN**

Mohd. Shariff bin Hussein
 Azmi bin Othman
 Zafniza binti Zakaria
 Mohd. Sidek bin Mohd. Sani
 Ruhana binti Mohd. Sani
 Mazlina binti Ali
 Norlaila binti Abdullah Sidi
 Alias bin Mohd. Nor Azzahar bin Hashim

PARLIMEN KESEPULUH**PENGGAL KETIGA****MESYUARAT KETIGA**

<i>Jilid III</i>	<i>Bil. 63</i>	<i>Rabu</i>	<i>7 November 2001</i>
-------------------------	-----------------------	--------------------	-------------------------------

K A N D U N G A N

JAWAPAN -JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN (Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2002 (Halaman 25)

USUL-USUL:

Anggaran Pembangunan 2002 (Halaman 25)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan
Daripada Peraturan Mesyuarat (Halaman 126)